

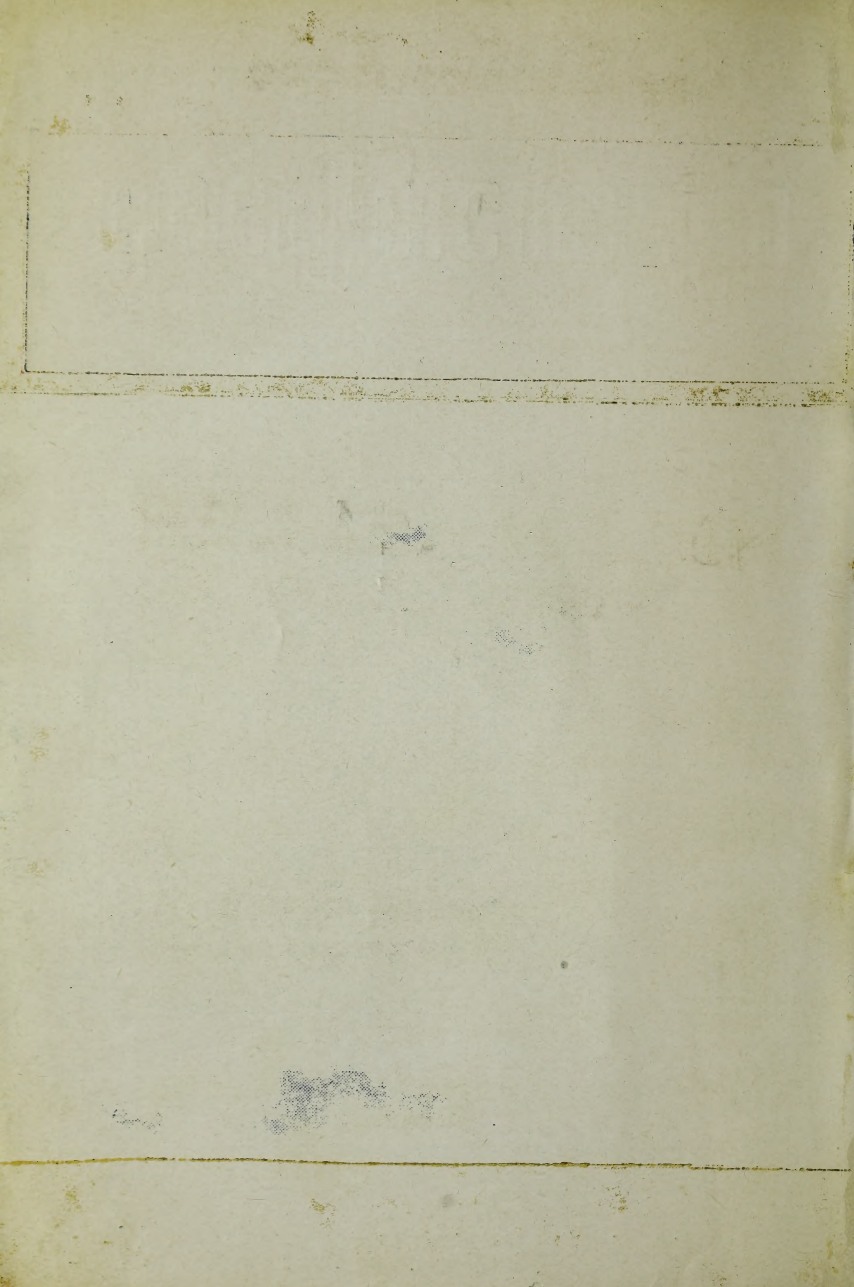
ဟယ်လင် ကယ်လာ

ကျမ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်

ဒုတိယတွဲ

ဟယ်လင်ကယ်လာကိုယ်တိုင်ရေး၍ နေရောင် ဘာသာပြန်သည်

ဟယ်လင်ကယ်လာ

(ကျမ်း အစဉ်)
(ဒုတိယတွဲ)

Burmese

HV1624

.K281

St 76

1954

HELEN KELLER

STORY OF MY LIFE

ဟယ်လင်ကယ်လာကိုယ်တိုင်ရေး၍
နေရောင်ဘာသာပြန်သည်။

ပြည်သူ့ရှေ့ဆောင်သတင်းစာပုံနှိပ်တိုက်။
၄၁ မင်္ဂလာလမ်း၊ စမ်းချောင်းရပ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

INTRODUCTION, COPYRIGHT. 1954 BY
DOUBLEDAY & COMPANY, INC.

COPYRIGHT, 1902, 1903, 1905 BY HELEN KELLER

မြန်မာဘာသာဖြင့် ပဋ္ဌမနှိပ်ခြင်း-အုပ်စု ၆၀၀၀၊
၁၉၅၅-ခု၊ မေလ။ ဒုတိယတွဲ။

မြန်မာ့စာပေ
ပြန့်ပွားရေး

မစ္စဟယ်လင်ကယ်လာ ဆရာမ-မစ္စဆူလီမင်နှင့်
မစ္စတာ ဂျီဇက် ဂျက်ဖါဆင်

(အမှတ်)

ဟယ်လင် ကယ်လာ ကိုယ်တိုင် ရေး သား သော
အထူပွတ္တိထူးကြီးကို ပထမတွဲအဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း
ပြုခဲ့သည်။ ဒုတိယတွဲတွင်ကားဟယ်လင်ကယ်လာကိုယ်
တိုင် မိတ်ဆွေများထံ ရေးသာသော စာများအနက်၊
သူမ၏ကြီးပမ်းအားထုတ်ပုံများ၊ အတွေ့အကြုံဗဟုသုတ
များကိုဖော်ပြသော ပေးစာများမှ ကောက်နုတ်ချက်များ
ကို ဒုတိယပိုင်းအဖြစ် ဖော်ပြထားပါသည်။

တတိယပိုင်းမှာ မစ္စဟယ်လင်ကယ်လာအား ငယ်စဉ်
ကစ၍၊ ပညာသင်ကြားပေးရသော ဆရာမ မစ္စအင်နီ
ဆူလီဗင်ကိုယ်တိုင် တပည့်မကလေး ပညာသင်ကြား
ရေးနှင့်ပါတ်သက်၍၊ မိတ်ဆွေပညာရေးဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်
များထံ ရေးသားချက်များမှ ကောက်နုတ် ဖော်ပြချက်
များဖြစ်ပါသည်။

ဤအမျိုးသမီးကြီးမှာ ၁၉၅၅-ခု၊ နှစ် ဆန်း စ က
ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့ လှည့်ပါတ်လျက် ကမ္ဘာ့မျက်မမြင်
လောကသားတို့၏ ဘဝ မြှင့်တင်ရေးအတွက် ဆောင်
ရွက်လျက်ရှိခဲ့ရာ ဗမာနိုင်ငံတော်သို့ ၁၉၅၅-ခု၊ မေလ
လည်လောက်တွင် ရောက်ရှိလာသည်။

မြန်မာ နိုင်ငံတော်၏ မျက်မမြင် လောက သားတို့
ဘဝအခြေအနေ တိုးတက်ရေး အ တွက် ဟော ပြော
ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့သည်။

နိဒါန်း

ဖဲလင်ကယ်လာ၏ စာများမှာ အရေးကြီးပါသည်။ သူ ဘဝ၏နောက်ဆက်တွဲအဖြစ်အပျက်တရပ်သာလျှင် မက သူမ၏ရင့်သန်လာသော အတွေးအခေါ်နှင့် သိမြင်မှတ်သားချက်၏ ပြရပ်တရပ်ပါ ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သူမ၏ကြီးတွားလာသော အသက်အရွယ်အားဖြင့် သူမသည် ချင့်ချိန်နှိုင်းဆ၍ ဖော်ပြနိုင်စွမ်း ဝေဖန်နိုင်စွမ်း ရှိခဲ့ပြီ ဖြစ်ပေသည်။

ဤစာများသည် နားပင်း၍ မျက်စိမမြင်သော မိန်းကလေးတယောက်၏ အပြုအမူ လုပ်ဆောင်ချက်များ အဖြစ် မှတ်သားတွယ်ရာ သက်သက်မဟုတ်စေကာမူ၊ အံ့ဩ၍ ထူးဆန် ထွေသာ ဘတ်စရာကား ဖြစ်ပါပေသည်။ ထိုစာများမှာ သူမ၏ပဌမပိုင်း ငယ်ရွယ်စဉ် ပညာ သင်လျက်ရှိသော အချိန်ကာလမှ ကောင်းနိုးရာရွေးချယ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အကောင်းဆုံးသောစာများမှာ သူမကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံခံစားချက်များကို ပြောပြခြင်းနှင့် သူမ၏အတွေ့အကြုံအရ သူမက ကမ္ဘာကို အချက်အလက်မျိုးစုံ တင်ပြထားခြင်းလဲဖြစ်ပေသည်။ ကြိုတင်မှီးရိမ်တွယ်ရာ ပင်သောကမှုများ၏ရှေ့ပြေးတွေးထင်ချက်အမြင်များမှာအရေးကြီးသော်လည်း သူမပြောပြချက်များတွင် ရုပ်ထုများ၊ ခွေးများ၊ ကြက်ငှက် ခွေးမြူရေးဌာနမှ ကြက်ကလေးများ၊ စသည်တို့ကို စမ်းသပ်၍အာရုံခံစားခြင်း ‘စိန့်ဘတ်သိုလို

မြူးစ် '၏ ရွှေရေးဆောင်ထဲဝယ် ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်းများ ထုံထုံရိရိနှင့် အဘယ်ကဲ့သို့ ရပ်တည်ခဲ့ရသည်ကို ပေ၍လွင်စေခြင်းစသည်များမှာ အရေးအကြီးဆုံးအချက်အလက်များပင် ဖြစ်ပါပေသည်။ သူမ၏ စာပိုဒ်များထဲမှ မရှင်းလင်းသည်များကို သူမ ရေးသားသော စာတပုဒ်ထက်မက ပိုမို၍ မေးလာခြင်း နိုင်ပါသည်။ သူမဘဝသည် အခြားသောသူများကဲ့သို့ ဖြစ်စွမ်းသာအောင် ကြိုးစားခဲ့ဘူးပါသည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ကို အနည်းငယ်မျှ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရှု သင့်ပေသည်။ ထိုကြောင့်ပင် သူမသည် မကြာခဏ သူမကိုယ်တိုင် သိရှိမှတ်သား ခဲ့ရခြင်းများသာမက အခြားသူများ၏ နား-ချက်စိမှ အကြားအမြင်တို့ကိုပါ အရာခပ်သိမ်း ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါပေသည်။

သူမ၏စာများထဲမှ အကောင်းဆုံး အကြောင်းတခုမှာ သူမအား စာရေးရန် သင်ကြားသမှုပြုသော လေ့ကျင့်ခန်းများ အရေးအခင်းတရပ်ဖြစ်ပေသည်။ သူမသည် ကျေးလက်တောရွာအသီးသီး၊ ထိုင်းပြည်မြို့ပြအရပ်ရပ်၌၊ အမျိုးမျိုးနေထိုင်ခဲ့၍ သူမ၏ ဆွေမျိုးသားချင်းများ၊ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများနှင့်လည်း တကွတပြားစီနေထိုင်ခဲ့ရဘူးသူဖြစ်ပေသည်။ သူမ၏ မိတ်ဆွေများမှာ လူအမျိုးမျိုး သွင်ဟန်ကွဲကွာ အစားစား ရှိကြ၍ သူမအတွက် မကြာခဏ မဟုတ်စေကာမူ၊ ချိန်ခါမပြတ် အခွင့်အရေး

သင့်တိုင်း အနစ်နာခံလိုက်လျောကြသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့
ထင်မိပေသည်။ သို့ကြောင့်ပင် သူမသည် စာကောင်းစွာ
ရေးသားရန် လိုအပ်ချက် များကို သိမြင်မှတ်သား နိုင်မိ
ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ သူမသည် မိမိ အတွေးအခေါ်များကို
ပွင့်လင်းစွာပင် အရင်းနှီးဆုံးသော သူမ၏ မိတ်ဆွေများ
ထံသို့ စာနှင့် ရေးသားသမျှ ပြုခဲ့ ပေ သည်။ သူမသည်
ဒေါက်တာ 'ဟိုလ်မစ်' နှင့် ဘုန်းတော်ကြီး 'ဘရစ်စ်'
တို့ကိုပြောပြသော 'ဂျိတ်ကီကလေး' ပုံဝတ္ထုကဲ့သို့ကလေး
ငယ်တယောက်၏ ဒဏ္ဍာရီပုံဝတ္ထုကို သူမကြားဘူးခဲ့သ
လို ရိုးသားစွာ ပြန်လည် ပြောပြခြင်းမှာ နှစ်သက်ဘွယ်ရာ
သာ ဖြစ်လျက် သစ်ပင် ပန်းပင်းများ သို့မဟုတ် ပထဝီ
ပညာအရ စကားပြေရေးသားခြင်း ပြုအံ့သော သင်ခန်း
စာ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းလည်း ဖြစ်ပေသည်။ သူမ၏စကား
လုံးသစ်များကို စီကုံးရေးသားခြင်း ကြိုးပမ်းသော အာ
ရုံတွင် ထင်မှတ်သောစကားများကို ကျက်တူရွေးစကား
သင်သကဲ့သို့ ထပ်တလဲလဲဆုံးစွဲခြင်းမှာ ပျော်ရွှင်ဘွယ်
ရာ ကောင်းသည်နှင့်အမျှ ညွှန်ကြားချက်များလည်း ပါ
ဝင်ပေသည်။ သူမရေးသားသော စာများတွင် သူမ၏
သင်ကြားချက်များကို ပြန်လှန်ဖော်ပြခြင်း၊ သူမတွေ့ရှိရ
သည့် စကားလုံးသစ်များနှင့် ဗဟုသုတ အတွေ့အကြုံ
သစ်များကို သူမ၏ စာများထဲတွင် ထည့်သွင်း ရေးသား
ထားပေသည်။

ထို့ကြောင့် မစွဲကဲ ဗာ၏ စာများထဲမှ ဤရွေးချယ်

ကောက်နှုတ်ချက် များမှာ ကြံရွယ်ချက် နှစ်ချက်ရှိပေသည်။ ထိုကြံရွယ်ချက် နှစ်ချက်တွင် သူမ၏ဘဝ စိဖြေသာယာရေးအတွက် အားကြီးမာန်တက် ဆောင်ရွက်ထူထောင်ခြင်းနှင့် ရာပေါင်းများစွာသော စာများထဲမှ အရေးပါ အရာရောက်သည့် သူမဘဝကို မပျက်စီး ပြိုလဲ့အောင် အစွမ်းကုန် ထိမ်းသိမ်း လာခဲ့ခြင်းတို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။ များစွာသော ထိုစာများမှာ ခရာဇ်သက္ကရာဇ် ၁၈၉၂-ခုနှစ် မတိုင်မှီက မျက်မမြင်များအတွက် ပါကင်စ် စာသင်ကျောင်းမှထုတ်ဝေသော စာများကို ဖေပြထားခြင်း ဖြစ်ပါပေသည်။ ထိုနှစ်အထိ စာများအား လုံးကားရေးထုံးရေးနည်း၌ ကလေးများအားစိတ်ဝင်စားစွာ စွန့်စွန့်စားစားဒီဂရီရအောင်သင်ကြားနိုင် ခုန်ပုန်ဖြတ်ပုန်သွင်းစသည်များကို အသေးစိတ်မကျန် စံနစ်တကျ ပုံနှိပ်ထားခြင်းကိုပြထားပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအခါများသည် မစ္စကဲလာ၏ စာပေ အစစ်အမှန်များကို မပျက်မယွင်းအောင် ထိမ်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့် ပြန်လည်ထုတ်ဖော် သမ္မု ပြုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ၁၈၉၂ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းမှစာများမှာ ကိုယ်ရေး ရာဇဝင်၏ အရေးပါအရာရောက်သော အရေးအကြီးဆုံး အကောင်းဆုံးစာအရေးအသားဟန်များကို ရွေးချယ်ကာ ဖေပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပုန်ဖြတ်၊ ပုန်သွင်း စာလုံးပေါင်းများမှာ ဤအရာခပ်သိမ်း မစ္စကဲလာရေးသားထားသည့်အတိုင်း အစစအရာရာ ကျွန်ုပ်စောင့်ရှောက် သိမ်းဆည်းထားသည်ဖြစ်

ရာ ယခုဖေပြည်တို့ကား မူရင်းစာများနှင့် တိုက်ဆိုင်ခြင်းရှိသည်ကို ဝန်ခံပါသည်။ သူမ၏စာများကို ရွေးချယ်ခြင်းမှတစ်ပါး ကျွန်ုပ်တို့သည်။ တခြားဖြစ်တောက်ပြင်ဆင်ခြင်း မပြုလုပ်ပါ။

စာများကို သက္ကရာဇ်၏ ခုနှစ်လရက် အစဉ်အတိုင်း ဖေပြထားပါသည်။ ဘုန်းတော်ကြီး ဘရန်စ် ဒေါက်တာဟိုလ် မီးစ် နှင့် ဝှစ်တီးယားတို့ထံမှ စာတစ်စောင် နှစ်စောင်သာလျှင် သူတို့ ဖြန့်စာ ရေးသားပြီး ကြသည့်နောက် လျှင်မြန်စွာ ထည့်သွင်းခြင်း ပြုပါသည်။ ခရာဇ် သက္ကရာဇ် ၁၉၀၁ ခုနှစ်၏ အရေးကြီးသောစာ ၂ စောင် ၃ စောင်မှတစ်ပါး ဤရွေးချယ် ထည့်သွင်းသည့် စာများမှာ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်အထိဘဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနှစ်တွင် မျက်စေ့ မမြင်နားကြားရှာသော မစ္စကယ်လာမှာ ကောလိပ်ကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်သင်ကြားစေသည်။ ယခုအချိန်၌ သူမသည် အမျိုးသမီးကြီးတဦး ဖြစ်လာ၍ သူမ၏ ပြည့်စုံသောစာများသည်။ မည်သူမဆိုလေ့လာဆုံးဖြတ်သင့်ပေသည်။ သူမရေးသားခဲ့သော စာများအနက် ဤစာများလောက် တခြားကောင်းမွန်သော စာများမရှိဟု ထင်ပါသည်။ အကောင်းဆုံးစာများကို ရွေးချယ် ထည့်ခြင်းဖြင့် ကန္တာပေပြာတွင် မျက်မမြင်နားပင်းနေပါလျက် ကန္တာကျော်ပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဖြစ်လာခြင်းမှာ သူမ ထာပန်သက်သာလျှင် ရှိသေးကြောင်း သိသာ ထင်ရှား

စေသည်သာ မက သူမ၏ တိုးတက် ကြိုးပမ်း ချက်ဖြင့် အောင်မြင်လာခဲ့ကြောင်းကိုပါ လေ့လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါ သတည်း။

ဒီလစ်(၆)စ် ဘရစ်စ်ထံသို့ ပေးစာအချို့မှ ပိုတူကူး ယူထားသော စာမူရင်းဖြစ်သည်။

ဘော့စ်တွန်မြို့

မေ ၁-ရက် ၁၈၉၁-ခုနှစ်

ကျမ၏ချစ်စွာသော မစ္စတာ ဘရစ်စ်ရှင်၊

ထွန်းလင်းတောက်ပသောဤမေဒေးတွင်ဟဲလင်သည် ရှင်ထံသို့ ချစ်မြတ်နိုးစွာ ဆုတောင်းပစ္စနာ သဝဏ်လွှာ တစောင် ရေးသားပေးပို့ လိုက်ပါသည်။ ရဟန်းတောင်း သို့ ရှင်ကူးပြောင်းသွားခြင်းကို ယခုပင် ကျမ၏ဆရာမက ပြောပြပါသည်။ အရပ်ရပ်တွင် ရှိသော ရှင်မိတ်ဆွေများ မှာ သူတို့၏ လွန်စွာချစ်မြတ်နိုးသူဘယောက် သာသနာ့ တောင်သို့ ကူးပြောင်းသွားသည်ကို များစွာဂုဏ်ယူခြင်း ဖြင့် ပျော်ရွှင်နေကြပါသည်။ ရဟန်းတော်တပါး၏ ပြု ကျင့်ရမည့်လမ်းစဉ်မှာမည်သို့ဖြစ်ကြောင်းကျမလုံးဝနား မလည်ပဲ။ သို့ရာတွင် ထိုလုပ်ငန်းမှာ ကောင်းမွန်၍ ကူညီ မှု ပြုအပ်သော အလုပ်ဝတ္တရား ဖြစ်ရမည်ဟု ကျမယုံ ကြည် မိပါသည်။ ကျမ၏ ချစ်မြတ်နိုးသော မိတ်ဆွေမှာ ရဲရဲရင့်ရင့် ပညာရှင်ဖြစ်၍ ထိုအလုပ်ကို ပြည့်ပြည့် ဝဝ လိုလား နှစ်သက်ခြင်း အတွက် ဝမ်းမြောက် မိပါသည်။ ထိုအကြောင်းကို ရှင်ပြောပြနိုင်လိမ့်မည်ဟုလည်း အလွန်

တရာ လှပစွာပင် ကျမ တွေးတော စဉ်းစား နေမိ ပါ
သည်ရှင်။

x x x x x

ခရာဇ်သက္ကရာဇ် ၁၀၈၇-ခုနှစ်မှ ၁၉၀၁ ခုနှစ်ထိစာများ။

မဇ္ဈသုတ္တန်ပါဠိသည် ခရာဇ်၏သက္ကရာဇ် ၁၀၈၇-ခုနှစ်
မတ်လ (၃)ရက်နေ့တွင် ဟဲလင်ကယ်လာအား စတင်၍
သင်ကြားပါသည်။ သုံးလခွဲ သင်ကြားပြီးနောက် ပဌမ
စာလုံးကို သူမ၏လက်ထဲသို့ စာလုံးပေါင်း ထည့်ပေးပြီး
သူမသည် ဤစာကို ခဲတန်ဖြင့် ရေးသားခဲ့ပေသည်။

သူမ၏ ဝမ်းကွဲညှိအမ အင်နာမရွက် ဂျော့ တီ တာနာ
ထံသို့ ၇-နှစ်သမီးအရွယ် စာသင်စာအချိန် ရေးသားသော
စာ။

တာဝန်ကပ်တိယာနယ် အလာဘာမာမြို့

ဇွန်လ ၇-ရက်နေ့ ၁၀၈၇-ခုနှစ်။

အင်နာထံသို့ ဟဲလင် စာရေးလိုက်ပါသည်။ ဂျော့ကို
ကြိုက်သွေးရောင် သစ်တော့သီး ပေးလိမ့်မည်၊ ဌာကို
ပစ်လိမ့်မည်၊ ဂျက်ကဟဲ လင်အား သကြားလုံးပေးလိမ့်
မည်၊ ဆရာဝန်သည် မင်လိဒရက်ကို ဆေးပေးလိမ့်မည်၊
မေကေက မင်းလိဒရက်အား အဝတ်သစ်ဆင်လိမ့်မည်။

(လက်မှတ်မပါ)

သူမသည် ထိုနှစ်မှာပင် အိမ်မှထွက်၍ ခရီးတိုအလည်
အပတ်သွားစဉ်၊ ၂၅-ရက် ကြာပြီးနောက် သူမ၏မိခင်

ထံသို့ စာရေးလိုက်ပါသည်။ စာလုံး နှစ်လုံးမှာ လုံးဝ အဓိပ္ပာယ် မရှိသလောက် နီးနီးဖြစ်၍ စာကြောင်း အသီး သီးမှာမျက်စေ့ မမြင်ဘဲ ရေးသည့်အလျောက်ဒေါင့်တန်း စောင်းလျက်ရှိပေသည်။

မစ္စက်ကိတ်အက်ဒမ်စ်ကဲလာထံသို့-

မောင့်တစ်ဗွစ်လီး၊ အလာတာမာ၊

ဇူလိုင်လ ၁၂-ရက် ၁၈၈၇-ခုနှစ်၊

ဟဲလင် မေမေထံသို့စာရေးလိုက်ပါသည်။ ဖေဖေက-
ဟဲလင်အား ဆေးပေးခဲ့သည်။ မင်းလိဒရက်သည်။ ခြေတွဲ
လောင်းချ၍ ထိုင်လိမ့်မည်။ မင်းလိဒရက်က ဟဲလင်ကို
နမ်းသည်။ ဆရာမကဟဲလင်ကို သစ်တော့သီးပေးခဲ့သည်။
ဂျော့မှာ အိပ်ရာထဲတွင် ဖျားနေသည်။ ဂျော့လက်မောင်း
နာကျင် နေသည်။ အင်နာကလဲ ဟဲလင်ကို လိမ္မော်သီး
ပေးခဲ့သည်။ ခွေးကြီးမတ်တတ်ရင်ခဲ့သည်။

လက်မှတ်စစ်က လက်မှတ်ကိုဖောက်ညှပ်ခဲ့သည်။ ဖေဖေ
က ကားထဲတွင် ဟဲလင်အား သောက်ရေပေးခဲ့သည်။

ကာလိုတာသည် ဟဲလင်အား ပန်း များ ပေး လိုက်
သည်။ အင်နာသည်ဟဲလင်သို့ လှပသောဦးထုပ်သစ်ဝယ်
လိမ့်မည်။ ဟဲလင်က ဖေဖေအား ပွေ့ပိုက်၍ နမ်းလိမ့်
မည်။ ဟဲလင် အိမ်သို့ လာလိမ့်မည်။ သွားသွားသည်
ဟဲလင်ကိုချစ်ပါသည်။

ဝွတ်သိုင်း
(လက်မှတ်မပါ)

ထိုနှစ်စက်တဘီလသို့ ရောက်လာသောအခါတဲတင်
၏အရေးအစားများမှာ တိုတက်လာ၍ အတွေးအခေါ်
တို့လည်း ပိုမိုတိုးချဲ့လာပေသည်။

ဘော့စ်တွန်တောင်ပိုင်းရှိ ပါကင်စ် စာသင်ကျောင်း
မှ မျက်မမြင် မိန်းကလေးများသို့

တာစ်ကမ်ဘီယာ၊ စက်တဘီလ ၁၈၈၇-ခုနှစ်

ဟဲလင်သည် မျက်မမြင် မိန်းကလေးများအတွက် စာ
တစောင် ရေးသားလိမ့်မည်။ ဟဲလင်နှင့်ဆရာမတို့သည်
မျက်မမြင်မိန်းကလေးများကို ကြည့်ရှုထွေဆုံရန် လာကြ
လိမ့်မည်။ ဟဲလင်နှင့်ဆရာမတို့သည် ဘော့စ်တွန်သို့ ရေ
နွေးငွေ့ကားထဲ၌ သွားကြလိမ့်မည်။ ဟဲလင်နှင့်မျက်မ
မြင် မိန်းကလေးများသည် ရယ်စရာမောစရာ ရရှိကြလိမ့်
မည်။ မျက်မမြင် မိန်းကလေးများသည် လက်ချောင်းများ
ဖြင့် စကားပြောနိုင်ကြသည်။ ဟဲလင် သည် မစွတာ
အနက်စ်နော့စ် ကိုတွေ့လိမ့်မည်။ မစွတာ အနက်စ်နော့စ်
သည် ချစ်မြတ်နိုး၍ ဟဲလင်ကိုနမ်းလိမ့်မည်။ ဟဲလင်သည်
မျက်မမြင် မိန်းကလေးများနှင့် အတူ ကျောင်းသွားလိမ့်
မည်။ ဟဲလင်သည်မျက်မမြင်မိန်းကလေးများကဲ့သို့စာရေး
နိုင်၊ စာလုံးပေါင်းနိုင်၊ ရေတွက်နိုင်၊ စာဘတ်နိုင်သည်။
မင်လိဒရက်က ပိုမိုသည်။ ပရင့်စ်နှင့် ဂျမ်ဘို (ခွေးများ)
ဘော့စ်တွန်မြို့သို့ သွားကြလိမ့်မည်။ ဖေဖေသည်ဝမ်းဘဲ
များကိုသေနတ်နှင့်ပစ်၍ ဝမ်းဘဲများမှာ ရေထဲသို့လိမ့်ကျ
၍၊ ဂျမ်ဘိုနှင့် မာမီဘိုက ရေထဲ၌ ရေကူး၍ ဝမ်းဘဲများ

ကိုယူခဲ့ကာ ဖေဖေထက်ထဲသို့ ထည့်သည်။ ဟဲလင်ခွေး
များနှင့်ကစားသည်။ ဟယ်လင်သည် ဆရာမနှင့်အတူ မြင်း
ကျောပေါ်သို့တက်၍စီးသည်။ ဟယ်လင်သည်လက်ထဲရှိ
မြက်ကို ဟင်ဒီသို့ပေးသည်။ ဆရာမသည် မြန်မြန်သွား
ရန် ဟင်ဒီကို ကြာပွတ်နှင့် ရိုက်သည်။ ဟယ်လင်သည်
မျက်စိမမြင်ပါ။ ဟယ်လင်သည် မျက်မမြင် မိန်းကလေး
များအတွက် စာအိပ်ထဲ၌ စာထည့်လိမ့်မည်။

ဂွက်ဘိုင်

ဟဲလင်ကယ်လာ

ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ် ကြာခဲ့သည့် နောက်ပိုင်း
တွင် သူမ၏စာရေးသားပုံဟန်မှာ ချောချောမောမောနှင့်
မှန်ကန် လာသလောက် ဖြစ်လာ ပါသည်။ စာရေးသား
ခြင်းတွင် လွတ်လွတ် လပ်လပ် ရေးတတ်သူ တဦးကဲ့သို့
စီကုန်းမှု ပြေပြစ် လာပါသည်။ သူမသည် အကြောင်း
အရာများကို ချန်လှပ်၍ ဝါကျရိုး အတိတ်ကာလ ရေး
သားမှုအတွက် (ခဲ့သည်) ကိုသုံးစွဲသော်လည်း၊ ဝေါဟာရ
ကောင်းအသုံးအနှုန်းတွင်မူ ထိုးတက်လာခဲ့ပေသည်။ ဤ
စာမှာကလေးသူငယ်များ လောက အတွင်း၌ အများသုံး
ဝေါဟာရ စာတစောင် ဖြစ်ပါသည်။

ပါကင်စ် စာသင်းကျောင်းမှမျက်မမြင်မိန်းကလေးများသို့
တခု စ် ကမ်ဘီယာ အောက်တိုဘာလ ၂၄ ရက်၊

၁၈၈၇ ခုနှစ်။

ချစ်စွာသော မျက်မမြင်မိန်းကလေးများ။

ရှင်တို့ထံ ကျမ စာတစောင် ရေးလိုက်ပါမည် လှပသော ခုံစောင်းကလေးအတွက် ရှင်တို့အား ကျမ ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ထိုခုံစောင်းပေါ်တွင် မင်ဖစ်၌ မေမေထံသို့ အကျိုးအကြောင်းကို ကျမ စာရေးသားလိုက်ပါသည်။ မေမေနှင့် မင်ဒရက်တို့ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့က အိမ်မှလာခဲ့ကြသည်။ မေမေသည် ကျမအတွက် လှပသော အဝတ်တထည် သစ်နှင့် ဦးထုပ်သစ် တလုံး ယူလာခဲ့ပါသည်။ ဖေဖေမှာ ဟောင့် စ်ဗွင်း လ် သို့ သွားပါသည်။ သူသည် ကျမထံသို့ သစ်တော်သီးများနှင့် သကြားလုံးများ ယူခဲ့ပါသည်။ ကျမနှင့် ဆရာမ တို့သည် ရှင်တို့နှင့် ထွေရန်တော့ စ် တွန်မြို့သို့ လာကြပါမည် နှင်စီမှာကျမ၏ယမင်း ရှင်ဖြစ်ပါသည်။ သူမကငိုတတ်သည်။ ကျမသည် နှင်စီအိပ်ပျော်သွားရန် ထွက်ရှားပေးနေရသည်။ မင် လ် ဒရက် ဖျားနေသည်။ သူမကျန်းမာလာရန်အတွက် ဆရာဝန်က ဆေးပေးပါလိမ့်မည်။ ကျမနှင့် ဆရာမတို့သည် တနင်္ဂနွေနေ့ကဘုရားရှိခိုးကျောင်းသို့သွားခဲ့ကြသည်။ မစ္စတာလိန်းကစာအုပ်ကိုဘတ်၍ရှင်းလင်းပြောဟောသည်။ အမျိုးသမီးကြီးကသံစုံတူရိယာကို တီးသည်။ ကျမသည် လူကြီးအတွက်တောင်းထဲတွင်ငွေစာထည့်ပေးခဲ့သည်။ ကျမ၏ဆံပင်ကိုလှပစွာ ဆရာမကခွေလိပ်ပေးသဖြင့် ကျမသည် သပ်ယပ် တင့်တယ်သောမိန်းကလေး ဖြစ်လာလိမ့်မည်။ ကျမသည် ငယ်ရွယ်သူမိန်းကလေးများအားပွေ့ပိုက်၍နမ်းရှု

လိမ့်မည်။ မစ္စတာ အနက်စ်နော့စ်မှာ ကျမကို ချွေချန်
 ရောက်လာပါလိမ့်မည်။

ငှက်-ဘိုင်။

ဟဲလင်ကယ်လာ

ပါကင် စာသင်ကျောင်း၏ဒါရိုက်တာလူကြီးမင်း

မစ္စတာ မစ်ခ်ချီဗင်လ်အနက်စ်နော့စ် ထံသို့—

တက္ကသိုလ်ကမ်ဘီယာ၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၈၈၇ ခုနှစ်။

ချစ်သောမစ္စတာ အနက်စ်နော့စ်ထံသို့ ကျမ
 စာတစောင်ရေးသားပါလိမ့်မည် ကျမနှင့်ဆရာမတို့ထွင်
 အရပ်ကားများ ရှိကြပါသည်။ ဆရာမက အရပ်ကားကို
 လူကြီးမင်းထံသို့ ပို့လိုက် ပါလိမ့်မည်။ ဓါတ်ပုံရိုက်သူ
 သည် အရပ်ကားများကို ဖြုလုပ်ပါသည်။ လက်သမားက
 အိမ်သစ်များကိုဆောက်လုပ် ပါသည်။ ဥယျာဉ်မှူးသည်
 မြေကြီးပေ ၇ တွင် ပေါက်ပြားနှင့်တူးဆွ၍ ဟင်းသီးဟင်း
 ရွက်များကို စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ ကျမ၏ယမင်းရင်နှင်စီ
 မှာ အိပ်ပျော်နေပါသည်။ သူမ ဖျားနေ ပါသည်။ မင်လ်
 ဒရက်မှာ ကျန်းမာလာပါသည်။ ဦးထေးဖရင့်စ်မှာ ဒရယ်
 ပစ်ထွက်သွားပါပြီ။ သူအိမ်ပြန်လာသောအခါ ကျမတို့
 သည် နံနက်စာအတွက် ဒရယ်သား ရရှိလာကြ ပေလိမ့်
 မည်။ ကျမသည် ဘီးတပ်ထားသော ထွည်းပေ ၇ သို့ ဦး၍
 ဆရာမက တွန်းပေးခဲ့ ပါသည်။ စင်ဆန်က ကျမအား

ပြောင်းဖူးပေါက်ပေါက်ပွင့်နှင့် သစ်ကြားသီးများပေးခဲ့
 ပါသည်။ ညီအစ်မဝမ်းကွဲ ရိစာမှာ သူမမေမေနှင့် တွေ့
 ရန် ထွက်သွားပါပြီ။ လူများသည် တနင်္ဂနွေ နေ့တွင်
 ဘုရားရှိခိုး ကျောင်းသို့ သွားကြ ပါသည်။ ကျမသည်
 သေတ္တာနှင့်မြေခွေးအကြောင်းကို ကျမ၏စာအုပ်၌တတ်ခဲ့
 ပါသည်။ မြေခွေးသည် သေတ္တာထဲ၌ ထိုင်နိုင် ပါသည်။
 ကျမ၏ စာအုပ် ထဲတွင် ကျမ စာတတ်ခြင်းကို နှစ်သက်
 ပါသည်။ လူကြီးမင်း ကျမကို ချစ်မြတ်နိုးပါ။ ကျမလည်း
 လူကြီးမင်းကို ချစ်ခင်လေးစားပါသည်။

ငှက်ဘိုင်

ဟဲလင်ကယ်လာ

ဒေါက်တာ အလက်ဇန္ဒာ ဂရုမ်ဟမ်ဘဲလ် ထံသို့

တဝှစ်ကမ်ဘီယာ၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၈၈၇-ခုနှစ်

ချစ်စွာသော မစ္စတာဘဲလ်

ကျမသည် ပျော်ရွှင်စွာဖြင့် ရှင့်ထံသို့ စာတစောင်ရေး
 လိုက်ပါသည်။ ဖေဖေက ရှင့်ထံသို့ အရပ်ကား ပို့လိုက်
 ပါလိမ့်မည်။ ဖေဖေ၊ ဒေါ်ဒေါ်နှင့် ကျမတို့သည် ရှင်နှင့်
 တွေ့ရန် ဝါရှင်တန်သို့ ထာခဲ့ကြပါသည်။ ရှင့်လက်ပတ်
 နာရီကို ကျမကစားခဲ့သည်။ ကျမ ရှင့်ကို ခင်မင်ပါသည်။
 ဝါရှင်တန်၌ ကျမ ဆရာဝန်ကို တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ သူက
 ကျမ မျက်လုံးများကို စိုက်၍ ကြည့်ရှုခဲ့ပါသည်။ ကျမ
 စာအုပ်ထဲ၌ ပုံဝတ္ထုများကို တတ်နိုင်ပါသည်။ ကျမသည်
 နားကြားမျက်မြင် မိန်းကလေးကဲ့သို့ ရေတွက်နိုင်စွာထုံး

ပေါင်းနိုင်၊ စာရေးသားနိုင်ပါသည်။ ကျမ ညီမကလေး
 မှာ လမ်းလျှောက်နိုင်၊ ပြေလွှားနိုင်ပါသည်။ ကျမတို့
 ဂျမ်ဘိုနှင့် ရယ်မောကြပါသည်။ ပရင့်စ် မှာ ကောင်း
 သောခွေးမဟုတ်ပါ။ ဌာနများကိုရအောင် သူမတမ်းနိုင်
 ပါ။ ရက်ဒ်သည် ခိုကလေးများကို ကိုက်သတ်ခဲ့ပါသည်။
 ကျမခမ်းနည်းမိသည်။ ရက်ဒ်မှာ အမှားအယွင်းကို မသိ
 ပါ။ ဇွန်လထဲတွင် ဆရာမ၊ မေမေနှင့် ကျမတို့ တော့စ်
 တွန်သို့ သွားကြပါလိမ့်မည်။ မျက်မမြင် မိန်းကလေးများ
 ကို ကျမကြည့်ရှုပါမည်။ နင်စီလဲ ကျမနှင့်အတူ သွား
 လိမ့်မည်။ သူမသည် ကောင်းသော ယမင်းရုပ်တရုပ်ဖြစ်
 ပါသည်။ ဖေဖေက ကျမအတွက် လှပသော လက်ပတ်
 နာရီအသစ်ပယ်ပေးလိမ့်မည်။ ညီမဝမ်းကွဲတော် အင်နာ
 က ကျမအား လှပသော ယမင်းရုပ်တရုပ် ပေးလိုက်ပါ
 သည်။ ထိုအရုပ်၏အမည်မှာ အဲလီ ဖြစ်ပါသည်ရှင်
 ဂွတ်ဘိုင်
 ဟဲလင်ကယ်လာ

နောက်တနှစ်၏အစဦးကာလ၌ ဂ နှစ်သို့အရှယ်တွင်
 သူမ၏ဝေါဟာရစကား အရေးအသားများမှာ လေးနက်
 မှန်ကန်လာပါသည်။ ရောင်စုံ ရှေးဦးနုသော ဝိသေ
 သနုများထဲတွင် နာမဝိသေသနုများ ပိုမိုပေါ်လွင်လာပါ
 သည်။ ဝါကျအစီအစဉ် လှပချောမွေ့မှု ဗဟုသုတ သူမ
 တွင် မချရှိ နိုင်သော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့၏ အဘိဓာန်ထဲမှ

ထက်မြက်စူးရှသော စကားလုံးမှန်များကို ထုတ်ဖော်မှတ်
သား နိုင်သည်သာမက အကြောင်းရင်း အဓိပ္ပါယ်ပေါ်
လွင်အောင် ကျွန်ုပ်တို့ သုံးစွဲကြသကဲ့သို့ သူမသည်လဲ
စကားလုံးများကိုကြွယ်ဝစွာ သုံးစွဲနိုင်လာပါသည်။ ဤစာ
မှာ ပါကင်စ် မျက်မမြင် ကျောင်းရှိ ကျောင်းသူမ တ
ယောက်ထံသို့ ရေးသားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မစ္စတာရာတွမ်လင်စန် ထံသို့

တာစ် ကမ်ဘီယာ၊ အလာ

ဇန္နဝါရီလ ၂-ရက်နေ့၊ ၁၈၈၈ ခုနှစ်။

ချစ်စွာသော စာရာရေး....

ဤနေ့နံနက် ရှင်ထံသို့ စာရေးလိုက်ရသဖြင့် ကျမဝမ်း
သာမိပါသည်။ မကြာမှီကျမထံသို့မစ္စတာအနက်စ် လာ
ရောက် ထွေဆုံမည်ကိုလည်း မြော်လင့်နေပါသည်။ ဇွန်
လထဲတွင် ကျမဘော့စ်တွန်မြို့သို့သွားပါဦးမည်။ ဘော့စ်
တွန်မြို့မှ ဖေဖေ အတွက် ကော်လာ ကောင်းများ စင်မ်
စန်အတွက် လည်စီးများကို ကျမ ဝယ်ယူပါမည်။ မစ္စ
ဘက်တီနှင့် သူမကျောင်းနောက်များကို ကျမထွေခဲ့ရ
ပါသည်။ သူတို့သည် လှပသော နှစ်သစ်ကူး သစ်ပင်
တပင် ပြုလုပ်၍ ၎င်းသစ်ပင်ပေါ်တွင် ကလေးငယ်များ
အတွက် လှပသောလက်ဆောင်များ ထားကြပါသည်။
ကျမတွင် ခွက်ကြီးတလုံး ဌက်ကလေးနှင့် သကြားလုံး
များရှိပါသည်။ နှစ်သစ်ကူးအတွက် ကျမတွင် ချစ်စရာ
ပစ္စည်းများ အများအပြားရှိပါသည်။ ဒေါ်ဒေါ်က ကျမ

အား နှစ်စီအတွက် အထည် အဝတ် များနှင့် အထည်
သေတ္တာတစ်ခုပေးပါသည်။ ကျမသည် မေမေနှင့် ဆရာမ
တို့ကို ခေါ်၍ ပါတီသို့ သွားခဲ့ပါသည်။ ကျမတို့သည်
ကကြ စကားကြနှင့် သစ်ကြား သီးများ သကြားလုံး
များ ကိတ်မုန့်များ လိမ္မော်သီး များကို စားကြပါသည်။
ကျမသည် ယောက်ျားကလေးများ မိန်းကလေးများနှင့်
ဖော်ရယ်မောမောပျော်ရွှင်ခဲ့ပါသည်။ မစွဲကံ ဟော့ဝ်
ကင်စ်က ကျမထံချစ်စရာ ကောင်းသော လက်စွပ် တ
တွင်း ပို့လိုက်ပါသည်။ ကျမသည် သူမနှင့်တကွ မျက်
မမြင်မိန်းကလေးများကို ချစ်ခင် လေးစားပါသည်။

ယောက်ျားကြီးများနှင့် လူကလေးများတို့သည်။ စက်
ရုံများထဲ၌ ကော်ဇောများ ယက်လုပ်ကြပါသည်။ သိုး
မွေးကို သိုးများမှ ရပါသည်။ ယောက်ျားကြီးများသည်
ကပ်ကျေးကြီးများဖြင့် သိုးကောင်မှ သိုးမွေးများကိုဖြက်
ညှပ်ယူ၍ စက်ရုံသို့ ပို့ကြပါသည်။ ယောက်ျားကြီး များ
နှင့် မိန်းမကြီးများတို့သည် စက်ရုံထဲတွင် သိုးမွေးများကို
အထည်အလိပ်ပြုလုပ်ကြပါသည်။

ဝါဂွမ်းများမှာ ယာကွင်းများထဲ၌ အကြီး အကျယ်
ပေါက်ရောက်ကြပါသည်။ ယောက်ျားကြီးများ၊ လူက
လေးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် မိန်းမကြီး များမှာ ဝါကို
ဝါပင်မှ ကောက်ယူကြပါသည်။ ကျမတို့သည် ဝါဂွမ်းမှ
ချည်ထည်များ၊ အပ်ချည်များကိုပြုလုပ်ကြရသည်။ ဝါပင်
သည် လှပသော အဖြူနှင့် အနီရောင်ပန်းများ ပွင့်ကြပါ

သည်။ ဆရာမသည် သူမ အဝတ်အထည်ကို ဆုတ်ပစ်ခဲ့သည်။ မင်လ်ဒရက်က ပိုယိုပါသည်။ ကျမသည် နင်စီကို ထိမ်းရဦးမည်။ မေမေသည် ကျမအားဘော့စ်တွန်မြို့သို့ သွားရန် ချစ်စရာကောင်းသော အဝတ်အထည်နှင့် ရင်လွှမ်းထည် အသစ်များကို ဝယ်ပေးပါလိမ့်မည်။ ဖေဖေနှင့် ဒေဒေအတူ ကျမသည် နော့ခ်စ်ဗင်လီသို့ထွက်ခဲ့ပါသည်။ တက်စီမှာ ချိန့်ချီ ငယ် ရွယ် ပါသေးသည်။ မစ္စက်သွန်ခါဆင်၏ ကြက်ကလေးများက ‘လီယာလား’ ၏ ကြက်ကလေးများကို သေအောင်ခွပ်ကြသည်။ အိဉ္ဒါမှာ ကျမ အိပ်ယာ ထဲတွင် အိပ်ပါသည်။ ကျမသည် ကောင်းသော မိန်းကလေး များကို ချစ်ခင် နှစ်သက်ပါသည်။

စွတ်ဘိုင်း။
ဟံလင်ကယ်လာ။

နောက်စာနှစ်စောင်မှာ၊ တင်နက်စီနယ်မင်ဖစ်မြို့သို့ သူမ၏ ဆွေမျိုးများထံ၌ ဝါဒီလထဲ၌ အသည် သွားပြန်က ခေးသား ဖေပြုချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ သူမအား ဝါဒွမ်းလဲယွယ်ရေးဇွာနုသို့ ခေအသွားပါသည်။ သူမသည် ကျောက်သင်ပုန်းကြီးများနှင့်မြေပုံများကို စမ်းသပ်တွေ့ရှိရသောအခါ၊ ‘လူကြီးများကျောင်းသွားကြသလား’ ဟု သူမက မေးမြန်းလိုက်ပါသည်။ သူမသည် ကျောက်သင်ပုန်းကြီးပေတွင် လက်ရှိလူကြီးလူကောင်းများ၏ အမည်

အားလုံးကို ရေးသားခဲ့ပါသည်။ မင်ဖစ်-မြို့၌၊ သူမ ရှိနေစဉ် သူမသည် မစ်စီစီမြစ်တွင်းသွား မီးသင်္ဘောကြီးတစင်းပေါ်သို့ တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။

မစ္စတာ မစ်စ်ချီရယ်လ် အနက်စ်နော့စ် ထံသို့
တ၌ကမ်ဘီယာ၊ အလာ၊
ဖေဖေ ၁၀ ဇီလ ၂၄-ရက် ၁၈၈၈-ခုနှစ်

ကျမ၏ချစ်စွာသော မစ္စတာအနက်စ်နော့စ်

မျက်မမြင် ကျောက်သင်ပုန်းထဲ၌၊ ရှင့်အတွက် စာတစောင်ကို ရေးသားရသဖြင့် ကျမဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်မိပါသည်။ ဤနေ့ နံနက်တွင် လူစီယာသွန်ဝ်ဆန့် ထံမှ စိုင်ဒိုလက် ပန်းများတစ်စီး၊ နန္ဒင်းစိမ်းပင်များ၊ စပလင်ပင်များကို ကျမထံသို့ပို့ လိုက်သည်။ တနင်္ဂနွေနေ့က အဖလင်းမော့စ်သည် ကျမထံသို့ချစ်စရာကောင်းသောယံမင်းရှပ်တစ်ခုကို ယူခဲ့ပါသည်။ ထိုအရှပ်မှာ နယူးရောက်မြို့မှ ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူမ၏နာမည်ကို အဖလင်းကယ်လားဟု အမည်ပေးထားပါသည်။ သူမသည်သူမ၏မျက်လုံးများကိုပိတ်နိုင်၍၊ သူမ၏လက်မောင်းများကို ကွေးနိုင်၍၊ အောက်သို့ထိုင်နိုင်၍၊ တည့်တည့်မတ်မတ်ရပ်နိုင်ပါသည်။ သူမကိုလှပသော အနီရောင်အဝတ်အစည်း တစုံဆင်ထားပါသည်။ သူမသည် နင်စီ၏ညီမဖြစ်၍ ကျမ-မှာ သူတို့မိခင်ဖြစ်ပါသည်။ အထိမှာ သူတို့၏ညီအမဝမ်းကွဲဖြစ်ပါသည်။ နင်စီမှာ ဆိုးသောကလေးတယောက်ဖြစ်၍

မင်ဖစ်သို့ ကျမသွားနေစဉ်အခါ သူမသည် ကျယ်လောင်
စွာ ငိုကျွေးသမှုပြုပါသည်။ ကျမသူ့ကို တုတ်တချောင်း
နှင့်ရိုက်ပါသည်။

မင်လိဒရက်သည် စားကြွင်းစားကျန်များကိုကြက်က
လေးများသို့ ကျွေးမွေးပါသည်။ ကျမသည် ညီခယေက
လေးနှင့်ကစားရန် လိုလားပါသည်။

ဆရာမနှင့် ကျမတို့သည် ဒေဒေဒေ နန်နီနှင့် သွားသွား
တို့ကိုထွေရန် မင်ဖက်စ်သို့ ထွက်ခဲ့ကြပါသည်။ လူစီမှာ
ဒေဒေဒေ နန်နီ၏ ကလေးဖြစ်ပါသည်။ ဆရာမက ကျမ
အား လှပသော အဝတ်သစ်တစ်စုံ လက်အိပ်များ ချေအိပ်
ရှည်များနှင့် ကော်လာများကို ဝယ်ပေးခဲ့ပါသည်။ သွား
သွားက ကျမအား ပူနွေးသော ဖလန်နယ်များကို အထည်
အဝတ်ချုပ်လုပ်ပေး၍ ဒေဒေဒေ နန်နီက ကျမအား ရင်
လွမ်းများ ချုပ်ပေးပါသည်။ လေဒီက ကျမအား လှပ
သော ဦးထုပ်တလုံးပေးပါသည်။ ကျမသည် ရောဘတ်
မစ္စတာ ဂရေ ဖ်စ်၊ မစ္စတာဂရေ ဖ်စ်၊ နက်တာ လိုင်းက
လေး၊ မစ္စတာဖါရစ်၊ မစ္စတာမယ်၊ မေရီနှင့်တကွလူတိုင်း
ကိုထွေရန်လာခဲ့ပါသည်။ ကျမသည် ရောဘတ်နှင့်ဆရာ
မကိုတော့ ချစ်ပါသည်။ ယနေ့အဘို့ သူမက စာများ
ဆက်လက်မရေးလိုကြောင်း ပြောပါသည်။ ကျမမော
ပမ်းနွမ်းနယ်နေပါပြီ။

ကျမသည် မစ္စတာဂရေ ဖ်စ်၏ အိပ်ထောင်ထဲ၌သကြား
သေတ္တာကို ထွေရပါသည်။ ဖေဖေက အိမ်နှင့်တူသော

ရေခွေးငွေ့မောင်း စက်လှေသင်္ဘောကိုကြည့်ရှုရန် ကျမတို့အား ခေါ်သွားပါသည်။ လှေသည် အလွန်ကြီးသော မြစ်ထဲတွင်ရှိပါသည်။ ယိတ်နှစ်သည် ယနေ့ မြက်များ စိုက်ရန် ကွင်းထဲ၌ လယ်ထွန် နေပါသည်။ မြူးလ်က ထွန်ကို ဆွဲယူလာပါသည်။ မေမေသည် ဟင်းသီး ဟင်းရွက်ခင်းများကို ဥယျာဉ်သဘွယ် ပြုလုပ်လိမ့်မည်။ ဖေဖေက ဖရဲသီး၊ ဝဲသီးစိမ်း တောင့်နှင့် ဝဲတောင့် ပင်များကို စိုက်ပျိုးပါလိမ့်မည်။

ဝမ်းကွဲညီအမတော် ဘဲလ်သည် ကျမတို့နှင့် တွေ့ရန် စနေနေ့တွင် ရောက်လာပါလိမ့်မည်။ မေမေသည် ညစာအတွက် ရေခဲခွံ ပြုလုပ်ပါလိမ့်မည်။ ကျမတို့သည်ညစာအတွက် ကိတ်မုန့်နှင့် ရေခဲခွံများကို စားကြပါမည်။ လူစီယံသွန်မိတ် ဆန်းမှာ ဖျားနေပါသည်။ ကျမသူ့အတွက် ဝမ်းနည်းမိပါသည်။

ဆရာမနှင့် ကျမတို့ ကွင်းပြင်ထဲသို့ လမ်းရှောက်ရန် ထွက်ခဲ့ ကြပါသည်။ ကျမသည် ပန်းပင်များနှင့် သစ်ပင်များအတယ်ကဲ့သို့ ပေါက်ရောက်ကြံ့သည်ကို လေ့လာသင်ကြားခဲ့ပါသည်။ နေသည်အရှေ့မှထွက်၍ အနောက်ဘက်သို့ဝင်ပါသည်။ ရှက်ဖီဗီးလ်မှာ မြောက်ပိုင်းတွင်ရှိ၍ တာ့စ်ကမ်ဘီယာမှာ တောင်ပိုင်း၌ရှိပါသည်။ ကျမတို့သည် ဇွန်လတွင် တော့စ်ထွန်မြို့သို့ သွားကြပါမည်။

ကျမသည် မျက်မမြင်ကလေးများနှင့် ရယ်မောပျော်ကြွင်း
ရလိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဝှက်ဘိုင်

ဟယ်လင်ကယ်လာ

နောက်တစောင်တွင် ဦးလေးမော်ရီဆိုသည်မှာ ကင့်
တာကီနယ် နော်မင်ဒီမြို့မှ မစ္စတာ မောရစ်ဆင် ဟက်ဒီ
ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည်။ ကလေးဘဝ အရွယ်ကပင်
မျက်မမြင်နားမကြားဖြစ်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ဩ
ဝါဒကထာ စာပေအချို့ကိုရေးသားသောစာရေးဆရာ
တဦးဖြစ်ပေသည်။

မစ္စတာမောရစ်ဆင်ဟက်ဒီ သို့

တု ဝ် ကမ်ဘီယာအလာ ဘာမားပြည်

မတ်လ ၁ ရက်နေ့ ၁၈၈၈ ခုနှစ်။

ကျမ၏ချစ်စွာသော ဦးလေးမော်ရီ-

ရှင်ထံသို့ဘာတစောင်ရေးသားပေးပို့ရသည်အတွက်
ကျမ ဝမ်းမြောက်လှပါသည်။ ကျမရှင်ကို ခင်မင်မှုရှိပါ
သည်။ ကျမရှင်နှင့် ထွေရလျှင် ရှင်ကို ပွေ့ဖက်ခါ နမ်း
မသ့် ဖြစ်ပါသည်။

မစ္စတာ အနက် ဝ် နေ့ ဝ် သည် ကျမနှင့် ထွေရန်
တနင်းလာနေ့က ထွက်လာပါပြီ ထွန်းလင်းတောက်ပ၍
ပူနွေးသော နေရောင်ခြည်အောက်ဝယ် ကျမသည် ရော
ဘတ်နှင့်အတူ ကြိုးချန်ခြင်း၊ ပြေးလွှားကစားခြင်းကို ချစ်
မြတ်နိုးပါသည်။ ကျမသည် လက် ဝ် ဇေတန်ကီနွံ နေ

ထိုင်သော မိန်းကလေးကို သိပါသည်။ သူမအမည်မှာ ကက်သရင်းဟော့ ဝ် ဆန်ဖြစ်ပါသည်။

ကျမသည် ဇွန်လထဲတွင် မေမေ့ဆရာမတို့နှင့် အတူတော့ စ် တွန်မြို့သို့သွားကြပါမည်။ ကျမသည် မျက်မမြင်မိန်းကလေးများနှင့် ရယ်ရယ်မောမော ပျော်ရွှင်ရပါလိမ့်မည်။ မစ္စတာဟေး လ် သည် ကျမထံ လှပသော ပုံဝတ္ထုပေးဖို့ လိုက်ပါလိမ့်မည်။ ကျမသည် ကျမ၏ စာအုပ်ထဲ၌ ဝက်ဝံများ၊ ကျားများ၊ ခြင်္သေ့များ အကြောင်း ပုံဝတ္ထုများကို ဘတ်ရှုပါသည်။

မင်္ဂလာဒက်သည် တော့ စ် မြို့သို့ သွားလိမ့်မည်မဟုတ်ပါ သူမကငိုလိုဘဲ နေပါသည်။ ကျမသည် ညီမငယ်ကလေးနှင့်ကစားရန် နှစ်သက်ပါသည်။ သူမသည် ချိန့်၍ ငယ်ရွယ်သူကလေးဖြစ်ပါသည်။ အိဗွာမှာ ကျန်းကျန်းမာမာ ရှိပါသည်။

ယိတ် န် စ် သည် ပုရွက်ဆိတ် များကို ယိတ် န် စ် ကိုကိုက်ကြသည်။ ယိတ် န် စ် သည် ဥယျာဉ်ထဲ၌ တူးဆွနေပါသည်။ မစ္စတာအနက် စ် နေ့စ် မှာ သိမွေသီးများကို ကြည့်ရှုခဲ့ပါသည်။ သူတို့သည် ရွှေရောင်ဝင်းသော သစ်တောင်သီးများနှင့် သဏ္ဌာန်တူပါသည်။

ရောဘတ်သည် ကျမနှင့် ထွေရန် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ရောက်လာပါလိမ့်မည်။ နေရောင်ခြည် တောက်ပလာလျှင် ကျမသည် သူနှင့်အတူ ပျော်ရွှင်စွာကစားပါမည်။ ကျမ၏ညီမဝမ်းကွဲတော် ဖရင့် န် မှာ လူးဝစ်ဗွာ လ် မြို့၌

နေထိုင်ပါသည်။ ကျမသည် မစ္စတာဖါရစ်စ်၊ မစ္စက်ဂ
ရေဖ်စ်၊ မစ္စတာမယို၊ မစ္စတာဂရေဖ်စ်တို့နှင့် ထွေရန်
မင်ဖစ်စ် မြို့သို့ နောက်တကြိမ် လာပါဦးမည်။ နာတာ
လိုင်းမှာ ကောင်းသော မိန်းကလေးတဦးဖြစ်၍ ငိုယိုခြင်း
ပြုပါ သူသည်ကြီးထွားလာပြီးဖြစ်သော်လည်း မစ္စက်
ဂရေဖ်စ်က သူမအား တိုတောင်းသော အထည် အ
ဝတ်များ ချုပ်လုပ်ပေးပါသည် နာတာလိုင်းမှာ ရထား
ကလေးတခုရှိပါသည်။ မစ္စတာမယိုသည် ဒစ်စ်တောင်
ကုန်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့၍ အိမ်သို့ ပန်း ထွာများကို ယူခဲ့
ပါသည်။

အချစ်များစွာနှင့် တကြိမ် နမ်းလိုက်ပါကြောင်း
ဟယ်လင် အေ ကယ်လာ

မေလကုန်လောက်တွင် မစ္စက်ကဲလာ၊ ဟယ်လင်နှင့်
ဆရာမ မစ္စသူလီဗင်တီသည် ဘော့စ်ထွန်မြို့သို့ စတင်
ထွက်လာခဲ့ကြပါသည်။ လမ်းခရီးတွင် သူတို့သည် ဝါ
ရှင်တန်မြို့သို့ ရက်အနည်းငယ်ရပ်နား ဖြုံးတီးခဲ့ကြပေ
သည်။ ၎င်းမြို့တွင်သူတို့သည် ဒေါက်တာ အလက်ဇန္ဒာ
ဂရာဟမ်ဘဲလီနှင့် သမတ ကလီဗင်လင့်တို့ကို ထွေခဲ့
ကြရသည်။ မေလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် သူတို့သည်ဘော့စ်
ထွန်မြို့သို့ ရောက်ကြ၍ ပါကင်စ်စာသင် ကျောင်းသို့
ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ဤနေရာတွင် ဟယ်လင်သည် မလာဖို
ရှစ်ကာလက စာပေးစာယူဖြင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သော မျက်
မမြင် မိန်းကလေးများနှင့် ထွေရပေသည်။

ဇူလိုင်လ စောစောပိုင်းတွင် သူမသည် ဗရှူးစတာမြို့ မချာချူဆက် တ် စ် တို့သို့ တွက်ခဲ့၍ နွေရာသီ ရက် များတွင် အနား ယူရင်းအချိန် ဖြုံးခဲ့ပေသည်။ ဤနေရာ တွင်ဟင်ကသူမစာရေးသားခဲ့သောပင်လယ်၏ရှေးဦးစွာ က လူကြည်ဆယ်ခြင်းခံလိုက်ရပေသည်။

မစ္စမေရီဖီ မူးရီးထံသို့—

တော့စ်တွန်မြို့ မချာချူဆက်ပြည်၊

စက်တဘီလ ၁၈၈၉ ခု။

ကျမ၏ချစ်စွာသော မစ္စမူးရီ

ရှင်၏ ချစ်လှစွာသော မိတ်ဆွေမကလေးထံမှ စာ ကောင်းတစောင်ရရှိလျှင်၊ ရှင်အလွန်တရာ ဝမ်းမြောက် မည် မဟုတ်ပါလား။ ရှင်သည် ကျမ၏မိတ်ဆွေဖြစ်သဖြင့် ကျမသည် ရှင့်အားအလွန်တရာချစ်မြတ်နိုးပါသည်။ ကျမ ၏ ညီမ ရတနာကလေးမှာ။ ယခုကောင်းစွာ ကျန်းမာပါ သည်။ သူမသည် ကျမ၏ လှုပ် ကုလားထိုင် ကလေးကဲ တွင် ထိုင်ရန် နှစ်သက်၍ သူမ၏ကြောင်ကလေးကို သိပ် ရန် ထည့်ထား ပါသည်။ ရှင်ကေး-ချစ်စရာ ကောင်း သော မင်လ်ဒရက်ကလေးကို ကြည့်ရန်နှစ်သက်လိမ့်မည် လား။ သူမသည် အလွန်သွသော မိန်းကလေးတယောက် ဖြစ်လာပါသည်။ သူမ၏ မျက်လုံးများမှာ အလွန်ကြီး၍ အငါးရောင်ရှိပါသည်။ သူမ၏ပါးအစုံမှာ နူးညံ့ ချောမွေ့ ၍ ဝိုင်းကာ နှိုင်းဆီရောင်လျှမ်းနေပါသည်။ သူမ၏ဆံပင် မှာ လွန်စွာတောက်ပြောင်၍ ရွှေရောင်ထနေပါသည်။ သူမ

သည် ကျယ်ပေါင်စွာ မငိုသောအခါ အလွန်ကောင်း၍
 ရှင်ပြချိုသာသောမျက်နှာပေးရှိသည့် ကလေးမ ဖြစ်ပါ
 သည်။ နောက်နှစ် နွေရာသီတွင် မင်လ်ဒရက်သည် ကျမ
 နှင့်အတူ ဥယျာဉ် ထဲသို့ သွား၍ ချိုသော စထရော့စ်ဗီး
 သီးကြီးများကို ဆွတ်ယူကာ အလွန် တရော ပျော်ရွှင်ပါ
 လိမ့်မည်။ သူမသည် အလွန်အရသာရှိသော အသီးများ
 ကို အနံ့အကြူး မစားပါစီနှင့်ဟု ကျမ မျှော်လင့်ရပါ
 သည်။ အကြောင်းမှာ အလွန်အကြူးစားလျှင် သူမများ
 နာစေမည်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

တခါတရံရှင်သည် ကျေးဇူးပြု၍ ကျမရှိရာ အလှ
 ဘာမာမြို့သို့ အသည်အပတ် လာလိမ့်မည်လား။ ကျမ
 ဦးလေးဂျိမ်းသည် ကျမအတွက် အလွန် သိမ်မွေ့သော
 မြင်းကလေးတကောင်နှင့် လှပသောလှည်းတစီးကို ဝယ်
 ပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။ ရှင်နှင့်ဟယ်ရီယိုဗီးရန်စီမိုင်ပြီမို့
 လွန်စွာ ဝမ်းသာလိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဟယ်ရီသည်ကျမ
 ၏မြင်းကလေးကိုမကြောက်ပါစီနှင့်ဟုမြော်လင့်ရသည်။
 တနေ့နေ့တွင်ကျမ၏ဖေဖေကလဲကျမအတွက် သှုပ်သော
 မောင်ကလေးတယောက်ခယ်ပေးလိမ့်မည်ထင်ပါသည်
 ကျမသည် ကျမ၏မောင် အသစ်ကလေးကို အလွန်တရား
 ယုယ သိမ်မွေ့ဆက်ဆံလိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျမသည်
 ထူးဆန်းသော တိုင်းပြည် မြို့ရွာများသို့ အလည်အပတ်
 သွားသောအခါ၊ ကျမမောင်ကလေးနှင့် မင်လ်ဒရက်တို့
 က သွားသွားနှင့်တူတူနေရစ်ကြလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ

သူတို့သည် အလွန်များပြားစွာသော လူများကို ကြည့်ရှု
ရန် လွန်စွာငယ်ရွယ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သူတို့
သည် ကြီးကျယ်၍ ကြမ်းတမ်းသော သမုဒ္ဒရာပြင်ပေါ်
ဝယ် ကျယ်လောင်စွာ ငိုယိုကြလိမ့်မည်ဟု ကျမထင်ပါ
သည်။

ကက်ပာဒ်နီဘိတ်ကာ ကျန်းမာ လာလျှင် သူသည်
သူ၏ ရွက်သဘောကြီးနှင့်ကျမအား အာဖရိက တိုက်သို့
ခေါ်သွားပါလိမ့်မည်။ ထိုနောက်ကျမသည် ခြင်္သေ့များ
ကျားများ၊ မျောက်များကို ကြည့်ရှုပါလိမ့်မည်။ ကျမ
သည် ခြင်္သေ့ငယ်ကလေးတကောင်၊ မျောက်ဖြူတကောင်
ဝက်ဝံကလေးတကောင်တို့ကို အိမ်သို့ ယူခဲ့ရန် ရရှိပါ
လိမ့်မည်။ ကျမသည် ဗရှူစတာမြို့၌ အလွန်တရာ ပျော်
ရွှင်သောအချိန်တချိန်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ကျမသည် နေ့တို
လိုလို ရေချိုးရခဲ့တွက်ခဲ့ပါသည်။ ကာရီဖရေင့်စ် ဟယ်
လင်ကလေးနှင့်အတူ ပျော်ရွှင်စွာ ကစားကြ ပါသည်။
ကျမတို့သည် ရေနက်ထဲသို့ ဖြတ်ဆင်း၍ ခုန်ပေါက် မြူး
ထူးစွာ ပက်ဖြန်းကစားကြပါသည်။ ယခုကျမသည် ခေ
ပေါ်သို့ ဖေါ့ရန် မကြောက်ရွံ့တော့ပါ။ ဟယ်ရီကော
ရေကျူးနိုင် ရေပေါ်သို့ ဖေါ့နိုင် ပါမည်လား။ ကျမတို့
သည် လွန်ခဲ့သော ကြာသာပတေးနေ့က တော့စ် တွန်
မြို့သို့ ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ မစ္စတာအနက်စ် နေ့စ်
သည်ကျမကိုတွေ့သဖြင့်အလွန်ဝမ်းမြောက်ကြော်နပ်ခဲ့ပါ။

သည်။ သူသည် ကျမကို ပွေ့ပိုက်၍ နမ်းပါသည်။ မိန်းကလေးများသည် နောက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ကျောင်းသို့ ပြန်ရောက်လာကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးပြု၍ ကျမထံ အလွန်ရှည်လျားသော စာတစောင်ကို မကြာမှီ ရေးသားပေးပို့ရန် ဟယ်ရီအား ရှင်ပြောပါမည်လား။ ကျမနှင့်တွေ့ရန် တခု ခ်ကပ်ဘိယာ မြို့သို့ ရှင်လာသောအခါ ကျမဖေဖေသည် ချိုသောပန်းသီးများ၊ အရည်ရှိခဲသော ပန်းသီးများ၊ ထုပ်ဆွတ်သစ်တော်သီးများ၊ အလွန်အရသာရှိသော စပျစ်သီးများနှင့် ကြိုးမားသော ဖရဲသီးများကို လက်ဝယ်ရပြီး ဖြစ်နေလိမ့်မည်ဟု ကျမမြှော်လင့်ပါသည်။

ကျမသည် ကောင်းသော မိန်းကလေးတယောက်ဖြစ်သဖြင့် ကျမအကြောင်းကို စဉ်းစားရင်း ကျမအား ချစ်ခင်လိမ့်မည်ဟု မြှော်လင့်ပါသည်။

အချစ်များစွာနှင့် နှစ်ကြိမ် နမ်းလိုက်ပါကြောင်း။

သင်၏မိတ်ဆွေမကလေး

ဟယ်လင် အေ-ကယ်လာ

အချို့မိတ်ဆွေများထံသို့ အလည်အပတ် သွားသော အကြောင်း အရာ ရေးသား ပေးပို့ရာတွင် ဟယ်လင်၏ အတွေးအခေါ်မှာ ရှစ်နှစ်ရွယ်မျှ ရှိသေးသော မိုးရိုးကလေးတယောက်ထံမှ စကားနှင့် ယှဉ်၍ ချင့်ထွက်လျှင် လွန်ကဲထူးချွန်နေပေသည်။

မစ္စက် ကိတ်အေဒမ်စ် ကယ်လာထံသို့
တော့စစ်တွန်၊ မတ်စ်၊ စက်တဘီာ ၂၄ ရက် ၁၈၈၈ ခု၊
ကျမ၏ ချစ်လှစွာသော မေမေ

အနောက်ပိုင်း နယူးတန်မြို့သို့ ကျမ အလည်အပတ်
သွားရောက်ကြောင်း အားလုံးကို မေမေသိရလျှင် အလွန်
တရာ ဝမ်းသာလိမ့်မည်ဟု ကျေးထင်ပါသည်။ ဆရာမ
နှင့် ကျမတို့မှာ ကြင်နာထောက်ထားသော မိတ်ဆွေများ
နှင့်အတူ နှစ်သက်မြတ်နိုးဘွယ်ရာ အချိန်တချိန် ရရှိခဲ့ကြ
ပါသည်။ အနောက် နယူးတန်မြို့မှာ တော့စစ်တွန်မြို့နှင့်
သိပ်မဝေးလှပါ။ ကျမတို့သည် ထိုနေရာသို့ ရေနွေးငွေ့
ကားများဖြင့် အလွန်မြန်စွာ ထွက်ခဲ့ကြပါသည်။

မစ္စက် ဖရီးင်း ကာရီ အီသယ်လီ ဖရင့်စ်နှင့် ဟယ်လင်
တို့သည် ကျမတို့ကို ကြိုရန်ရထားကြီးတစင်းနှင့် ဘူတာခုံ
သို့ လာကြပါသည်။ ကျမသည် ကျမ၏ ချစ်လှစွာသော
သူငယ်ချင်းများကို တွေ့ရသဖြင့် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ
သူတို့အား ပွေ့ဖက်၍ နမ်းလိုက်ပါသည်။ ထိုနောက် ကျမ
တို့သည် အနောက်နယူးတန်မြို့၌ လှပသောကြည့်ရှုဘွယ်
ရာများကို လှည့်လည်ကြည့်ရှုရန် အချိန်အတော်ကြာကြာ
ရထားစီး၍ လိုက်ပါခဲ့ကြပါသည်။ အလွန်တရာ လှပ
သော အိမ်များနှင့် ကြီးကျယ်ပျော့ပြောင်းသည့် မြက်ခင်း
များကို လှည့်ပတ်ခါးစပ်ပင်များ တောက်ပြောင်သည့်
ပန်းများ စမ်းချောင်း ရေပန်းများပိုင်းရံလျက် ရှိပေသည်။
မြင်း၏အမည်မှာ ပရင့်စ်ဖြစ်၍ သူသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ

သုံးချောင်းထောက် မြန်မြန်ပြေးလိုပါသည်။ ကျမဘို့အိမ်
သို့ ရောက်ကြသောအခါ ကျမဘို့သည် သင်္ဘော-ယန်
ရှစ်ကောင်၊ ခွေးဝဝကလေးနှစ်ကောင်၊ အဖြူရောင်မြင်း
ကလေး တကောင်၊ ကြက် ကောင် ပေါက်ကလေး နှစ်
ကောင်နှင့် ခွေး ဟု ခေါ်သောလှပသည့်အမွေးသိမ် ခွေး
ကြီးတကောင် တို့ကို တွေ့ကြရပါသည်။ မြင်းကလေး၏
အမည်မှာမော်လီဖြစ်၍ သူ၏ကျောပေါ်သို့ ကျမ ကောင်း
ကောင်းတက်၍ စီးပါသည်။ ကျမ-မကြောက်ပါ။ ကျမ
ဦးလေးသည် ကျမအား ချစ်စရာကောင်းသော မြင်းက
လေးတကောင်နှင့် လှည်းကလေး တစီးတို့ကို မကြာမှီ
အမြန်ပေးလိမ့်မည်ဟု ကျမမြော်လင့်ပါသည်။

ကလပ်ဖိတွန်က ကျမကို မနမ်းပါ။ အဘယ်ကြောင့်
ဆိုသော် သူသည် ငယ်ရွယ်သောမိန်းကလေးများကို နမ်း
ရန် မနှစ်သက်၍ ဖြစ်ပါသည်။ သူကရှက်တတ်ပါသည်။
ဖုရင့်ခံ၊ ကလာမင့်စ်၊ ရေဒင်ဘီ၊ အက်ဒီ၊ ချာလီနှင့်ချော
တို့မှာ အလွန်တရာ မှရှက်တတ်ကြသဖြင့် ကျမ လွန်စွာ
ဝမ်းသာမိပါသည်။ ကျမသည် မိန်းကလေး များစွာနှင့်
ကစားကြ၍ ကျမတို့တတွေ ပျော်ရွှင် ရယ်မောကြရပါ
သည်။ ကျမသည် ကာရီ၏ သုံးဘီး စက်ဘီးကို စီး၍ ပန်း
များကို ခူးပါသည်။ သစ်သီး များကို စားပါသည်။ ခုန်
ပေါက်ကစားပါသည်။ ကြိုးခုန်ပါသည်။ က၊၍ မြင်းစီး
ရန်ထွက်ခွဲပါသည်။ လူကြီးလူကောင်း အမျိုးသား အမျိုး
သမီးများမှာ ကျမဘို့နှင့်တွေ့ရန် လာကြပါသည်။ လူစီး၊

ဒေါ်ရာနှင့် ချာလီတို့မှာ တရပ်ပြည်တွင် မွေ့ဘွားခဲ့ကြ
 နိပါသည်။ ကျမက အမေရိကန်တွင်မွေးခဲ့ပါသည်။ မစ္စတာ
 အနက်စ် နေ့စဉ်မှာ ဂရိတ်ပြည်တွင် မွေးဘွားသူ ဖြစ်ပါ
 သည်။ မစ္စတာ ဒရူးက တရပ်ပြည်၌ မျက်စေ့ ကွယ်နေ
 သော မိန်းကလေးများသည် သူတို့၏ လက်ချောင်းများ
 နှင့် စကားမပြောနိုင်ကြံဟု ပြောပါသည်။ သို့ရာတွင်
 ကျမတရပ်ပြည်သို့ ရောက်လျှင် သူတို့အား ကျမသင်ပြ
 ပေးပါမည်။ အခု ခေါ်သော တရပ်အမျိုးသမီး သူနာပြု
 မက ကျမထံ လာတွေ့ပါသည်။ သူမသည် ကျမအား
 သေးငယ်သောဘိနပ်ကလေးကို ပြပါသည်။ အလွန်ကြွယ်
 ဝသော အမျိုးသမီးကြီးများသာ တရပ်ပြည်၌ ဤဘိနပ်
 မျိုးကို စီးကြသည်ဟု ပြောပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆို
 သော် သူတို့ခြေများမှာဘယ်တော့မျှ ကြီးထွားလာမည် မ
 ဟုတ်သောကြောင့် ဟုဆိုသည်။ အမာဆိုသည်မှာ သူနာပြု
 တယောက်ကို ခေါ်ပါသည်။ တွမ်သို့ ကျမတို့မြင်းရထား
 များနှင့် ပြန်ခဲ့ကြရပါသည်။ အကြောင်းမှာ တနင်္ဂနွေနေ့
 တွင် ခေ့နွေးငွေ့ မောင်းကားများမှာ မကြာခဏ မသွား
 ကြခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ လက်မှတ် ရောင်းသူ များ
 နှင့် အင်ဂျင်စက်မောင်းသူများမှာ အလွန် မောပန်းကြ၍
 အိမ်သို့ပြန်ကာ အနားယူကြသည်။ ကျမသည် ရထားထဲ
 ၌ ဝင်ထိသွင်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကျမအား သူကအရည်
 ရွမ်းသော သစ်တော်သီးတလုံးပေးပါသည်။ သူသည်
 ခြောက်နှစ်သားသာရှိပါသေးသည်။ ကျမ ခြောက် နှစ်

ပြည့်လျှင် ကျမ ဘာလုပ်ပါမလဲ၊ ကျေးဇူး ပြု၍ မေမေ
 ကဖေဖေအား ကျမနှင့်ဆရာမတို့ကို ဘူတာရုံသို့လာကြို
 ရန်ပြောပေးပါမည်လား။ အိဗွါနှင့် ဘက်စီတို့ ဖျားနေကြ
 သဖြင့်၊ ကျမဝမ်းနည်းပါသည်။ ကျမမွေးနေ့တွင် ပါတီ
 တခုကောင်းကောင်းပေးနိုင်ဖို့ ကျမ မြှော်လင့်ပါသည်။
 ကာရီ၊ အိသယ်တ်၊ ဖရင့်စ်နှင့်ဟယ်လင်တို့အား ကျမရှိရာ
 အလာဘားမာမြို့သို့ အလည်လာကြရန် ကျမ အလိုရှိပါ
 သည်။ ကျမ အိမ်ပြန် ရောက်သော အခါ၊ မင်လ်ဒရက်
 သည် ကျမနှင့်အတူတူအိပ်ပါမည်လား။

အချစ်များစွာနှင့်အတူ-ထောင်ပေါင်းများစွာသော
 အနမ်းများဖြင့်
 မေမေ၏ ချစ်လှစွာသောသွီးငယ်
 ဟယ်လင်-အေ-ကယ်လာ။

ဇူလိုင်လထဲတွင် သူမသည် ပလိုင်းမောက်သ်မြို့သို့
 အလည်အပတ်သွားခဲ့ပါသည်။ ဤစာမှာ သုံးလလောက်
 အကြာတွင် ခေးသားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ရာဇဝင်ရေးရာ၌
 သူမ၏ ပဌမ သင်ခန်းစာကို အတယ်မျှသတ်ချကြောင်း
 ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မစ္စတာ မောရစ်ဆင်ဟက်ဒီသို့
 ဘော့စ်တွန်မြို့တောင်ပိုင်း၊ မတ်စ်၊

အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့၊ ၁၈၈၈ ခုနှစ်၊

ကျမ၏ချစ်စွာသော ဦးလေး မော်ရီ....

ရှင်၏ချစ်စွာသောမိတ်ဆွေဟယ်လင်ကလေးထံမှ စာ

တစောင်ချီသဖြင့်၊ အလွန်တရာ ဝမ်းမြောက်လိမ့်မည်ဟု ကျမထင်ပါသည်။ ရှင့်ထံသို့ စာရေးရ သည်ကို ကျမ လွန်စွာ ပျော်နှင် ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ကျမရှင့်ကို ချစ်ခင်လေးစားမှုရှိလို့ ထဲထင်ပါသည်။ ကျမထံသို့ ရှင် ပို့လိုက်သောစာအုပ်ထဲမှ ချာလီနှင့် သူ့ လှေအကြောင်း စာရေးဆရာနှင့်အိပ်မက်၊ ချီစာနှင့်သိုး၊ စသောပုံဝတ္ထုများ ကို နှစ်သက်စွာ ကျမဘတ်ရှုခဲ့ပါသည်။

ကျမသည် လှေကြီး တစင်းတွင် စီးခဲ့ဘူး ပါသည်။ ထိုလှေသည် ရွက်သင်္ဘောတစင်းနှင့်တူပါသည်။ မေမေ ဆရာမ၊ မစ္စကီ ဟော့ဂ်ကင်စ်၊ မစ္စတာ အနက်စ် နေ့ဝစ်၊ မစ္စတာ ဂိုဒိုကနာချီနှင့် များစွာသောတခြားမိတ်ဆွေများ သည် ရှေးဟောင်းအရာဝတ္ထုများကို ကြည့်ရှုရန် ပလိုင် မောက်သ်မြို့သို့ ထွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ပလိုင်မောက်သ် မြို့အကြောင်းကို ရှင့်အားဝတ္ထုကလေးတပုဒ်အဖြစ်ကျမ ပြောပြပါမည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းများစွာက အင်္ဂလန်ပြည်တွင် လူကောင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့ရာတွင်ဘုရင် နှင့် သူ့ မိတ်ဆွေများသည် လူကောင်းများ အပေ T တွင် သီးခံမှု၊ ညှာတာမှု၊ နူးညံ့စွာ ဆက်ဆံမှု မပြုခဲ့သော ကြောင့် ထိုင်းသူပြည်သားများသည် ဘုရင်အား ရိုသေ လေးစားခြင်း မရှိခဲ့ကြပေ။ ပြည်သူပြည်သား များသည် ဘုရင်နှင့် ဘုရား ဝတ်ကျောင်းသို့ မသွားလို ခဲ့ကြပေ။

သို့ရာတွင် သူတို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် အလွန်ကောင်းသော ဘုရားရှိခိုးကျောင်း ကသေးများကို ဆောက်လုပ်ရန် နှစ်သက်ခဲ့ကြသည်။

ဘုရင်သည် ပြည်သူပြည်သားများကို လွန်စွာစိတ်ဆိုးဝေသည်။ သူတို့ကလည်း ဝမ်းနည်းစွာနှင့် ပြောပြကြသည်မှာ ‘ ကျွန်ုပ်တို့သည် ညစ်ပတ်စုတ်ဝံ့သော ဘုရင်နှင့်တကွ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများ အလွန် နှစ်သက်သွယ်ရာ အိမ်များကိုစွန့်ပစ်ခါ ဘခြားတိုင်းပြည်တပြည်သို့ နေထိုင်ရန်သွားကြမည် ’ ဟု ဆိုတော့သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် သူတို့၏ ပစ္စည်း ပစ္စယများကို သေတ္တာကြီးထဲသို့ ထည့်သွင်းကာ နောက်ဆုံး ထွက်ခွာ ဖြင်းဖြင့် နှုတ်ခွန်းဆက်ကြသည်။ သူတို့သည် သီးထန်စွာငိုကျွေးကြသဖြင့် ကျမပင် သူတို့အတွက် ဝမ်းနည်းမိပါသည်။ ဟော်လန်ပြည်သို့ သူတို့ရောက်ရှိသွားကြသောအခါ ထိုအရပ်တွင် တဦးတယောက်ကိုမျှ မသိကြ၊ တိုင်းသူပြည်သားများမှာ ဘာစကားမျိုးကို ပြောဆိုကြသည်ကိုပင် မသိကြ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့သည် ဒတ်ချ် လူမျိုးများ မဟုတ်သောကြောင့်ပင်၊ သို့ရာတွင် မကြာမှီ သူတို့သည် ဒတ်ချ်စကားများကို သင်ကြားကြသည်။ သို့စေကာမူ၊ သူတို့သည် သူတို့၏ ဘာသာစကားကို ချစ်မြတ်နိုးကြ၍ လူကလေးများနှင့် မိန်းကလေးများအား သူတို့ဘာသာစကား

ကို မေ့ပျောက်ပစ်ရန် မလိုလားကြပါ။ ဒတ် ချီ စကားကို ထမင်းစားရေသောက်လောက်ပဲ သင်ကြားကြသည်။ ထို့ကြောင့်သူတို့က ‘ ကျွန်ုပ်တို့သည်ဝေးကွာသော တိုင်းပြည်သစ် တဖြည့်သို့ သွား၍၊ ကျောင်းများ၊ အိမ်များ၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းများနှင့် မြို့တော်သစ်များ ဆောက်လုပ်ကြရမည်ဖြစ်သည် ’ ဟု ပြောကြသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် သေတ္တာများထဲ၌ သူတို့၏ပစ္စည်းများအားလုံးကိုထည့်ကာ သူတို့၏ မိတ်ဆွေသစ်များအား နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်၍ တိုင်းပြည်သစ် တပြည် ရှာဖွေရန် လှေကြီးတစင်းဖြင့် ထွက်သွားကြလေသည်။ ဆင်းရဲသောလူများမှာ သူတို့၏အသဲနှလုံးအသီးသီးတွင် ဝမ်းနည်းပူဆွေးခြင်း တွေးတောမှုအပြည့်ဖြင့် မပျော်နှင်ကြပါ။ သူတို့သည် အမေရိကန်တိုက် အကြောင်းကို စိုးစည်းမျှမသိကြပါ။ ကလေးငယ်များမှာ အပြောကျယ်သော ပင်လယ်ပြင်ကို လှေကြီးတစင်းနှင့်ဖြတ်ကူးရာ လှေကြီးသည်အင်အားကြီးမားသည့် ပင်လယ်ရေ၏ ရိုက်ပုတ်ချက်ကြောင့် လှေဝမ်းပိုက်ထဲသို့ လိမ့်ကျသူကျ ဦးခေါင်းနာသူ နာကြရ၍၊ သူတို့တစ်စုမှာ အလွန်တရာ ကြောက်ရွံ့ကြရမည်ဟု ကျမတွေးတောမိပါသည်။ သူတို့သည် ရက်သတ္တပတ်ပေါင်းများ နက်ရှိုင်းသော ပင်လယ်ပြင်ပေါ်သို့ ဖြတ်သန်းခဲ့ကြပြီးနောက် သစ်ပင်များ၊ မြက်ပင်များ၊ ပန်းပင်

များ စသည်တို့ကိုမမြင်နိုင်ကြရတော့ဘဲ၊ ခေပြင်နွဲ့လှပ
 သော ကောင်းကင်ပြာကိုသာ မြင်ကြရပေသည်။ လူများ
 သည် စက်ကရိယာနှင့် ခေဇွေးငွေ့ အား အကြောင်းကို
 မသိကြသဖြင့် ရွက်လှေများကို လျင်မြန်စွာ မထွင်နိုင်ကြ
 ပါ။ တနေ့တွင် လှေပေါ်မှာပင် ချစ်စရာကောင်းသော
 ယောက်ျားကလေးတယောက် သွားမြင်သည် သူ့အမည်
 ဗီရိဂဗိုင်းဂျုံ^၁ က်ဟု မှည့်ခေါ်လိုက်သည်။ ယခုပင် သနား
 စရာကောင်းသော ဗီရိဂဗိုင်းကလေး သေဆုံးသွားတော့
 သဖြင့် ကျမ လွန်စွာဝမ်းနည်းမိပါသည်။ နေ့တိုင်းပင် လူ
 များသည် ကုန်းပေါ်ပေါ်သို့တက်၍၊ ကုန်းမြေကိုရှာဖွေ
 ကြသည်။ တနေ့သော် လူများသည် ကုန်းမြေကိုမြင်ကြရ
 သဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ အော်ဟစ်ကြကာ ချေချော
 မောမော တိုင်းပြည်သစ်တခုသို့ ရောက်ရှိ သွားကြလေ
 သည်။ လူကလေးများနှင့် မိန်းကလေးများမှာ နှိပ်ပေါက်၍
 လက်ခုတ်တီးကြသည်။ အလွန်ကြီးမားသော ကျောက်
 ဆောင်ကြီး တခုပေါ်သို့ သူတို့ခြေချမိကြလျှင်ဘဲ အား
 လုံးပင် ဝမ်းမြောက် အိုင်မြူးနေကြသည်။ ကျမသည်
 ပလိုင်းမောက်သံမြို့၌ ကျောက်ဆောင်ကို မြင်ခဲ့ပါသည်။
 မေဖလားဝါး ကဲ့သို့သော ရွက်သင်္ဘောကလေး တစင်း
 ထဲတွင် ဗီရိဂဗိုင်းမှာ ပုခက်သဘွယ်အညှိခိုစီး၍ အိပ်ပျော်
 သွားခဲ့ပါသည်။ မေဖလားဝါး သင်္ဘောကြီးထဲတွင် ရှေး
 ဟောင်း အရာဝတ္ထု အများအပြားပင်ရှိပါသည်။ တနေ့

နေ့တွင် ရှင်ကော ပလိုင်းမောက်သို့ အလည်အပတ်လာ
၍ ရှေးဟောင်းပုဏ္ဏား အများ အပြားကို ကြည့်ရှု ပါ
မည်လား။

ယခု ကျမ လွန်စွာပင်ပမ်းလှသဖြင့် အနားယူပါဦးမည်။
ရှင်၏ မိတ်ဆွေမကလေးထံမှ အချစ်များများ
အနမ်းများများနှင့်
ဟယ်လင်ကယ်လာ

ဤစာနှစ်စောင်တွင် နိုင်ငံခြားစကားလုံးများ ပါရှိရာ
ပဋ္ဌမစာမှာ မျက်မြင်ကျောင်း သင်ပုန်းကြီးတန်းသို့ အ
လည်အပတ်သွားစဉ် ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
လပေါင်းများစွာက သူမအားပြောပြထားခဲ့ရာသူမ၏မှတ်
ဥာဏ်တွင် သီးသန့်ဖယ်ထားခဲ့သော အကြောင်းရင်များ
ဖြစ်ပါသည်။ သူမသည် စကားလုံးများကိုလေ့ကျင့်ရင်း
ဆင်တူရေးခဲ့ပေသည်။ တခါတရံ ဥာဏ်ကွန့်ကာသုံး
သည်။ တခါတရံ ကျက်တူရွေးစကားသင်သကဲ့သို့ ထပ်
တလဲလဲသုံးစွဲထားသည်။ သူမသည်စကားလုံးများအစီအ
စဉ်အယူအဆများကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ နားမလည်သည်ပင်
သူမရေးတတ်သလို အထက်အောက်မညီ အောင်ရေးချ
လိုက်သည်။ ယင်းသို့လျှင် သူမ၏ အထွေ အကြံ အရ
အတွေးခေတ် အယူအဆများကို ပေလွင်စွာဖော်ပြကာ
အသံထွက်နှင့် ထွေမြင်ခြင်း အချက် အလက် ကိုက်ညီ
အောင် မှန်ကန်စွာ သုံးစွဲရန် သင် ကြား ခဲ့ ပေသည်။

‘အိဒ်သ်’ ဆိုသည်မှာ ‘အိဒ်သ် သောမတ်စ်’ ဖြစ်ပါသည်။

မစ္စတာ မစ်ချီရယ် အနက်စ်နော့စ် ထံသို့
ချောက်ဘာရီ၊ မတ်စ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၇-ရက်၊
၁၈၈၈-ခုနှစ်။

မွန်ချီယာ မွန်စီယူဝါ အနက်စ်နော့စ်-

ကျမ ပြုတင်းပေါက် အနီးတွင် ထိုင်နေ ပါသည်။
လှပသော နေရောင်ခြည်မှာ ကျမအပေါ်တွင် ထွန်းလင်း
တောက်ပလျက် ရှိပါသည်။ ဆရာမနှင့် ကျမတို့သည်။
မနွေက သင်ပုန်းကြီးဘန်းသို့ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ ဤနေ
ရာတွင် ကလေး သူငယ်ပေါင်း(၂၇)ယောက်ရှိ၍၊ သူတို့
အားလုံး မျက်စိ မမြင် ကြပါ။ သူတို့ တတွေ ကြည့်ချင်
သလောက်မကြည့်နိုင်ကြသဖြင့် ကျမဝမ်းနည်းပါသည်။
သူတို့အဖို့ တခါတရံ မျက်လုံးကောင်းကောင်းနှင့် မြင်
နိုင်ကြပါဦးမည်လား။ သနားစရာကောင်းသောအိဒ်သ်
မှာ မျက်စိမမြင်၊ နားမကြား၊ ဆွံ့လည်းဆွံ့ အနေစွာပါ
သည်။ အိဒ်သ်နှင့်ကျမတို့အတွက် အလွန်အကြူး ရှင်
ဝမ်းနည်းပါသလား။ မကြာမှီ ကျမသည်၊ ကျမ မေမေ
ကျမဖေဖေနှင့် ကျမ၏ ချစ်စွာသော ညီမငယ်ကလေးများ
ကို ကြည့်ရှုရန် အိမ်အုပ်ငြိန်ရပါဦးမည်။ ကျမ နေထိုင်ရာ
အလာဘာမာသို့ ရှင် အလည်အပတ် လာလိမ့်ဦးမည်
လားဟု ကျမမျှော်လင့်ပါသည်။ ကျမ ထွန်းကလေးနှင့်
ရှင်ကိုလာရောက် ကြိုဆိုပါမည်။ ကျမ၏ ချစ်စွာသော

မြင်းကလေး ကြောပေတံတွင် ကျမကို ရှင်ကြည့်လိုလိမ့်မည်ဟု ကျမထင်ပါသည်။ ကျမသည် မြင်းစီး အဝတ်အစားသစ်နှင့် ထွပ်သော ဦးထုပ်ကို ဝတ်ဆင် ဆောင်းထားပါမည်။ အကယ်၍နေရောင်ခြည်တောက်သော ယာလျှင် ကျမရှင်ကို လိုင်လာအိပ္ပာနှင့် ဘက်ဆီတို့သို့ကြည့်ရှုရန် ပို့ပါမည်။ ကျမ(၁၃)နှစ်အရွယ် ရောက်လာလျှင် ထူးဆန်း၍ ထွပ်သောတိုင်းပြည်များသို့ ခရီးထွက်လည်သွားပါမည်။ ကျမသည် နောင်ဝေပြည်တွင် အလွန်မြင့်သော တောင်များပေါ်သို့တက်၍ ရေခဲနှင့်နှင်းပွင့်များကိုကြည့်ရှုပါမည်။ ကျမသည် တောင်ပေါ်မှ လိမ့်ကျ လိမ့်မည်မဟုတ်။ ကျမဦးခေါင်းလည်း နာကျင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ကျမသည် အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ လော့ဒ်ဖေါ့ဒ်တလာရိုင်ကလေးထံသို့ အလည်အပတ် သွားပါမည်။ သူသည် သူ၏ကြီးကျယ်ခမ်းနား၍ ရှေးကျသောရဲတိုက်ကြီးကိုမြဲမည်ကြောင့်၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိပါလိမ့်မည်။ ကျမတို့သည် ဒရယ်ကလေးနှင့်ပြေးလွှားကစားရင်း သင်္ဘောယုန်များကို အစာကျွေး၍ ရှဉ့်များကိုဘင်းဆီးကြပါမည်။ ကျမသည် ဖေါ့ဒ်တလာရိုင်၏ခွေးကြီးဒိုဂါလ်ကိုကြောက်ရွံ့လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ဖေါ့ဒ်တလာရိုင်သည် ကျမအား အလွန်တရာ သနားကြင်နာတတ်သော မိဖုရားတပါးကို ထွေဆိုရန် ပို့ပေးလိမ့်မည်ဟု ကျမမျှော်လင့် ပါသည်။ ကျမပြင်သစ်ပြည်သို့သွားသောအခါ၊ ပြင်သစ်ကော့ကို ပြောပါမည်။ ပြင်သစ်ကလေးတယောက်က ပြောပြပါ

လိမ့်မည်။ အေသင် အမျိုးသမီးကိုကြည့်ရှုရန် ကျမနှင့်အ
တူ အေသင်စ်သို့ ရှင်လိုက်လိမ့်မည်ဟု ကျမ မျှော်လင့်
ပါသည်။ သူမသည် အလွန်တရာ လှပချောမောသည့်
အမျိုးသမီးဖြစ်ပါသည်။ ကျမ သူမကို ဂရိတ်စကား ပြော
ပါမည်။ ကျေးဇူးပြု၍ ကျမထံသို့မကြာမှီရှင်လာရောက်
လိမ့်မည်လား၊ ကျမအား ဇာတ်ပွဲသို့ ခေါ်သွားပါမည်
လား။ ယခုစာကို ဆက်လက်ရေးသားရန်အလွန်တရာပင်
ပမ်းနေပါပြီ။

ရှင်၏ချစ်သွစွာသော မိတ်ဆွေ ကလေးမ
ဟယ်လင် အေ-ကယ်လာ။

x x x x x

မစွက် ဆိုဗီယာ စီ ဟော့ဂ်ကင်စ် ထံသို့
တပွဲကမ်ဘီယာ၊ အလာဘာမာပြည်၊

ဒီဇင်ဘာလ ၁၁-ခုက်၊ ၁၈၈၈ ခုနှစ်။

ကျမ၏ချစ်သွစွာသော မစွက် ဟော့ဂ်ကင်စ်-

ကျမ၏ ချစ်သွစွာသောမိတ်ဆွေကို ယခုဘဲ ကျမအစာ
ကျွေးမွေး ပြီးပါ။ ထိုမိတ်ဆွေကို ကျမ၏မောင်၊ စင်ဆန်
သည် လွန်ခဲ့သော တနင်္ဂနွေနေ့က ကျမအား ပေးခဲ့ပါ
သည်။ ကျမက ထိုမိတ်ဆွေကို ဆရာမ အတွက် အင်နို
ဟု အမည်ပေးထား ပါသည်။ ကျမ ခွေးကလေးလည်း
ညလည်စာ စားသောက်ပြီး၍ အိပ်ရာသို့ ထွက်သွားပါ
သည်။ ကျမယုန်ကလေးများလဲ အိပ်နေကြပါပြီ။မကြာမှီ
ကျမလဲ အိပ်ရာဝင်ပါမည်။ ဆရာမမှာ သူမ၏ မိတ်ဆွေ

များထံသို့ စာရေး နေပါသည်။ မေမေ၊ ဖေဖေနှင့် သူတို့
မိတ်ဆွေများမှာ သံရေကြို မီးဖိုကြီး တဖိုသို့ ကြည့်ရန်
သွားကြပါသည်။ မီးဖိုမှာ သံဖြင့် ပြုလုပ် ထားပါသည်။
သံဒယ်အိုးကို မြေကြီးပေါ်၌ ထွေရပါသည်။ သို့ရာတွင်
သံများကို မီးဖိုပေါ်သို့ မရောက်မခြင်း အရေကြို၍ မဖြစ်
နိုင်ပါ။ သံချေးများ ကျွတ်၍ သံအစစ်သာ ကျန်ရစ် ပါ
သည်။ ထိုနောက် သံရေပူများမှာ အင်ကျင် စက်များ၊ မီး
လင်းဖိုများ၊ ဒယ်အိုးများမှစ၍ သံထည်ကိရိယာအမျိုးမျိုး
သွန်းလုပ်ရန် အသင့်ဖြစ်လာပါသည်။

ကျောက်မီးသွေးကိုလဲ မြေကြီးထဲတွင် ထွေရပါသည်
ကန္တာမြေကြီးပေါ်သို့ လူသူ မနေထိုင်မှီ ရှေးနှစ်ပေါင်း
မြောက်များစွာက သစ်ပင်ကြီးများ ရှည်လျားသော မြက်
များ၊ ကြီးမားသောရေညှိများနှင့် လှပသည့်ပန်းများအား
လုံးမှာ မြေကြီးကို ဖုံးလွှမ်း နေကြပါသည်။ သစ်ပင်များ
သစ်ရွက်များ လဲကျကြသောအခါ၊ ရေနှင့်မြေဆွေးတို့က
၎င်းတို့အပေါ်သို့ ဖုံးလွှမ်းသွားသည်။ ထိုနောက် သစ်ပင်
ကြီးများ ပိုမိုပေါက်ရောက် လာပြန်သည်နှင့်အမျှ လဲကျ
ပျက်ပြုန်းကာ ရေနှင့် မြေဆွေးများ အောက်သို့ မြှုပ်နှံ
ခြင်းခံကြရတော့သည်။ နှစ်ပေါင်း ထောင်ပေါင်းများစွာ
မရေတွက်နိုင်မျှ အချင်းချင်းလဲကျဖိညှပ်ပြီးသည့်နောက်
ကျောက်ဆောင်ကဲ့သို့ အလွန် မာကြောသော သစ်တော
ကြီးများပေါက်ရောက် လာပြန်ပါသည်။ ထိုနောက်၊ ထို
တောအားလုံးသည်လဲ လူများနေထိုင်ရန်အတွက် တော

မီးလောင် ပေးရပြန်သည်။ ကျောက်မီးသွေးပေ၇၂၄ အကာ
 များ၊ ရေညှိများ၊ သစ်ရွက်များကို ထွေမြင်နိုင်သည်မဟုတ်
 ပါလား။ လူများသည် မြေအောက်သို့ နက်စွာ ဆင်း၍
 ကျောက်မီးသွေးများကို တူးယူကြရသည်။ ခေ့နွေးငွေ့
 မောင်းကားများက ၎င်းတို့ကို မြို့ကြီးများသို့ ပို့ရသည်။
 မီးအဖြစ်သုံးစွဲရန် လူများသို့ ရောင်းချကြသည်။ တံခါး
 ကြီးများ၏အပြင်ဘက်၌ ချေခါး နေသောအခါ၊ ပူနွေးငွေ့
 ရသဖြင့် လူများမှာ ပျော်ရွှင်ကြရသည်။

ယခု ရှင်တယောက်တည်းအလွန်တရာပျင်းရိပြီးငွေ့
 နေပါသလား။ မကြာမှီ ကျမ တို့ထံသို့ ရှင်လာရောက်
 ခါ ရက်ကြာကြာ နေလိမ့် မည်ဟု ကြိုတင် မျှော်လင့်
 မပါသည်။

ရှင်၏မိတ်ဆွေမကလေးထံမှ အချစ်များစွာဖြင့်
 ဟဲလင် အေ-ကယ်လာ၊

မစွဲလွှာ ဘင်နက်ထံသို့—
 တာဝန်ကပ်ဘိယာ၊ အလာ၊ ဇွန်ဝါရီ ၂ ဇရက်၊ ၁၈၈၈ ဇန်နဝါရီ
 ကျမ၏ ချစ်စွာသော မစ္စ ဘင်နက်—

ဤနေ့နံနက်တွင် ရှင့်ထံသို့ စာရေးရသဖြင့် ကျမဝမ်း
 မြောက်မိ ပါသည်။ ကျမတို့ ယခုတွင် နံနက်စာ စား
 သောက်ပြီးစီးကြပါပြီ။ မင်လ်ဒရက်မှာ အောက်ထပ်၌
 ပြေးလွှားကစားနေပါသည်။ ကျမသည် ကျမ၏စာအုပ်ထဲ

နိ နုက္ကတ်တာရာ အကြောင်းကိုဘတ်နေပါသည်။ နုက္ကတ်
တာရာ ဆိုသည်မှာ၊ လက်တင် စကားမှ လာပါသည်။
အင်္ဂလိပ်မှာ ကြယ်များအကြောင်းဘဲဖြစ်ပါသည်။ ကျမ
တို့အား ၎င်းတို့အကြောင်းကိုပြောပြစမ်းပါ။ ကျမတို့အိမ်
ရာများပေါ်သို့ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် အိပ်နေကြသောအခါ
သွားရှိသည် လှပသာယာသည့် ကောင်းကင်ပြာကိုစောင့်
ကြည့်လျက်ရှိကြသည်ကို မှန်ပြောင်းမှ မြင်ရ ပါသည်။
မှန်ပြောင်းတစ်ခုမှာ အလွန်စူးရှသော မျက်လုံး တလုံးနှင့်
တူပါသည်။ အလွန် တရာကောင်းမွန်သော ကိရိယာ
တန်ဆာပလာများမပါဘဲ ကြယ်တာရာ များမှာ အလွန်
ငေးကွာကြသဖြင့်၊ ၎င်းတို့ အကြောင်းကို လူတွေသည်
မျှင်းများစာစား မပြောပြနိုင်ကြပါ။ ရှင်၏ ပြုတင်းပေါက်
အပြင်သို့တွက်၍ ကြယ်ကလေး များကိုကြည့်ရှုရန် မနစ်
သက်ပါလား။ ကျမတို့ပြုတင်းပေါက်မှသောကြာဂြိုဟ်
ကို မြင်နိုင်သည်ဟု ဆရာမက ပြောပါသည်။ ထိုဂြိုဟ်
သည် ကြီးမား၍ လှပသော ကြယ်တလုံး ဖြစ်ပါသည်။
ကြယ်များမှာ ကမ္ဘာမြေကြီး၏ညီအစ်ကို မောင်နှံမများ
ဟုခေါ်ပါသည်။

နုက္ကတ်တာရာလေ့လာချက်များအပြင်၊ အလွန်တရာ
ကြီးမားသော နုက္ကတ် တာရာကြည့် ကိရိယာ တန်ဆာ
ပလာ အများအပြားရှိပါသည်။ မောင်းချခါးတချောင်း
မှာ ဖြတ်စရာ ကိရိယာတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ခေါင်းလောင်း

သည်လဲ ကိရိယာ တခုဟု ကျမ ထင်ပါသည်။ ခေါင်းလောင်းများအကြောင်းကို ကျမ သိသမျှ ရှင့်ထံ ပြောပြလိုက်ပါမည်။

တချို့ ခေါင်းလောင်း များမှာ အသံ သာ၍၊ တချို့ ခေါင်းလောင်းများမှာ အသံမသာကြပါ။ တချို့မှာ အလွန်သေးငယ်၍ တချို့မှာ အလွန်ကြီးမားပါသည်။ ကျမသည် အလွန်ကြီးသော ခေါင်းလောင်း တလုံးကို ဝဲသေစလေမြို့၌ တွေ့ခဲ့ရ ပါသည်။ ထိုခေါင်းလောင်းကြီးမှာ ဂျပန်ပြည်မှယူလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ခေါင်းလောင်းများမှာ အလွန်တရာအသုံးဝင်သော ပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့သည် နံနက်စာ အဆင်သင့် ဖြစ်ကြောင်း၊ ကျောင်းသွားရန်အချိန်ရောက်ကြောင်း၊ ဘုရားဝတ်ကျောင်းတက်ချိန်ကျကြောင်း၊ မီးလောင်ကြောင်းများကိုသိစေပါသည်။ သူတို့သည် အလုပ်သွားရန်၊ အိမ်သို့ပြန်ရန်၊ အလုပ် နားရန် ပြောပြပါသည်။ မီးရထား စက်ခေါင်း- ခေါင်းလောင်းမှာ ခရီးသည်များအား ဘူတာရုံသို့ ရောက်လာကြောင်းနှင့် လူများအား လမ်းဖယ် ပေးရန် အသိ ပေးပါသည်။ တခါတရံ အလွန် ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ မတော် တဆများဖြစ်ပွား၍ လူများစွာမှာ မီးလောင်၊ ရေနစ်၊ ဒဏ်ရာအနာတရ ဖြစ်ကြပါသည်။ နောက်တနေ့တွင် ကျမသည်၊ ကျမ ယမင်းရှင်၏ ခေါင်းကို ချိုးဖဲ့ ပစ်လိုက် ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ ဖြစ်ပျက် ခြင်းမှာ ကြောက် ဖွယ် ရာကောင်းသော မတော်တဆ ဖြစ်ပျက်ခြင်းတခုတော့ မ

ယုတ်ပါ။ အကြောင်းမှာ ယမင်းချစ်များသည် လူများကဲ့
သို့ အာရုံခံစားခြင်း၊ အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ခြင်း မရှိသော
ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ၏ ခိုကလေးမှာ အသက်ရှင်
လျက်ရှိကြပါသည်။ ကျမ၏ ဌာနကလေးထဲ အတူဘူး
ဖြစ်ပါသည်။ ကျမသည် ရှုံးစေးများနှင့် ကစားရန် နှစ်သက်
ပါသည်။ ဆရာမက ကျမအား စာသေ့ ကျက်ရန် ယူ
အချိန်ကျပြီဟု ပြောပါသည်။

ငွတ် ဘိုင်။

အချစ်များများ အနမ်းများများနှင့်
ဟဲလင် အေ-ကယ်လာ။

ဒေါက်တာ အက်ဒွင် အဲဗရက် ဟေးလ်
တုတ်ကန်တီယာ၊ အလာတာ၊
ဖေဖေ ဝါရီလ ၂၁-ရက် ၁၈၈၆ ခုနှစ်။

ကျမ၏ ချစ်စွာသော မစ္စတာဟေးလ်

ဟယ်လင်ကလေးမှာ ရှင်နှင့်တကွ ချစ်စဘွယ် ညီ
အမ မောင်များအားလုံးကို မေ့သွားပြီဟု ရှင်စိတ်ထဲတွင်
ထွေးတောနေမည်ကို ကျမစိုးရိမ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤ
စာကို ရရှိလျှင် ရှင်ဝမ်းမြောက်လိမ့်မည်ဟု ကျမထင်ပါ
သည်။ ရှင်သည် ကျမ၏ ဝမ်းကွဲအကိုတော်မို. ကျမ၊ မေတ္တာ
ကို ယူရခြင်းဖြင့် မကြာခဏ ရှင်အကြောင်းများ ချည်းသာ
ထွေးတောစဉ်းစားနေမည်ကို ရှင်သိပါလိမ့်မည် ယခုကျမ

သည် ရက်သတ္တပတ် ပေါင်းများစွာ အိမ်တွင်နေထိုင်
လျက်ရှိပါသည်။ တော့စ်တွန်မြို့မှ ထွက် ခွါရမည်ကို
ကျမလွန်စွာ စိတ်ချမ်းသာပါ ကျမ၏ဒိတ်ဆွေများအား
လုံးနှံ့လည်း ကွဲကွာကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင်
ကျမသည် ကျမ၏ ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော အိမ်ကို တကြိမ်
ထပ်၍ပြန်ရောက်ရဦးမည်ကြောင့် ဝမ်းမြောက်ပါသည်။
ကျမ၏ ချစ်စရာညီမကလေးမှာ အထွား မြဲလှပါသည်။
တခါတရံ ညီမလေးသည် အလွန်တိုသော စာလုံးများ
ကို သူမ၏ လက်ချောင်း ကသေး များနှင့် စာလုံးပေါင်း
ရန် ကြိုးစားသော်လည်း ခက်ခဲသောစာလုံးများကို ဖတ်
မိရန် အလွန်တရာ ငယ်ရွယ်လှပါသေးသည်။ ညီမလေး
ကြီးပြင်းလာ၍ ကျမစကားကို နားထောင်ကာ သီးခံမှုရှိ
လျှင် ကျမ သူမအား အကြောင်းအရာမျိုးစုံ သင်ပြပေး
မည် ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးငယ်များမှာ ငယ်စဉ်ကထဲက
နဲ့ ညှိသိမ်မွေ့၍ သီးခံမှုရှိစေရန် သင်ကြားပေးရမည်ဟု
ကျမဆရာမက ပြောပြပါသည်။ သူတို့သည် ကြီးပြင်းလာ
ကြ၍ အပျိုကြီး လူပျိုကြီး ဖားဖား ဖြစ်ကြ စေ ကာမူ၊
ကြင်နာမှု၊ ချစ်ခင်လေးစားမှု၊ ရဲရင့်မှုများ အထုံစွဲမြဲလာ
ရန် မေ့ပျောက်ကြသိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။ ကျမသည် အမြဲ
တစေ အားတက်သရောနှင့်သူရသတ္တိရှိလာမည်ဟု မြှော်
လင့်ပါသည်။ ဝတ္ထုထဲကမိန်းကလေးတယောက်မှာ ရဲရင့်
ခြင်းမရှိပါ။ သူမသည် လမ်းကြားကလေးများနှင့် ခြံပုတ်
များကြားမှချောင်းကြည့်နေသည့် ဦးထုပ်ချွန်များဆောင်း

ထားသော တစ္ဆေများကိုသာ မြင်ယောင်၍ တွေးတော စဉ်းစားခဲ့ပါသည်။ သနားစရာဇကောင်းသော မိန်းကလေးများ ကြောက်ရွံ့တုလျှပ် နေရှာပါသည်။ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်မှာ ရှင်ပျော်ခဲ့ပြီမဟုတ်လား။ ကျမထံသို့ လှပသော လက်ဆောင်များ ပေးပို့ကြပါသည်။ တနေ့ကကျမပါတီတခုပေးပါသည်။ ကျမ၏ချစ်စွာသော မိတ်ဆွေများအား လုံးကျမနှင့်တွေ့ရန်လာကြပါသည်။ ကျမတို့သည်ကစားကြ၊ ရေခဲမုန့်၊ ကိတ်မုန့်၊ သစ်သီးများ စားကြခြင်းဖြင့် အလွန်တရာ ပျော်ရွှင်ကြပါသည်။ ယနေ့နေ့သည် ထွန်းလင်းတောက်ပစွာသာသဖြင့် လမ်းများခြောက်သွေ့လျှင် ကျမတို့ မြင်းစီးကြရန် သွားကြရသို့ မြှော်လင့်ပါသည်။ ရက်အနည်းငယ်အတွင်း ကြည်နူးထွယ် မိမ်းမိုးကျကာ လ ရောက်လာပါလိမ့်မည်။ ကျမသည် မွေးကြိုင်သော ပန်းများနှင့် ပူနွေးသော နေရောင်ခြည်ကို ချစ်မြတ်နိုးသဖြင့် အလွန်တရာ ပျော်ရွှင်ပါသည်။ ပန်းများ ပေါက်ရောက်လာသည်မှာ လူများကို ပျော်ပျော် ရွှင်ရွှင်နှင့် စိတ်ချမ်းသာလာအောင် ပြုလုပ်ပေးခြင်းဟု ကျမထင်ပါသည်။ ယခုကျမတွင် ယမင်းရပ် ကလေး တရပ် ရရှိပါသည်။ စီဒရစ်မှာ ကျမ၏ လူငယ်ကလေး ဖြစ်၍ သူ့ကို 'သေ့ဒီ ဖေါ့ဒိုတ်လေရိုင်' ဟုအမည်မှည့်ထားပါသည်။ သူ့တွင် မျက်လုံးညိုကြီးများ၊ ရွှေရောင် ဆံပင်ရှည်များနှင့် လှပသောပါးစုံများထွက်လျက် ရှိပါသည်။ ဒိုင်ဒါမှာ ကျမ၏ မိန်းကလေး ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးကြီး တ

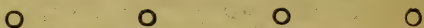
ယောက်သည် ပဲခပ်မြို့မှ သူမကိုယူခဲ့၍ ကျမအားပေး
 ဖြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူမသည် တကယ်ကလေးမ အစစ်
 ကဲ့သို့ နို့ကိုသောက်နိုင်ပါသည်။ လူစီမှာ လှပသော အမျိုး
 ကလေးတယောက် ဖြစ်ပါသည်။ သူမသည် သိုက်မြိုက်
 သော ဇာပေါက်ဂါဝန်နှင့် ဖဲကြိုးဘိနပ်ကို ဆင်ယင်ထား
 ပါသည်။ သနားစရာကောင်းသော နင်စီကြိုးမှာ အသက်
 အရွယ်အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်၍ အလွန်တရာအားနည်း ချိနဲ့နေ
 ပါသည်။ သူမအား အငြိမ်းစား ပေးသင့်သူ တယောက်
 နီးနီးဖြစ်နေပါသည်။ ကျမတွင် ခိုယဉ်ကလေးနှစ်ကောင်
 နှင့် သေးငယ်သော ကနေရီ စာဌာနကလေး တကောင်
 ရှိပါသည်။ ခွေးကြီးချစ်ဘိုမှာ အလွန်သန်မာ၍ သစ္စာရှိပါ
 သည်။ သူသည်ညအခါ၌ ကျမတို့အား တဦးတယောက်
 ၏ တေးအန္တရာယ် ပြုခြင်းကိုမျှ ခွင့်ပြုမည် မဟုတ်ပါ။
 ကျမ ကျောင်းသို့ နေ့တိုင်းသွားပါသည်။ ကျမသည် စာ
 ရေး စာဘတ် ဂဏန်းတွက် ပထဝီလေ့ကျက် ဘာသာ
 စုံ သင်ခြင်းဖြင့် ကြိုးစား သင်ကြား နေပါသည်။ ကျမ
 မေမေရော၊ ဆရာမတို့ကပါ ရှင်နှင့် မစ္စတာဟေးလ်အား
 ဆုတောင်းပုတ္တနာ ပြုကြောင်း မင်လ်ဒရက်ကလဲ ရှင့်ကို
 နှုတ်ခမ်းနှင့်တကြိမ်ထိ၍ နှုတ်ဆက်လိုက်ကြောင်းစာရေး
 ရန် ကျမအားတိုက်တွန်းကြပါသည်။

အကြိမ်ကြိမ်နှုတ်ခမ်းခြင်းထိ၍ ချစ်မြတ်နိုးစွာနှုတ်ဆက်သူ

ရှင်၏ချစ်စွာသော ညီမလေး

ဟယ်လင် အေ-ကယ်လာ

ဆောင်းရာသီအတွင်း မစွဲဆူလီဗင်နှင့် သူမ၏တပည့်
တို့သည် တဘက်ကမ်းဘီယာရှိ ဟယ်လင်၏အိမ်၌ မြွေ
မှန်းချက်ကြီးများဖြင့် အလုပ်လုပ်နေကြပေသည်။ မိုဗ် ဦး
ကျွံဟယ်လင်သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာရ ခေးသားနည်း
များကိုသင်ကြားသည်။ ၁၈၈၉-ခုနှစ်။ မေလကုန်သွန်ခွဲ
သည်နောက် ကျွန်ုပ်သည် ယယ်လင်အား မတော်တဆ
ခဲတန်ချော်ကျခြင်းမှ တပါး တစုံတရာ အဆင်မပြေမှုကို
မတွေ့ရသလောက် ဖြစ်ပါသည်။ သူမသည် လှပသော
ဝါကျများ စာစီစာကုံးများကို စာလုံးတိုင်း ချောမွေ့
ပြေပြစ်စွာ ရေးသားနိုင်လာပေတော့သည်။

မစွဲတာမစ် ဗီးယလ် အနက်စ်နော့စ် တံသို့
တဘက်ကမ်းဘီယာ၊ အလာ၊
မေလ ၁၈-ရက်။ ၁၈၈၉ ခုနှစ်။

ကျမ၏ချစ်စွာသော အနက်စ်နော့စ်

လွန်ခဲ့သောညနေခင်းတွင် ရှင့်ထံမှ စာဘစောင်ကျမ
ရရှိခြင်းဖြင့် အတယ်မျှလောက် ပျော်ရွှင်မည်ကို ရှင်စဉ်း
စားကြည့်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ရှင်ဝေးကွာသော နေရာ
တွင် ရောက်ရှိနေ၍ ကျမလွန်စွာဝမ်းနည်းပါသည်။ ကျမ
ကိုရှင်နဲ့လွဲကြံရသည်မှာ တော်တော်များနေပါပြီ။ ကျမ
ရှင်နှင့်အတူ လှပသော မြို့ကြီးများသို့ အလည်အပတ်

သွားရန်မြတ်နိုးပါသည်။ ကျမ ဟောင့် တံ စံ ဗင်းထီတွင်
 ရှိနေစဉ်က ဒေါက်တာ ဘရိုင်းဆန်နှင့် တွေ့ခဲ့ပါသည်။
 သူသည် လန်ဒန်မြို့၊ ဝဲရစ်မြို့၊ အေသင်မြို့၊ ရောမမြို့များ
 သို့ ရောက်ခဲ့ဘူးကြောင်းကို ကျမအား ပြောပြလိုက်ပါ
 သည်။ သူသည် ဆွစ်ဇာလန်ပြည်၌၊ မြင့်မားသော တောင်
 တန်းကြီးပေါ်တက်၍ ဣတလီပြည်နှင့် ပြင်သစ်ပြည်တို့
 တွင် လှပသည့် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းများသို့ အလည် အ
 ပတ်သွားခဲ့ပါသည်။ သူသည် ရှေးဟောင်း ရဲတိုက်ကြီး
 များကိုမြင်ခဲ့ပါသည်။ ရှင်လည်ပတ်ခဲ့ဘူးသော မြို့ကြီး
 များအကြောင်းကို ကျမထံကျေးဇူးပြု၍ စာရေးလိမ့်မည်
 ဟု ကျမမြော်လင့်ပါသည်။ ဟော်လန်ပြည်သို့ ရှင်သွား
 လျှင် ကျမတွေ့ရန် ကျေးဇူးပြု၍ ချစ်စရာကောင်းသော
 မင်းသမီးကလေး ‘ဝင်လီဟဲလီဗီနာ’ သို့ တဆင့်ပေးကမ်း
 စေလိုပါသည်။ သူမသည် နှစ်သက်ဘွယ်ရာမိန်းကလေး
 တယောက်ဖြစ်၍၊ သူမကြီးပြင်းလာလျှင်၊ ဟော်လန်ပြည်
 ၏ ဘုရင်မ ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ရှင်-ရူမေနီ
 ယားပြည်သို့ သွားဖြစ်လျှင်လည်း ကောင်းမြတ်လှသော
 ဘုရင်မ အလီဇဘက်အား သူမ၏အငြိမ်းစားမောင်တော်
 ကလေးအကြောင်းကို ကျမက မေးမြန်းလိုက်ကြောင်းနှင့်
 သူမ၏ချစ်စဘွယ် သမီးငယ်ကလေး အနိစ္စ ရောက်သဖြင့်
 ကျမမှာ အလွန်တရာ ဝမ်းနည်းကြောင်းကို ကျေးဇူးပြု၍
 ပြောပေးစေလိုပါသည်။ ကျမသည် နေဝဲလ်စ်မှ မင်းသား
 ကလေး ဗွတ်တိုရီယိုထံသို့ နှုတ်ခမ်းတကြိမ်ထိ၍ တွေ့ရပါမည်။

မျက်ကြောင်းမှာလိုပါသေးသည်သို့ရာတွင်မှာစရာတွေ
 ၁းသွန်းလျှင် ရှင်သဘိမေ့ မည်ကိုမှီးရိမ်ရသည်ဟု ဆရာ
 မကပြောပါသည်။ ကျမ(၁၃)နှစ်သို့အရွယ် ရောက်လာ
 လျှင် ၎င်းတို့ထံသို့ ကျမကိုယ်တိုင် အလည်အပတ်သွား
 ပါဦးမည်။

လော့ဒ်ဖေဂ်တံ လေရှင် ဝတ္ထုကောင်းတပုဒ်ကိုရှင်ပို့
 လိုက်ပြီးဆရာမကဘတ်ပြသဖြင့် ရှင့်ကိုကျမလွန်စွာကျေး
 ဇူးတင်သွပါသည်။

ဤနှစ်ခွေရာသီတွင် အိဇွါသည် ကျမနှင့်တူတူနေလာ
 မည်မို့ ကျမအလွန် ဝမ်းသာမိပါသည်။ ကျမသို့အတူတ
 ကွသာယာသောအချိန်များကို ဖြုံးတီးကြရမည် ဖြစ်ပါ
 သည်။ ကျမမေတ္တာကို ဟောင်းဝတ်ထံပို့၍ ကျမစာကို
 ပြန်ကြားရန် သူ့အားပြောပြပါ။ ကြာသပတေး နေ့က
 ကျမတို့ပျော်ပွဲစား ထွက်ခဲ့ကြပါသည်။ တောရိပ်တောင်
 ရိပ်များအောက်ဝယ် အသွန်သာယာပါသည်။ ကျမတို့
 အားလုံး ပျော်ပွဲစားထွက်ခဲ့ကြခြင်း၌ အလွန်တရာ ပျော်
 ရွှင်ကြရပါသည်။

မင်္ဂလာဒက်မှာ ကွင်းပြင်ထဲ၌ ကစားနေပါသည်။
 မေမေက အလွန်အရသာရှိသော စကရော့ဗ်ဒီး-သီးများ
 ကို ဆွတ်ခူးနေပါသည်။ ဖေဖေနှင့် ဦးလေး ဖုရင့်စ်တို့က
 မြို့အောက်ဘက်ဆီသို့ ဆင်းသွားကြပါသည်။ စင်ဆန်
 မှာ မကြာမှီ အိမ်သို့ ရောက်လာပါသည်။ ဟောင့်တိတ်

မင်းလီးတွင် ကျမတို့ရှိနေကြစဉ်၊ မင်လ်ဒရက်နှင့် ကျမ
ခါတ်ပုံရိုက်ကြပါသည်။ ရှင်ထံသို့တပုံ ပို့လိုက်ပါမည်။

နှင်းဆီပန်းများမှာ လှပစွာ ပွင့်အာနေကြ ပါသည်။
မေမေတွင် အလွန်လှပသောနှင်းဆီပန်းများ ရှိပါသည်။
လာဖရင့်စ်နှင့် လာမာကွီ နှင်းဆီပန်းမျိုးမှာ အမွှေးဆုံး
ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် မာရီချယ်လ်နေးလ်၊ ဆော်လ်ဖက်
တာရီ၊ ဂျက်တွင်းမိနော့တ်၊ နီဗီရော့တ်၊ အီတွင်လ်ဒီ
လိုင်ယွန်၊ ပါပါဂွန်တီယာ၊ ဂါဗရယ်လီ ဒရေးဗက်တ်
နှင့် ပါလေဒက်စ် ဂျာဒိုင်းစ်၊ စသော နှင်းဆီပန်းမျိုးများ
မှာလည်း အားလုံးနှစ်သက်သွယ်ရာချည့် ဖြစ်ပါသည်။

ငယ်ရွယ်သော ယောက်ျားကလေး၊ မိန်းကလေးများ
ကိုကျေးဇူးပြု၍ ကျမမေတ္တာပို့လိုက်ကြောင်း အသိပေး
စေလိုပါသည်။ ကျမသည် သူတို့အကြောင်းကို နေ့တိုင်း
စဉ်းစား၍ သူတို့အားအသစ်စွဲမျှချစ်ခင်မြတ်နိုးလျက် ရှိပါ
သည်။ ဥရောပတိုက်မှ အိမ်သို့ရှင်ပြန်လာလျှင် ရှင်တို့အား
လုံး ချောချောမောမော ကျန်းကျန်းမာမာ ပျော်ပျော် နှင်
နှင်ရောက်ကြပါစေဟု ကျမမြော်လင့်လျက်ရှိပါသည်။
ကျမ၏ ချစ်မေတ္တာကို မစ္စကာလီယိုဗီ ကေဟေယီယား
နှင့် မစ္စတာဖရင့်စစ် ဒက်ဗီထရိုက်စ် ကာလိုဂိုသာကီး တို့
ထံ ပေးပို့ရန် မမေ့ပါနှင့်ရှင်-

ချစ်လှစွာသော ရှင်၏မိတ်ဆွေမကလေး
ဟယ်လင်-အေဒင်စ် ကယ်သာ

ဟယ်လင်ကယ်လာ၏ စောစောပိုင်း စာကောင်းများ ကဲ့သို့ ဤစာမှာသူမ၏ ပြင်သစ်ဘာသာပြ ဆရာမက သူမ အား ဝတ္ထုတုန်းကို ပြန်လည်၍ ဝါကျစီကုန်းခြင်း အကြောင်း ရေးသားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာမှာ စောစောပိုင်း စာရေးသစ်စ အချိန်ကထက် အဘယ်မျှ ထိုးတက် ကောင်းမွန်ချောမောစွာ ရေးသား တတ်လာကြောင်း အကျိုးတရားကို ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

နွေရာသီအတွင်းကမ္ဘာတိုလီဗင်သည်သုံးလခွဲမျှ ဟယ်လင်ထံမှ ခွဲခွါခဲ့လေသည်။ ဆရာမနှင့် တပည့်မတို့ ပဌမဦးဆုံး ခွဲခွါကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အသက် ၁၅ နှစ်အချိန် ရောက်ရှိလာသောအခါ သူတို့၏ စွဲမြဲစွာ ဆက်ဆံလာခဲ့ကြသည့် ပေါင်းသင်းခြင်းကား ကွေ ကွင်း နောက်ဆုံး ဖြစ်ရပေတော့သည်။

မစ္စအင်နီမင်းလ် ဆူလီဗင်ထံသို့ တပွဲကမ်ဘီယာ၊ အလာ၊ ဩဂုတ်လ ၇ ရက်၊ ၁၈၈၆ ခုနှစ် အချစ်ဆုံးဆရာမရှင်....

ဤနေ့ညနေခင်းတွင် ရှင်ထံသို့ စာရေးရသဖြင့် အလွန် တရာ ကျမပျော်ရွှင်နေပါသည်။ တနေ့လုံးလုံး ဆရာမ အကြောင်းကိုဘဲ ကျမ စဉ်းစားနေခဲ့ပါသည်။ ကျမသည် အမိုးရှိသည့် စင်္ကြံနီထဲတွင် ထိုင်နေပါသည်။ ကျမ၏မိမိ ဖြူကလေးမှာ ကျမစာရေးနေသည်ကို စောင့်ရင်း ကျမ၏ ကုလားထိုင်နောက်မှီပေါ်တွင် နားလျက် ရှိပါသည်။

သူမ၏အဖေ ၊ ခိုညှိကလေးမှာ အခြားဌာနများနှင့် တ
ခြားသို့ ပြန်သွားပါသည်။ သို့ပေမဲ့ အင်နီက မညှိုးငယ်
ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူမသည် ကျမနှင့်အတူ
နေထိုင်ရန် နှစ်သက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဖေ၂၄တ်
လေ့ရှိသောအထက်ထပ်တွင်အိပ်နေ၍ နင်စီမှာလူစီကိုအိပ်
ရာပေါ်တွင် သိပ်နေပါသည်။ တစာစာ တွန့်ကြိုး နေ
သည့်ဌာနကလေး၏ သီဆိုသံက သူတို့တတွေအား သိပ်
သလို ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ယခုအချိန်၌ ပန်းများ
အားလုံးမှာ လှပစွာ ပွင့်နေကြပါသည်။ လေညှင်းသည်
နှင်းဆီ စပါယ်ပန်းများ၏ မွှေးကြူသောယနံ့ကိုသယ်ယူ
လာပါသည်။ ဤနေရာတွင် ယခုအချိန်၌ ပူနွေးလာသဖြင့်
ဖေဖေက ဩဂုတ်လ ၂၀ရက်နေ့လောက်ကို ကျမတို့အား
'ကွာရီ' စခန်းသို့ ခေါ်သွားဖို့ စီစဉ်နေပါသည်။ ကျမ
တို့သည် ပျော်မွေ့ဘွယ်ရာကောင်းသော သစ်တောများ
ထဲဝယ် အေးချမ်းသာယာသည့်ချစ်စဘွယ်အချိန်ကောင်း
တချိန် ရရှိကြလိမ့်မည်ဟု ကျမထင်ပါသည်။ ကျမတို့
တောထဲတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသော ပျော်ရွှင်ဘွယ်ရာ အား
လုံးကို ရှင့်ထံသို့ ကျမစာရေးပို့ပါမည်။ လက်စတာနှင့်
ဟင်နရီတို့မှာ ငယ်ရွယ်သော ကလေးကောင်း ကလေး
များ ဖြစ်ကြသဖြင့် ကျမအလွန်ပင် ဝမ်းမြောက်ပါသည်
ကျမက ချစ်ကြည် နှစ်ချိုက်စွာ နှုတ်ခွန်း ဆက်လိုက်
ကြောင်းကို သူတို့ထံ ပြောပေးပါရှင့်။

လှပသောကြွယ်ပွင့်ကို စွဲလန်းချစ်ခင်နေရှာသည့် လူ

ငယ်ကလေး၏ နာမည်မှာ ဘယ်လိုခေါ်ပါသလဲ။ အိဗွာ
 တဲဒီခေါ်သော ချစ်စဘွယ် မိန်းကလေးတယောက် အ
 ကြောင်းကိုဝတ္ထုတပုဒ်ထဲ၌ ဘတ်၍ ကျမကိုပြောပြနေပါ
 သည်။ ကျေးဇူးပြု၍ ထိုစာအုပ်ကို ကျမထံ ရှင်ပို.ပေးပါ
 မည်လား။ လက်နှိပ်စက်တလုံး ရရှိထားသဖြင့် ကျမများ
 စွာ ပျော်ရွှင်နေပါသည်။

အာသာကလေးလဲ အလွန်ထွားကြိုင်းလာပါပြီ။ သူ
 မှာယခုအင်္ကျီတိုတစ်စုံ ရှိထားပါသည်။ မကြာမှီ သူလမ်း
 ရှောက် လိမ့်မည်ဟု ညီမဝမ်းကွဲ လိုက်လာက ထင်ပါ
 သည်။ ထိုနောက် ကျမသည် သူ၏ပျော့ပြောင်းသော ဝဝ
 တုတ်တုတ် လက်ကလေးကို ဆွဲလျက် နေရောင်ခြည်
 တောက်ပသည့် အပြင်ဘက်သို့ ထွက်ခဲ့ ပါသည်။ သူ
 သည် အကြီးဆုံးနှင်းဆီပန်းများကို ဆွဲကိုင်လျက် အထွ
 ပဆုံး လိပ်ပြာများနောက်သို့ ပြေးလိုက်မည်ထဲ ဖြစ်ပါ
 သည်။ ကျမသူ့ကို အထူးသဖြင့် ဝိရိယထား၍ ကောင်း
 ကောင်းစောင့်ရှောက်ရပါမည်။ သူ့ကိုယ်သူ နာကျင်မှုမ
 ဖြစ်ရန် အမြင့်မှလိမ့်မကျစေရန် တို့ဖြစ်ပါသည်။ ဖေဖေ
 နှင့် တခြားလူကြီးလူကောင်းမိတ်ဆွေများသည် မနေ့က
 တောပစ် ထွက်သွားခဲ့ကြပါသည်။ ဖေဖေက ၄၀
 ကောင် ပစ်ခဲ့ပါသည်။ ကျမတို့ ၎င်းတို့ကို ညလည်စာ
 အတွက် ချက်ပြုတ် စားသောက်ကြရာ အလွန်အရသာ
 ကောင်း ပါသည်။ လွန်ခဲ့သော တနင်းလာနေ့က စင်ဆန်

သည် ထုပုသည် ကြိုးကြောတကောင်ကို ပစ်ခဲ့ပါသည်။
ကြိုးကြောမှာ ကြိုးလဲကြီး သန်လည်းသန်မာသော ငှက်
တကောင်ဖြစ်ပါသည်။ သူ့အတောင်များမှာ ကျမလက်
မောင်းလောက် ရှည်ပါသည်။ သူ့နှုတ်သီးမှာ ကျမခြေ
ဖြားလောက် ရှည်ပါသည်။ သူသည်ငါးကလေးများနှင့်
အခြားတိရစ္ဆာန်ကောင်ငယ်ကလေးများကို စားပါသည်။
သူသည် တနေ့လုံးလောက်နီးနီး မရပ်မနား ပျံသန်းနိုင်
သည်ဟု ဖေဖေက ပြောပါသည်။

မင်းလင်ဒုက်မှာ ကန္တာပေါ်တွင် ချစ်စရာအကောင်း
ဆုံးနှင့် အချိုသာ အရှင်ငြိဆုံး အမျိုးသမီးကလေး ဖြစ်ပါ
သည်။ သူမသည် အလွန်တရာ စိတ်ထက်သူ ကလေးလဲ
ဖြစ်ပါသည်။ တခါတရံ၊ မေမေက ထိုအကြောင်းကို
မသိမသာမျက်နှာလွှဲလိုက်လျှင်၊ သူမသည် စပျစ်ခြံထဲသို့
ထွက်သွားခါ သူမ၏သွားရည်ခံ ရင်ဖုံးအဝတ်နှင့်အပြည့်
အလွန်အရသာရှိသော စပျစ်သီးများကိုဆွတ်ခူးပါတော့
သည်။ သူမသည် သူမ၏ ပြောပျောင်းသောလက်မောင်း
နှစ်ဘက်နှင့် ရှင်းလည်ပင်းကိုပွေ့ဖက်၍နေလိုလိမ့်မည်ဟု
ကျမထင်ပါသည်။

တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ကျမတို့ ဘုရားဝတ် ကျောင်းသို့
သွားကြပါသည်။ ကျမ၏ မိတ်ဆွ များနှင့် တွေ့ရမည်
ကြောင့် ဘုရားဝတ်ကျောင်းသို့ သွားရန် ကျမနှစ်သက်
မြတ်နိုးလှပါသည်။

လူကြီးလူကောင်းတဦးက ကျမအား လှပသော ကပ်
ပြားကလေးတခုပေးပါသည်။ လှပသောစမ်းချောင်းတခု
အနီးက စက်ရုံတရုံ၏ပုံတပုံဖြစ်ပါသည်။ လှေတစင်းမှာ
ရေပေါ်တွင်ပေါ်လော့မျောလျက် လှေကလေး ပတ်ပတ်
လည်လည် လှပသည့် ကြာပွင့်များ ဝိုင်းရံလျက် ရှိသည်။
စက်ရုံနှင့်မနီးမဝေး၌ အိမ်အိုကြီးတလုံးရှိပါသည်။ အိမ်အို
ကြီးအနီးတွင် သစ်ပင်များ ထူထပ်စွာ ပေါက်ရောက်
လျက်ရှိသည်။ အိမ်အနီးပေါ်တွင် ချိနှစ်ကောင်နားလျက်
လှေခါးထက်ဝယ် ခွေးကြီးတကောင်ရှိပါသည်။ ပါးလီ
သည် ယခုအချိန်၌ လွန်စွာ ဂုဏ်မောက်သော ခွေးမကြီး
တကောင်ဖြစ်သည်။ သူမတွင်ခွေးကလေး ချစ်ကောင်ရှိ၍
သူမ၏ခွေးကလေးများကဲ့သို့တခြားလှပသောခွေးကလေး
များမရှိတော့ဟု သူမက တွေးထင်သည်။

ကျမသည် နေ့တိုင်း စာအုပ်များကိုတတ်လျက် ရှိပါ
သည်။ ကျမသည် စာပေတတ်ရှုခြင်းကို အလွန်-အလွန်
လွန်စွာဘဲ ချစ်မြတ်နိုးပါသည်။ ကျမထံသို့ မကြာမှီ ရှင်
ငြိန်လာစေချင်ပါသည်။ ကျမ ရှင်နှင့် ခွဲခွါနေရသည်မှာ
အလွန်အလွန်ကြာညောင်းခဲ့ပါပြီ။ ကျမ၏ချစ်သွားသော
ဆရာမသည်နေရာတွင်မရှိသဖြင့်အကြောင်းအရာပေါင်း
များစွာပင် ကျမ မသိနိုင်တော့ပါ။ ကျမပြောပြနိုင်သည်
ထက် အကြိမ်ပေါင်း ငါးထောင် နှုတ်ခမ်းတေ့၍ နှုတ်
ခွန်း ဆက်သ လိုက်ကြောင်းကို ရှင်ထံသို့ ကျမ ပို့ပါ

သည်။ မစ္စက အိပ်၍ သို့လည်းအချစ်များများနှင့်နှုတ်ခွန်းဆက်သလိုက်ပါသည်ရှင်။

ရှင်၏ချစ်မြတ်နိုးဘွယ် တပည့်မကလေး

ဟဲလင် အေ ကယ်လာ။

နောက်များမကြာမှီ၊ ဟယ်လင်နှင့်မစ္စဆူလီဗင်တို့သည် ဘော့စ်ထွန် တောင်ပိုင်းရှိ ပါကင်စ် စာသင်ကျောင်းသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာကြပေသည်။

မစ္စတာ ဝီလျံ ဝိတ်ခ် ထံသို့

တောင်ပိုင်း ဘော့စ်ထွန်၊ မတ်စ်

နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့၊ ၁၈၈၉ ခုနှစ်။

ကျမ၏ချစ်စွာသော မစ္စတာ ဝိတ်ခ်-

ယခုပင်ကျမထံသို့ မေမေပေးလိုက်သောစာတစောင် ကိုရရှိပါသည်။ ရှင်ကျမထံပို့လိုက်သောလှပထွားကြွင်းသည့် ခွေးကလေးတကောင် တာ့စ်ကမ်ဘီယာသို့ ချောချော မောမော ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်းကို စာထဲတွင် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ လက်ဆောင်ကောင်းအတွက် ကျမနှင့်ကိုအထူး ကျေးဇူး တင် ပါသည်။ ကျမ အိမ်တွင်မရှိသဖြင့် ခွေးကလေးကို ဆီးကြိုခွင့်မရသည်ကိုပင် ကျမဝမ်းနည်းစိပါသည်။ သို့ရာတွင် ခွေးကလေး၏ သခင်မ မရှိစေကာမူ၊ ကျမမေမေနှင့်ညီမလေးတို့က အလွန်တရာ ကြင်နာစွာ ယုယ စောင့်ရှောက်ကြမည်ဖြစ်ပါသည်။ ခွေးကလေးတကောင်ထဲ မဟုတ်၍ ပျင်းရိ ငြီးငွေ့ မနေပါစေနှင့်ဟု

ကျမမြှောင်လင့်ပါသည်။ မိန်းကလေးငယ်များကဲ့သို့ ခွေးကလေးများသည် လဲလွန်စွာ အိမ်လွမ်းတတ်သည်ဟု ကျမထင်ပါသည်။ ၎င်းခွေးအတွက် ကျမ ခြင်္သေ့မ ဟု အမည်ပေးချင်ပါသည်။ ကျမပေးနိုင် ပါသလား။ ခွေးကလေးသည် ရဲလည်း ရဲရင့်-သစ္စာလည်း ရှိမည်ဟု ကျမ မြှောင်လင့်ပါသည်။

ကျမသည် ကျမ၏ချစ်စွာသောဆရာမနှင့်အတူ ဘော့စ်တွန်မြို့တွင် ပညာသင်ကြားလျက်ရှိပါသည်။ ကျမသည် ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် အံ့ဘွယ်ရာရာ အသစ် အဆန်း များကို သင်ကြားခဲ့ပါသည်။ ကျမသည် ကမ္ဘာမြေကြီး အကြောင်း၊ တိရစ္ဆာန်များ အကြောင်းတို့ကို လေ့လာပါသည်။ ဂဏန်းသင်္ချာကိုလည်း တိုးတက်၍ သင်ကြားခြင်း၌ နှစ်ချိုက်လှပါသည်။ စာလုံးသစ်များကိုလဲမြောက်များစွာ သင်ကြားခဲ့ပါသည်။ မနေ့က တမျိုးတိုး၍ သင်ကြားခဲ့ပါသည်။ ကျမခြင်္သေ့မနှင့် ထွေရလျှင် အကြီးအကျယ် အံ့ဩသွားအောင် အရာခပ်သိမ်း သူမကို ကျမပြောပြပါမည်။ သူမသည် ကြောရိုးရှည်၍ နို့ဖိုရွယ်ကလေးဖြစ်ပြီး ခြေလေးချောင်း သတ္တဝါတကောင်မို့ ကျမ ပြောလျှင် ရယ်လိုမည်ထင်ပါသည်။ သူမသည် တိရစ္ဆာန်တို့ ဘာသာဘာဝ စကားကိုသာ နားလည်သဖြင့် ကျမသူမနှင့် စကားပြောရန် ခက်ခဲ့ပါမည်။ ကျမ ခြင်္သေ့မအား ပြင်သစ်စကားပြော၍ သူမကိုခေါ်ပါမည်။ ခြင်္သေ့မကိုကျမ

ကောင်းကောင်းဂရုစိုက်၍စောင့်ရှောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း
ခြင်သော်ကြီးကို ပြောပြပါ။ ရှင်ထံမှ စာတစောင် ရလျှင်
ကျမ ပျော် ရှင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ရှင်ကျမထံသို့ ဘယ်အ
ချိန် စာရေးလိုက်ပါမည်လဲ။

ရှင်၏ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော မိတ်ဆွေမကလေး-

ဟယ်လင် အေ ကယ်လာ

အထူး....ကျမသည် မျက်မမြင် စာသင်ကျောင်းတွင်
ပညာသင်ကြားနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အိပ်ချ်-အေ-ကေ။

ဤစာတွင် ဂုဏ်တိယာ၏လက်ရေးနှင့် 'ဟယ်လင်အေ
ကယ်လာ နားမကြား ဆွံ့အ မျက်မမြင်ကလေး အသက်
၉-နှစ် 'ဟု မှတ်ချက် ရေးသား ထားပါသည်။ 'အညို'
ရောင်ဆိုသည်မှာ 'အညိုရောင် မျက်လုံးများ' ကိုရေး
ရန် ခဲတန်က ခုံကျော်သွားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဂျွန်ဂရိုင်းလိမ် ဂုဏ်တိယား ထံသို့

မျက်မမြင်ကျောင်း ဘော့စ်တွန်၊မတ်စ်

နီဝင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့၊ ၁၈၈၉-ခုနှစ်။

ချစ်စွာသော ကဗျာ လင်္ကာဆရာ-

ရှင်မသိဘူးသော မိန်းကလေးတယောက်ထံမှ စာတ
စောင် ရောက်ရှိလာခြင်းကို ရှင် အံ့ဩ သွားလိမ့်မည်ဟု
ကျမထင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ရှင်၏ ချစ်စဘွယ်ကဗျာ
လင်္ကာများမှာ ကျမအား လွန်စွာ ပျော် ရှင်စေကြောင်း
ကြားသိရလျှင် ရှင်ဝမ်းသာမိမည်ဟု ကျမ ထွေးမိပါ။

သည်။ မနေ့ကကျမသည် ‘ကျောင်းတက်ရက်များဝယ်’
 နှင့် ‘ကျွန်ုပ်၏ကစားဖေ’ ကဗျာ နှစ်ပုဒ်ကို ဘတ်ရသ
 ဖြင့် အကြီးအကျယ် ဝမ်းမြောက် ကြည်နူး မိ ပါသည်။
 မျက်လုံးညှို့များနှင့် ရွှေရောင် ဆံပင်ကောက်များ ရှိသည့်
 သနားစရာကောင်းသော မိန်းကလေး သေဆုံးသွားသည်
 ကြောင့် ကျမလွန်စွာဝမ်းနည်းပါသည်။ ကျမတို့၏ ဟုပ
 သော ကမ္ဘာကြီးဝယ် ဤနေရာ၌ နေထိုင်ရခြင်း အတွက်
 လွန်စွာစိတ်ကြည်နူးမှု ရရှိခဲ့ပါသည်။ ကျမ၏ မျက်လုံး
 များနှင့် ချစ်စဘွယ် ကောင်းသောအရာဝတ္ထုများကို ကျမ
 မမြင်နိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် ကျမစိတ်ကမူ အားလုံးကိုဘဲမြင်
 နိုင်သဖြင့် ရှည်လျားလှသည့် နေ့ရက်များဝယ် ကျမ
 ပျော်ရွှင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ၏ ဥယျာဉ်ထဲ၌ ကျမ လမ်းရှောက်သောအခါ၊
 ဟုပသည့်ပန်းများကို ကျမ-မမြင်နိုင်သော်လည်း ကျမ
 ပါတ်လည်၌ ပန်းများရှိကြောင်းကိုမူ ကျမသိရှိပါသည်။
 ယင်းအသိမှာ သင်းကြူမွှေးပြန့်သည့်ယနံ့ကို လေညှင်း
 က သယ်ယူလာ၍မဟုတ်ပါလား။ သေးငယ်သောနှင်းဖြူ
 ခေါင်းထောင်းပန်းကလေးများမှာ အချင်းချင်းလျှို့ဝှက်စွာ
 တီးတိုး စကား ပြောနေကြသော်လည်း ပျော်ပျော် ရွှင်
 ရွှင် လန်းလန်း ဆန်းဆန်း မရှိကြောင်း ကျမ သိရှိရပါ
 သည်။ ကျမ ရှင့်ကို အလွန် ခင်မင်ပါသည်။ အကြောင်း
 မှာ ရှင်သည် လူများ၊ ဌာန်များ၊ ပန်းများနှင့် ချစ်စဘွယ်
 အရာဝတ္ထုများ အကြောင်းကို ကျမအား သင်ကြားပေး

ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ယခုကျမရှင်ကို နှုတ်ခွန်းဆက်
လိုက်ပါသည်။ အထူးတလည် ကျေးဇူး တင်ကြောင်း
ပန်ကြားသွားကို ရှင် ဝမ်းမြောက် ကြည်နူး လိမ့်မည် ဟု
ကျမ မြော်လင့်ပါသည်ရှင်။

ရှင်၏ချစ်စွာသော မိတ်ဆွေမကလေး
ဟယ်လင် အေ ကယ်လာ

မစ္စတာ ဂျွန်ဂရိုင်းလိဖ် ဂွမ်တီယားထံသို့ ပို့သည်။
ဤစာနှင့်ပတ်သက်၍ ငွမ်တီယာ၏ ပြန်စာမှာ ပျောက်
ဆုံးသွားပါသည်။

မစ္စက ကိတ် အေဒ်ဗစ် ကယ်လာ ထံသို့—
တောင်ပိုင်း-ဘော့စ်တွန်မြို့ မတ်စ်၊
ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့၊ ၁၈၈၆ ခုနှစ်။

ကျမ၏ ချစ်စွာသော မေမေ—

ဤလှပသော နံနက်ခင်းဝယ်၊ မေမေ့သွီးကလေးမှာ
မေမေ့ထံသို့ စာရေးသား လိုက်ရသဖြင့်၊ အလွန် တရာ
ပျော်ရွှင် ကြည်နူးမိပါသည်။ ယနေ့-ဤဒေသတွင် မိုဗ်း
ဖွဲကလေးများကျ၍ အစောတ် ခုတ်ပတ်နေပါသည်။ မနေ့
က အမျိုးသွီး မိသ်၏ အမတ်ကတော်ကြီး ကျမနှင့်တွေ့
ရန် တကြိမ်ရောက်လာပါသည်။ သူမက ကျမအား လှပ
သော ပိုင်အိုလက် ပန်းတစ်ပေး ပေးပါသည်။ သူမ၏ သွီး
ကလေးများအမည်မှာ ‘ပိုင်အိုလက်’ နှင့် ‘မေ’ ဟူ၍ဖြစ်ပါ

သည်။ ‘အားလ်’ က သူ့နောက်တကြိမ် အမေရိကန်သို့ လာ၍ တာဝန်ကမ်းဘီယာသို့ အလည်သွားရလျှင် ပျော်မှာ ဘဲဟု ပြောပါသည်။ အမျိုးသမီးကြီး မိသ် ကတော့ မေဇေ ပန်းများကိုကြည့်လိုကြောင်း၊ ငှက်ကလေး များ၏ တိတိ တာတာ ဘာသာ ဘာဝ သီကြူး ပုံကို နားထောင် လို ကြောင်း ပြောပြပါသည်။ ကျမ အင်္ဂလန်ပြည်သို့အလည် သွားလျှင် သူတို့ဆီသို့ လာသိုကြောင်း ရက်သတ္တပတ် အနည်းငယ်နေစေလိုကြောင်း ပြောပါသည်။ သူတို့သည် ကျမအား ဘုရင်မနှင့်တွေ့ရန် ခေါ်သွားကြပါလိမ့်မည်။

ကဗျာလင်္ကာဆရာကြီး ငှက်တိယာ ထံမှ ချစ်မြတ်နိုး စွယ်ရာ စာတစောင်ကျမရရှိပါသည်။ သူ့ကျမကိုချစ်ခင် ပါသည်။ မစ္စတာ ပိတ်ခ်က ကျမနှင့်ဆရာမအား နောက် မိုဗ်းဦးကျတွင် သူ့ ထံသို့ အလည်အပတ် လာစေချင်ပါ သည်။ ကျမတို့ သွားကြရမလား။ သူက ခြင်္သေ့မကို ကျမ လက်နှင့် အစာကျွေးရမည်ဟုပြောပါသည်။ အကြောင်း မှာ ခြင်္သေ့မသည် အလွန်တရာ နူးညံ့ သိမ်မွေ့ကာ အခြား ခွေးများနှင့်အတူ အစာမစားသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

မစ္စတာ ပိတ်ခ်ဆင်က ကြာသပတေးနေ့ တနေ့နေ့တွင် ကျမတို့ကို ခေါ်ယူရန် ရောက်လာပါသည်။ အိမ်မှ ပန်း များကို ကျမရရှိသဖြင့် အထူးဝမ်းမြောက်ပါသည်။ ကျမ တို့ နံနက်စာ စားနေကြစဉ် ပန်းများ ရောက်လာပါသည်။ ကျမငါတို့ဆွေများထံ ပန်းများ ရောက်ရှိလာခြင်း အတွက် ကျမနှင့်အတူ ပျော် နှင်ကြပါသည်။ ကျမတို့ ကြိုက်ဆင်

သားနှင့် ဇီးသီး ပူတင်းရန် ဖုတ်စားကြ သဖြင့်၊ အလွန်
 ကောင်းမွန်သည့် ညစာ အတွက် မေမေ့ နှိသတ်ချပါ
 သည်။ လွန်ခဲ့သော ရက်သတ္တပတ်က၊ ကျမသည် ထွေ
 သော အနုပညာ ပြခမ်းသို့ အလည် ရောက်ခဲ့ပါသည်။
 ကျမသည် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသောရုပ်ထုများကိုတွေ့ခဲ့ရ
 ပါသည်။ လူကြီး လူကောင်း တဦးက ကျမအား အရုပ်
 တရုပ် ပေးလိုက်ပါသည်။

တနင်္ဂနွေနေ့က ကျမသည် ဘုရားဝတ်ကျောင်းသို့
 သွားရင်း စစ်သင်္ဘောကြီး ပေါ်သို့ တက်ရောက် ခဲ့ပါ
 သည်။ ဘုရားဝတ်ပြုပြီးနောက် စစ်သား သင်္ဘောသား
 များက ကျမသို့အားလှည့်ပတ်၍ပြကြပါသည်။ သင်္ဘော
 ပေါ်တွင် သင်္ဘောသား ၄၆၀ ရှိပါသည်။ သူတို့သည်
 ကျမအား အထူးပင် ထောက်ထားဉာဏ် ကြပါသည်။
 သင်္ဘောသားတယောက်က ကျမအား သူ့လက်မောင်း
 များနှင့် ပွေ့ချီသွားသဖြင့် ကျမခြေများမှာ ရေပေါ်တွင်
 မထိနိုင်ပါ။ သူတို့သည် အပြာရောင် ယူနီဖောင်းများနှင့်
 ကက်ဦးထုပ် ဟလေးများ ကိုယ်စီ ဆင်ယင် ထားကြပါ
 သည်။ ကြာသာပတေး နေ့က ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ
 မီးတကြိမ် လောင်ပါသည်။ ကုန်လွှောင်ရုံ များမှာ မီး
 ကျွမ်းသောင်၍ လူလေးယောက် သေးဆုံးသွားပါသည်။
 ၎င်းတို့အတွက်ကျမအလွန်ဝမ်းနည်းမိပါသည်။ ကျမထံ
 သို့ စာရေးရန် ဖေဖေကျေးကျေးဖြူ၍ ပြောပြပါ။ ချစ်စွာ
 သော ညီငယ်ကလေး ကျန်းမာပါရဲ့လား၊ ကျမက

အနမ်းပေါင်း များစွာနှင့် နှုတ်ခွန်း ဆက်လိုက်ကြောင်း ပြောပြပါ။ ယခုကျမစာကိုအပြီးသတ်လိုက်ပါမည်။ မေမေ၏ ချစ်လှစွာသော ဘွီးကလေးက ချစ်မေတ္တာ များစွာ နှင့် နှုတ်ခွန်းဆက်လိုက်ပါသည်ရှင်။

ဟယ်လင် အေ ကယ်လာ

မစ္စက်ကိတ် အေဒ်စ် ကယ်လာထံသို့

ဘိုးတော့စ် ထွန်မတ်စ်

ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့၊ ၁၈၈၉ ခုနှစ်။

ကျမ၏ချစ်စွာသောမေမေ။

မနေ့က မေမေထံသို့နှစ်သစ်ကူးလက်ဆောင်သေတ္တာ တလေးတလုံးကို ကျမပေးပို့လိုက်ပါသည်။ ထိုသေတ္တာ ကို ကြိုကြိုတင်တင် ကျမ မပို့ခဲ့နိုင်သဖြင့် အလွန်တရာ ဝမ်းနည်းပါသည်။ နက်ဖြန်တွင် မေမေ ရရှိပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ကျမ နာရီအိမ်ကလေးကိုတော့ အမြန်မပြုလုပ် နိုင်ခဲ့ပါ။ ဖေဖေ အတွက် လက်ကိုင် ပုဝါကလေးမှ တ ပါး၊ လက်ဆောင်များ အားလုံးကို ကျမ ကိုယ်တိုင် ပြု လုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဖေဖေ သို့လက်ဆောင်တခု ပြု လုပ် ပေးချင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျမ၌ အချိန်လုံလုံ ထောက်လောက် မရခဲ့ပါ။ မေမေ သို့ နာရီအိမ်ကလေး ကိုမေမေနှစ်သက်လိမ့်မည်ဟု ကျမ မြော်လင့်ပါသည်။ မေမေ အတွက် ကျမပြုလုပ်ရခြင်းမို့ လွန်စွာပျော်ရွှင် မိပါသည်။ မေမေ၏ လှပသောနာရီသစ်ကလေးကိုကျမ

ပေးလိုက်သည့် နာရီအိမ်ထဲသို့ ထည့်ထားပါ။ ညီမက
လေး လက်အိပ်ရှည်များဝတ်ဆင်ရန် တာဝန်ကပ်ဘိယာ၌
ပူအိုက်နေလျှင် ၎င်းတို့ကို သိမ်းဆည်းထားနိုင်ပါသည်။
အကြောင်းမှာ သူမ၏ ချစ်မေက ၎င်းတို့ကို သူမအတွက်
ချုပ်လုပ်ပေးလိုက်ခြင်းမို့ ဖြစ်ပါသည်။ သူမသည်ကစား
စရာ လူရုပ်ကလေးနှင့် ပျော်ပျော်၍ ဖြစ်လိမ့်မည်
ဟု ကျမတွေးမိပါသည်။ သူ့ကို လှုပ်ရန် ညီမကလေး
အား ပြောပြပါ။ ထိုအခါ သူမသည် သူ၏မြွေကို မှုတ်ပါ
လိမ့်မည်။ ကျမ၏ချစ်စွာသော ကြင်နာမှုရှိသူ ဖေဖေက
ကျမ သူငယ်ချင်းများအတွက် လက်ဆောင်များ ဝယ်ရန်
ကျမထံငွေအချို့ ပို့လိုက်သဖြင့် ကျေးဇူးတင်ထွက်ပါသည်။
လူတိုင်းလူတိုင်းအား ပျော်၍ အောင် ပြုလုပ်ပေးရန်
ကျမလိုလားပါသည်။ နှစ်သစ်ကူးနေ့၌ ကျမနေအိမ်တွင်
နေထိုင်ရန် နှစ်သက်ပါလိမ့်မည်။ ကျမတို့ အတူတကွ
နေထိုင်ကြရလျှင် ပျော်၍ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ကျမသည် နေ့
တိုင်းနေ့တိုင်း ထွက်သော အိမ်အကြောင်းကိုဘဲ တွေးကော
နေမိပါသည်။ ကျမ၏ နှစ်သစ်ကူး သစ်ပင်နှင့် ဆွဲချိတ်
ရန် ကျမအတွက် ထွက်သော လက်ဆောင်များ ပေးပို့၍
ကျေးဇူးပြု၍ မမေ့ပါနှင့်။ ဧည့်ခန်း၌ နှစ်သစ်ကူးသစ်ပင်
တပင်စုံကရန် ကျမစိစဉ်နေပါသည်။ ဆရာမက ကျမ၏
လက်ဆောင်များအားလုံးကို သစ်ပင်ပေါ်၌ ဆွဲချိတ်ပေး
ပါလိမ့်မည်။ ပျော်ရွှင်ရာကောင်းသော သစ်ပင်တပင်
ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ နှစ်သစ်ကူးအချိန်ကိုဖြုတ်တီးရန် မိန်းက

လေးများ အားလုံး အိမ်သို့ ပြန်သွားကြပါပြီ။ မစွတ်
ဟောင့် ကင်္ဂင်ကိုစောင့်ရှောက်ရန် ဆရာမနှင့် ကျမတို့သာ
ထွက် ကုန်ရန်ကြံ့ပါသည်။ ဆရာမမှာ ချက်ပြုတ်များစွာ
ဖျားနာ၍ အိပ်ရာထဲတွင်လဲနေပါသည်။ သူမ၏ ညင်ချောင်း
မှာ အလွန်နာကျင်သဖြင့် ဆရာမက ဆေးရုံတက်သင့်
ကြောင်း ဆွေးနွေးပါသည်။ သို့ရာတွင် ယခုတော့သက်
သာလာပါပြီ။ ကျမတော့ ဖျားမြင် နာခြင်း လုံ့လုံးမရှိပါ။
မိန်းကလေးများလဲ ကုန်းမာကြပါသည်။ သောကြာနေ့
တွင် ကျမသည် ကျမ၏ မိတ်ဆွေကလေးများ ဖြစ်သော
ကလေး အိမ်သို့လည်း ဖုန်းဖြင့် ဟယ်လင်ဒါမင်း တို့နှင့်
အတူ အနေကုန် အခန်းဖြိုးကြပါသည်။ ကျမတို့ အကြီး
အကျယ် ပျော်ရွှင် ကြိတ်လို့ မည်ဟု ကျမ အသေအချာ
ပြောရပါသည်။

မေတ္တာနှင့် မေ့အင်ဒီကော့တ်တို့ ကျမနှင့်တွေ့ရန် လာ
ကြ၍ ကျမသည် ခုထားစီးရန် ထွက်ခဲ့ပါသည်။ သူတို့က
ထွက်သော လက်ဆောင်တစ်ခုကို ပေးကြပါသည်။ သို့ရာ
တွင် ထိုလက်ဆောင်မှာ ဘာဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ကျမ-မ
ထွေးနိုင်ပါ။ စစ်မီးမှာ ချစ်စရာ ကောင်းသော ညီသစ်က
လေးတယောက် ရပါပြီ။ သူသည် အလွန် ပျော့ပြောင်း
၍ နူးညံ့သိမ်မွေ့ပါသည်။ ယခုအခါ၊ မေတ္တာအနက်စ်
နော့စ်မှာ အေးသင်မြို့တွင် ရှိပါသည်။ ကျမသည်နေရာ
တွင်ရောက်နေ၍ သူအလွန်ဝမ်းမြောက်မည် ဖြစ်ပါသည်။
ယခု ကျမ ငွတ်ဘိုင်ဟု နှုတ်ဆက်ရပါမည်။ ကျမစောကို

ကောင်ကောင်းရေးတတ်ပြီဟု ကျမ မြှော်လင့်ပါသည်။
သို့ရာတွင် ဤစက္ကူပေါ်၌ စာရေးသားရန် လွန်စွာခက်ခဲ
ပါသည်။ ဆရာမသည် နောက်တွင် ရှိသဖြင့် ကျေနပ်ခဲ့
ရေးတတ်ပါသည်။ ညီမငယ်ကလေးနှင့် အိမ်သားတစ်
အားလုံးသို့ ချစ်ဇွော အလွန်အကြူး ပို့လိုက်ပါ
သည်ရှင်။

ချစ်လှစွာသော
ဟယ်လင်။

ဤစာမှာ ဒေါက်တာ ဟောလ်ဒီးစ် ထံသို့ ဟယ်လင်
ရေးသားလိုက်သော စာများအနက် ပဌမဆုံးစာဖြစ်ပါ
သည်။ ဤစာကို သူ့ထံသို့ ဟယ်လင် အလည်သွားခဲ့ပြီး
သည်နောက် ရေးသားလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သူသည်သူ၏
‘လတက်ချည်ခွက်များ အပေါ်မှာ’ စာအုပ်တွင် ဤစာ
အကြောင်းကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။

ဒေါက်တာ အိုင်ဗီဗီဝင်ဒဲလ် ဟောလ်ဒီးစ် ထံသို့
တောင်ပိုင်း တောင်တွန့်မတ်စ်
မတ်လ ၁-ခုက်နေ့ ၁၈၉၀-ခုနှစ်၊

ချစ်စွာသောကြင်နာထောက်ထားသူ
ကဗျာလင်္ကာ ဆရာကြီးရှင်

ကျမ-ရှင်ထံသို့ နှုတ်ခွန်းဆက်ခဲ့ပြီးနောက် တွန်းလင်း
တောက်ပသော တနင်္ဂနွေနေ့ ကထဲကအကြိမ်ပေါင်းများ
စွာ ရှင်အကြောင်းကို ကျမတွေ့ဘော့စဉ်းစားခဲ့ပါသည်။
ကျမ-ရှင်အပေါ်တွင် ချစ်ခင်လေးစားသဖြင့် စာတစောင်

ရေးသားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တခါတရံ အခြင်းဖြေ
ရန် ရှင့်တွင် သားသမီး တဦးတယောက်မျှ မရှိသဖြင့် ကျမ
စိတ်မကောင်းပါ။ သို့ရာတွင် ရှင့်သူငယ်ချင်းများမှာ၊ ရှင့်
စာအုပ်များနှင့် လွန်စွာပျော်နှစ်မည်ဟု ကျမ ထင်ပါ
သည်။ ဝါရှင်တန်၏မွေးနေ့တွင် များပြားသောလူတို့သည်
မျက်မမြင်ကလေးများကို ကြည့်ရှုရန် ရောက်လာကြပါ
သည်။ ကျမသည် ရှင့်ကဗျာ လင်္ကာများကို ဘတ်ခဲ့ပါ
သည်။ ပါလိုစ်အနီး ကျွန်းကလေး တကျွန်းမှလာသော
ထွပသည့် ယောက် သွား များ ကို သူ တို့ အား ပြလိုက်
ပါသည်။

‘ဂျက်ကီကလေး’ အမည်ရှိ အလွန်တရာ ဝမ်းနည်း
စရာကောင်းသော ဝတ္ထုတပုဒ်ကို ကျမ ဘတ်နေပါသည်။
‘ဂျက်ကီ’သည် ရှင်ထွေးထင်နိုင်သလို ချင်စရာအကောင်း
ဆုံးသော ကောင်ကလေးဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူသည်
ဆင်းရဲသော မျက်မမြင်ကလေးဖြစ်သည်။ ကျမစာမဘတ်
နိုင်မှီ ငယ်စဉ်ကဘဝကို ကျမစဉ်းစားမိပါသည်။ လူတိုင်း
လူတိုင်းမှာ အဓဉ်သဖြင့် ပျော်နှစ်ကြပါသည်။ ပဌမ
သော် ဝမ်းအနည်းဆုံးနှင့် ခံစားရသည့် ဒါဏ်ရာ ဒါဏ်
ချက်အကြောင်းကို သိရှိစေခြင်းက ကျမအား အထူးတ
လည် ဝမ်းနည်းပူဆွေးလာစေပါသည်။ သို့ရာတွင် ယခု
တော့ အကယ်၍ ကမ္ဘာပေါ်ဝယ် ပျော်သွယ်ရာ တခု
တည်းသာရှိခဲ့ပါလျှင် သီးခံရန်၊ ရဲရင့်ရန်၊ ကျမတို့ဘယ်
တော့မျှ မသင်ကြားနိုင်ကြဟု သိလာမိတော့သည်။

ကျမသည်ဘိရုန္တန်ရုံထဲတွင် ပိုးကောင်ကလေးများ အကြောင်းကို လေ့လာသင်ကြားနေပါသည်။ လိပ်ပြာ များ၏အကြောင်းကို ကျမနားလည်စွာ သင်ကြားခဲ့ပါ သည်။ သူတို့သည် ကျမတို့အတွက် ပျားများကဲ့သို့ ပျား ရည်များပြုလုပ်ပေးကြပါ။ သို့ရာတွင် သူတို့သည်သူတို့ နားသောပန်းများကဲ့သို့ အများအားဖြင့်လှပကြပါသည်။ သူတို့သည် ကလေးငယ်များ၏ အသဲနှလုံးကို ထာဝစဉ် ပျော်ရွှင်စေကြပါသည်။ သူတို့ကား အသက်နေ နည်း ပါးလှသည်။ သူတို့သည် နက်ဖြန်အတွက် စဉ်းစား တွေး တောမူမပြုဘဲ၊ ပန်းတပွင့်မှတပွင့်သို့ ပျံသန်း၍ ပန်းဝတ် ရည်များကို စုတ်ယူကြပါသည်။ သူတို့သည် ယောက်ျား ကလေး၊ မိန်းကလေးများနှင့် တူပါသည်။ ယောက်ျား ကလေး မိန်းကလေးများသည် သူတို့၏စာအုပ်များ လေ့ ကျင့်ခတ်များကို မေ့လျော့ခဲ့ကြသောအခါ၊ ပန်းရိုင်း များ ခူးဆွတ်ရန် တောက်ပြောင်သော နေရောင် မြည် အောက်ဝယ် မွှေးကြူသည့်ကြာပန်းများရှိသော ခေ့ကန် များထဲသို့ ဆင်းကြရန် လယ်ကွင်းများနှင့် သစ်တောများ ရှိရာသို့ ပြေးလွှားကြပါသည်။

ကျမ၏ညီမကလေး နောက်ဖွန်လ၌ ဘော့စ်ထွန်မြို့သို့ လာလျှင် ရှင်နှင့်တွေ့ရန် သူမကို ကျမ ခေါ်ခဲ့ရမလား။ သူမသည် ချစ်စရာကောင်းသော မိန်းကလေးတယောက် ဖြစ်၍၊ သူမကို ရှင်ချစ်လိမ့်မည်ဟု ကျမပြောရပါသည်။ ကျမအိမ်မဝင်မှ အိမ်သို့ စာတစောင်ရေးရဦးမည်နဲ့

ကျမ၏ နူးညံ့သိမ်မွေ့သောကဗျာကို ဆရာကြီးအား
ယခုပင် နှုတ်ခွန်းဆက်သလိုက်ပါသည်ရှင်။

ရှင်၏ချစ်သော မိတ်ဆွေမကလေး

ဟယ်လင် အေ-ကယ်လာ

မွှေဆာရာဖူးလား ထံသို့

တောင်ပိုင်းတော့ စ် တွန့်မတ် စ်

ပြေသ ၃ ရက်နေ့၊ ၁၈၉၀ ခုနှစ်။

ကျမ၏ချစ်စွာသော မေတ္တုလား

ဤလှပသောနံနက်မှာ ကျမ၏ အသဲနှင်လုံးတွင် ပျော်
ရွှင်ခြင်းအပြည့်ဖြင့်ဖူးလွန်းလျက်ရှိပါသည်။ အကြောင်း
မှာ ကျမသည် စာလုံးသစ်ပေါင်များစွာကို စကားပြော
ရန် သင်ကြားပြီး၍ ဝါကျအချို့အဝက်ကို ခေးသားနိုင်
လျှို့ဝှက် ဖြစ်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သောညနေင်းက ကျမသည်
ကွင်းပြင်သို့ထွက်၍ လမင်းနှင့် စကား ပြောခဲ့ပါသည်။
ကျမက ‘လမင်းရယ် ကျမဆီ လာပါတော့’ ဟု ပြော
လိုက်ပါသည်။ ကျမစကားပြောနိုင်သလိုချစ်စရာကောင်း
သော လမင်းမှာ ပျော်ရွှင်လိမ့်မည်ဟု ရှင်အင်ပါသလား
ကျမမေမေ့ဘယ်လောက်များ ဝေးသာလိုက်ပါမည်
လဲ။ ဇွန်လသို့ ရောက်လာရန်ကို စောင့်မျှော် ရသည်မှာ
ပင်ပန်းလှပါသည်။ ကျမသည် လမင်းနှင့် စကားပြော
ရန် ဆန္ဒပြင်းပြလျက်ရှိပါသည်။ ကျမ၏အဘိုးတန် ညီမ
ကလေးကလဲစကားပြောချင်လှပါ၍ ကျမ၏လက်ချောင်း
များနှင့် စာသုံးပေါင်း၍ စကားပြောသောအခါ ညီမက

လေး မင်လိဒရက်မှာ နားမလည် နိုင်ခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင်
ယခုတော့သူမသည် ကျမ၏ ပေါင်ခွင်ပေါ်သို့ ထိုင်လိမ့်
မည်မို့ သူမပျော်ရွှင်ရန် အကြောင်းအရာများကို ကျမ
ပြောပြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျမဘို့အတုတကွ ပျော်ရွှင်
ကြပါလိမ့်မည်။ ရှင်သည် လူပေါင်းများစွာကို ပျော်ရွှင်
အောင် ပြုလုပ်နိုင်သူမို့ အလွန်ဘရာ ကြည်နူးနေပါသ
လား။ ရှင်သည် လွန်စွာသနားခြင်း ဂရုဏာနှင့် သီးခြားမှုရှိသူ
ဟု ကျမထင်ပါသည်။ သို့မို့ကြောင့်လဲ ရှင့်ကို ကျမအ
ထူး ချစ်ခင်လေးစားပါသည်။ ကျမပါးစပ်ဖြင့် စကား
ပြောခြင်းကို အဘယ်ကဲ့သို့သော ဆန္ဒမျိုးနှင့် စတင်လာ
ခဲ့ကြောင်း ရှင်ကသိသိပါသည်ဟု အင်္ဂါနေ့က ကျမ
ဆရာမသည် ကျမအားပြောပြခဲ့ပါသည်။ ထိုအကြောင်း
နှင့်ပတ်သက်၍ ရှင့်၏ အကြောင်းရံ ကျမပြောပြပါမည်
ကျမ၏တွေးခေါ်စဉ်းစားချက်များကို တိတိကျကျ ကျမ
သတိရပါသည်။ ကျမငယ်စဉ်အချိန်အရွယ်က ကျမ မေ
မေ၏ ပေါင်ခွင်ထဲသို့ အချိန်ရှိသမျှ ထိုင်ခဲ့ပါသည်။ အ
ကြောင်းမှာ ကျမသည်အလွန်ကြောက်လန့်တတ်၍ ကျမ
တယောက်တည်းမနေရဲသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ
သည် ကျမ၏ လက်ကသေးကို မေမေ့ မျက်နှာပေါ်သို့
ထားစဉ်တင်ထားပါသည်။ လူများနှင့်စကားပြောသော
လျှပ်လျှပ်ရှားရှား မေမေ့ နှုတ်ခမ်းများကို ထွေထွေ ကိုင်
တွယ်ရခြင်းမှာ ကျမအား ပျော်ရွှင်စေပါသည်။ အရာ
ခပ်သိမ်း ကျမထုံးထုံးမသိဘတ်သောကြောင့် မေမေဘာ

လုပ်နေသည်ကို ကျမ မသိခဲ့ပါ။ ကျမ အနည်းငယ် ကြီး
ထွားလာသောအခါ ကျမသည် ကျမ၏အထိမ်းနှင့် နီဂ
ရိုးကလေးများနှင့် ကစားရန် သိတတ်လာပါသည်။ သူ
တို့လဲ မေမေကဲ့သို့ နှုတ်ခမ်းများ လှုပ်၍ နေကြသည်ကို
ကျမသတိပြုမိပါသည်။ ထိုကြောင့် ကျမသည် ကျမ၏
နှုတ်ခမ်းအစုံကိုလှုပ်ကြည့်ပါသည်။ သို့ရာတွင်ထိုသို့လှုပ်
ရှားခြင်းမှာ တခါတရံ ကျမအား စိတ်ဆိုးစေပါသည်။
ကျမသည် ကျမကစားဘော် ကစားဘက်များ၏ ပါးစပ်
များကို ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ကိုင်တွယ်ခဲ့ပါသည်။ ထို
သို့ ပြုလုပ်ခြင်းမှာ လွန်စွာရိုင်းပြုကြောင်း ကျမ မသိခဲ့ပါ
အချိန်အနည်းငယ် ကြာပြီးနောက် ကျမ၏ ချစ်စွာသော
ဆရာမမှာ ကျမထံသို့ ရောက်လာပြီး ကျမလက်ချောင်း
များနှင့် ဆက်သွယ်၍ သင်ကြားပေးခဲ့သဖြင့် စိတ်ကြီးနက်
စွာပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်လာခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင်ဘေ့စ်
တွန်မြို့ စာသင်ကျောင်းသို့ ကျမ ရောက်ခဲ့သောအခါ
အခြားလူများ အားလုံးကဲ့သို့ ပါးစပ်ဖြင့် စကားပြောကြ
သည့်။ နားမလည်သူ အချို့ကို ကျမ တွေ့ခဲ့ရပါသည်။
တနေ့တွင်နော်ဝေးပြည်သို့ ရောက်ခဲ့ဘူးသော အမျိုးသမီး
တယောက်သည် ကျမထံသို့ ရောက်လာပါသည်။ သူမ
သည် ကျမအားနားမကြား မျက်မှမြင် အမျိုးသမီး တဦး
အကြောင်းကို ပြောပြပါသည်။ သူမသည် ဝေးကွာသော
ဒေသမှာ အခြားသူများ စကားပြောခြင်းကို နားလည်
အောင် သင်ကြား၍ စကားပြောတတ်နေသည့်။ ထိုမျက်

[၁၁၁၄]

မမြင်မကလေးအား မြင်ခဲ့ ဘူးသည်ဟု ရှင်းပြ ပါသည်။
 ဤကောင်းမြတ်၍ ဝမ်းမြောက်ဘွယ်သတင်းမှာ ကျမအား
 လွန်မင်းစွာ ပျော်ရွှင် ကြည်နူးစေသည်နှင့် အမျှ ကျမ
 သည်လဲ ထိုဒိန်းကလေးကဲ့သို့ သင်ကြားသော လာရန် ယ
 တိပြတ် ဆုံးဖြတ် ထိုက်ပါသည်။ ကျမသည် ကျမ၏
 ကစားဘက်များကဲ့သို့ အသံထွက်အောင် ကြိုးစား ပြု
 လုပ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အသံမှာ အလွန်တရာ နူးညံ့
 သိမ်မွေ့၍ အာရုံခံစားရသဖြင့် အမှားအယွင်း ပါမည်
 စိုးရိမ်ရကြောင်း ကျမအား နည်းလမ်းမှန်ကန်စွာ စကား
 ပြော သင်ကြားပေးနိုင်သည်။ ထောက်ထားဉာဏာစိတ်
 နှင့် ပညာဖြည့်ဝသူ အမျိုးသမီးတဦးထံသို့ ပို့ပေးမည်ဟု
 ဆရာမက ဂုဏ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုအမျိုးသမီးမှာ ရှင်ကိုယ်
 တိုင်ဆွဲဖြစ်ပါသည်။ ယခုကျမသည် ငှက်ကလေးများပျော်
 ရွှင်ကြသကဲ့သို့ ပျော်ရွှင်ရပါပြီ။ အကြောင်းမှာ ကျမ
 စကား ပြောနိုင်သောရုံမျှမက သီချင်းပင် ဆိုနိုင်ကောင်း
 ဆိုနိုင်တော့မည်မို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကျမမိတ်ဆွေ အားလုံး
 ပင် ဝမ်းပမ်းတသာနှင့် အံ့ဩကြသည်ဖြစ်ပါသည်ရှင်။

ရှင်၏ချစ်စွာသော တပည့်မကလေး
 ဟယ်လင် အေ ကယ်လာ

နွေရာသီအတွက်ပါကင်စ် စာသင်ကျောင်းပိတ်လိုက်
 သောအခါ။ ဟယ်လင်နှင့်မစ္စဆူလီဗင်တို့သည်။ တခုစီကံ
 သီယာသို့ထွက်ခဲ့ကြသည်။ သူမပါးစပ်ဖြင့် စကားပြော

သင်ကြားပြီးသည်နောက် ဤအကြိမ်သည် ပဋ္ဌမဆုံး အိမ်
သို့ပြန်ခဲ့ကြသောအကြိမ်ဖြစ်ပေသည်။

ဘုန်းတော်ကြီး ဖိလစ်ပစ် ဘရစ်စ် ထံတော်သို့ -

တခွန်ကမ်ဘီယာ၊ အလာဘာမာ၊

ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်၊ ၁၈၉၀ ခုနှစ်။

ကျမ၏ ချစ်စွာသော မစ္စတာဘရစ်စ် -

တပည့်တော်မသည် များပြား စွာသော အကြောင်း
အရာများကို သိချင်လိုသဖြင့်၎င်း၊ အရှင်ဘုရား အပေါ်
ချစ်ခင်လေးစား သလောက် အရှင်ဘုရားသည် တပည့်
တော်မ၏ ထောက်ထားဉာဏ်တာခြင်းစိတ်ရှိသော ရင်းနှီး
သည့် ဆရာတော်ဖြစ်၍၎င်း၊ ဤသာယာသော နေ့ဝယ်
အရှင်ဘုရားထံသို့ စာရေးချသည်ကို အတိုင်းမသိ ဝမ်း
မြောက်လှပါသည် ဘုရား၊ တပည့်တော်မသည် ရက်
သတ္တ သုံးပါး အိမ်မှာ နေထိုင်ခဲ့ ပါသည်။ အဘိုးတ
ညီမငယ်ကလေး၊ ဖေဖေမေမေတို့နှင့်အတူ တပည့်တော်
သည် အဘယ့်မျှ ဝမ်းမြော်ပျော်ရွှင်ချပါသလဲတော့စွဲတွန်
မြို့မှမိဘိဆွေများနှင့်ခွဲခွဲနေခဲ့ရ သည်ကို တပည့်တော်မ
မှာ အလွန်အလွန် ပူဆွေးဒုက္ခရောက်နေချပါသည်ဘုရား။
သို့ရာတွင် တပည့်တော်မ၏ ညီမငယ်ကလေးကို ထွေလို
စိတ်ဇောထက်သန်နေသဖြင့်၊ မီးရထားစီး၍ အိမ်သို့ပြန်ခဲ့ရ
ခြင်းပင် မီးရထားအသွားနှေးသည်ဟု ထင်မိပါသည်ဘု
ရား။ သို့ရာတွင် ဆရာမ၏ အားပေးကူညီမှုအတွက် ဆန္ဒ
အတိုင်းမပြည့်ဝခြင်းကို အဘူးပင်သီးခံနေချပါသည်။ ဘ

ပည့်တော်မ ဘော့စ်တွန်မြို့သို့ထွက်လာခဲ့ပဉ်က၊ ကမ္ဘာပေါ်တွင်အနုနယ်ဆုံး၊ အချစ်ဆုံးမင်ဒရက်ကလေးမှာ ယခုတော့အရပ်ရှည်ရှိသန်မာသွားကြိုင်းလာပါပြီ။ တပည့်တော်မ စကားပြောတတ်လာသဖြင့် မိဘနှစ်ပါးမှာပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနှင့် နားသောင်နေကြပါသည်။ တပည့်တော်မကလည်း မိဘများအား ဤကဲ့သို့သော ပျော်ရွှင်အံ့ဩထွယ်ရာစကား ပြောပြသဖြင့် အတိုင်းမသိ ဝမ်းမြောက်မိ ပါသည်။ တပည့်တော်မ စကားပြောခြင်းမှာ လူတိုင်းလူတိုင်းအား ပျော်ရွှင်မှုကို ဖန်တည်းပေးခြင်းဖြစ်သည်ဟုထင်မြင်ပါသည်။ ကောင်းကင်ဘု အကြောင်းကို ဖေဖေသည် ပြောပြကဲ့ ပါသည်။ တပည့်တော်မကို အထွက် ဘာကြောင့် အကောင်းဆုံး အချက်အလက်များကို ဖြစ်ပွားကာ၊ တခါတရံ၌ အလွန်အမင်း ဝမ်းနည်းထွယ်ရာ များကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသလဲ။ တပည့်တော်မမှာ ထာဝစဉ် ပျော်ရွှင်လျက် ရှိပါသည်။ လော့ဒ် ဖေါ့ဒ်တံဆိပ်ကလေးလည်း ပျော်ရွှင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဂျက်ကီ၏ဘာသာ ဝမ်းနည်းထွယ်ရာအပြည့် ဖြစ်လျက်ရှိပါသည်။ ဘုရားသခင်က ဂျက်ကီ၏ မျက်စိနှစ်ကွင်းကို အလင်းမပေးပါ။ သူသည် မျက်မမြင်သူကဲ့သို့ တဖြစ်၍။ သူ ဖေဖေကဲ့သို့ သူ့အပေါ်တွင် ကြင်နာ ဗုဒ္ဓချစ်ခင်မှုမရှိပါ။ ဂျက်ကီသည် ကောင်းကင်ဘု၌ရှိသော သူ့ဖေဖေကို ပိုမိုချစ်ခင်သည်ဟု အမှင်ဘုရား ထင်ပါသလား။ အကြောင်းမှာ သူ၏ဘုရားသော ဖေဖေသည်

သူ့အပေါ်တွင် ကြင်နာထောက်ထားမှု မရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သူ၏အိမ်သည် ကောင်းကင်ဘုံ၌ရှိပါသည်။ ဟု ဘုရားသခင်က လူများကို တဟ်လို ပြောခဲ့ပါသည်။ လူများသည် အမှား အယွင်းများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များကို နာကျင်အောင်ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ကလေးသူငယ်များကို ကြင်နာထောက်ထားမှု မရှိခြင်းအတွက် ဘုရားသခင်က ဝမ်းနည်း ကြေကွဲမှုဖြစ်ပါပေမည်။ သို့ရာတွင် သနား ဂရုဏာရှိခြင်းနှင့် ချစ်ခင်မှု မေတ္တာ ထားကြရန် ဘုရားသခင်သည် ထိုထိုလူများအား အတဟ်လိုများဆုံးမကြား၊ ဒဖြင့် သင်ကြားပါမည်။ ဘုရားသခင်သည် သတ္တဝါများအပေါ် မိမိ ကြင် နာ သနား မေတ္တာ ထားကြသလို လူတွေအားလုံးမေတ္တာတရား ကိန်းအောင်းကြရန် မိန့်ကြားလိမ့်မည်ဟု တပည့်တော် ထင်ပါသည်။ ဘုရားသခင်သည် လူများအား ကောင်းစေချင် ပါသည်။ ပျော်ပျော် ရှင်ရှင်နေစေချင်ပါသည်။ ဖခင်ကိုချစ်ခင်ကြသောသားသမီးများ၏ ပူဆွေးခြင်းမှ လွတ်ကင်း စေချင်ပါသည်။ သူတို့ပြုလုပ်သမျှ ကောင်းမှုကုသိုလ်များ အဘို့ သူ့အတွက် ဝမ်းမြောက် ကြည်နူးစေလိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် တယောက်ကိုတယောက် ချစ်ခင်လေးစားကြပါ။ ကောင်းရာညွှန်ပြကြရန်နှင့် တိရစ္ဆာန်များအပေါ် ကြင်နာသနားခြင်းမေတ္တာထားကြရန်သာ ဘုရားသခင်က လိုလားသည်ဟု တပည့်တော် ထင်ပါသည်။

ဘုရား။

ဘုရားသခင်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အရှင်ဘုရား သိသလောက် တပည့်တော်မအား ကျေးဇူးပြု၍မိန့်မြွက် ပါဘုရား။ ဤသို့သိရခြင်းဖြင့် စိတ်ကောင်း စေတနာနှင့် အသိပညာပြည့်ဝသော ဖေဖေအတွက် တပည့်တော်မ ပျော်နှင် လာပါမည်။ အရှင် ဘုရားတွင် အချိန် ရလျှင် မိတ်ဆွေမကလေးထံ စာပြန် ခေးလိမ့်မည်ဟု တပည့် တော်မ မြှော်လင့်ပါသည်ဘုရား။ တပည့်တော်မသည် အရှင်ဘုရားအား ယနေ့ အလွန် တရာ တွေ့လိုပါသည်။ တော့စ်ဘွန်မြို့၌ ယခု အလွန် တရာ နေပူပါသလား။ ဤ နေ့မွန်းလွဲအချိန်တွင် အကယ်၍ အသင့်အတင့် အေးမြ လာလျှင် တပည့် တော်မသည် မင်္ဂလာဒုရ်အား တပည့် တော်မ၏ မြည်းပေတင်ခါ အစီးခိုင်းမည် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။ မစ္စတာဝိတ်ဒိက အရှင်ဘုရား စဉ်းစားကြည့်နိုင် သော အလှပဆုံး မြည်းကလေး ‘နက်ဒီ’ ကို တပည့် တော်မထံမှိုလိုက်ပါသည်။ တပည့်တော်မ၏ခွေးခြင်္သေ့မ မှာ တပည့်တော်မတို့ မြင်းစီးလျှင် အကွယ်အကာအပြစ် အတူလိုက်ပါပါသည်။ တပည့်တော်မ၏အစ်ကို စင်ဆန် မှာ တပည့်တော်မအတွက် ကန်ထဲမှလှပသောကြာများ ကို မနေ့က တပည့်တော်မထံ ယူဆောင် လာပါသည်။ သူသည် တပည့်တော်မအား နှမရင်းနှင့်မခြား အလွန်တ ရာ ချင်ခင်ပါသည်။

ဆရာမက အရှင်ဘုရားအား လေးလေးစားစားသံတိ

ရကြောင်း။ မေမေ၊ ဖေဖေ တို့ကလဲ ဆုတောင်း ပစ္ဆိမာ
 ပြုကြကြောင်း အရှင်ဘုရား သို့စေအပ်ပါသည်ဘုရား။
 အရှင်ဘုရား၏ ချစ်သောမိတ်ဆွေမကလေး
 ယဲလင် အေ-ကယ်လား။

ဒေါက်တာ ဘရုခ်စ်၏ ပြန်စာ။

လန်ဒန်မြို့၊ ဩဂုတ်လ ၃-ရက်၊ ၁၈၉၀ ခု။

ကျွန်ုပ်၏ချစ်စွာသောဖယ်လင်-

သင့်အံ့ဩမှုကို ရရှိသဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် လွန်စွာ ဝမ်း
 မြောက်လှပေသည်။ သင်၏စာသည် ပင်လယ်ပြင်ကို ဖြတ်
 ကျော်ကာ ကျွန်ုပ် နေထိုင်ရာ ဤခန်းနား ကြီးကျယ်သော
 မြို့တော်၌ ကျွန်ုပ်အား တွေ့အောင်ရှာ၍ လိုက်လာခဲ့ ပေ
 သည်။ ကျွန်ုပ် အချိန် ရလျှင် အကြောင်းစုံ သင့်ကိုပြောပြ
 ရန်ကျွန်ုပ်၏စာသည်ရှည်လျားပေလိမ့်မည်။ တကြိမ်တွင်
 သင်သည် ဘော့စ်ကွန်မြို့ရှိ ကျွန်ုပ်၏စာကြည့်ခန်းသို့လာ
 ၍တွေ့လျှင် သင်ကြား လိုသမျှ အကြောင်း အရာ များကို
 ပျော်ပျော် ဖွင့်နှစ်ကျွန်ုပ်ပြောပြပါမည်။

သို့ရာတွင်၊ ယခုတော့ သင်သည် သင့်အိမ်၌ အလွန်
 တရာ ပျော်ပျော် နှစ်နှစ် နေထိုင်ကြောင်းကို သိရသဖြင့်၊
 အဘယ်မျှလောက် ကျွန်ုပ်ဝမ်းသာကြောင်းကို သင်သိရန်
 ပြောပြချိပါသည်။ သင်သည် သာယာလှပသောကျေးရွာ
 ကလေးတွင် ညီမကလေး၊ မေမေ၊ ဖေဖေ တို့နှင့် အတူ
 နေထိုင်ပုံကို ကျွန်ုပ် စဉ်းစား၍ မြင်ယောင် နိုင်ပါသည်။

ထိုသို့ ပျော်ရွှင်စွာ ဖြစ်ယောင်နိုင်ခြင်းသည်ပင် အဘယ်
မျှလောက် ဝမ်းမြောက်မည်ကို သိစေလိုပေသည်။ :

သင်ဘာအကြောင်းအရာကို တွေးတော၍ ကျွန်ုပ်တို့
ဘာတွေမေးလိုက်သည်။ သိရလိုလဲ ကျွန်ုပ် ဝမ်းမြောက်မိ
ပေသည်။ အချိန်ရှိသ၍ ကျွန်ုပ်တို့ အပေါ်တွင် အလွန်
ကောင်းနေသော ဘုရားသခင်၏အကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့
အဘယ်ကဲ့သို့ တွေးတော ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာ့ နိုင်ငံသည်ကို
ကျွန်ုပ်တို့ ခြုံ၍ မမြင်ပါ။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကောင်းကင်ဘုံမှ
ဘခင်အကြောင်းကို သိရှိခန့် ကျွန်ုပ်တို့ ထွေးထွေး ဦးစားနိုင်
သမျှ သင့်ထံမှ ခေါ်ဝေါ်ပါရစေ။ ထိုအကြောင်း မှာ ကျွန်ုပ်
တို့၏ ကိုယ်ပိုင် အသံလုံးများမှ ချစ်ခြင်း မေတ္တာ အင်အား
ဖြင့် ဆင်းသက်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ချစ်မေတ္တာသည်
အရာခပ်သိမ်း၏ ဝိညာဉ်မှာရှိသည်။ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ အ
စွမ်းသတ္တိ မရှိတော့သည်၏ အဆုံး၌ အသက်ရှင်စွာ နေ
ထိုင်ချခြင်းမှာ အမှန်အားဖြင့် အချိုးနီးသာ ဖြစ်ပေသည်။
တောက်ပသော နေရောင်ခြည်၊ လေနှင့် သစ်ပင်များကို
ပင် ကျွန်ုပ်တို့ ဦးစားရန် လိုအပ်ပေသည်။ ၎င်းတို့သည်
ပင် တနည်းနည်းအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ ချစ်ခင် နှစ်သက်မှုရှိ
နိုင်တတ်ရာ ၎င်းတို့၌ ချစ်မေတ္တာ ရှိကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့
သိထားရလျှင် ၎င်းတို့သည် ပျော်ပျော် ရွှင်ရွှင်ရှိကြပေ
မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ သိအပ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် သက်ရှိ
သတ္တဝါ အရာဝတ္ထု အားလုံးအနက် အကြီးကျယ်ဆုံး
အပျော် ရွှင်ဆုံးဖြစ်သော ဘုရားသခင်သည်လဲ ချစ်ခြင်း

မေတ္တာ၌အနန္တပွားများလျက်ရှိပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အသံ
နှလုံးများ၌ တွယ်ကပ် ထိုးဝင်သောသော ချစ်မေတ္တာမှာ
ဘုရားသခင်ထံမှ ရောက်ရှိလာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပန်းများ
အတွက် အလင်းရောင်မှာ နေမှရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့တွင်
ချစ်မေတ္တာစိတ်ဓာတ်များပိုမို၍ ကိန်းအောင်းလာလေလေ
ကျွန်ုပ်တို့သည် ဘုရားသခင်နှင့် သူ့အချစ်တော်များအ
ဖြစ် ပိုမို၍နီးကပ်လာလေလေပင်ဖြစ်သည်။

ထိုအကြောင်းကို သင့်အား ပြောပြခြင်းမှာ သင်၏
စိတ်ကြည်နူးခြင်း ဖြစ်ရမည်ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် အသွန်
တရာဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်လျက် ရှိပေသည်။ တကယ်ပင်
ကျွန်ုပ် ဝမ်းမြောက်လှပါသည်။ သင့်ဖေဖေ၊ မေမေဆရာ
မနှင့် သင့်မိတ်ဆွေများ အားလုံးသည်လဲ ပျော်ရွှင်ကြ
ပေမည်။ သို့ရာတွင် သင်ပျော်ရွှင်သကဲ့သို့ ဘုရားသခင်
သည်လဲ ပျော်ရွှင်ပေမည်ဟု သင်မထင်ဘူးလား။ သူလဲ
ပျော်ရွှင်မည်ဟု ကျွန်ုပ်ပြောခဲ့သည်။ သူသည်ကျွန်ုပ်တို့
ထက်ပင် ပိုမိုပျော်ရွှင်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ သူသည်
ကျွန်ုပ်တို့ပျော်ရွှင်ကြသည် ဟု မမြင်စေကာမူ၊ ကျွန်ုပ်တို့
အားသူကပျော်ရွှင်အောင်ပြုလုပ်ပေးခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါ
သည်။ နေသည်အလင်းနှင့်အရောင်ကိုနှင်းဆီပန်းအားပေး
သကဲ့သို့ဘုရားသခင်သည်လဲ အင်အားပျော်ရွှင်မှုကိုပေး
ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ မိတ်ဆွေ များ၏
ပျော်ရွှင်ခြင်းကိုမမြင်ရဘဲ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်မှာ ထာဝ
စဉ် ပျော်ရွှင်လျက်ရှိကြပေသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့

က သူတို့အား ကာများ ပျော်နှှင်အောင် ပြုလုပ် ပေးကြ
ပါသလဲ။ ကျွန်ုပ်တို့ပျော်နှှင်အောင် မပြုလုပ်ကြဘူးလား။

သို့ရာတွင် ဘုရားသခင်သည် ကျွန်ုပ်တို့အားပျော်နှှင်
မှုပေးသည်သာမဟုတ်သေး။ ကောင်းကျိုးကိုလည်းရှေ့ရှု
လိုလားပေသေးသည်။ သူသည်သတ္တဝါအားလုံးအပေါ်၌
တသမတ်တည်းသော မေတ္တာဖြင့်ထွန်းမြို့လျက်ရှိသည်။
ကျွန်ုပ်တို့ တကယ် ပျော်နှှင် နိုင်ကြ သည်။ ကောင်း
ကောင်းမွန်မွန်ရှိကြသည်ကို သူသိတော်မူသည်။ ကမ္ဘာ
ပေါ်ရှိ မြေ ကံများစွာသော ဒုက္ခ အပေါင်းမှာ အလွန်
ဆိုးရွားသောဆေးဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဆိုဆေးသည်ပင်
ကျွန်ုပ်တို့အား သက်သာအောင် ဘုရားခြင်းဖြင့် ဆေး
ကောင်းတဖန် ဖြစ်လာပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အ
သက်တန်းလိုက် နေထိုင်သွားရသော ရေရှည် ခံစားသွား
ရရှာသည့် ဒုက္ခအပေါင်းကို စဉ်းစားမိကြသော အခါ၊
လူကောင်းများမှာအဘယ်မျှဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရကြောင်း
တွေ့နိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်း၏ခံစားချက်မှာ ကောင်း
သော ခံစားခြင်းသာဖြစ်၍ အပျော်နှှင်ဆုံး အကြောင်း
အရာများသည်လည်း ကမ္ဘာပေါ်တွင် ထာဝစဉ် တွေ့
မြင်ရပေမည်။

ဘုရားသခင်၏ အကြောင်းကို သင့်အား ပြောပြရန်
ကျွန်ုပ်နှစ်သက်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဘုရားသခင်ကည်

သူ့ကိုယ်တိုင်မေတ္တာတရားဖြင့် သင့်အား ပြောပြပေလိမ့်မည်။ သူ့မေတ္တာ သင့်အသဲနှစ်လုံးမှာ ကိန်းအောင်းနေချိန်၌ သင်မေးလိုရာ မေးနိုင်ပါသည်။ ဘုရားသခင်ရဲ့ သားတော်ရေရှုမှာလဲ ကလေးများ အားလုံးထက်ကျွန်ုပ်တို့ထက် ဘုရားသခင်အနီးမှာ ပိုမိုချဉ်းကပ်လျက် ရှိပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ဘခင်ကြီး၏ ချစ်မေတ္တာတော် အနန္တကို ကျွန်ုပ်တို့အားပြောပြရန် လူ့ကမ္ဘာသို့ ဘုရားသားတော် ရောက်ရှိနေပါပြီ။ အကယ်၍သင်သည် သူ့စကားများကို ဘာကြားရလျှင် ဘုရားသခင်၏ မေတ္တာတော် အနန္တသည် ဘုရားသခင်အသဲနှစ်လုံးထဲဝယ် အဘယ်မျှ ပြည့်ဝစွာ တည်ရှိနေမည်ကို သင်တွေ့မြင်ရပါလိမ့်မည်။ သူ့ကျွန်ုပ်တို့အား ချစ်ခင်မြတ်နိုးကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ သိပါသည်ဟု ဘုရားသားတော်က ပြောပြပါသည်။ သူသည် လူများကိုချစ်မြတ်နိုး၍ လူများက သူ့အပေါ်တွင် အလွန်တရာ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်ခြင်း ပြုကြလျှင် နောက်ဆုံးသူ့အား သေကြောင်း ကြံကြလျှင် သူသည် ၎င်းတို့အား လွန်မင်းစွာ ချစ်မြတ်နိုးသွ၍ သေဆုံးရန် ကိုဘဲ လိုလားပေသည်။ ဟယ်လင်ရေ-သူကတော့ လူများကို ချစ်ခင်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုလည်း ချစ်ခင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကသူ့အား ချစ်ရန်ကိုလဲ ကျွန်ုပ်တို့အား သူကပြောကြားပါသည်။

ထိုကြောင့်ချစ်ခြင်းမေတ္တာဆိုသည်မှာအရာခပ်သိမ်း

ကို အောင်မြင်နိုင်သည်။ အကယ်၍ တဦးတယောက်က သင့်အားမေးမြန်းလျှင် သို့မဟုတ်သင်သည်ပင် သင့်ကိုယ် ကို ဘုရားသခင်ဆိုသည်မှာ ဘာလဲဟု မေးမြန်းလျှင် ဖြေ စရာကား ‘ဘုရားသခင် ဆိုသည်မှာ မေတ္တာရှင်’ ဟု ပြောလိုက်ပါ။ သမ္မာကျမ်းစာအရ ထွပ်သော အဖြေမှာ ဒါဘဲဖြစ်သည်။

သင် ကြီးပြင်းလာသည်နှင့်အမျှ ပို၍ပို၍ နားလည်ရန် သင်ခဉ်းစားတွေးတောလာသော အကြောင်းအရာ များ မှာလဲထိုသည်ပင်ဖြစ်သည်။ ယခုထိုအကြောင်းကိုစဉ်းစား လိုက်စမ်းပါဦး။ သင်၏ချစ်စွာသော ဘခင်သည် သင့်ထံ သို့ မေတ္တာရေ ပက်ဖြန်း လိုက်သဖြင့် သက်ရှိ သတ္တဝါ တိုင်းအား ကြည်ကြည် နူးနူးနှင့် ကောင်းချီးမင်္ဂလာ ပြု နိုင်ပါစေ။

ကျွန်ုပ်ပြန်လာပြီးသည်နောက်မကြာမှီသင်လဲ တော့စ် တွန်မြို့သို့ ပြန်လာလိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မြှော်လင့်ပါ သည်။ စက်တင်ဘာလအလည်လောက်တွင် ကျွန်ုပ်တို့လဲ တော့ စ် တွန်သို့ပြန်ရောက်လိမ့်မည်။ အရာခပ်သိမ်း အ ကြောင်းစုံ တခုမကျန် ကျွန်ုပ်အား ပြန်လည် ပြောကြား စေချင်ပါသည်။ မြည်းကလေးကိုလဲ မမေ့ပါနှင့်။

ကျွန်ုပ်၏ကြင်နာသော သတိရခြင်းကို သင်နှင့် တကွ

သင့်ဖေဖေ၊ မေမေ၊ သင့်ဆရာမတို့အား ပြောပြပါ။ သင်
၏ညီမကလေးကိုလဲ ကျွန်ုပ်တွေလိုပါသည်။

စွတ်ဘိုင် ချစ်စွာသော ဟယ်လင်ရေ ဘော့စ် တွန်မြို့
သို့ လိပ်စာတတ်၍ မကြာမှီ ကျွန်ုပ်ထံစာပြန်ရေးပါဦး။

သင်၏ချစ်စွာသောမိတ်ဆွေ

‘ဖိလစ် ဝိစ်ဘရစ်စ်’

ဒေါက်တာ ဟောလ်၏ ပြန်ကြားစာ။

ပေးစာတစောင်မှာ ပျောက်ဆုံးသွားပါသည်။

အိဗ္ဗါလီ ဖွမ်းစ်၊ မတ်စ်၊ ဩဂုတ်လ(၁)ရက် ၁၈၉၀ ခုနှစ်။
ကျွန်ုပ်၏ချစ်စွာသောမိတ်ဆွေမကလေးဟယ်လင်

လွန်ခဲ့သော ရက်ပေါင်း အတော်ကြာကထဲက သင့်
ထံမှ နှုတ်ခွန်းဆက်စာကို ကျွန်ုပ်ချစ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ပေမဲ့
သူတို့ထံမှအဖြေမချမှီစောင့်ဆိုင်းရင်း ကျွန်ုပ်၏စာများကို
အပြန်ပြန်အလှန်လှန် ရေးသားနေရသဖြင့် ကြန့်ကြာသွား
ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ကျွန်ုပ်အား လွန်စွာသတိရကြောင်းကို သိရသဖြင့်
များစွာပင် ဝမ်းမြောက်လှပါသည်။ သင်၏စာမှာ ကြည်
နူးနှစ်သက်စရာများချည့်မို့ အလူးတလည် ကျွန်ုပ်ကြေ
နပ်လျက်ရှိပေသည်။ သင်ကျန်းမာပျော်ရွှင်ကြောင်းသိရ
လို့လဲ ကျွန်ုပ်ဝမ်းမြောက်ရပြန်သည်။ သင်၏တိုးတတ်မှု
ဖြင့်ဆောင်ရွက်ချက်သစ်-အကြောင်းကြားရခြင်းကြောင့်
အလွန်တရာ ကျွန်ုပ် ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက် မိသည်။

ထိုအကြောင်းမှာ၊ သင်၏လက်ချောင်းများနှင့် စကားပြော
နိုင်သလို ပါးစပ်ဖြင့် စကားပြောလာနိုင်ကြောင်းပင် ဖြစ်
ပါသည်။ ဘယ်လောက်ထူးဆန်းသော စကားပြောမှုတစ်ခု
ပါလဲ။ လျှာသည် (အသိုက်ရှိသလို ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုး
ဆောင်ရွက်နိုင်သော) အလွန်အသုံးဝင်သည့် လူကြီးလူ
ကောင်းတယောက်နှင့် တူပါသည်။ ပါးစပ်၏ အမိုးများ
သဘွယ်ဖြစ်သော နှုတ်ခမ်းများ၊ သွားများက ကူညီရန်
အားလုံးအဆင်သင့်ရှိကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့(ဗျည်း) ဟုခေါ်
သော အခြေခံများထဲသို့ အသံ၏ထွက်ပေါ်မှုကို စုပုံလျက်
(သရများ) ဟု ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်ဆိုသည့် အသက်ရှူခြင်း
ပုံသဏ္ဌာန်အတွက် အဆန်းတကျယ်အခက် ပြုလုပ်ပေး
ထားကြသည်။ သင်စကားစတင်ပြောရန် လေ့ကျင့်ကထဲ
ကဏ္ဍီအကြောင်းအရာအားလုံးကို ရင့်ကျက်စွာ ဆည်းပူး
ထားပြီးဖြစ်မည်ကို ကျွန်ုပ်သံသယမရှိပါ။

အထက်တန်းကျကျဖြင့် ဘာသာစာပေကို သင်ရေး
လိုက်သောစာအရ တွေ့မြင်ရသဖြင့် ကျွန်ုပ်အံ့ဩမိပါ
သည်။ ကမ္ဘာကြီးသည် မျက်မမြင်နားမကြားသူများအား
ဆန္ဒပြည့်ဝစွာ လူချင်းတူလာစေသည်ကို ကျွန်ုပ်စဉ်းစား
နေပါသည်။ လူများသည် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် သာ
ယာမှု ရှာလာကြခြင်းသာ ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်လိုမည်။
အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့သည် ယခုပြုလုပ်သကဲ့သို့
ခုခံမှုတိုက်ခိုက်နိုင်ကြခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ မျက်မမြင်
များ နွဲ့စည်းထားသော အမြောက်သေနတ်ကိုင် စစ်တပ်

တတပ်ကို စဉ်းစားစမ်းပါ။ သနားစရာကောင်းသော တီး
 နှုတ်သူများအကြောင်းကို တွေးကြည့်စမ်းပါ။ သူတို့၏
 ဗိုလ်များကိုတီးခတ်သော တုတ်ချောင်းများက သူတို့အား
 ဘာများအသုံးပြုနိုင်ပါမည်တဲ့လဲ။ သင်သည်များစွာသော
 အမြင်အကြား ဝေဒနာမှ ချမ်းသာခွင့်ရခဲ့ကာ ထွက်ပြေး
 လွတ်မြောက်လာခဲ့ရသည့် ပျော်ရွှင်မှုကို လက်ကိုင်ပြု
 ထားရသူဖြစ်သည်။ ထိုနောက်သင်အသက်ရှင်နေသည်နှင့်
 အမျှ အတယ်မျှလောက်သော ထောက်ထားကြင်နာခြင်း
 တရားများက သေသေချာချာသင့်ထံသို့ ရောက်ရှိနေပြီကို
 စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ချစ်စရာ
 ကောင်းသော ဟယ်လင်ကလေးနှင့်ပုံတံသက်၍ စိတ်ဝင်
 စားကြပါလိမ့်မည်။ သူမအတွက် လူတိုင်းလူတိုင်းသည်
 တစ်စုံတရာကို ပြုလုပ်ပေးရန် လိုလားကြပေလိမ့်မည်။
 အကယ်၍ သူမသည် ခေါင်းဖြူ၍ အသက်အရွယ် ကြီး
 ရင့်သော အမျိုးသမီးကြီး ဖြစ်လာလျှင် သူမသည် သတိ
 တရားဖြင့် တွေးတော စဉ်းစားခြင်းကို အမှန် ပြုလုပ်
 ပေမည်။

သင်၏တိုးတက်လာမှုအတွက် သင့်မိဘများနှင့် မိတ်
 ဆွေများမှာ အလွန်အကြူး အထူးတလည် စိတ်ကြွနပ်
 ခြင်းရှိကြပေမည်။ သင့်အဘို့သာလျှင်ဟုတ် သင့်အား
 အမြင်အကြားကို ဆီကာပိတ်ဆို့ထားသည့် နံရံများ
 အားလုံးချိုးဖဲ့ပစ်ပေးသော သင်၏နည်းပြဆရာများကိုပါ
 ကျေးဇူးဆပ်စရာတွေ ရှိနေပေသည်။ ယခုအခါ၌ သင်

သည် မြင်ခြင်းကြားခြင်းရှိသော ကလေးသူငယ်ပေါင်း
မြောက်များစွာထက် ပိုမို၍ ပျော်နှစ် ကြည်နူးလိမ့်မည်
ထင်ပါသည်။

ချစ်စွာသော ဟယ်သင်ကလေးရေ ဂွက်-ဘိုင်။ သင်၏
မိတ်ဆွေထံမှ ဆန္ဒပြည့်ဝစွာသော ထောက်ထားညှာတာ
မှုထိုင်းဖြင့်....

အိုင်းလစ်ဝွါ ဝင်ဒဲလ် ဟောလီမီးစ်

အောက်ဖော်ပြပါစာများ၌ ပါရှိသော တွန်မီစထရင်
များမှာ အသက်(၁၄) နှစ် အရွယ်တွင် မျက်မြင် နားမ
ကြား ဖြစ်လာတော့သည်။ သူ့အမေမှာ ကွယ်လွန်၍ သူ့
အဖေမှာ သူ့ကို ဂရုစိုက်ရန်မှာ အလွန်တရာ ဆင်းရဲနွမ်း
ပါးသူ ဖြစ်ပေသည်။ သူ့အား အောင်လက် ခံ ဟင်နီမြို့
ဆေးရုံ ဖွင့်ခေတ္တခဏတင်ထားခဲ့သည်။ သူ့အား၍နေရာ
မှ ဒုက္ခတနေထိုင်ရာ အိမ်စုံဘက်ကလေးသို့ ပြောင်းရွှေ့ပို့
ရပြန်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ‘ပင်ဆီလ်ဗင်နီးယား’ မြို့၌သူ့
အတွက် တခြားနေရာ မရှိပါ။ ဟယ်လင်သည် သူ့အ
ကြောင်းကို တွန်မီအတွက် နည်းပြဆရာ တဦး အဖြစ်မှ
ပျက်ကွက်ခဲ့ချေ ဟူအော(ပစ်တ်စ် ဘတ်ချ်) မြို့မှမစ္စတာ
ဂျေ့ဗျီ ဘရောင်းထံ စာရေး အကြောင်း ကြားခြင်း ဖြင့်
ကြားသိခဲ့ပေသည်။ သူမသည် မျက်မြင်ကလေးအား
တော့စ်တွန်မြို့သို့ ခေါ်ယူလိုသော ဆန္ဒရှိသဖြင့် ငွေကြေး
လိုအပ် လာတော့ရာ၊ သူမသည် သူ့အတွက် ဆရာတ

ယောက် ရရှိနိုင်ရေး ငွေလိုမှုကို ‘ကျမတို့ ထိုငွေကို ချအောင်ရှာမည်’ ဟု ကြွေးကျော်ကာ သူမ၏ သူငယ်ချင်းများထံမှ ငွေအသွယ် ခံသည် သာမက သူမပိုင် မှီဘိုးများထဲမှ လဲ စတင်စုဆောင်းပေတော့သည်။

ဒေါက်တာ အလက်ဇန္ဒာဂရာဟမ်ဘဲလ်သည် တွန့်မီ၏ သူငယ်ချင်းများအား တွန့်မီကို တော့စ်တွန်မြို့သို့ ပို့ရန် အကြံဉာဏ်ပေးသည့်အတိုင်း၊ ပါကင်စတန်သင်ကျောင်း အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကလည်း၊ တွန့်မီအား မျက်မမြင် သင်ပုန်းကြီးတန်းသို့ သင်ကြားရန် သဘောတူညီလိုက်ကြ ပေသည်။

ထိုအချိန်မှာပင် ဟဲလင်သည် တွန့်မီ၏ ပညာရေး အတွက် ထောက်ပံ့မှုပြုရန် စဉ်းစားစရာတချက် အတွက် ကောင်းပေပြီပေါက်လာပေသည်။ ဆောင်းရာသီမတိုင်မှီပင် သူမ၏ ခွေးခြင်္သေ့မမှာ သေဆုံးသွားခဲ့၍၊ သူမ၏မိတ်ဆွေများသည်၊ ဟဲလင်အား နောက်ထပ် ခွေးတကောင် ထပ်မံဝယ်ရန် ငွေများ စုဆောင်း၍ ပေးကြ လေသည်။ ဟဲလင်သည် အမေရိကန်ပြည်နှင့် အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ သူမမိတ်ဆွေများက စိုင်းဝန်းပို့ကြသော ငွေများကို တွန့်မီ၏ ပညာရေးတွင် ခွဲဝေ၍ အသုံးပြုနိုင်-မချနိုင်လှမ်းမေးလိုက်လေသည်။ ဤသို့သော စီမံချက် အသစ်ဖြင့် ရံပုံငွေများ တစတစ ထိုးတက် လာရာက၊ တွန့်မီ အတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်လာပေသည်။ တွန့်မီအား ဇေဗြီလ ၆ ရက်နေ့

တွင် သင်ပုန်းကြီး တန်းသို့ ဝင်ရောက် သင်ကြားခွင့် ရလေသည်။

မဗ္ဗကယ်လာက နောက်များကြောမီ စာရေးလိုက်လေသည်။ ‘ကျမသည် တွန်မိကလေးကဲ့သို့သောဆင်းရဲသားကလေးတယောက်အား ဗိုင်းဝန်း တောက်ပန့် ကြသည့် ငွေကြေးရှင်များကို ဘယ်တော့မျှ မေ့ပျောက်ပစ်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ကျမ မမြင်ဘူးသော အနီအဝေးရှိ လူများ၏လျင်မြန်လှသည့်ဂရုဏာတရားဖြင့် မေတ္တာပွားကာ ကူညီမှုအတွက် အားကိုးရမဲ့ ဆွံ့အ, နားမကြားသူကလေး၏ ငိုယိုမြည်တမ်းခြင်းမှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးကြသူများအား ဘယ်အချိန်အခါမျှ ကျမမေ့ပျောက်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ’ဟု ပါလေသည်။

ဒေါက်တာ အိုဗင်လစ်ဗွါ ဝင်ဒဲလ် ဟောလိမ်းစံထံသို့—

တောင်ပိုင်း တော့စ်တွန်မြို့၊ မတ်စ်၊

ဧပြီလ၊ ၈၈၉၁-ခုနှစ်။

ချစ်စွာသော ဒေါက်တာ ဟောလိမ်းစံ—

ဤတောက်ပ သာယာသော ဧပြီလ နွေရက်များတွင် ကျမ၏အသဲနှလုံး၌ ကြည်နူး စေသည့် မိန်းမ ရာသီ အကြောင်းကို စိကူးရေးသားထားသော ရှင်၏ ချစ်စကားစာလုံးများက ကျမအားပျော်နှစ်စေပါသည်။ ကျမသည် မိန်းမရာသီဟူသောစာလုံးနှင့် ‘မိန်းမရာသီကားရောက်လာပါပြီ’ဟူသောကဗျာကို ချစ်မြတ်နိုးပါသည်။ ဤကဗျာများသည် ကျမအား ပျော်နှစ်မှုကိုသင်ကြားပေးပါသည်ဟု

ကြားရလျှင်ရှင်ဝမ်းသာသိမ့်မည်ထင်ပါသည်။ ပွင့်နေကြ
သောပန်းများအနီးသို့ ချဉ်းကပ်ခါ၊ မကြည့်မြင်နိုင်သော
လည်း၊ အိပ်တန်း တက်ကြမည့် ဌာနများ၏ ပျော်ပျော်
ရွှင်ရွှင် တွန်ကျူးသံကိုကြားနိုင်သော်လည်း၊ လှပသော
မိုးဗန်းရာသီချီနံ ရောက်လာ လျှင်တော့ ကျမစိတ်ဓါတ်
ကလေးကြွကာ ပျော်ဖြူးလာပါသည်။ သို့ရာတွင် ‘မိုးဗန်း
ရာသီ ရောက်လာပြီ’ ဟူသော ကဗျာကိုကျမတတ်ရချိန်၌
ကြည့်စမ်းပါဦးရှင်၊ ကျမဆက်လက်၍မျက်စိမကန်းတော့
ပါ။ အကြောင်းမှာ ကျမသည် ရှင့်မျက်လုံးများနှင့်ကြည့်
ခါ ရှင့်နားများဖြင့် ကြားရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။
ကျမကဗျာအနီး၌ရှိသောအခါ ကျမထံမှသဘာဝမိခင်ဖျို
သည်လျှင်ဌာနချက်များကိုဖွင့်ထုတ်လျက်ရယူနိုင်ပါသည်၊
ကျမ၏ ကြီးမားသောမေတ္တာဒုဖြင့် ရှင်သိအောင် ပြော
ငြိလို၍ ဒေါင့်တွင် မိုင်အိုလက် ပန်းမှု များတင်နေသလို
ဤစက္ကူကို ကျမရွေးချယ် ရေးလိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊
ကျမတို့၏ လှပသောဥယျာဉ်ထဲတွင် ယခုရောက်ရှိလာပြီ
ဖြစ်သည့် မျက်မမြင်၊ နားမကြား၊ ဆွံ့အ နေသော တွန်
ကလေးကို ရှင်စောင့်ရှောက်စေချင်ပါသည်။ ယခုအချိန်
၌ သူသည် ဆင်းရဲ၍ ကူညီခံ တယောက်ထည်းသော
ဒုက္ခိတ ကလေး ဖြစ်ပါ သည်။ သို့ ရာ တွင် နောက်
ပြေလ ပညာရေးနှစ်မတိုင်မီ၏ဘဝမှာ ပျော် ရွှင်ခြင်းဖြင့်
ပြီးသော လင်းရောင်ခြည်ရတော့မည် ဖြစ်ပါသည်။ အ
ကယ်၍ ရှင်ရောက်လာလျှင် တော့စံတွန်မြို့ရှိ သနားကြ

နာတတ်သော လူများအား တွန်မီ၏ ဘဝသက်သာတ
လျောက် တွန်းလင်းတောက်ပြောင်ရေးအတွက်ကူညီနိုင်
ရန်မေးမြန်းလိုပေလိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်ရှင်။

ရှင်၏ ချစ်စွာသော မိတ်ဆွေ
ဟံလင်ကယ်လာ။

ဆာဂျွန် အဲဗရက် မင်လေးစ်

မျက်မမြင် ပါကင်စ်စာသင်ကျောင်း

တောင်ပိုင်း ဘော့စ်တွန်မြို့၊ မတ်စ်၊

ဧပြီလ ၃၀ ရက်။ ၁၈၉၁ ခုနှစ်။

ကျမ၏ ချစ်စွာသော မစ္စတာ မင်လေးစ်-

ရှင်၏အမေရိကန်သူ ညီမကလေးက ရှင့်ထံသို့ စာတ
စောင် ရေးသားလိုက်ပါသည်။ အကြောင်းမှာရှင်သည်
ကျမတို့၏ဆင်းရဲသော တွန်မီ ကလေးထံ ပညာရေး အ
တွက် ငွေတင်ပို့လိုက်ခါ စိတ်ပါဝင်စားခြင်းအကြောင်း
ကြားသိရသဖြင့်၊ ကျမ အဘယ် လောက် ဝမ်းမြောက်
ပျော်ရွှင်သည်ကိုရှင်သိစေလိုသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။
အမေရိကန်ပြည်၌ အကူအညီ ကင်းမဲ့စွာ နေထိုင်သူ
ကလေးတဦး ဝမ်းပမ်းတနည်း ဖြစ်နေမည်ကို ဝေးကွာ
သော အင်္ဂလန်ပြည်ရှိသူများက တွေးတော စဉ်းစားကြ
ခြင်းမှာ အလွန်တခု သင့်မြတ် လှပါ ပေသည်။ ရှင်တို့
၏ မြို့တော်ကြီး အကြောင်းကို ကျမ၏စာအုပ် ထဲ၌
တတ်ရှုရသောအခါ၊ ကျမ စဉ်းစားခန်း ဝင်လာပါသည်။
ထိုဒေသသို့ ကျမအလည်အပတ်သွားသောအခါ။လူများ

မှာ ကျမအတွက် တစ်ခါ ပြင်ပြင် ဖြစ်နေ ပါလိမ့်မည်။
သို့သော် ယခုတော့ ကွဲကွဲပြားပြား ကျမသိနေပြီးဖြစ်ပါ
သည်။ စိတ်သဘောထားကောင်း၍ချစ်မြတ်နိုးဘက်သော
လူများအားလုံးမှာ၊ တယောက်ကို တယောက် တစ်ခါ
ပြင်ပြင် နေကြမည်မဟုတ်ဟု ကျမထင်ပါသည်။ ကျမ၏
ချစ်စွာသော အင်္ဂလိပ် အမျိုးသမီး အမျိုးသား မိတ်ဆွေ
များကို ထွေမြင်နိုင်သည့် သူတို့၏သွပ်သာယာသော နေအိမ်
ကွန်းကိုရောက်ရှိနိုင်သည့် အချိန်အခါ အခွင့်ကောင်းကိုဘဲ
သီးခြားကျမအသက်ရှူမှားမျှစောင့်ဆိုင်းနေပါသည်။ ကျမ
အင်မတန်ကြိုက်နှစ်သက်သောကဗျာလင်္ကာကို အင်္ဂလိပ်
ဘာသာဖြင့် ရေးထားပါသည်။ ရှင် လဲထိုကဗျာလင်္ကာ
များကိုကြိုက်နှစ်သက် လိမ့်မည်ဟု ကျမထင်ပါသည်။
သို့ကြောင့်ပင် ထိုကဗျာလင်္ကာကို ရှင့်အတွက် ကျမရေး
သား ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

လိမ့်ကာလိမ့်ကာလာသော လှိုင်းလုံးကို တွဲတွဲ
ခိုရင်း ဖွေဖက်လို သာ အနားကွပ်ကားသောပင်
လယ်မှော်မှ လဟာပြင် တောင်တန်းဆီသို့ ကုတ်
ဖက်၍ အမြစ်တွယ်လျက် နေသော ဗြိတိသျှ ဝက်
သစ်ချပင်ကို သူမ၏ သေးသွယ်သည့် လက်က
လေးဖြင့် အတူတကွ ဆုတ်ကိုင်လျက် ဖြူဖြူ
ဖွေးဖွေးကျော့ကန်နံရံများနှင့် စိမ်းလန်းစိုပြေသော
ပန်းအုံ ပန်းခွယ်များရယ်-

ပင်လယ်ပြင် ကျဉ်းမြောင်းသွားအောင် သူမ
၏ ပွတ်သပ်ချော့ချော့ခြင်းဖြင့် အပ်ချည်မြှင်ပမာ
တောင်ကုန်းများအကြားမှာ တသွင်သွင် စီးဆင်း
လျက်သာ ကျွန်ုပ်တို့၏မိခင်မျိုး ကျွန်းကလေးအား
ဘုရားသခင်သည်ကောင်းချီးမင်္ဂလာ ပေးပါစေ။

တွန်မီအတွက်စာသင်ရန်သနားကြင်နာတတ်သောအ
မျိုးသမီးကြီးတစ်ဦးရှိနေကြောင်းရှင်ကြားသိရ၍ ပျော်ရွှင်
ဝမ်းမြောက်လိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ တွန်မီသည် ချော
မောလှပ၍သွက်လက်ဖြတ်လည်သောကလေးတယောက်
ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် စာလုံးပေါင်းရန်သက် အထက်
ဆင့်သို့ တက်ရောက်ရန် လိုလားပါသည်။ အဘယ်
ကြောင့်ဆိုသော် သူသည် အံ့ဩစွယ်ရာ မောင်းသော
တာယာပညာအကြောင်းကို မသိသေး ပျို့တဲ ဖြစ်သည်။
သူ၏ အမေအဖေများကို ကျမသို့အား ပြောပြနိုင်
သော အချိန်၌ သူသည် အဘယ်မျှအလွန်လွန် ပျော်ရွှင်
လာလိမ့်မည်ကို မသွေးတော မစဉ်းစား နိုင်သေးပါ။
ကျမတို့သည် သူ့အား အဘယ်မျှ သံယောဇဉ် ကြီးစွာ
ချစ်ခင်လာခဲ့ကြရုံကို သူ့အားပြောပြနိုင်ပါသည်။ ဇေပြီ
ထသည် နံနက်ဖြန်၌ ချစ်မြတ်နိုးစွယ်ရာ မေလ၏ ပန်း
များအောက်ဝယ်မျက်ရည်သည် ရွှံ့နှင့်ငုပ်လျှိုးပုံးအောင်း
သွားရရှာ တော့မည်။ အင်္ဂလန်ပြည်၌ မေလ၏ နေ့ရက်
များသည် ကျမသို့ ဆီနာရဲသို့ လှပ တင့်တယ်မှု ရှိကြ
သည်ကို ကျမအံ့ဩမိပါသည်။

ယခုကျမ ငွတ်ဘိုင်ဟု နှုတ်ဆက်ရပါမည်။ ကျမအား
ရှင်၏ ချစ်လှစွာသောညီကေသေးကဲ့သို့ကျေးဇူးပြု၍ ထာ
ဝစဉ် သတ်ရပါရှင့်။

ဟယ်လင်ကယ်လာ။

ထွန်မီအတွက် ဆရာတယောက် မတွေ့ရှိမှီ သူ့အား
ဟယ်လင်နှင့် မစ္စဆူလီဗင်တို့က ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်
ထားကြပြီးမှ သင်ပုန်းကြီးတန်းသို့ ဝင်ရောက်သင်ကြား
စေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဟယ်လင်၏ တောင်းဆိုချက်အရ
ဘုန်းတော်ကြီးဘရစ်စ်သည် လိပ်စာတစ်စောင်ပေးလိုက်သည်။
ဟယ်လင်သည် သတင်းစာမှနေ၍ စာရေး အကြောင်း
ကြားလိုက်ရာ များပြားသော စာများ ရောက်ရှိလာလေ
သည်။ ဤစာများအားလုံးကို သူမတယောက်တည်း ခေါင်း
ခံ၍ ပြန်ကြားသည်။ သူမသည် ပြည်သူ့အတွက် စာများကို
သတင်းစာတိုက်သို့ ပို့သည်။ ဤစာသည် အလှူငွေထည့်
ဝင်လိုသူများ၏ စာရင်းအပြည့်အစုံတစ်ခုနှင့် အတူ တော့စ်
ထွန် ဟာရဲလ် 'သတင်းစာ အယ်ဒီတာထံသို့ ရေးသော
စာဖြစ်သည်။ အလှူငွေများမှာ ဒေါ်လာငွေပေါင်း တ
ထောင်ခွဲခြောက်ရာထက်ပင် ကျော်လွန်လာလေသည်။

မစ္စတာ ဂျန် အိပ်ချ် ဟောလ်ဗီးစ် ထံသို့—

တောင်းပိုင်းဘော့စ်ထွန်၊ မေလ ၁၃-ရက်၊ ၁၈၉၁-ခု၊
ဘော့စ်တန် ဟာရဲလ် အယ်ဒီတာရှင့်၊

ကျမ၏ချစ်စွာသော မစ္စတာ ဟောလ်ဗီးစ် ပူးတွဲပါ

စာရင်းကိုကျေးဇူးပြု၍၊ ဟာရဲလ် သတင်းစာ၌ ထည့်သွင်း
ဖော်ပြပါမည်လား။ ရှင်၏ သတင်းစာဘက် ပရိသတ်
သည်ချစ်စရာကောင်းသောတွန်မီကလေးအတွက်နေရာချ
ထား ပြီးစီးကြောင်းကို သိရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ
ဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်။ ၎င်းပြင် သူတို့သည် သူတို့၏ ပျော်
ရွှင်ခြင်းနှင့်အတူ တွန်မီအား အကူအညီပါ ဝေငှပေး
ကြပါလိမ့်မည်။ သူသည်သင်ပုန်းကြီးတန်း၌၊ တကယ်ပင်
တလွန်တရာ ပျော် ရွှင်နှစ်မြို့နေရှာပါသည်။ နေ့တိုင်းပင်
တစုံတရာကို လေ့လာ သင်ကြား နေပါသည်။ သူသည်
သေ့ခတ်ထားသော တံခါးမကြီးများကို တွေ့ရှိနေပါပြီ။
တုတ်ကလေးများနှင့် စက္ကူရတ် ကလေးများဖြင့် လွယ်
လွယ်ကူကူ သေ့ပေါက်ထဲသို့ထိုးထည့်နိုင်ပါပြီ။ သို့ရာ
တွင် သူတို့ အထဲသို့ ရောက်လာ ပြီး နောက် ရ ရှိ ရန်
လွန်မင်းစွာ စိတ်အား ထက်သန်ခြင်း မရှိ ရှာဟု ထင် ပါ
သည်။ သူသည် စာလုံး ပေါင်း သင် ကြား ရန် ထက်
ကုတင် တိုင်များ ပေါ်သို့တက်ရန် လိုလား ပါသည်။
ခေါက်ထားသော တံခါးရှက်ဝက်အူရစ်များကိုဖြုတ်လို
ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်နေခြင်းမှာလည်း စကားလုံးများသည်
သူ့ ကို ကူညီလိမ့်မည်။ ဆန်းသစ်သောစိတ်ဝင်စားသွယ်
ရာများ တွေ့ရှိလိမ့်မည်ကို နားမလည် သောကြောင့် ဖြစ်
ပါသည်။ စိတ်ကောင်းစေတနာ ရှိကြသူများမှာ တွန်မီ
အတွက် ပညာရေးရုံပုံငွေ မပြည့်စုံချင်း ဆက်လက်၍
ကူညီကြလိမ့်မည်ဟု ကျမမြော်လင့်ပါသည်။ ပညာရေး-

မှာ သူ့ဘဝ၏ အလင်းရောင်ပျော်နှင်မှု များကို ပေးမည် ဖြစ်ပါသည်ရှင်။

ရှင်၏မိတ်ဆွေမကလေး

ဟယ်လင်ကယ်လာ၊

x

x

x

x

ဘုန်းတော်ကြီး ဖိလစ်ပ်စ် ဘရစ်စ် ထံသို့—

တောင်ပိုင်း ဘော့စ်တန်၊ ဇွန်လ ၈ ရက်။ ၁၈၉၁။

ကျမ၏ချစ်ဖွားသော မစ္စတာ ဘရစ်စ်ရှင်—

တပည့်တော်မ ဂတိပေးခဲ့သည့်အတိုင်း အရှင်ကား ကို အရှင်ဘုရားထံ ပို့လိုက်ပါသည်။ ထိုအရှင်ကားကို အရှင်ဘုရား ကြည့်မိလျှင် ဤနွေရာသီ၌ အရှင် ဘုရား ၏ စဉ်းစား တွေးတောချက် များမှာ အရှင် ဘုရား ၏ ပျော် နှင် စွာ နေ တတ် သော မိတ် ဆွေ မ က လေး ဂှိရာ တောင်ပိုင်းသို့ ပျံ့သန်း လာလိမ့်မည်ဟု တပည့် တော်မ မြှော်လင့်မိပါသည်။ တပည့်တော်မသည်။ တပည့်တော်မ ပြုလုပ်သော ရုပ်တုများကဲ့သို့၊ တပည့်တော်မ ၏ လက်နှစ်တက်နှင့် ကိုင်တွယ် စမ်းသပ်၍ ကြည့်ရှု နိုင်ရန် လိုလားပါသည်။ သို့ရာတွင် ယခုအခါ၌ တပည့် တော်မသည်။ ထိုအကြောင်းကို မကြာခဏ မစဉ်းစား ပါ။ အကြောင်းမှာ တပည့်တော်မ၏ ချစ်သော ဖေဖေ သည်။ တပည့်တော်မ မမြင်နိုင်သော အကြောင်းအရာ များလှပသော အရှင်ကားများဖြင့် ကျမမိတ်ကို ဖြေဖျော် ပေးခဲ့လျှင် ဖြစ်ပါသည်။ ချစ်ဖွားသောမစ္စတာ ဘရစ်စ်

အကယ်၍ အလင်းရောင်သည် အရှင်ဘုရား၏ မျက်လုံးများထဲ၌ မရှိလျှင် အရှင်ဘုရား၏ ဟယ်လင်ကလေးသည် အဘယ်မျှလောက် ပျော်အောင်နေပုံကို နားလည်သင့်ပါပြီ။ သူမ၏ဆရာမကသူမအား ရှင်းလင်းပြောပြသဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကောင်းဆုံးနှင့် အလှပဆုံး အရာဝတ္ထုများကို မမြင်နိုင် ထိတွေ့ မသိနိုင်စေကာမူ ယခုအချိန်၌ အသံထဲသို့ စွဲမြဲနေခဲ့ပါပြီ။ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း တပည့်တော်မအဘို့ ပျော်အောင်စရာ တခုခုတော့ တွေ့ရပါသည်။ လှပသော လှုပ်ရှားမှုတခုခုသည်။ တာဖြစ်ကြောင်းကို တပည့်တော်မ မနေ့က ပဋ္ဌမအကြိမ် စဉ်းစား တွေးတောမိခဲ့ပါသည်။ အရာဝတ္ထုတိုင်းသည် ဘုရားသခင်အနီးသို့ ချဉ်းကပ်နိုင်ရန် အားထုတ်နေကြသည်ဟု ထင်ပါသည်။ အရှင်ဘုရားသည် ထိုအတိုင်းပင် ထင်ပါသလား။ တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက်ဖြစ်ပါသည်။ တပည့်တော်မသည် စာတတ်ခမ်းတွင်ထိုင်၍ ဤစာကို အရှင်ဘုရားထံသို့ရေးနေစဉ် အရှင်ဘုရားသည် ရာပေါင်း များစွာသော လူအပေါင်းအား ကောင်းကင်ဘုံ ရှိသူတို့၏တခင်အကြောင်းကို ခမ်းနားကြီးကျယ်၍ လှပသည့် အရာဝတ္ထုများနှင့်အတူ ဟောကြားနေမည် ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်ဘုရားသည် အလွန်အလွန် ပျော်အောင်လှပါသလား။ အရှင်ဘုရားသည် ရဟန်းတော်တပါးဖြစ်လာသောအခါ ပို၍ပို၍ပျော်အောင် ဆွတ်ရာ တရားဓမ္မများကိုဟောပြော ဆုံးမတော် မူသည့်အခါ ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာမက သူမ၏ အကျင့်နာ တရား

ဖြင့် သဘိရခြင်းကို၎င်း၊ တပည့်တော်မသည် ချစ်သွား
သော မေတ္တာရေနှင့် တပည့်တော်မ၏ အရပ်ကား ကို၎င်း
အရှင်ဘုရားထံသို့ ပေးပို့လိုက်ပါသည်ဘုရား။

အရှင်ဘုရား၏မိတ်ဆွေမကလေး

ဟယ်လင်ကယ်လာ။

ဇွန်လ၌ ပါကင်စ် စာသင်ကျောင်း ပိတ်သောအခါ
ဟယ်လင်နှင့် သူ့ဆရာမ တို့သည် တောင်ပိုင်း တာဝန်
ကမ်ဘီယာ မြို့သို့ထွက်ခဲ့ကြ၍ ဒီဇင်ဘာလ တိုင်အောင်
နေထိုင်ကြပေသည်။ စာထဲတွင် လပေါင်းမြောက်များစွာ
၏ အမှားအယွင်းချွတ်ချော်ချက်တရပ် ပါရှိပေသည်။ ထို
အကြောင်းမှာ ‘ဆီးနှင်းဘုရင်’ သီခြားဝတ္ထုနှင့် ပတ်
သက်၍ မစွဆူလီဗင်နှင့် ဟယ်လင်တို့အား စိတ်ပျက်အား
ငယ်အောင် ထိခိုက်လာခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ထို
အချိန်၌ ဤခုကျသည် ၎င်းတို့အား ပျော်ရွှင်မှုဆိတ်သည်း
စေ၍ အလွန်တရာအရေးကြီးနေပုံ ရပေသည်။ အမှု အ
ကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ နေရာတကာ အခင်းအဖြစ်သိရ
အောင် စုံစမ်းသမှုပြုရသည်။ မစ္စကယ်လာသည် ထိုအ
ကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း သူမ၏ အဖြစ်အပျက်ကို
ရေးသားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေသည်။

ဤစာသည် ၁၈၉၂-ခုနှစ်ဇွန်လတွင် စိန့်နစ်ကိုလှစ်
ကျောင်း၌၊ ပုံတူကူးယူထားသောစာနှင့် ဆက်စပ်လျက်
ဖော်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နေ့စွဲတော့မှပါချေ။ သို့ရာ

တွင် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိခြင်း မပြုမီ ၂-၁၀ ၃-လက ရေးသား
ထားခြင်း ဖြစ်ရမည်။ (စိန့်နစ်ကိုလှစ်ကျောင်းမှာ မျက်
စေ့ မမြင် နားမကြားသော သူများ စာ သင်ကြား ရာ
ကျောင်းဖြစ်သည်)။

စိန့်နစ် ကို လှစ် ကျောင်းသို့
(လက်မှတ်)

ချစ်ဇွာသော စိန့်နစ်ကိုလှစ်

ကျမ၏ အေ့တို့ ကို ရှင့်ထံသို့ ပေးပို့လိုက်ရခြင်းမှာ
ကျမအား အထူးတလည် ဝမ်းမြောက်ကြေနပ်ခြင်း ဖြစ်
စေပါသည်။ အကြောင်းမှာ၊ မျက်မမြင် ကလေးသူငယ်
များသည် အဘယ်ကဲ့သို့ စာရေးသည်ကို သိရှိရန် စိန့်နစ်
ကိုလှစ် ကျောင်းတွင် စာသင်နေကြသော ယောက်ျား
ကလေး၊ မိန်းကလေးများ သိစေမှုလိုလား၍ ဖြစ်ပါ
သည်။ အချို့ကတော့ မျဉ်းကြောင်း ဖြောင့်ဖြောင့် ရေး
နိုင်အောင် ကျမဘို့ ဘယ်လိုများ ကြိုးစားကြ ပါလိမ့်ဟု
အံ့ဩကြံလိမ့်မည်ထင်ပါသည်။ ကျမကလဲ အဘယ်ကဲ့သို့
ကြိုးစားရေးသားရခြင်းကို သူတို့အား ပြောပြပါမည်။ ကျမ
တို့စာရေးလိုသောအခါ၊ စာမျက်နှာများ အကြားတွင်
ထွင်းထားသော မျဉ်းသားထားသည့် ကပ်ပြားရှည်တချပ်
ကို ထားကြရပါသည်။ မျဉ်းပြိုင် ထွင်းကြောင်းများမှာ
ကျမတို့စာရေးကြသောအခါ၊ မျဉ်းကြောင်းများသဘွယ်
အမှတ်သညာပြု ကြရပါသည်။ ၎င်းကပ်ပြား ပေါ်တွင်
စက္ကူကိုတင်၍၊ ခဲတန်အထုံးဖြင့်ရေးလျှင် လွယ်ကူစွာပင်

စာလုံးများ ဖြောင့်ဖြောင့် တန်းတန်း ရေးနိုင် ပါသည်။ အထက်မျဉ်း အောက်မျဉ်း ထွင်းကြောင်း ကြားတွင် စာကြောင်း ငယ်ကလေး များစွာ ရှည်ရှည် လျားလျား ထိုး၍ ရေးသားနိုင်ကြပါသည်။ ကျမတို့သည် ခဲတန်ကို ညာဘက်လက်နှင့်ကိုင်၍ စာလုံးများ မှန်မမှန်စာကြောင်း များတည့်မတည့်နေရာအကွာအဝေးအတွက် ဘယ်ဘက် လက်ညှိုးဖြင့် သတ်မှတ် စမ်းသပ်ကြည့်ကြ ရပါသည်။ ပဋ္ဌမသော် စာကြောင်း အနေအထားအတွက် အလွန် တရာ အခက်အခဲတွေ့ကြရပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျမတို့ သည် ကြိုးကြိုးစားစားနှင့် သီးခံ ရေးသားခြင်းဖြင့် တစ တစ လွယ်ကူလာပါသည်။ ထပ်တလဲလဲ လေ့ကျင့်မှုဖြင့် လုပ် ပြီးသည်နောက် ကျမတို့သည် ကျမတို့၏ မိတ်ဆွေ များထံသို့ချောချောမောမောစာရေးသားနိုင်ကြပါသည်။ ထိုနောက်ကျမတို့သည် အလွန်အကြူး ပျော် ရှင်ကြပါ တော့သည်။ တခါတရံ သူတို့သည် မျက်မမြင် စာသင် ကျောင်းတကျောင်း ကျောင်းသို့ အလည် လာတတ်ကြ ပါသည်။ အကယ်၍ သူတို့ရောက်လာကြလျှင် ကျောင်း သားများ စာရေးကြပုံကို ကြည့်မြင်လိုလိမ့်မည်ဟု ကျမ သေသေချာချာ ပြောရပါသည်ရှင်။

အလွန်တရာရှိသေစွာသော ရှင်၏မိတ်ဆွေမကလေး

ဟယ်လင်ကယ်လာ။

၁၈၉၂-ခုနှစ်၊ မေလတွင် ဟယ်လင်ကယ်လာသည် မျက်မမြင် သင်ပုန်းကြီးတန်းသားများ အကူ အညီဖြင့်

လတက်ရည်ပွဲတခု ကျင်းပခဲ့သည်။ သူမ၏အစီအစဉ်အရ
ဟယ်လင်၏ ထောက်ထားအညွှာတာဆုံး အရက်ရောဆုံး
မိတ်ဆွေတဦးဖြစ်သည့် မစ္စတာ ဂျွန် ဝီ စပေါင်း လ် ဒင်း
၏နှမ မစ္စက် မာလွန်ဒီ စပေါင်းလ်ဒင်း အိမ်၌၊ ခင်းကျင်း
ပါသည်။ လတက်ရည်ပွဲမှ မျက်မမြင်ကလေးများအတွက်
ရံပုံငွေ ဒေါ်လာ နှစ်ထောင် ကျော်ကျော် ရရှိခဲ့လေ
သည်။

မစ္စ ကာရိုလိုင် ဒါဘီ ထံသို့

တောင်ပိုင်း ဘော့စ်တွန်မြို့

ကျမ၏ချစ်စွာသော မစ္စကာရီရှင်

ရှင်ထံမှကြင်နာထောက်ထားစွာ ခေးသားလိုက်သော
စာတစောင် ရရှိသဖြင့် ကျမအဘို့ အထူးပင်ကြည်နူးနှစ်
သက်မိပါသည်။ ကျမရှင်ကို ပြောဆိုသည်မှာ လတက်
ရည်ညွှန်းပွဲတွင် လွန်စွာ စိတ်အားတက်ကြွ မိသည်ဟု
ကြားရခြင်းကကျမတွင်အတိုင်းမသိရှင်လန်းဝမ်းမြောက်
မိခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကျမတို့ ထိုကိစ္စကို မေ့ပျောက်
မပြင်ကြပါ။ ကျမသည်မကြာမှီပင် ကျမနေထိုင်ရာဇာတိ
နေရောင်ခြည် ကွန်မြူးသည့် တောင်ပိုင်းဒေသသို့ ပြန်ရ
ဦးမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘော့စ်တွန်မြို့တွင်ရှိကြသော ကျမ
၏ချစ်စွာသော မိတ်ဆွေအားလုံး၏ နောက်ဆုံးကူညီချက်
အရ မျက်စိနှစ်ကွင်း အလင်းမရရှာကြသည့် မျက်မမြင်
ကလေးများအား ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နှင့် စိတ်နှလုံးသာ
ယာအောင်ပိုင်းဝန်းအားပေကြခြင်းကို ကျမသတိရတိုင်း

ထာဝစဉ်ဝမ်းမြောက်နေရတော့မည်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ အာ
 ယာကြည်နူးဘွယ်ရာ အလင်းရောင်ကို မရနိုင်ကြရှာသော
 မျက်မမြင်ကလေးများအတွက် နူးညံ့သိမ်မွေ့သည့် ဂရု
 ကာ တရားကို လူတိုင်း မတားနိုင် ကြံကြောင်းကို ကျမ
 သိပါသည်။ သို့မဟုတ် တစုံတရာ အံ့ဩဘွယ်ရာ ကောင်း
 သော အကြောင်းအရာများဖြင့် သူတို့၏ ပျော်ရွှင်ချမ်း
 မြေ့ရေး ဖြစ်ပေလိမ့်အောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြပုံကိုလဲ
 ကျမသိပါသည်။ အားလုံးချစ်မြတ်နိုးဘွယ်ရာသော ဂရု
 ကာတရားသည် သနားကြင်နာခြင်း၏ အပြုအမူကိုဖော်
 ပြခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကျမထင်ပါသည်။ အကူအညီကင်း
 ခဲ့ကြသည့် မျက်မမြင် ကလေးများ၏ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ
 များကလဲ ကျမတို့သည် သူတို့အတွက် ပျော်ရွှင်အောင်
 ပြုလုပ်နေကြောင်း နားလည်ကြပါသည်။ သူတို့သည်ကျမ
 တို့၏ လဘက်ရည်ပွဲကို အောင်မြင်အောင် တက်ရောက်
 ကြပါလိမ့်မည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကျမသည် အားလုံး
 အနက်အပျော်ရွှင်ဆုံးမိန်းကလေးဖြစ်လိမ့်မည်ဟုသေချာ
 စွာပြောရပါသည်။ ကျေးဇူးပြု၍ ကျမတို့၏ စီမံကိန်းကို
 ဘုန်းတော်ကြီး ဘုရင်ခံအား သိခွင့် ပေးစေချင်ပါသည်။
 သို့မှသာ ကျမတို့အတွက် သူ့ကိုစီစဉ် နေရာချထားသမှု
 ပြုနိုင်ပါသည်။ မစွဲ အီလီ ယာနာ ဗိတ်ဝင်စားကြောင်း
 ကြားရသဖြင့် ကျမ ဝမ်းမြောက်လှပါသည်။ ကျမ၏ချစ်
 မေတ္တာကိုလဲ သူမထံပို့ပေးပါ။ နက်ဖြန် ကျမ ရှင့်ထံသို့
 လာတွေ့ပါမည်။ ထိုနောက်ကျမတို့၏ အကြံအစီများကို

အနားယူထားနိုင်ကြပါသည်။ ကျေးဇူးပြု၍ ရှင်၏ချစ်စွာ
သော ဒေဒေအား ဆရာမနှင့် ကျမတို့က ဆုတောင်း
ပစ္စနာ ပြုလိုက်ကြောင်း ကျမတို့အလည်အပတ်ရောက်
ကြရသည်ကို အလွန်တရာ ပျော်ရွှင်ကြောင်း ပြောပြ
လိုက်ပါရှင့်။

ရှင်၏ချစ်စွာသော
ဟယ်လင်ကယ်လာ။

စွေတာ 'ပျန် ဗီ စပေါင်းလ် ဒင်း ထံသို့—

တောင်ပိုင်း ဘော့စ်တွန်မြို့

မေလ ၁၁-ခုရက်နေ့၊ ၁၈၉၂-ခုနှစ်။

ကျမ၏ ချစ်စွာသော မစွတာ စပေါင်းဒင်းရှင့်—

ဤစာကို ရှင်ဘတ်ရှုရသော အခါ၊ ရှင်၏ မိတ်ဆွေမ
ကလေး ဟဲလင်သည်၊ အလွန်တရာ ဒုက္ခပေးသူကလေး
ဘဲဟု ထင်မြင်ယူဆသွားမည်ကို ကျမ စိုးရိမ်မိပါသည်။
သို့ရာတွင် တစုံတခုအတွက် ကျမအရေးတကြီး ဖြစ်နေ
ပါကြောင်းကို ရှင်သိရလျှင်၊ ကျမအပေါ်အပြစ်တင်လိမ့်
မည် မဟုတ်ကြောင်း ကျမယုံကြည်ပါသည်။ တနင်္ဂနွေ
နေ့က ဆရာမနှင့် ကျမတို့ ပြောပြခဲ့သည်ကို ရှင်သတိရ
မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအကြောင်းမှာ၊ သင်ပုန်းကြီးတန်း
များအတွက် ကူညီရေး လဘက်ရည်ပွဲကလေးတခု ခင်း
ကျင်းလိုကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ အရာခပ်သိမ်း စီစဉ်ပြီး
ဖြစ်မည်ဟု ကျမတို့ တွေးထင်ခဲ့ ပါသည်။ သို့ရာတွင်

တနင်းလာနေ၌ မစွက် အဲလိုင်းယော့ထ်က လူပေါင်း
 ငါးဆယ်ထက် ပိုမိုဘိတ်ကြားရန် မလိုကြောင်း ကျမတို့
 သိရပါသည်။ အကြောင်းမှာ မစွက် ဟောင်းပီး၏အိမ်က
 ကျဉ်းမြောင်းနေ၍ ဖြစ်ပါသည်။ လူပေါင်း များစွာပင်
 လဘက်ရည်ပွဲသို့ တက်ရောက်လိုကြလိမ့်မည်ဟု ကျမ
 ယုံကြည်ပါသည်။ ၎င်းပြင် မျက်မမြင် ကလေးသူငယ်များ
 ၏ဘဝကို တစုံတရာ ထွန်းလင်းဘောက်ပြောင်ရန် ကူညီ
 လိုကြလိမ့်မည်မှာ သေချာပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျမ၏
 မိတ်ဆွေအချို့က နောက်ထပ် အိမ်တလုံး ရှာဖွေ၍မထွေ
 နိုင်လျှင်၊ အစီအစဉ်ကို ပယ်ဖျက်လိုကြပါသည်။ မနေ့က
 ကျမ၏ဆရာမက ပြောပါသည်။ မစွက် စပေါင်းလ်ဒင်း
 ကများ သူမ၏ လှပသော အိမ်ကြီးကို ကျမတို့အတွက်
 ပေးကောင်း ပေလိမ့်မည်လားတဲ့။ ထိုကိစ္စနှင့် ပတ်သက်
 ၍ ရှင့်ထံသို့ အကူအညီ တောင်းရန် ကျမစိတ်ကူးပေါ်ခဲ့
 ပါသည်။ အကယ်၍ ကျမ မစွက်စပေါင်းလ်ဒင်း ထံသို့
 စာရေးလိုက်လျှင်၊ သူမက ကျမအား ကူညီလိမ့်မည်ဟု
 ရှင်ထင်ပါသလား။ ကျမ၏အကြံအစည်ကလေး ပျက်ပြား
 သွားရမည်ဆိုလျှင်တော့ အလွန်တရာ အားပျက် ဝမ်း
 နည်းမိမည်ဘဲ ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ကျမသည်
 လွန်ခဲ့သောအချိန်ကထဲက စ၍၊ မျက်မမြင် ကလေး များ
 အား သင်ပုန်းကြီးတန်းသို့ ဝင်ရောက် ပညာသင်ကြားနိုင်
 ရန် တခုခုပြုလုပ်ရန် ရည်စူးထားခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါ
 သည်။ အိမ်အတွက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ရှင်၏ထင်မြင်ချက်

ကို ကျေးဇူးပြုလျက် ကျမသိပါရစေ။ ရှင့်အား လွန်စွာ
ဒုက္ခပေးလိုက်ရခြင်းအတွက်ကိုလဲ ကျမအပေ၍ ခွင့်လွှတ်
ပါရန် ပန်ကြားအပ်ပါသည်ရှင့်။

ချစ်စွာသော ရှင်၏ မိတ်ဆွေမကလေး

ဟဲလင်ကယ်လာ။

ဇွန်လကုန်တွင် မစ္စဆူလီဗင်နှင့်ဟယ်လင်တို့မှာ တာ့စ်
ကမ်ဘီယာသို့ ထွက်သွားကြလေသည်။

မစ္စ ကာရိုလိုင်း ဒါဘီထံသို့ -

တာ့စ်ကမ်ဘီယာ၊ အလာဘာမာ၊

ဇူလိုင်လ ၉-ရက်နေ့၊ ၁၈၉၂-ခု၊

ကျမ၏ ချစ်စွာသော ကာရိုရှင့်-

ယနေ့ရှင့်ထံသို့ ကျမစာရေး လိုက်ခြင်းမှာ၊ ကျမ၏
ချစ်မေတ္တာသည်၊ ရှင့်အပေ၍တွင် အတယ်မျှ ပြင်းပြ
ကြောင်း သက်သေခံချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ရက်သတ္တ
တပတ်လုံးလုံး တာ့စ်ကမ်ဘီယာတွင် အမှောင်ရိပ် ဖုံး
လွှမ်းကာ ပျင်းရိ ငြီးငွေ့ဘွယ်ရာ အခေအကဲပေါက်လျက်
ရှိပါသည်။ အဆက်မပြတ်ရွာနေသောမိုးနှင့်ရာသီဥတု
ပြောင်းလဲခြင်းက ကြည်လင်သည့် အတွေးအခေါ်များ
ကို ဖြည့်စွက်ခါ စာများ ရေးချင်အောင် လှုံ့ဆော် နေ
ကြောင်း။ သို့မဟုတ် အခြားပျော်ရွှင်ဘွယ်ရာတစ်ခုခု မလုပ်
နိုင်တော့ကြောင်းကို ကျမ ရိုးသားစွာ ဝန်ခံပါသည်။ သို့
စေကာမူ၊ ကျမတို့ ကျန်းမာလျက် ရှိကြောင်း၊ အိပ်သို့
ချောချော မောမော ရောက်ကြောင်း။ ရှင့်အကြောင်းကို

နေ့တိုင်းပြော၍၊ ရှင့်စာများကို ပျော်ပျော် ညှင် ညှင် စိတ်ဝင်စားစွာ ဘတ်ရှုနေကြကြောင်းကို ကျမရေးသားရမည့် ဖြစ်ပါသည်။ ကျမသည် ဟူလ်တန်မြို့သို့ ကျေကျေနပ်နပ် လည်ပတ်ခဲ့ ပါသည်။ အရာ ခပ်သိမ်းမိုးဦးကျ ရာသီတိုင်း လန်းလန်းဆန်းဆန်းရှိ၍ ကျမတို့သည် တနေ့လုံးလုံး အိမ်အပြင်ဘက်သို့ ထွက်ခါလည်ပတ်ခဲ့ကြပါသည်။ တခါ တရံ ကျမတို့သည် ဒန်းပေါ်၌ ထိုင်လျက် ဆရာမက ကျမ ဆရာမအား စာတတ်၍ပြပါသည်။ ကျမသည် နံနက်စာကိုပင် အမိုးမရှိသော စကြိုန်သို့ထွက်၍ စားသောက်ကြ ပါသည်။ ကျမသည် ညနေတိုင်းလိုလို မြင်းစီး၍၊ တကြိမ်တွင် ငါးမိုင်ခရီးကို ဒုးစိုင်းလျက် ကျမစီးခဲ့ပါသည်။ အလွန်တရာပျော် ညှင်ဘွယ်ရာကောင်းလှပါ သည်။ ရှင်ကော မြင်းစီးလိုပါသလား။ ယခုကျမတွင် အလွန် လှပ၍ ငယ်သော လှည်းကလေးတစီးရှိပါသည်။ မိဗန်းရွာနေသဖြင့် ရပ်ထားခဲ့ရသောလှည်းကလေးကို ဆရာမနှင့်ကျမတို့က ညနေတိုင်းထုတ်၍ စီးခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းပြင် ကျမတွင် အလွန်လှပသော ခွေးကြီးတကောင်ရှိပါသည်။ ကျမတွေ့ခဲ့ဘူးသမျှတွင် အကြီးဆုံးခွေးကြီးဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ကျမတို့နှင့်အတူလိုက်၍ ကျမတို့အား စောင့်ရှောက်ခြင်း ပြုပါသည်။ သူ့ အမည်မှာ ‘အီယူမာ’ ဖြစ်ပါသည်။ နှစ်သက်လိုဘွယ်ရာ အမည်တခုမဟုတ်ပါလားရှင်၊ ထိုခွေးသည် ‘ဆက်ဆံခွေးမျိုး’ ဟု ကျမထင်ပါသည်။ ကျမတို့ နောက်ရက်သတ္တပတ်အကြာတွင် တောင်တန်းများ

ဆီသို့သွားရန် မြှော်လင့်ကြပါသည်။ ကျမ၏ မောင်က
သေး ဖိလစ်ပ်စ်မှာ မကျန်းမာပါ။ တောင်ပေါ်သေနဲ့အေး
သည် သူ့အတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းလိမ့်မည်ဟု ကျမတို့
ထင်ပါသည်။ မင်လီဒရက်စ်မှာ အလွန်တရာ ရှင်လန်းသော
ညီမကလေးတဦးရှိ သူမအား လွန်စွာရှင်ချစ်လိမ့်မည်ဟု
ကျမယုံကြည်ပါသည်။ ရှင့်ထံမှ ဓါတ်ပုံ ရသဖြင့် ကျမ
အထူး ကျေးဇူးတင်ကျူးပါသည်။ ကျမ မျက်စိနှစ်ကွင်း
အလင်းမရစေကာမူ မိတ်ဆွေများ၏ ဓာတ်ပုံများကိုရယူ
လိုပါသည်။ ရှင်၏ လေးထောင့်စာလုံး ခေးသား ပေးပို့
လိုက်သည့် ချည်ချုပ်ချက်များကို ကျမအလွန်တရာ ကြည်
နူးလျက်ရှိပါသည်။ ရှင်တွေးထင်သလို ကျမမျက်မမြင်
သုံး ကျောက်သင်ပုန်းတချပ်နှင့် ခေးသားခြင်းမဟုတ်ပါ။
ထွင်းကြောင်းပါသော ကပ်ပြားတချပ်နှင့် ခေးသားလိုက်
ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ရှင်သည် ရိုးရိုးစာကြောင်းများကဲ့သို့
မဟုတ်ဘဲ အစက်အပြောက်များချထားသော မျက်မမြင်
သုံး ကျောက်သင်ပုန်းနှင့် ခေးသား ထားခြင်းကိုလဲ ဘတ်
နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ကျေးဇူးပြု၍ ကျမ၏ မေတ္တာကို မစွ
ဒါဘီထံသို့ကမ်း၍ ကျမ၏အချစ်ဆုံးမေတ္တာဖြင့် သူမက
တဆင့် တောဘီ ရှည် သို့ ကမ်းသွင်းလိမ့်မည်ဟု မြှော်လင့်
ကြောင်းကိုပါ ပြောပြ စေလိုပါသည်ရှင်။ ကျမ မွေးနေ့
တွင် ရှင်ပေးပို့မည့်စာအုပ်မှာ ဘာစာအုပ်ပါလဲ။ ရှင့်ထံ
မှ ပို့သည့် ကျမနားမလည်သောစာအုပ် အများအပြား
ပင်ရှိပါသည်။ ကျမအား အထူး တည်ပျော်နှစ်

သော လက်ဆောင်ကောင်းတစ်ခုမှာ၊ အသက် ၇၅ နှစ်ရွယ်
လူကြီးလူကောင်းတစ်ဦးကပေးခဲ့သော ချစ်စရာလှပသည့်
လက်ထိုးဖာအင်္ကျီရှည်ဖြစ်ပါသည်။ သူ့ရေးသမျှစာထိုင်း
စာထိုင်းမှာ၊ ကျမ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် မျှော်ရှင်ရေးကို
သက်ညှာစွာ အကျိုးပြုလိုချက်များ ပါပါသည်။ ရှင်၏
ညီအမ ဝမ်းကွဲတော်များကိုပြောပြပါ။ ကျမအား သူ့ဘွဲ့
တတွေက ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင် မီ ဝင်းထရုံပေ T မှ
တက်၍၊ ကျမအလားကို စောင့်ကြည့်ကြ လိမ့် မည် ဟု
ကျမထင်မိကြောင်း။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ပါတီအ
သီးသီးမှ အရွေးခံ ပုဂ္ဂိုလ်များ အသွန် တရာ ပေါများ၍
ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် နိုင်ငံရေးသမား သည်သာ ကျွမ်းကျင်
သော ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုကို ပြုလုပ်လိမ့်မည်ဟု ကျမ
သံသယ ရှိခဲ့လိုဘဲ ဖြစ်ပါသည်။ ရှင်စာရေးသောအခါ၊
ကျေးဇူးပြု၍ ကျမမေတ္တာကို ရိုစိထံသို့ ပို့လိုက်ကြောင်း
ကျမအပေ T ယုံကြည်စိတ်ချစေလိုကြောင်းများပါသည့်
သွင်းရေးသားပါရှင်။

ရှင်၏ချစ်စွာသောမိတ်ဆွေ
ဟယ်လင်ကယ်လာ။

အထူး။ ။ ဤလက်နှိပ်စက်နှင့် ပေးစာကို
ရှင်ဘယ်လောက် နှစ်သက်ပါ
သလဲ။

x

x

x

x

ပြဲပြဲမြင်ပြဲများနှင့် အဆောက်အဦးများဆိုင်ရာအရာရှိ
များနှင့် ဌာနဆိုင်ရာ တာဝန်ခံများထံသို့—

လူကြီးမင်းများ—

ဤစာနှင့်အတူ မစ္စဆူလီဗင်နှင့် အတူလိုက်ပါလာသူ
မစ္စဟယ်လင်ကယ်လာသည် ဌာန အသီးသီး၏ နေရာချ
ထားမှု အစီအစဉ်ကို အဖြည့်အစုံ လေ့လာစုံစမ်းရန်
ဆန္ဒပြင်းပြလျက် ရှိပါသည်။ သူမသည် မျက်မြင် နားမ
ကြားဖြစ်သော်လည်း စမ်းသပ်၍ သိရှိနိုင်စွမ်းရှိပါသည်
သူမ လှည့်ပတ်သွားရာ ဌာနတိုင်းတွင် အကြောင်းအရာ
ယူသမျှ နားလည်နိုင်သော အံ့ဩဖွယ်ရာ ကောင်းသည့်
အမျိုးသမီးကလေး တဦး ဖြစ်ပါသည်။ သူမ၏ ကုန်ဆုံး
ကဲ့သည့် နှစ်ကာလများတွင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဥာဏ်စွမ်း
ထက်မြက်မှုတွင် သူမတူအောင် ထူးခြားသူကလေးလဲ
ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးဇူးပြု၍ သူမအား ဌာန အသီးသီးရှိ
ကြည့်ရှုဖွယ်ရာများကို စမ်းသပ်စစ်ဆေး ကြည့်ရှုခွင့်ပြု
ပါ။ အခြား ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကြည့်ရှုဖွယ် များကို
ကြည့်ရှုခွင့်ရအောင်တတ်နိုင်သမျှ ကူညီဆောင်ရွက်ပေး
စေလိုပါသည်။

ကြိုတင်ကျေးဇူးတင်စွာဖြင့်

လေးစားစွာသောသင်တို့၏

အိပ် ချီ အင် န် ဟီချင်တော့ သည် သမီး

ဥက္ကဋ္ဌ

မစ္စကာရိုလိုင်ဒါဘီ ထံသို့-

ဟာလ်တန်မြို့ ပင်ဘဲလ်ဗေးနီယားပြည်

ဩဂုတ်လ ၁၇-ရက်နေ့ ၁၈၉၃-ခုနှစ်။

ပြွဲကြီးတွင်ရှိသော လူတိုင်းပင် ကျမအပေါ်၌ ကြင်နာမှုရှိကြပါသည်။ ပြတိုက်အုပ်ချုပ်သူများ အားလုံးလိုလို ညွှန်ပြထားသည့် အရာများကို ကျမအား ထိတို့စမ်းသပ်နိုင်ခွင့် ပြုလိုကြပါသည်။ သူတို့သည် အရာခပ်သိမ်း ကျမအား လွန်စွာပင် စိတ်စေတနာ ကောင်းကောင်းနှင့် ရှင်းလင်းပြသကြပါသည်။ နာမည်ကို မမှတ်မိနိုင်တော့ပြီ ဖြစ်သော ပြင်သစ်လူကြီးလူကောင်း တယောက်က ကျမအား ကြေးနီနှင့် သံဖြူ ရောစပ်ထားသည့် လောဟာနှင့် ပြုလုပ်ထားသော ပြင်သစ်ရုပ်ထုများကို ပြသပါသည်။ သူတို့သည်ပြွဲ၌ ကျမ၏ပျော်ရွှင်ရေးအတွက် တခုမကျန် ပြသကြပါသည်ဟု ကျမယုံကြည်ပါသည်။ သူတို့သည် ကျမ၏ ထိတို့ကိုင်တွယ် ကြည့်ရှုခြင်းကို အလွန်တရာ အံ့ဩနေကြသည်။ ဒေါက်တာ ဘဲလ်သည် ကျမတို့နှင့် အတူလိုက်၍၊ လျှပ်စစ် အဆောက်အဦးထဲတွင် ရာဇဝင်တွင်သော တယ်လီဖုန်းများကို ကျမတို့အားပြသပါသည်။ တဦးတယောက်မှာ အင်ပါယာ ဒွန်းပက်ဒရိုတလျောက် 'ဆင့်တင်နီယဲလ်' မှ (ရှိတယ် မရှိဘူး) ဟူသော စကားများကို နားထောင်နေကြောင်း ကျမ ထွေခွဲ ရပါသည်။ အိုင်လီနို့စ်မြို့မှ ဒေါက်တာ ဂင်းလ်လက်သည် ကျမတို့အား လစ်ဗရဲလ် အနုပညာဗွာနနှင့် အမျိုးသမီး အဆောင်

များဆီသို့ ခေါ်သွားပါသည်။ ကုန်လွန်ခဲ့သော အချိန်က ကျမသည် 'တစ်ဖင်နီ' ၏ ပြတိုက်ခန်းသို့ အလည်အပတ် ရောက်ခဲ့၍ ဒေါ်လာတသိန်းတန်သော လှပသည့်တစ်ဖင် နီစိန်ကြီးကို အဖော်ဖော်မှ လှည့်လျက် ကိုင်တွယ် စမ်း သပ်ခြင်းပြုခဲ့ပါသည်။ ကျမသည် မြင်သစ်မိဖုယားတပါး ကဲ့သို့ ဘုရင် လူဝစ်၏ ကုလားထိုင်ပေါ်တွင်ထိုင်လျက် ကိုင်တွယ်စမ်းသပ် ကြည့်ခဲ့ပါသည်။ ကျမတွင် ထီးမူ နန်းဟန်များ ကြွယ်ဝပြည့်စုံသည်ဟု ဒေါက်တာ ဂင်းလ် လက်ကမှတ်ချက်ချလိုက်ပါသည်။ မိန်းမဆောင်တွင်ကျမ တို့သည် ချွားမင်းသမီး မားရီယာ စကာယိုဖ် စကွပ်စ်ကို တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ လှပချောမောသော ချွားအမျိုးသမီးတဦး ဖြစ်ပါသည်။ ကျမသည် ကုလားထိုင်နှင့် ရှပ်ထု နှစ်မျိုးစလုံးကို လွန်စွာနှစ်သက်ပါသည်။ ကျမသည် လူသိများ၍ ကြော်ငြာသော ကထိကတဦးဖြစ်သူ ပရော်ဖက်ဆာ မော်စ်နှင့်အတူ ဂျပန် ပြတိုက်ထဲသို့ သွားခဲ့ပါသည်။ ကျမသည်သူတို့၏ စိတ်ဝင်စားတွယ် အကောင်းဆုံး ပြခမ်းကို မမြင်ရသေးမှီအချိန်က ဂျပန်လူမျိုးများသည် အံ့ဩတွယ်ရာကောင်းသော လူမျိုးတမျိုးဟု ကျမတယ်တုံး ကမှ မတွေ့ထင်ခဲ့ဘူးပါ။ ဂျပန်ပြည်သည် အမှန်အားဖြင့် ကစားစရာအများအပြား ပြုလုပ်ရာ ကလေးများအတွက် နတ်ဘု နတ်နန်း တခုခုတွယ် ဖြစ်ပါသည်။ ဂျပန်အမျိုး သား ထူရီယာများမှာလည်း ကြည့်ရှု၍ကောင်းရုံမျှမက သူတို့၏အနုပညာ လုပ်ငန်းများမှာ ဗတ်ပါ ဝင်စားစရာ

ကောင်းလှပါသည်။ ဂျပန် စာအုပ်များမှာ အလွန်တရာ ထူးဆန်းလှပါသည်။ သူတို့၏ အက္ခရာစဉ်များမှာ ၄၇ လုံးရှိပါသည်။ ပရော်ဖက်စာမေ့ စ်သည် ဂျပန်ပြည် အကြောင်းကို အလွန်တရာကျွမ်းကျင် ကျယ်ပြန့်စွာသိရှိ ပါသည်။ နောက်တကြိမ်ကျမ တော့ စ် တွန့်မြို့သို့ သွားသောအခါ စလင် မ်ရှိ သူ့ပြတိုက်သို့ အလည်အပတ် လာရန် ကျမအား သူက ဘိတ်ကြားပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျမသည်။ ငြိမ်သက်သော ပင်လယ်ကမ်းနား အိုင်ပေ T တွင် လှေစီးရခြင်းက ပျော်ရွှင်လိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ ကျမမိတ်ဆွေများသည် ပြဲကြီးတွင် တစုံတရာငိုမိ စုံ လင်စွာ မြတ်နိုးဘွယ် အာရုံထင်မြင်အောင် ကျမအား ဖော်ပြကြပါသည်။ တခါတုန်းက ကျမတို့ ရေပေ T တွင် ရှိကြစဉ်၊ နေသည် ကန္တာမြေကြီး အနားစွန်းသို့ နိမ့်ကျ သွားရာ နှင်းဆီနုရောင် ဖြော့တော့တော့ ရောင်မြည်မှာ ဂျှပ်တောင်း မြို့တော် ဖြူပေ T သို့ ယွမ်းမိုး၍ စိတ်ကူး ယဉ် အိပ်မှက် ထိုင်းပြည်ထက်ပင် ပိုမိုရှုချင်စဘွယ် အ သွင်ဆောင်လျက် ရှိပါတော့သည်။

ဟုတ်ပါသည်။ ကျမတို့ မစ် န် ဝေးပလဲဇင် စ် အခန်း သို့ ထွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုနေရာတွင် မူရင်းဒေသအစစ် အမှန်နှင့် ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်အောင် စိတ်စွဲလန်းစေ အောင် စီမံထားသောဌာနတခုဖြစ်ပါသည်။ ကျမသည် ကိုင်ရှိမြို့လမ်းများပေ T တွင် ကုလားအုပ်ကုမ္ပဏီမှ ထွက်ခဲ့ ပါသည်။ တော်တော်ဘဲ ပျော်စရာ ကောင်းပါသည်။

ကျမသို့သည် ဘီးပါသော ကူတို့သဘော ပေ၇တွင် စီး၍ ရေခဲပြင်ပေ၇ဝယ် ငွေ လ် ဘက် ၆ အရောက် ထွက်ခဲ့ကြသည်။

၁၈၉၃-ခုနှစ်။ ခိုဗန်းရာသီတွင်တော့ စ် ကမ် ဘီ ယာ၌ လလပ်အသင်းတခုထူထောင်၍ မွှက်ကယ်လာကဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခါ ပြည်သူ့စာကြည့်တိုက် တခုကို ဖွင့်လှစ် ခဲ့လေသည်။ မွှက် ကယ်လာက အောက်ပါ အတိုင်း ပြောဟောပြသည်။

‘ကျမသည် ကျမ၏မိတ်ဆွေများထံသို့ သူတို့၏ရိုင်းပင်း ကူညီမှုအတွက် စာရင်းတင်ရန် လုပ်ငန်းစဉ် အကြောင်းကိုစာရေးသားခဲ့ပါသည်။ ကျမ၏စာအုပ်ကောင်းများအပါအဝင် ရာပေါင်းများစွာသောစာအုပ်များ ကျမထံသို့ အမြန်ပေးပို့လိုက်ကြပါသည်။ ငွေကြေးနှင့် အားပေးကူညီ ထောက်ခံစာများလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ဤခမ်းနားသော ကူညီမှုများမှာ အမျိုးသမီးများ၏ အားပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူတို့သည် မြို့ထဲ၌ ယခုကဲ့သို့လေးစားအပ်သောပြည်သူ့စာကြည့်တိုက်တခုမပေ၇ပေါက်မှီက စာအုပ်များကို ဝယ်ယူ ထားကြ ပါသည်။ သူတို့သည် လှည့်လည်၍ အသွယ်ငွေများ ကောက်ခံနေကြပါပြီ’ဟူ၍ ပါရှိသည်။ ပဋ္ဌမဆုံးအကြိမ် တရားဟောခြင်းဖြစ်သည်။

ဒေါက်တာ အက်ဒွင် အဲဗရက် ဘေးလ်ထံ သို့-
ဟာလ်တန် ပင်စလီဗင်နီယာ

ဇွန်ဝါရီလ ၁၄-ရက်၊ ၁၈၉၄-ခုနှစ်။

ကျမ၏ချစ်စွာသော အကိုကြီးရှင်

ရှင်ထံမှ ထောက်ညွှာစွာ ရေးသားပေးလိုက်သော စာကို ကျမ လက္ခံရရှိသဖြင့် လွန်စွာဝမ်းမြောက် နေပါသည်။ ဤပြန်စာကိုရေးသားရန်မှာ မကြာမှီအချိန်ကထဲက ကျမ စဉ်းစားတွေးတောထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျမထံ သို့ ရှင်ပို့လိုက်သည့် လှပသော စာအုပ်ကလေးအတွက် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျမသည် နှစ်သစ်ကျား ပြီးသည့် အချိန်မှစ၍ အလွန်တရာ အလုပ် ရှုပ်ထွေးခဲ့ပါသည်။ 'လူငယ်မိတ်ဆွေ' စာစောင်ထဲတွင် ကျမ၏ဝတ္ထု ကလေးကို ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ပြီးနောက်၊ ကျမထံသို့ စာပေါင်းမြောက်များစွာ ရောက်ရှိလာကြပါသည်။ လွန်ခဲ့သောအပတ်ကဆိုလျှင်စာပေါင်း ၆၁-စောင်ရောက်လာပါသည်။ ဤစာများထဲမှတချို့ တဝက်ကိုသာ စာပြန်ကြားရပါသည်။ ကျမသည် ၎င်းတို့ ပေးစာများထဲမှ ဂဏန်းသင်္ချာနှင့် လက်တင်ဘာသာ လေ့လာရန် သင်ခန်းစာအမြောက်အများ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်၍ အမိန့်သံပါသော ရောမစာ ဘုရင်အကြောင်းကို ရှင်အသိအမြင်ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ မိန်းကလေးတယောက်သည် သူ၏လှပသော လက်တင်ဘာသာနှင့် ရေးသားထားသော စစ်ပွဲများ၏အောင်မြင်ခြင်း၊ အလွန်တရာကြီး

ကျယ်သော လူကြီးတယောက်အဖြစ် ရရှိခြင်းတို့ကို နားလည်မည်ဆိုလျှင် သူမသည် များများစဉ်းစားကာ၊ များများလေ့ကျင့်၍ အချိန်ရှိသမျှ တွေးတော ပေမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျမသည် စာအုပ်ငယ်ကလေးအတွက် ၎င်း၏ တန်ဖိုးသာလျှင်မဟုတ်ဘဲ၊ ရှင်နှင့်ပါတ်သက်သော အသင်းအဖွဲ့များ အတွက်ပါ အမြဲတစေ ဆုပေးမည် ဖြစ်ပါသည်။ ရှင့်အကြောင်းကို စဉ်းစားရသည်မှာ ပျော်ရွှင်စွယ်တရ ဖြစ်ပါသည်။ ရှင်၏ စာအုပ်များထဲမှ ရှင်၏ အတွေးအခေါ်များ၊ ရှင်၏ ခံစားချက်များကို ညှစ်ထုတ်ယူစရာတွေ ပါဝင်သဖြင့် ဤကဲ့သို့သော စာအုပ်မျိုး ကျမထံ ပေးပို့ရန် သတိရရှိခြင်းကြောင့် အလွန်အကြူးကျေးဇူးတင်အပ်ပါသည်။

x

x

x

x

ဖေဖေဝါရီ လထဲ၌ ဟယ်လင်နှင့် မစ္စဆူလီဗင်တို့သည် တာ့စ်ကမ်ဘီယာမြို့သို့ ဖြန့်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည် မိုဗီးရာသီ နောက်ပိုင်း၌ စာတတ်ခြင်း လေ့ကျင့်ခန်း ပြုလုပ်ကြခြင်းဖြင့် အချိန်ကုန်လွန်စေပါသည်။ နွေရာသီ၌ သူတို့သည် နားမကြားသူများအတွက် စကားပြော သင်ကြားရာ၌ အဆင့်အတန်းမြှင့်တင်ရေး အမေရိကန် အသင်းအဖွဲ့တည်ရာ ‘ချောတောကွာယာ’ အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ကြကာ၊ မစ္စဆူလီဗင်က ဟယ်လင်ကယ်

လာ၏ ပညာရေး အကြောင်း ပါဝင်သည့် ဟောပြောချက် စာတမ်းများကို တတ်ပြလေသည်။

နောက်တလတွင် ဟယ်လင်နှင့် မစ္စဆူလီဗင်တို့သည် နယူးရောက်မြို့ရှိ ‘ရိုက်ဟူမေဆန်’ စာသင်ကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်ပညာသင်ကြားကြလေသည်။ ၎င်းကျောင်းမှ အထူးသဖြင့် နှုတ်ခမ်းများနှင့်စာတတ်ခြင်း အသံထွက်ပုံ တွက်နည်း စသည်တို့ကို သင်ကြားပေးသည်။ သီချင်းသီဆိုခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းများမှာ သူမ၏ အသံကို အင်အားတိုးတက်လာစေပါသည်။ သူမသည် ပါကင်စ် စာသင်ကျောင်းမှ သင်တန်းကိုလည်း အနည်းငယ် တက်ရောက် သင်ကြားခဲ့ပေသည်။ စမ်းသပ်ချက်မှာ စိတ်ဝင်စားသွယ်ရာဖြစ်သော်လည်း အနည်းငယ်မျှသာတိုးတက်လာပေသေးသည်။

မစ္စကာရိုလိုင်း ဒါဘီ ထံသို့

ရိုက်ဟူမေဆန်ကျောင်း

နယူးရောက်မြို့၊ မတ်လ ၁၅ ရက်၊ ၁၈၉၅ ခု။

ကျမသည်နှုတ်ခမ်းဖြင့် စာတတ်ခြင်းအတတ် အနည်းငယ် တိုးတက်လာပြီ ထင်ရ သော်လည်း၊ သွက်သွက်လက်လက် ဘတ်ရန်တော့ အလွန်တရာ ခဲယဉ်းယဉ်း ဖြစ်နေပါ သေးသည်။ သို့ရာတွင် ကျမ ကြိုးစားလျှင် တနေ့နေ့၌ မျှော်အောင်မြင်လာ လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ဒေါက်တာ ဟူမေဆန်သည် ကျမ၏ စကားပြောတိုးတက်မှုအတွက် ကျိုးစားနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ‘ကာရို’

ရယ် တခြားလူတွေလို ကျမကယ်လောက်များ စကား
ပြောခြင်းကို နှစ်သက်မြတ်နိုးပါသလဲ။ စကားပြောခြင်း
မှာ ကြိုးစားခြင်းဖြင့် အောင်မြင်နိုင်မည် ဆိုလျှင်တော့
နေ့ရောညပါ ကျမကြိုးစားမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ
၏ မိတ်ဆွေများမှာ သဘာဝအားဖြင့် ကျမ စကားပြော
ခြင်းကို ကြားရ တွေ့ရလျှင် ဘယ်လောက်များ ဝမ်းသာ
လိမ့်မည်ဆိုတာ စဉ်းစားစမ်းပါလားရှင်။ အခြားလူများ
အတွက်အလွန်တရာလွယ်ကူသောစကားပြောခြင်းမှာနား
မကြားသူကလေးတယောက်အဘို့သင်ကြားရန်အစာဟန်
ကြောင့်စိတ်ရှုပ်ထွေး၍ အလွန်တရာ ခက်ခက်ခဲခဲ ဖြစ်နေ
သည်ကို ကျမအံ့သြမိပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျမသီးခံ၍
ကြိုးစားခါ သင်ကြားလျှင် တချိန်၌ ကောင်းကောင်း
မွန်မွန် ကျမစကားပြောတတ်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။
ကျမအလွန်တရာ အလုပ် များခဲ့သော်လည်း၊ စာများ
များ ဘတ်ရန်တော့ အချိန်ကိုအရ ယူပါသည်။ ကျမ
နောက်ဆုံးဘတ်ခဲ့သော စာအုပ်များမှာ ‘စကင်လာ’ ရေး
သည့် ‘ဝင်လီဟမ် ပြောပါ’ နှင့် ပျောက်ဆုံးသော က
ညာဖျို စာအုပ်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ယခုကျမသည် ‘လက်
စင်း’ ရေးသားသော ‘ပညာရှိနာသင်’ နှင့် ‘မစ္စမူလက်’
ရေး ‘ဘုရင်အာသာ’ ဝတ္ထုများကို ဘတ်နေပါသည်။
ရှင်သိသည့်အတိုင်း ကျမတို့ဆရာ ဆရာမ များသည်
ကျမတို့အတွက် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ဟူ၍ သူတို့ထင်
ထား အရာခပ်သိမ်းမှန်သမျှ ကျမတို့ နားလည်ရန် သင်

ကြားကြပါသည်။ ကျမတို့သည် ပျော်ပျော် နှစ်နှစ်နှင့်
ဘာသာရပ် အများပင် သင်ယူကြပါသည်။ ဂျော့ဝါရှင်
တန်၏ မွေးနေ့တွင် ကျမတို့သည် ခွေးပြွဲသို့ ထွက်ခဲ့ကြ
ပါသည်။ မေဒီဆင် ပန်းဥယျာဉ်၌ လူများ ပြည့်နှက်နေ
သော်လည်း၊ ခွေးများ အတွက် တီးဝိုင်းက အသံအမျိုး
မျိုး ဆူညံမှုကြောင့် စိတ်ရှုပ်ထွေးခြင်း ဖြစ်ပွားစေ၍၊ ထို
တီးမှုတ်သံမှာ ကြားရသူတိုင်းအား စိတ်နှလုံး မနှစ်မြ
ကြ စေကာမူ၊ မွန်းလွဲအချိန်၌ ကျမတို့သည် အလွန်တရာ
ပျော်နှစ်ကြပါသည်။ ခွေးများအားလုံးအနက် စိတ်ပါ
ဝင်စားဆုံးမှာ ခွေးဘီလူးများဖြစ်ကြပါသည်။

သူတို့သည် သူတို့အား ယုယချော့မော့ခြင်းဖြင့် ထိပ်
လန့်ကြောက်ရွံ့မှုမရှိစေဘဲ၊ လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရှိကြစေ
ရန်ခွင့်ပြုထားကြသည်။ စုံဝေးနေကြသော ခွေးများအခြင်း
ခြင်း ပွေ့ဖက် နမ်းရှုံ့ခြင်း မပါဘဲ တကောင်လက်ကို
တကောင်က ယှက်လျက် နေကြပုံမှာ သဏ္ဌာန်အားဖြင့်
သူတို့၏အမူအကျင့် မသင့်လျော်ခြင်း အသိဉာဏ် ကင်း
မဲ့ခြင်းကို ဖော်ပြခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့သည်
ဘယ်လောက်တောင်များ အကြည့်တန်သော တိရစ္ဆာန်
ကလေးများ ဖြစ်ပါသလဲ။ သို့ရာတွင် သူတို့သည် စိတ်
သဘောထား အလွန်ကောင်း၍ မိတ်ဆွေဖီဖီ ကူညီသမှု
ပြုကြသည်။ သူတို့နှင့်တူသော အကူအညီ ပေးနိုင်သည့်
တိရစ္ဆာန်မျိုးကား မရှိပါပေ။

ဒေါက်တာဟူဆေဆန် ကျမနှင့်ဆရာမတို့သည် ခွေးပြ
 ဦးမှ ထွက်ခဲ့ကြ၍ 'မိထရိုပိုလစ်တန်ကလပ်' သို့ လာခဲ့ကြ
 သည်။ ထိုကလပ်ကို တခါတရံ 'မီလျံနာရီ ကလပ်'
 ကုဋေကျယ်သူဌေးကလပ်ဟုခေါ်ကြသည်။ အဆောက်
 အဦးမှာ ကျောက်ဖြူများဖြင့် ဆောက်လုပ်၍ ခမ်းနား
 ကြီးကျယ်ပါသည်။ အခမ်းများမှာ ကြီးကျယ်၍ ခမ်းခမ်း
 နားနား ပြုပြင်ထားလျက်ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့
 ခမ်းနား ကြီးကျယ်ခြင်းသည်ပင် ကျမစိတ်အား ဖိစီးနှိပ်
 စက်သလို ဖြစ်လာကြောင်းကိုတော့ ကျမဝန်ခံရပါမည်။
 သူတို့ပတ်ဝန်းမှ ဆန်းကျယ် တောက်ပသော ပျော်ရွှင်
 ခြင်းများက သူတို့ထံသို့ အောက်ထစ်ဆုံး သယ်ဆောင်
 ယူငင်လာကြသည့်မီးလျှံ နာရီ ကလပ်ကိုတော့ ကျမ
 သည် မနာသိုဝန်တိုမရှိခဲ့ပါ။

မစ္စက် လောရင့်စ် ဟတ်တန် ထံသို့-

တၢင်ကမ်ဘီယာ၊ အလာဘာမာမြို့

ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့၊ ၁၈၉၅ ခုနှစ်။

ကျမသည် ကျမ၏ မောင် ငယ် က လေး ဖိလစ်ပ်စ်။
 ကျမ၏ချစ်စွာသော ညီမကလေး၊ ကျမ၏မိဘနှစ်ပါးတို့
 နှင့်အတူ။ ကျမ၏လှပသာယာသည့် အိမ်ဝယ်။ ကျမ၏
 နေ့အားတို့ကိုပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ကုန်လွန်စေခဲ့ပါသည်။
 ကျမ၏အလွန်နှစ်သက်မြတ်နိုးဘွယ်သောဆရာမသည်လဲ
 ကျမနှင့်အတူ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်မို့ ကျမပျော်ရွှင်မိပါ
 သည်။ ကျမသည် စာအနည်းငယ်တတ်ခြင်း၊ ခဏတဖြုတ်

လမ်းရှောက်ခြင်း။ စာအနည်းငယ် ရေးခြင်း။ အပေါင်း အသင်း ကလေး သူငယ် များနှင့် က စား ခြင်း ဖြင့် နေ့ရက်တို့ကို ပျော်ပျော်-အှင်အှင် ကုန်းဆုံး စေပါသည်။

ကျမ၏မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်း များသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်က ကျမ၏နှုတ်ခမ်းဖြင့်စာဘတ်ခြင်း၊ ပါးစပ်နှင့်စကား ပြောခြင်းစသည့်တိုးတက်မှုတို့ကြောင့် အလွန်တရာဝမ်း မြောက် ပျော် အှင်ကြပါသည်။ ကျမသည်နယူးရောက်မြို့ တွင် နောက်တနှစ် ဆက်လက်၍ ပညာသင်ရန် ဆုံးဖြတ် ချက် ချထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ရှင်တို့ မြို့တော်ကြီးတွင် နောက်တနှစ် နေထိုင်ရဦးမည်ကြောင့် ကျမ ပျော် အှင်မိ ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နယူးရောက် မြို့တော်၌ ကျမနေထိုင်ရ လျှင် အိမ်ကိုဘယ်တော့မျှ ကျမသတိရလိမ့်မည်ဟုတ် ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။ ကျမသည် လူပေါင်း များစွာနှင့် မိတ်ဆွေဖြစ်ရသည့်အချိန်မှစ၍ ဤကဲ့သို့သော တွန်းလင်း တောက်ပသည့် အောင်မြင်ခြင်းအစပြုရာ ဆောင်းရာသီ ကို ပြန်လည်ကြည့်ရှုနိုင်ပါ ပေသည်။ ကျမသည် နောက် တနှစ် အနာဂါတ်အဘို့ လှမ်းမြှော်၍ ကြည့်မိပါသည်။ မြို့တော်ကြီး၌အချိန်များပိုမိုရသလောက်ပညာဗဟုသုတ ရှာဖွေရန်လဲ ရည်စူးထားပါသည်။

ကျမ၏ အကြင်နာဆုံးချစ်မေတ္တာကို မစ္စတာဟတ်တန် နှင့် မစ္စကရစ်ခ်စ်တို့ထံ ကျေးဇူးပြု၍ပို့ ပေးပါ။ ကျမသူ ကို လူကိုယ်တိုင်အားဖြင့် ကောင်းကောင်းမသိစေကာမူ မစ္စတာ ဝါနာကိုလဲ ဆုတောင်း ပတ္တနာ ပြုလိုက်ကြောင်း

ပြောပြပါ။ ကျမသည် ဗင်းနစ်ဝါဒီကို နားထောင်ရင်း သူစာအုပ်သစ်၏ စာမျက်နှာများပေါ်တွင် မစ္စတာဟင် တန်၏ ကလောင်တန် လှုပ်ရှား ရေးသားသံကို ကြားရပါ သည်။ ထိုကလောင်သံမှာ သာယာကြည်နူးဘွယ်ရာ အသံ တသံဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာအုပ်ကိုဘယ်ရှာရခြင်း၌ ကျမ အ ဘယ်မျှ ပျော်ရွှင်လိမ့်မည်လဲ။

ပင်လယ်ပြင်ကိုဖြတ်သန်းလျက်လက်နှိပ်စက်ဖြင့်ရိုက် သောစာတစောင် ရှင့်ထံသို့ ပို့လိုက်ရသဖြင့် ကျေးဇူးပြု ရှိ ကျမကို ခွင့်လွှတ်ပါ။ မစ္စက ဟင်တန်ရယ်၊ ကျမအိမ် သို့ ရောက်သည့်အချိန်ကထဲက ကျမ၏လက်ရေးစက်က လေးပေါ်တွင် ခဲဘန် တချောင်းနှင့် စာရေးရန် အကြိမ် ပေါင်းများစွာ ကျမကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင်ပူဖိုက် လွန်းသဖြင့် ထိုသို့စာရေးသားရန် လွန်စွာအခက်အခဲတွေ့ ခဲ့ရပါသည်။ ကျမလက်မှတ်ထိုင်းထိုင်းအဆီများမှာ စက္က၊ ပေါ်တွင် အသွန်တရာကြောက်မက်ဘွယ်ကောင်းအောင် စွန်းကွက် ထင်ကုန်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျမသည် ကျမ၏သက်နှိပ်စက်ကိုအသုံးပြုလိုက်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုစက်များမှာ ကျမ၏ ‘ရီခင်တန်’ မဟုတ်ပါ။ အမျိုးစား မကောင်းသောစက်ကလေးဖြစ်၍၊ တခါတခါ မိမိ ထွက်စရာ တွေ့ရသဖြင့်၊ အချိန်ကို တိကျစွာ အသုံးမချ နိုင်ပါ။

မစ္စကာရိုလိုင်း ဒါဘီ ထံသို့—

နယူးရောက်မြို့

ဧပြီလ ၂၅ ရက်နေ့၊ ၁၈၉၆ ခုနှစ်။

ကျမရှင်နှင့်ထွေရချိန်၌ ကျမ၏လေ့ကျင့်ခန်းများမှာ ယခင်အတိုင်းဖြစ်ပါသေးသည်။ ရက်တပါတ်လျှင် သုံး ကြိမ်လာသော ပြင်သစ်ဆရာမတစ်ဦးနှင့် ပြင်သစ်ဘာသာ ကိုသင်ကြားနေပါသည်။ ကျမသည် သူမ၏ နှုတ်ခမ်း များကို စိတ်ပါဝင်စားစွာ စူးစမ်းခဲ့ ပါသည်။ (သူမမှာ အကွေ့ရာစဉ် ဥပဒေကိုတော့မသိပါ။) ကျမတို့ ချောချော မောမော သင်ကြားကြပါသည်။ ကျမသည် မိုလိုင်ယာ ရေးသားသော အလွန် ရယ် ရှင် ဘွယ်ရာ ကောင်းသည့် ပြင်သစ်ဇာတ်လမ်းတစ်ခုဖြစ်သော ‘လီမဒီစင်းမာလ်ဂရေ လူအီ’ ကို ပျော်ပျော်အှင်အှင် ဘတ်ခဲ့ပါသည်။ ယခုကျမ သည် ပြင်သစ်စကားကို ကောင်းကောင်းပြောတတ်လာ ပြီဟု သူတို့ကပြောကြပါသည်။ ဂျာမန်စကားမှာလဲကျမ ပြောတတ်လာပါသည်။ ဘယ်နည်းနှင့်မဆို ပြင်သစ်လူမျိုး လူမျိုးများမှာကြိုးကြိုးစားစား ကျမပြောကြား ချက်များနားလည်ကြပါသည်။ ထိုအချက်မှာ အလွန်အား တက်စရာဖြစ်ပါသည်။ အသံထွက် သင်ကြားခြင်း မှာလဲ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်နိုင်ရန် ယခင်က ကဲ့သို့ အခက်အခဲများ ထွေနေပါသည်။ ကျမဆန္ဒပြည့်ဝအောင်စကားပြောရန် ‘ဒို’ကိုတော့ကောင်းစွာဆိုတတ်ပါသည်။ မြှော်လင့်စရာ အချက်ဘဲဖြစ်ပါသည်။ တခါတရံ၌ ကျမ၏ကြိုးစားအား

ထုတ်မှုဖြင့် မှု့စွားစွား မြင်နေရသောပန်းတိုင်ကိုရောက်ရှိ
 နိုင်ရမည်ဟု ယုံကြည်နေမိပါသည်။ သို့ရာတွင် နေဝံတမိ
 နစ်အချိန်၌ ကျမအမြင်လမ်းကြောင်းမှာ ကွေးညွတ်ပုန်း
 အောင်းသွားပါသည်။ ကျမသည် တဖန်အမှောင်ထဲဝယ်
 တဝဲလယ်လယ်နှင့် လှည့်ပတ် သွားလာ နေပြန်ပါသည်။
 သို့ရာတွင်ကျမသည် အားမလျော့ဘဲ ပင်ပင်ပမ်းပမ်းအား
 သွန် ကြိုးစားပါသည်။ ကျမတို့သည် နောက်ဆုံး၌ ကျမ
 တို့ ရှာဖွေနေကြသော ပုံစံများအတိုင်း အားလုံး ထွေရှိရ
 လိမ့်မည်မှာ သေသေချာချာဘဲ ဖြစ်ပါသည်။

x

x

x

မစ္စတာ ဂျွန် ဟစ် ဇိ ထံသို့-

ဗရူးစတာ၊ မတ်စ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၅-ရက်၊ ၁၈၈၆-ခု၊

စာအုပ်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထာဝစဉ်တည်မြဲ
 လျက်ရှိသော စမ်းချောင်းသို့ ထွက်ခဲ့ကြသည့် ညီအမနှစ်
 ဦး၏ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံမှုကို ဆရာမ၏ ချစ်စကွယ်
 လက်ချောင်းများဖြင့် မျက် လှည့် ပြ သ လို ဘတ် ရ ခြင်း
 ကြောင့် ကျမကိုယ်တိုင် အာရုံခံစားရာတွင် အလွန်တရာ
 ကျမ ပျော်နှစ်လိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်လျက်ရှိ
 ပါသည်။

ကျမ ပြုတင်းပေါက် အနီးတွင်ထိုင်၍ ရှင့်ထံသို့ စာ
 ရေးနေစဉ် နူးညံ့ပျော့ပြောင်း၍ အေးမြသောပန်ကာလေ
 သည် ကျမ၏ပါးကို ရိုက်ခတ်ခြင်းဖြင့် လွန်ခဲ့သည့်နှစ်က
 ကြိုးစားခဲ့ရခြင်းမှာ ကုန်ဆုံး သွားတော့ကြောင်း အာရုံ

ဝင်စားလာပါသည်။ ပြောင်းလဲမှုအတွက် ဆရာမသည်
 လဲ အကျိုးကျေးဇူးတရားများကို စဉ်းစားနေဟန် တူပါ
 သည်။ သူမသည် အတိတ်ကိုမြှော်ခေါ် တွေးတောလျက်
 အစဖေအနုပါသည်။ ပြည့်ပြည့် ၀၀ ပျော်ရွှင်ရေးကို
 ရှင် ရရှိရန် ကျမတို့လိုလားကြပါသည်။ မစ္စတာဟစ်ဇ်
 ရှင့်၊ ဆရာမနှင့် မစ္စက်ဟော့ခ်ကင်စ် နှစ်ဦးစလုံးက ရှင်
 သည် တတ်နိုင်သမျှ အမြန်ဆုံး ပြန်လာရမည်ဟု ပြောနေ
 ကြပါသည်။ ကျမတို့သည် ရှင်၏ဆန္ဒပြည့်ဝမှုကို ပြုလုပ်
 ရန် ကြိုးစားကြပါမည်။

ဆရာမနှင့် ကျမတို့သည် ဖီလာဒဲလ်ဖီးယာ မြို့၌၊ (၆)
 ရက်လုံးလုံး အချိန် ဖြုံးခဲ့ကြပါသည်။ ဒေါက်တာ ဂျ
 တာ၏ ကျောင်းသို့ ရှင်ရောက်ခဲ့ ဘူးပါသလား။ မစ္စတာ
 ဟိုဗီးစ်က ကျမတို့၏ လုပ်ငန်းများအကြောင်းကို ရှင့်အား
 ပြောပြပြီးကောင်း ပြောပြဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။ အချိန်ရှိသမျှ
 ကျမတို့အလုပ်ရှုပ်နေကြပါသည်။ ကျမတို့သည် အစည်း
 အဝေးပွဲများသို့ တက်ရောက်ကြ၍ ကျမနှင့်ငြိမ်သစ်ပြည်
 တွင် စကားလက်ဆုံးဝင်ဘူးသော ဝဲရစ်မြို့မှ မွန်စီယူဝါ
 ကော်နက် ကလကတ္တားမှ မစ္စတာနာဂျီချစ်စွာသောဒေါက်
 တာ ဘဲလီ တို့ အပါအဝင် ရာပေါင်းများစွာ တက်
 ရောက်ကြသည့်အထဲတွင် တရားဟောပြောခြင်းပြုခဲ့ကြ
 ပါသည်။ လူများအား အကြောင်းအရာပေါင်း များစွာ
 ရှင်းလင်းခဲ့ကြပါသည်။ ကျမတို့သည် ရှင်လာ မလာကို
 စောင့်မျှော် ကြည့်ကြပါသည်။ ရှင်မလာကြောင်းကို သိ

ရသဖြင့် ကျမတို့အလွန်တရာ စိတ်ပျက် အားငယ်သွားခဲ့ကြပါသည်။ ကျမတို့ရှင်ကို ကြော ကြော စဉ်းစားကြပါသည်။ ကျမတို့အသဲနှလုံးများမှာ နူးညံ့ သိမ်မွေ့သော ဂရုဏာစိတ်ဖြင့် ရှင်ထံသို့ရောက်ကြပါသည်။ ဤစာ ကသေးမှာ ကျမတို့ရှင်နှင့်အဘူ နေထိုင်ရခြင်းကို အကယ်မျှပျော်ရွှင်ကြကြောင်း ပြောပြနိုင်သည်ကို ရှင်ကပိုမိုသိထားပါ လိမ့်မည် ကျမသည် ဇူသိုင်လ ဂ ရက် နေ့က အဖွဲ့ဝင် မင်းသားများအား စကားမပြောနိုင်ရှာကြသည့် ကောင်းချီးမင်္ဂလာ တရပ်မှာ ကျမအတွက် အဘယ်မျှလောက် စိတ်ဓာတ်ထိခိုက်နေပါကြောင်း နားမကြားသူ ကလေးသူငယ် တိုင်းအား စကား ပြောနိုင်အောင် သင်ကြား ပေးနိုင်မည် အခွင့်အရေးကောင်းကို ကူညီကြရန် တောင်းပန်စကားဖြင့် အသနားခံခဲ့ပါသည်။ ကျမသည် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ကောင်း ကောင်းမွန် မွန် ပြောနိုင်ကြောင်းကိုတော့ လူတိုင်းလူတိုင်းက ချီးကျူးခြင်း ပြုကြံ့ပါသည်။ ကျမစကားအနည်းငယ်ပြောပြပြီးသည်နောက် ကျမသည် လူပေါင်းရှစ်ရာရှိသော ပရိသတ်၏ကိတ်မန္တကပြုချက်အရ တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ကြီးကျယ်သော ဘိတ်ကြားခြင်းမျိုးကို ကျမ မနှစ်သက်ကြောင်း ကိုတော့ ကျမဝန်ခံရပါမည်။ လူထု ဆန္ဒအရ ကျမတို့မှာ စကား များများ ပြောကြရ ပါသည်။ ထိုပရိသတ်ညွှန်ခံစွာ ဖီယာဒဲလ် ဖီယာ မြို့တုံးကကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ကျမတို့သည် ချစ်မေတ္တာ သက်ဝင်လာကြသော

မိတ်ဆွေများကို မကြာခဏ တွေ့ကြရပါသည်။ ကျမတို့သည် မြို့တော်မှ လွန်ခဲ့သော ကြာသပတေး နေ့ ညက ထွက်ခွာခဲ့ကြ၍ ဘဏ္ဍားစတာမြို့သို့ သောကြာနေ့ မွန်းလွဲအချိန်တွင် ရောက်ရှိကြပါသည်။ ကျမတို့သည် သောကြာနေ့ နံနက်က ကိပ်ကော့ နှစ်ရထားကို မမှီလိုက်ကြ၍ ‘ပရိပင့်စ်တောင်း’ မြို့သို့ ဆင်းခါ ‘လောင်းဖလို’ မီးသင်္ဘောကိုစီးကြရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ရေကြောင်းဖြင့်ပြု၍ သာယာလှသည့်ခရီးကိုကူးပြောင်းစီးရခြင်းပင်ကျမတို့ဝမ်းမြောက်ကြပါသည်။ ဘော့စ်တွန် ပင်လယ်သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းမှာသွန်စွာစိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပါသည်။

ကျမတို့သည် ဘော့စ်တွန်မြို့၌ ရက်သတ္တ သုံးပါတ် နေထိုင်ခဲ့ကြပြီးသည်နောက် နယူးရောက်မြို့သို့ ထွက်ခွာခဲ့ကြရာ။ ကျမတို့တွင် ပျော်နှင် ဘွယ်ရာ အကောင်းဆုံးအချိန် တချိန် ရရှိခဲ့သည်ကိုတော့၊ ရှင့်ထံသို့ အကြောင်းမကြားလိုတော့ပါ။ ကျမတို့သည် ‘ဝရင်သမ်’ မြို့အပြင်တောရွာ၌ လှပသောအိမ်တလုံးနှင့်နေထိုင်သည့် ကျမတို့မိတ်ဆွေများဖြစ်ကြသော မစ္စတာနှင့် မစ္စက်ချင်ဘာလင်တို့ထံ အလည်အပတ် သွားကြပါသည်။ သူတို့အိမ်သည် ကျမတို့ ပျော်ပျော်နှင်နှင်နှင့် လှေလှော် ကစားကြရာ။ လှပသော ရေအိုင်တစ်ခုအနီးတွင်ရှိပါသည်။ ကျမတို့သည် အိုင်ထဲ၌အကြိမ်ပေါင်းများစွာရေချိုးကြပါသည်။ မစ္စတာနှင့် မစ္စက်ချင်ဘာလင် တို့သည်၊ သူတို့၏ စာပေမိတ်ဆွေများကိုသိတ်ကြား၍ ဇွန်လ ၁၇ ရက်နေ့က ပျော်

ဦးစား ထွက်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့ အားလုံး လူပေါင်း ၄၀-
လောက်ရှိကြ၍ ၎င်းတို့မှာ စာရေးဆရာများနှင့်ထုတ်ဝေ
သူများဖြစ်ကြပါသည်။ ကျမသို့၏ မိတ်ဆွေကြီး အာပါ
သတင်းစာအယ်ဒီတာ မစ္စတာ အောင်ဒင်သဲပါ၍၊ ကျမ
တို့သည် သူ၏ ငါးပြု၊ ဌာဌာ စကားပြောခြင်းဖြင့် လွန်စွာ
ပျော်ရွှင်ကြရပါသည်။

x

x

x

အောက်တိုဘာလ ၁-ရက်နေ့တွင် မစ္စကယ်လာသည်
ကျောင်းအုပ်ကြီး မစ္စတာ အာသာ ဂင်းလ်မင် အုပ်ချုပ်
သော ကင်ဘရစ်ချ် အမျိုးသမီး ကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်၍
ပညာသင်ကြားသည်။ ဤစာထဲတွင် ဖေပြီ ထားသော
စာမေးပွဲများမှာ ကျောင်း၌ အစမ်းစစ် မေးခွန်း များသာ
ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့မှာ ‘ဟာဗာဒ်’ မေးခွန်း
ဟောင်းများဖြစ်၍၊ မစ္စကယ်လာသည် ‘ရက်ဒ်ကလစ်ဖီး’
ကျောင်းအတွက်အဆင်သင့်သင်ကြားနိုင်ရန်အကြောင်း
အရာအချို့ ပါဝင်ပေသည်။

မစ္စကယ် လောရင့်စ် ဟတ်တန် ထံသို့-

၃၇-ကွန်ကော့ဒ် အဲဗင်းနျူး၊ ကင်းဗရစ်ချ်၊ မတ်စ်၊
အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့၊ ၁၈၉၆ ခုနှစ်။

ဤနေ့နံနက်တွင် ကျမစောစောအိပ်ရာကထပါသည်။
ထိုကြောင့်ပင် ကျမရှင်ထံသို့ စာကြောင်း အနည်းငယ်
ရေးလိုက် နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ ကျောင်းတွင်
အဘယ်ကဲ့သို့ နှစ်သက်မြတ်နိုးစွာ ပညာသင်ကြောင်းကို

ရှင်ကြားခြင်လိမ့်မည်ဟု ကျမသိပါသည်။တယ်လောက်
ထွပသော ကျောင်းတကျောင်း ဖြစ်သည်ကို ရှင်ကိုယ်
တိုင် လာရောက်ကြည့်စေခြင်ပါသည်။ ကျောင်းတွင်မိန်း
ကလေးပေါင်း တရာလောက်ရှိပါသည်။ သူတို့အားလုံး
ကြည်ကြည်လင်လင် ပျော်ပျော်နှိုင်းနှိုင်း စာသင်ကြား
လျက်ရှိကြပါသည်။ သူတို့တတွေနှင့် နေထိုင်ချခြင်းပင်
ဝမ်းမြောက်စွာတရပ် ဖြစ်ပါသည်။

ကျမစာမေးပွဲများကို ချောချောမောမောအောင်မြင်ခဲ့
သည်ဟု ရှင်ကြားရလျှင် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ပါ
လိမ့်မည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ ဂျာမန်ဘာသာ၊ ပြင်သစ်ဘာ
သာ၊ ဂရိတ်ဘာသာနှင့်ရောမရာဇဝင်များကို ကျမအစစ်ခံ
ပြီးစီးပါပြီ။ ထိုဘာသာရပ်များမှာ 'ဟာဗတ်စ်တက္ကသိုလ်'
သို့ ဝင်ရောက် သင်ကြားရန် ကျောင်းဝင် စာမေးပွဲများ
ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းဘာသာရပ်များကို အောင်
မြင်နိုင်လိမ့်မည်ဟု စဉ်းစားရင်း ကျမ ကြည်နူး နေမိပါ
သည်။ ဤနှစ်မှာ ကျမနှင့် ဆရာမတို့အဖို့ အလွန်အလုပ်
များသော တနှစ်ဖြစ်ပါသည်။ ကျမသည့် ဂဏန်းသင်္ချာ၊
အင်္ဂလိပ်စာပေ၊ အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင်၊ ဂျာမန်စာပေ၊ လက်
တင်စာပေနှင့် ထိုးတက်သော ပထဝီဝင် ဘာသာများကို
သင်ကြား လေ့လာနေပါသည်။ စာပေ ဘတ်ကြားခြင်း
နှင့်ပတ်သက်၍ ပြင်ဆင်မှုများ အထူးတလည်လိုအပ်လာ
ပါသည်။ စာအုပ်အနည်းငယ်လောက်ကသာ ဖေါင်းကြွ
စာလုံးများနှင့် ပုံနှိပ်ထားပြီး ရှိပါသည်။ သ နား စ ရာ

ကောင်းသောဆရာမမှာ ကျန်စာအုပ် အားလုံးကိုကျမသိ
နိုင်အောင် စာလုံးပေါင်း၍ ဘတ်ပြုရရှာပါသည်။ ထိုအ
လုပ်မှာ အလွန်ပင်ပမ်းသောအလုပ် ဖြစ်ပါသည်။

မစ္စတာ ဟိုဗဲလ်စ် နှင့် ရှင်ထွေလျှင် ကျမတို့ သူ့အိမ်
၌ နေထိုင်ကြကြောင်းကို ပြောပြပါရှင်း။

မစ္စကဲပီလျံသော် ထံသို့

၃၇ ကွန်ကော့ဒ် ဘဲဗင်းနိုး။ ကင်းဗရစ်ချ်မတ်စ်

ဒီဇင်ဘာ(၂)ရက်နေ့။ ၁၈၉၆ခုနှစ်။

စာလုံးတိုင်းကို ကျမလက်နှင့် စာလုံးပေါင်း၍ နေချ
သဖြင့် ကျမသင်ခန်းစာများ ပြင်ဆင်ရန် အချိန်ရှည်
လျားစွာ ကုန်ခဲ့ပါသည်။ အတန်းသုံး စာအုပ်တစ်အုပ်မျှ
ကျမလေ့လာရန် ဖေါင်းတြဲစာလုံးများနှင့် နှိုက်နှိုက်ထား
ခြင်းမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ကျမကိုယ်တိုင် တယောက်တည်း
ဘတ်၍ လေ့လာ သင်ကြားရခြင်းမှာ ပိုမို၍ အခက်အခဲ
ထွေနေရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချင်းအရာသည် ဆရာမ
ထက် ကျမအဘို့သာ၍ ပင်ပန်းနေပါသည်။ အကြောင်း
မှာ ဆရာမသည် သူမ၏မျက်လုံးများဖြင့် အစွမ်းကုန်
ကြည့်ရှု၍ ပြောပြခြင်းကို ကျမက အားလုံး မလိုက်နိုင်ခဲ့
ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တခါတရံ၌ ကျမတို့ ကိုယ်
တိုင် သင်မှတ်ထားသော လေ့ကျက်ရန်စာများမှာ ကျမ
တို့ကိုယ်တိုင် အောင်မြင်အောင် ကြိုးစား လုပ်နိုင်သည်
ထက် ပိုမိုများပြားနေသည်ဟု ထင်မိပါသည်။ သို့ရာတွင်
တခြားအချိန်များတွင် ကျမပြောပြနိုင်သည်ထက် ပို၍ပင်

ကျမ လုပ်ငန်းခွင်၌ ပျော်ရွှင်မိပါသည်။ တခြားမိန်းကလေးများမှာလည်း အစစ အရာရာ သူတို့ ကြိုးစားနိုင်သလောက် လုပ်ကိုင် ကြံခြင်းဖြင့် ပျော်ရွှင်မှု ခံရှိ ကြပါသည်။ ကျမသည် ဂဏန်းသင်္ချာမှတစ်ပါး အင်္ဂလိပ် ရာဇဝင်၊ ဂျာမန်ဘာသာ၊ လက်တင် ဘာသာရပ်များကို ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် သင်ကြားပါသည်။ ကျမတွင် သင်္ချာဘာသာ တရပ်အတွက် စိတ်လက် မပါအောင် ဖြစ်သွားမည်ကို စိုးရိမ်နေပါသည်။ ကျမ၏ ဂဏန်း စာလုံးများမှာ အစဉ်သဖြင့် မှားယွင်းသော နေရာများသို့သာ ရောက်ရှိသွားကြပါသည်။

မစ္စတာဂျွန်ဟတ်၏ ထံသို့

ဝရင်သစ်မတ် ၈ ဇူလိုင်လ ၉ ရက် ၁၈၉၀ ခုနှစ်

ဆရာမနှင့် ကျမတို့သည် ကျမတို့မိတ်ဆွေ ချင်ဘာလင် ၈ အိမ်သားများနှင့်အတူ နွေရာသီတွင် ဝရင်သစ်မြို့၌ အချိန်ဖြုန်းကြပါသည်။ ရှင်သည် ဘော့စ်တွန်မြို့တွင် စာအုပ်တအုပ်မှ တအုပ်သို့ ကူးပြောင်း ရေးသားထားသော နားထောင်သူ၊ ဝတ္ထုရေးသူ မစ္စတာချင်ဘာလင်ကို ရှင်သတ်ရမည်ဟု ကျမထင်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ကျမ၏ စာမေးပွဲများ အကြောင်းကို ရှင်ကြားလိုလိမ့်မည်ဆိုတာ ကျမသိပါသည်။ စာမေးပွဲများအားလုံးပင် ကျမအောင်မြင်ကြောင်းကြားရလျှင် ရှင်ဝမ်းမြောက်လိမ့်မည် ဆိုသည်ကိုလဲ ကျမသိပါသည်။ ကျမသည် အခြေခံဘာသာရပ်များနှင့် ထိုးဘက်သော ဂျာနယ်

ဘာသာ၊ ပြင်သစ်ဘာသာ၊ လက်တင်ဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်
 ဘာသာ၊ ဂရိတ်ဘာသာနှင့် ရောမရာဇဝင်ကို ကြေညွှန်
 အောင်သင်ကြာ ပြီးမြောက် ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့သင်ကြား
 ပြီးစီးခြင်းမှာ မှန်ကန်သော ပညာရေးအတွက် အထူး
 ကောင်းမွန်သည်ထင်ပါသည်။ မဟုတ်ပါလားရှင်။ ကျမ
 သည် အချိန်ရှိသရွေ့ ကြိုးစားပမ်းစားအားထုတ်၍ပြင်ဆင်
 နေပါသည်။ ကျမသည် ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်ခြင်း တခုအ
 တွက် ထိခံးသိမ်း မတားနိုင်ရုံမျှမက အနည်းဆုံး စာမေးပွဲ
 ကျရှုံးသွားမည်ကို တုံ့လှုပ်ထိတ်လန့် နေပါသည်။ ကျမ
 သည် စာမကြေဘဲနှင့်စာမေးပွဲအောင်မြင်သည်ကိုလဲကျမ
 မလိုလားသေးပါ။ သို့ရာတွင် ကျမ၏အောင်မြင်ခြင်းသရ
 ဖူးကတော့ ရရှိနိုင်ရန် စဉ်းစား ထားပါသည်။ ကျမ၏
 အောင်မြင်ခြင်းကို ချစ်စွာသော ဆရာမက သာလျှင် ယူ
 ဆောင်ပေးခြင်းဖြင့် ပျော်ရွှင်မှု သုခ အဝဝ ခံစားရပါ
 မည်။ မှန်ပါသည်။ ပျော်ရွှင်ခြင်းမှာ ကျမထက် ပိုမို၍၊
 ဆရာမ၏အားထုတ်ခြင်းများပါဝင်ပါသည်။ အကြောင်း
 မှာ သူမသည် ကျမ၏ထာဝစဉ်ကောင်းစားရေးကိုရှေ့
 ရှုသော အမျိုးသမီးဖြစ်လို့ဘဲ ဖြစ်ပါသည်။

စက်တင်ဘာလကုန်တွင် ဆရာမ မစ္စဆူလီဗင်နှင့် မစ္စ
 ကဲလာတို့သည် ကင်းဗရစ်ချ်ကျောင်းသို့ ပြန်သွားကြပေ
 သည်။ သူတို့သည် ထိုကျောင်းတွင် ဒီဇင်ဘာလမှထိုင်မှီ
 စောစောပိုင်း အချိန်တိုင်အောင် နေထိုင် ကြပါသည်။
 ထိုနောက် မစ္စတာဂင်လ်မင်၏ အနှောက်အယှက်ကြောင့်

မစွက်ကဲလာသည် မစွတ်လင်နှင့် သူမ၏ ညီမကလေး
မင်လိဒရက်ကို ကျောင်းနှုတ်လိုက်ပါသည်။ မစွဆူလီဗင်
နှင့် သူမ၏တပည့်မ ဟယ်လင်ကယ်လာ တို့သည် ဝရင်
သမ်မြို့သို့သွား၍ စာပေသင်ကြားမှု ကျွမ်းကျင်ကာ စိတ်
စေတနာ ကောင်းသော မစွတာ မတန် အက်(စ်)ကိ သံ
ထံဝယ် ပညာသင်ယူ ကြလေသည်။

မစွကာရိုလိုင်းဒါဘီထံသို့—

‘ဝရင်သမ်မြို့’

စက်တင်ဘာလ(၁၁)ရက်နေ့၊ ၁၈၉၈-ခုနှစ်။

ကျမသည် အိမ်ပြင်သို့ထွက်၍ အချိန်ရှိသမျှလှေလှော်
ခြင်း၊ ရေကူးခြင်း၊ မြင်းစီးခြင်းနှင့် အခြားပျော်မွေ့ဘွယ်ရာ
အမျိုးမျိုးဖြင့် အချိန်ဖြုန်းခဲ့ပါသည်။ ဤနေ့နံနက်၌၊ ကျမ
သည် တကိုယ်တည်း(၁၂)မိုင်ခရီးကို မြင်းစီးခဲ့ပါသည်။
ကျမသည် ကြမ်းတမ်းသောလမ်းကို စီးရသဖြင့် သုံးကြိမ်
လေးကြိမ် မြင်းပေါ်မှ လိမ့်ကျပါသည်။ ယခု ကျမသည်
အခံရခက်လောက်အောင် ခြေနာနေပါသည်။ သို့ရာတွင်
သာယာ ကြည်နူးဘွယ်ရာ ကောင်းသော ရာသီဥတုက
ချောမွေ့သည့် လမ်းပေါ်သို့ ပျော်ပျော်ချွင်ချွင် လမ်း
ရှောက်လိုအောင် လှုံ့ဆော်ပေးနေပါသည်။ ကျမ ခြေနာ
သည်ကို စိတ်ထဲ၌ အမှတ်မထားတော့ပါ။

ကျမသည်အဆန်းထွင်၍ ရေကူးခြင်း၊ ဒိုင်ဗင်ထိုးခြင်း
များ ပြုလုပ်တတ်ပါသည်။ ကျမသည် ရေ တော်တော်
နက်သည့်အောက်သို့ပင် ရေကူးနိုင်ပါသည်။ ရေအောက်

ထယ် ခေနစ်သွားမည်ကို မစိုးရိမ်ရဘဲ ကျမစိတ်တိုင်းကျ
 ကူးချင်သလို ကူးခတ်နိုင်ပါပြီ။ မကောင်းပါသားရှင်။
 ကျမအဘို့ ခေအိုင်ထဲသို့ လှည့်ပါတ် လှေလှော်ခြင်းကို
 မသင်ပမ်း သလောက် နီးနီး ဖြစ်နေပါပြီ။ လှေပေ၀တွင်
 ကုန်ချိန် အဘယ်မျှ သေးလေး အရေး မကြီးတော့ပါ။
 ထိုကြောင့် ကျမသည် အဘယ်မျှလောက် သန့်မာတောင့်
 တင်း၍ အသားအရေ ညှိနေပြီကို ရှင်ကောင်းကောင်း
 ဆွေးကြည့်နိုင်ပါသည်ရှင်။

မစ္စတာ ဝီလျံ ပိတ်ဒ် ထံသို့—

ဘော့စ်တွန်မြို့ ဖေဖေ၀၁ ဂျီလ ၁၉-ရက်၊ ၅၈၉၉-ခု၊
 တနင်္ဂြောင့် စာမပြန်ပါသလဲရှင်။ ‘အက်လုပ်ကွီးစ်၊
 ရောက်လာပြီး နောက်တရက်တွင် ရှင့်ထံသို့ ကျမစာရေး
 လိုက်သည်ဟု ထင်မိပါသည်။ ထိုစာထဲတွင် သူတို့နှင့်
 အဘူ ကျမအဘယ်လောက် ပျော်ရွှင်သည်ကိုလဲ ဖေ၀ဖြ
 လိုက်ပါသည်။ ထိုစာကိုရှင့်ထံမရောက်ဟု ထင်ပါသည်။
 ဘယ်နည်းနှင့်မဆို ချစ်ဆွေကြီးရယ် ကျမအတွက် ဤကဲ့
 သို့သော ဒုက္ခမျိုးစုံ ကန္တာကြီးတစ်ခုဆီမှ ကျမအားရှင်ဆွေ
 ထုတ်လိုက်သဖြင့် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ အင်္ဂလန်ပြည်မှ
 စာအုပ်များ ယခုအခါ ပိုလိုက်ပြီဟု ရှင်ကြားသိရလျှင်
 စမ်းမြောက်လိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျမတွင် ‘အင်နိုက်’ ၇ ကြိမ်မြောက်နှင့် ၈ ကြိမ်မြောက်
 ထုတ် စာအုပ်များ အသင့်ရှိနေပါပြီ။ ‘အိုင်လိတ်’၏ စာ
 အုပ် တစ်အုပ်မှာ အားလုံး အနက်၊ ကုသိုလ်ကံအကောင်း

ဆုံးဖြစ်၍။ ကျမ၏ ကျောင်းသုံးစာအုပ်များ၏ ဖောင်းကြွ
စာလုံးများပါသောနောက်ဆုံးပိတ်စာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။

နားမကြားသူ အတွက် စီမံ ပြုလုပ် ထားကြောင်းကို
ကြားရခြင်းမှာ ကျမအဘို့ အကြီးအကျယ် ပျော်ရွှင်စေ
ပါသည်။ ကျမ ပိုမို၍ သင်ကြား ရလေ- ပိုမို၍ ကြင်နာ
ထောက်ထားခြင်းတွေ့ ရလေ ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်
ကြောင့်ပါလဲ။ လွန်ကဲသော အချိန်ကလေးအတွင်းကလူ
များသည် နားမကြားသူ များအား တစုံတရာ စာသင်
ကြား၍ မဖြစ်နိုင်ဟု တွေးထင်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့ရာတွင်
ရာပေါင်းများစွာသော အမျိုး အတန်းအစား များထက်
တိုးတက်စွာ ဖြစ်နိုင်အောင် သင်ကြားနိုင်လျှင် သင်ကြား
နိုင်ခြင်း ကြင်နာခြင်းရှိသည့်အသဲနှလုံးများမှာ သူတို့အား
ကူညီရန် ဆန္ဒပြင်းပြလျက် ရှိကြပါသည်။ ယခုအချိန်၌
ကျမတို့သည် ကံမကောင်း အကြောင်းမလှသူများမှာ
သာယာလှပသော ဘဝသစ် အစစ်အမှန်ကို တွေ့မြင်နိုင်
အောင်သင်ကြားကြပြီးဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရှိကြရပါသည်။
ချစ်မေတ္တာသည် အစဉ်သဖြင့် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ထားသော
ဝိညာဉ်တရုတ်ချဉ်းကပ်ရန် နည်းလမ်း ရှာဖွေ တွေ့ရှိပါ
သည်။ ၎င်းပြင် လွတ်လပ်ခြင်းနှင့် အသိဉာဏ်ထက်မြက်
ခြင်းကန္တာဆီသို့ ဦးဆောင်ညွှန်ပြလျက်ရှိပါသည်။ လက်
နှစ်ဘက်စလုံး စမ်းသပ်၍ရသော အကျွန်ုပ်တို့လုံးများမှာ
နိဗ္ဗာန်ဖြင့်ပြသည့် အကျွန်ုပ်တို့များထက် ပိုမိုလွယ်ကူသည်
ဟု ကျမတို့တွေးထင်မိပါသည်။ စာအုပ်များထဲတွင် အကျွန်ုပ်တို့

ဘလုံးကြီး များဖြင့် ရေးသားထားသကဲ့သို့ စာကြောင်း
များမှာ သဏ္ဌာန် တူကြ ပါသည်။ သို့ရာတွင် နားမကြား
သူတဦးအား စာလုံး ပေါင်း၍ သင် ကြား သော အခါ၊
နိဿိတ်ဖြင့် အကွရာစဉ်မှာ ပိုမို၍ လွယ်ကူခါ ထင်မြင်
လွယ်မှုတော့ နည်းသည်ဟု ကျမထင်ပါသည်ရှင်-

စွက်လောရင့်စ် ဟတ်တန် ထံသို့

၁၂-နယူးဘာရီလမ်း၊ တော့စ်တွန်မြို့။

မတ်လ ၅ ရက်နေ့ ၁၈၉၉-ခု။

ဇွန်လတွင် ကျမ၏ စာမေးပွဲများအတွက် အဆင်သင့်
ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ကျမ သေသေချာချာ ယုံကြည်ပါသည်။
ယခု လောလောဆယ်တွင် ကျွန်မ၏ မိန်းကောင်းကင်၌
တိမ်တကွက်သန်းယှက်လာပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုတိမ်
တကွက်မှာ ကျမဘဝဝယ်မှောင်ရိပ်တရိပ်ထိုးကျစေးခြင်း
ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကျမသည်အချိန်ရှိသရွေ့ အလွန်တရာ
ပူပန်ကြောင့်ကျလျက်ရှိပါသည်။ ကျမဆရာမ၏မျက်လုံး
များမှာ သိပ်မကောင်းတော့ပါ။ အမှန်မှာ သူမသည် အ
လွန်တရာရဲရင့်၍ သီးခံမှုတရားရှိသော်လည်း။ ကြိုးစားမှုကို
မစွန့်ပစ်သော်လည်း မျက်လုံးများမှာ ပိုမိုဒုက္ခပေးလျက်
ရှိပါတော့သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ကျမအတွက် သူမ၏
အမြင်ဖြင့် အနစ်နာခံခါ ကူညီသမှုပြုခဲ့ရာ။ ယခုလိုသူမ၏
မျက်လုံး ဒုက္ခပေးလာခြင်းမှာ ကျမအား စိတ်သောကအ
ရောက်ဆုံးဖြစ်စေပါသည်။ ကောလိပ်ကျောင်းသို့ကျမတို့
အတူတကွသွားရောက်ကြမည့်အစီအစဉ်ကိုပင် ကျမစွန့်

လွတ်ရတော့မည် ကဲ့သို့ ဖြစ်လာပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သိမှတ်စရာ ဗဟုသုတများ အားလုံးမှာ ကျမအတွက် ပျော်နှင်မှု ပြုလုပ်မပေးနိုင်တော့ပါ။ ဤကဲ့သို့ တန်ဖိုးရှိ သောပညာများလဲ ရရှိနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပါ။ မစ္စက် ဟတ်တန်ရယ် ကျမဆရာမအား အနားယူရန် တိုက်တွန်း သို့ ကြိုးစားပေးစမ်းပါလားရှင်။ သူမ၏မျက်လုံးများမှာ ဆေးကုသသို့ ကောင်းပါသည်ရှင်။ ကျမ ပြေးပြ လျှင် တော့ သူမနားထောင်မည်မဟုတ်ပါ။

ကျမတွင် အရပ်ကားအချို့ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့အား လုံး ကောင်းကြံလျှင်၊ အကောင်းဆုံး တပုံကို မစွတာ ရော့ဂါစ်ထံသို့ ပေးပို့လိုပါသည်။ သူနှစ်သက်လိမ့်မည် ဟု ရှင်ထင်ပါသလား။ ကျမ သူ့ထံ တနည်းနည်း နှင့် ပို့လိုပါသည်။ ကျမအတွက် သူဆောင်ရွက်ပေးကဲ့သို့ ကျမကလည်း မေတ္တာတုံ့ပြန်လိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့ သို့ ပေးပို့ရခြင်းထက် သူ့အတွက် တစုံတရာ ကူညီရန် ကျမ မတွေးနိုင်ခဲ့ပါ။

သည်နေရာတွင်ရှိကြသောလူတိုင်းပင် ဆားကျင့်ရေးဆွဲ သော အရပ်ကားများအကြောင်းကို ပြောဆို နေကြပါ သည်။ သူတို့အပြောမှာ ထိုအရပ်ကားများသည် အံ့ဩ စရာကောင်းသောငြိမ့်ပုံကြီးများဖြစ်သည်ဟုဆိုပါသည်။ ၎င်းတို့ကကြည့်ရှုရန် ကျမအဘယ်မျှ မျက်လုံးများအသို ရှိနေပါသလဲရှင်။ သူတို့၏လှပသောအရောင်အသွေးများ ကိုမြင်ရပါလျှင်၊ ကျမအဘယ်လောက်ဝမ်းမြောက်ပျော်

နှိုင်းပါမည်လဲ။ သို့စေကာမူ၊ အရှင်ကား များမှ ပျော် နှိုင်း
 သွယ်ရာများကို ကျမအဘို့ ဆီးတားခြင်း မရှိကြသည်က
 ကျမဝမ်းမြောက်ရ ပါသည်။ ကျမ၏ မိတ်ဆွေ များပိုင်
 မျက်လုံးများဖြင့်ကြည့်ရှု၍ ကျမအားတဆင့်ပြောပြသော
 စိတ်ကျေနပ်မှုမှာ တကယ်အစစ် ပျော် နှိုင်းခြင်းတရပ်ဖြစ်
 ပါသည်။ ကျမ မိတ်ဆွေ များက အရှင် ကား များ ကို
 ကောက်ယူ၍ ကျမလက်ထဲသို့တည့်သော အလှအပများ
 နှင့် ကျမပျော်နှိုင်းနိုင်ခြင်းကိုဘဲ အသွန်တရာ ကျေးဇူး
 တင်မိပါသည်။

မစ္စတာ ကစ်လင်း ကနွှာကျော် စာရေးဆရာကြီး
 မသေကြောင်း ကြားသိရသဖြင့်၊ ကျမတို့အားလုံး ပျော်
 နှိုင်း၍ ကျေးဇူး တင်ကြ ပါသည်။ ကျမ လက်ဝယ် သူ၏
 ‘တောတွင်းစာအုပ်’ဝတ္ထုကို ဖေါင်းကြ၊ စာလုံးများဖြင့်
 ရောက်ရှိနေပါပြီ။ ထိုစာအုပ်သည် ဘယ်လောက် များ
 ခမ်းနား၍ အသက်ဝင်သောစာအုပ်ဖြစ်ပါသလဲ။ အကယ်
 ၍ ကျမသည် သူ့စာအုပ်သည် ဘယ်လောက်များသဘာ
 ဝ ကျကျ ချစ်စရာကောင်း၍ သူ့ဘဝသရုပ်ကိုတိတိကျကျ
 ဖော်ပြလိုက်ပါသလဲရှင်။

○ ○ ○ ○ ○

မစ္စတာဝီလျံ ပိတ် န် ထံသို့—

ဝရင်သစ်မြို့ မတ် ၆

ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့၊ ၁၈၉၉ ခု။

လွန်ခဲ့သော ရက်သတ္တပတ်လောက်က ရှင်ပို့လိုက်

သော လင်နီဟက်ဂီဂုန်စာမှာ ကျမအဘို့ အလွန် တရာ
စိတ်ဝင်စားစေပါသည်။ ထိုစာသည် အမူအရာ၏ဖြောင့်
မတ် တည်ကြည်ခြင်းကို အသိအလျောက် ဖော်ပြထား
သည်နှင့် တူပါသည်။ ရာဇဝင် အကြောင်းနှင့် ပါတ်
သက်၍ သူမ ပြောပြချက်များမှာ ကျမအား အထူးတ
လည် ပျော်ရွှင်မြူးထူးစေပါသည်။ ထိုအကြောင်းအရာ
ကို သူမ ပျော်ရွှင်ခြင်းမှာကျမအဘို့ဝမ်းနည်းမိပါသည်။
သို့ရာတွင်တခါတရံ၌ အဘယ်မျှမှောင်ကျ၍ အဘယ်မျှ
နားလည်ရန် ခက်ခဲသည်ကို ကျမအလွန်တရာ အာရုံဝင်
စား ကြည့်မိပါသည်။ အစိုးရ၏ ရှေးထုံးရှေးနည်း ဥပ
ဒေအရအုပ်ချုပ်ခြင်း၊ ရှေးဟောင်းအယူဝါဒနှင့်ကြောက်
ရွံ့ဖွယ်ရာကောင်းသော ရှေးခေတ်လူများ၏ ရာဇဝင်
စသည်တို့မှာ တော်တော်ဘဲအတွေးနက်ထွပ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့သေ၍ အဖြစ်အပျက်မျိုးကို ကျမ မနှစ်သက်
ကြောင်းကိုတော့ အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံရပါမည်။ နားမ
ကြားသူအဘို့ ထိုစာပေမျိုးမှာ များများစားစား အသုံး
ငင်လိမ့်မည်ဟု ကျမ ထင်ပါ။ နားမကြား၍ အနေ
သောလူများမှာလျှင် မြန်ငှာလှုပ်ရှားခြင်းနောက်သို့လိုက်
နာမှတ်သားရန်အလွန်တရာခဲယဉ်းကြောင်းကိုတွေ့ရှိရပါ
သည်။ သည်ပြင်လဲ အမှတ် လက္ခဏာများမှာ ထိုအပ်
သော ဘာသာရပ်အတွက် လွယ်လွယ် ကူကူနှင့် လွတ်
လွတ်လပ်လပ် အသုံးပြုရမည့် တန်ဖိုးသတ္တိကို အကြီး
အကျယ် ဆီးတားနှောင့်ရှက်သည်နှင့် တူပါသည်။ ဘာ

ကြောင့်ပါလဲ။ တခါတရံ၌ သူ့ရှိ၏လက်ဖဝါးများတွင်
စာလုံးပေါင်းသောအခါ သူတို့ နားလည်ရန်ပင် အခက်
အခဲတွေ့ရကြောင်း ကျမ သိရှိပါသည်။ တခုလုံးခြံ၍
ကြည့်ရလျှင်၊ သူတို့သည် အသံဖီသအောင် မသင်ကြား
နိုင်ပါမူ အကွရာစာလုံးသင်နည်းဥပဒေမှာ ဆက်စပ်ဘတ်
ရှုရန် အကောင်းဆုံးနှင့် အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ်ပါသည်။
ဘယ်နည်းနှင့်မဆို နားကြောများမျက်မြင်သူမှာ မည်မျှ အ
ရည်အချင်းရှိသောဆရာဖြင့် သင်ကြားစေကာမူ လက္ခ
ဏာများကို အသုံးပြု၍ မသင်ကြားနိုင်ဟု ကျမ ပြောရ
ပါသည်။

တနေ့တွင် ရက် ခံ နဟိး လ် ကယာတာနှင့် သူမ ၏
ဆရာမကို ကောင်းကောင်းသိသူ နားမကြားသော နော်
ဝေပြည်သား လူကြီးလူကောင်းတဦးနှင့် ကျမ တွေ့ရှိခဲ့
ပါသည်။ ကျမတို့သည် သူမအကြောင်းကို စိတ်ပါဝင်
စားစွာ ဆွေးနွေး ကြပါသည်။ သူမသည် အလွန်ပျော်
ရွှင်စွာ အလုပ်လုပ် သည်ဟု သူက ပြောပြ ပါသည်။
သူမသည်ဗိုင်းငင်၍ ခေတ်ဆန်သော အတည်အလိပ်များ
ကို ယက်လုပ် ပါသည်။ စာဘတ်ခြင်း ပျော်ရွှင်စွာ
တခုခုကို ညွှန်ပြခြင်းဖြင့် သူမဘဝကိုအသုံးချနေပါသည်။
တခုစဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။ သူမသည် အကွရာနည်းဥပဒေ
ကို အသုံးမချနိုင်ပါ။ သူမသည်နှုတ်ခမ်းများဖြင့် ကောင်း
စွာ စာဘတ်ပါသည်။ အကယ်၍ သူမသည် စာပိုဒ်ကို
နားမလည်နိုင်လျှင် သူမ၏မိတ်ဆွေများက သူမလက်ထဲ

သို့စာရေး၍ပြောကြပါသည်။ ဤနည်းအားဖြင့်သူမသည် လူစိမ်းသူစိမ်းများနှင့် စကားလက်ဆုံဝင်အောင် ပြောခဲ့ပါသည်။ ကျမသည် ကျမလက်ထဲ၌ တစုံတရာရေးသားပြခြင်းကို သိနားလည်သော်လည်း နှုတ်ဖြင့်တဆင့်ပြန်၍ မဖေ၍ပြနိုင်ခဲ့ပါ။ ထို့ကြောင့်ရှင်သိသည်အတိုင်း ‘ရက် ခ်နမီး လ်’ မှ တစုံတရာတော့ကျမထက် အဦး ကျစွာပိုမိုတတ်မြောက်နေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကချိန်ချိန်၌ ကျမသူမအား ထွေရလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်ရှင် ရက်ခက်လိမ့်ကောလိပ်၏ ကျောင်းအုပ်ချုပ်ရေး--

ဘုတ်အဖွဲ့ ချယ်ယာမင်ထံသို့-

၁၃၈-ဘရက်တဲလ်လမ်း။ ကင်းဗရစ်ချ်မြို့။ မတ်စ်။

မေလ ၅-ရက်၊ ၁၉၀၀-ခုနှစ်။

လူကြီးမင်းရှင်

လာမည့်နှစ်တွင် လေ့လာသင်ကြားရန်အတွက်ကျမ၏ ကြံရွယ်ချက်များအတိုင်း ဆုံးဖြတ်လျက်ရက်ခက်လိမ့်ကောလိပ်ကျောင်းသို့ ပညာသင်ကြားမှုအခွင့်အရေး ရရှိရန် ကျမအား အကူအညီတခု ပေးပါရန် ပန်ကြားလျှောက်ထားပါသည်ရှင်။

လွန်ခဲ့သော ဇူလိုင်လက ကျမအား ရက်ခက်လိမ့်ကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်နိုင်ခွင့် လက်မှတ် ရရှိပြီးသည်မှစ၍ ကျမသည် အချိန်နာရီထွက်နည်း၊ ရာသီဥတုဖြစ်ပေ၍ လာပုံသင်နည်း၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီ၊ ဘာသာရပ်များ စကားဟောပြောနည်း၊ အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင်၊ အင်္ဂလိပ်စာပေကျမ်း

ကြီးကျင်းကန်နှင့် ဝေဖန်လေ့လာရေး၊ အင်္ဂလိပ် စာစိစာ
ကူးရေး သားနည်း၊ အစရှိသည်တို့ကို သီးသန့်ဆရာတဦး
၄၂၂၂၂၂ လေ့လာထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

အကယ်၍ ကောလိပ်ကျောင်း၌ ဤဘာသာရပ်များ
အားလုံး မဟုတ်သေးလျှင်လည်း တခြား ဘာသာရပ်ကို
အများဆုံးဆက်လက်သင်ကြားရန် ကျမဆန္ဒပြင်းပြလျက်
ရှိပါသည်။ ကျမသည် (၁၃)နှစ်လုံးလုံး ကျမ၏ စကား
ပြန်တဦးနှင့် စာမေးပွဲ မေးခွန်းများကို ဘတ်ကြီးပြသသူ
တဦးအဖြစ် ပေါင်းသင်း ဆက်ဆန် လာခဲ့သော ကျမ၏
ဆရာမ မစ္စဆူလီဗင်ရှေ့ဝယ် လိုအပ်သည့်ပညာရပ်များ
ကို ဆည်းပူး လေ့လာထားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ကောလိပ်
ကျောင်း၌ သူမသည်ကျမနှင့် အတူတတ်နိုင်သမျှဘာသာ
ရပ် အချို့အတွက် ပြန်လည် ပြောပြရန် သင်တန်းခမ်းထဲ
သို့အသုံးလိုက လိုက်ပါ ပါလိမ့်မည်။ ကျမသည် ကျမ၏
ထက်ရေးစာမူများအတွက် လက်နှိပ်စက်ကို အသုံးပြုပါ
သည်။ အကယ်၍ပရော်ဖက်ဆာတဦးသည် ကျမ၏စကား
ကိုနားမလည်ခဲ့ပါမူ ကျမသည်သူ၏မေးခွန်းများအတွက်
ရေးဖြေ ပြုလုပ်၍ နာ လည်အောင် ပြန်လည် ပြောပြနိုင်
ပါသည်။

ဤကဲ့သို့သောစာကြေအောင် ပြုလုပ်ပြီးစီးထားသည့်
အချေအနေများက ‘ရက်ဒ် ကလိမ်’ ကောလိပ်ကျောင်း
ဝယ် ကျမ၏ပညာသင်ကြားရေးအတွက် စာရင်းသွင်းခါ
နေရာချထားမည် မဟုတ်ပါလားရှင်။ ကျမ၏ ကောလိပ်

ကျောင်း တကျောင်း၌၊ ဗညာသင်ကြားရေး နည်းလမ်းများ၏ ဗဟိုရိအချက်အချာ အလွန်တရာအရေးကြီးသည်ကို ကျမ ယုံကြည်ပါသည်။ အခြားလူများ အဘို့တော့ သူတို့ လိုက်နိုင်မည် မလိုက်နိုင်မည် ကျမ မမြှော့တတ်ပါ။ သို့ရာတွင် စစ်သားစစ် တဦးမှာ စစ်မြေပြင်သို့မထွက်ရမှီ တော်မတော် သင့်မသင့် မဆုံးဖြတ်ရဘူး မဟုတ်ပါလားရှင်။

မစ္စက် လောရင့်စ် ဟတ်တန် ထံသို့—

၁၃၈-ဘရက်တဲလ်လမ်း၊ ကင်းဗရစ်ချ်မြို့။

ဇွန်လ(၉)ရက်နေ့၊ ၁၉၀၀-ခုနှစ်။

ကျမ၏စာနှင့် ပတ်သက်၍ ကျောင်းအုပ်ချုပ်ရေး—ဘုတ်အဖွဲ့မှပြန်စာကို မကြားသိရသေးပါ။ သို့ရာတွင်၊ သူတို့သည် ကျမအား သက်ဩာစွာ စဉ်းစားလိမ့်မည်ဟု ရိုးသားစွာ ကျမမြှော်လင့်ပါသည်။ ကျမ၏မိတ်ဆွေများမှာ ထိုမျှကြာအောင်နှောင့်နှေးနေသည်ကို အထူးအဆန်းသဘွယ် စဉ်းစားနေကြပါသည်။ ကျမ၏ အရည်အင်းနှင့်ပါတ်သက်၍၊ သတ်မှတ်ရန်လဲ သူတို့ထံ မမေးမြန်းရသေးသည်သာမက အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ထွေဆုံကာ အခြေအနေ ပြောင်းလဲရန်ပင် မစီမံရသေးပါ။ ကော်နဲလ်မှာ ကျမ၏အရည်အချင်းကို ကြံညှ်ရှု၍ သင့်လျော်သောအစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ပေးရန် စီမံနေပါသည်။ အကယ်၍၊ ကျမသည် ကောလိပ်ကျောင်းသို့သွားရန် ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရမည်ဆိုလျှင် ချီကာဂို ယူနီဗာစီတီမှာ အလားတူ ကျမ၏

လိလား ကောင့်တို့ တခုဘဲ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင်၊
ရက်ဒ်ကလိဖီကောလိပ်ကျောင်းအတွက် စိတ်ကြည်နပ်စွာ
ပြင်ဆင်ထားခဲ့သော ကျမမှား၊ အခြားတကျောင်းကြောင်း
သို့သွားရမည်ဆိုလျှင် စာမေးပွဲများ အောင်မှ အောင်ပါ
တော့မည်သားဟု တွေးထင်နေပါသည်။

နောက်မကြာမှီပင် မစ္စကလာသည် ရက်ဒ် ကလိဖီ
ကောလိပ်ကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ပညာ သင်ကြား
လေသည်။

မစ္စတာ ဂျန် ဟစ်ဇီ ထံသို့—

၁၄—ကူးလ်လစ်ချီ အိမ်၊ ကင်းဗရစ်ချီမြို့။

နိုဝင်ဘာလ ၂၆ ရက်၊ ၁၉၀၀ ခုနှစ်။

ကျမ၏ အကြံအစည်မှာ၊ မျက်မြင် နားမကြားသော
ကလေးသူငယ်များအတွက်၊ ကျောင်းတကျောင်း တည့်
ထောင်ဖွင့်လှစ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ပဌမသော်—ကျမသည်
ထိုကိစ္စအတွက် ကူညီ ထောက်ပံ့ခြင်းကို လွန်စွာအာရုံ
စင်စားလျက်ရှိပါသည်။ ဆရာများ အတွက် ဌားရမ်း၍
တာဝန်ကြေအောင် ပြုစုရခြင်းမှတစ်ပါး၊ အခြားအနှောင့်
အယှက်များထွေရလိမ့်မည်ဟု ကျမ ဘယ်တော့မျှ စိတ်
ကူးမကြည့်ခဲ့ဘူးပါ။ သို့ရာတွင် ယခု အချိန်၌ ကျမ၏
သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေများနှင့်ထိုင်ပင်၍ ကြည့်သောအခါ
အထူးတလည် အရေးကြီးသည့် ပြဿနာ ပေါ်လာပါ
သည်။ (—) ၏ အကြံအစည်မှာ အဓိပ္ပါယ်လုံးဝမရှိဟု
ကျမသိမြဲဌာန်ချထားလိုက်ပါသည်။ မျက်မြင် နားမကြား

သောကလေး သူငယ်များ အတွက် ဖြစ်နိုင်သည့်နည်းနှင့်
 ကြိုးပမ်းရန် ကျမစိတ်အား ထက်သန်နေခြင်းမှာ ကျမအ
 ဘို့ စေတနာ အတိုင်း အကျိုးပေးလာသည်ဟု ဆိုလိုက်
 ပါသည်။

ကျမတို့ ကိုယ်ပိုင် အိမ်များတွင်၊ တပည့်တယောက်စ
 နှစ်ယောက်စ ခေါ်ထားနိုင်ကြသည်ကိုလည်း ကျမစိတ်
 ဆွေများက စဉ်းစားခဲ့ကြ ပါသည်။ အကျိုး မရှိသော
 ကျောင်းကြီးတကျောင်းဖွင့်လှစ်မထားဘဲ။ အခြားသူများ
 ကိုအကူအညီပေးနိုင်မည့်အကျိုး ရှိသောကျောင်းကလေး
 သာဖွင့်ရန် ကျမစိတ်၌ဆန္ဒပေါ်လျက်ရှိနေပါသည်။ သူတို့
 သည် လွန်စွာ ထောက်ထားညှာတာမှုရှိကြပါသည်။ သို့
 သော် ကျမသည် လူတယောက်၏ အမြင်ထက် လုပ်ငန်း
 စဉ်တခုမှ အကောင်အထည်မပေါ်မှီစကားကြွယ်နေကြ
 ခြင်းကိုတော့ မခံမရပ်နိုင်အောင် ဖြစ်နေပါသည်။ သူတို့
 သည် ကျမဆန္ဒအတိုင်း ကျမကဲ့သို့သော 'ဒုက္ခ' တသတ္တ
 ဝါများအား ပညာဗဟုသုတ၊ ချစ်ခြင်းမေတ္တာတို့၏အမှန်
 တရားသို့ ရောက်ရှိကြရေးကိုလက်ခံရရှိနိုင်ရန် သနားဂရု
 ထာတရား—အဘယ်မျှထားရမည်ကို သူတို့ လုံးလုံးနားမ
 လည်ကြပါ။ သူတို့ ငြင်းခုံချက်များ၏ အလေးချိန် စွမ်း
 အားထဲသို့ ကျမသည် ယခုတိုင် မမှိတ်မှသုံ အာရုံဝင်စား
 ၍ ကြည့်ရှုနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ပြတ်သားစွာကျမတွေ့မြင်
 ရပါပြီ။ လက်တွေ့လုပ်၍မဖြစ်နိုင်သော (ဒေအ.....)၏စိတ်
 မှန်ကျမစွန့်လွှတ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ 'ရက်ဒ်ကထိဒ'

ကောလိပ်ကျောင်း'သို့ နေ့စဉ် ကျမ၏လုပ်ငန်းများကိုအရစ်
ချုပ်ရန် ကျမအား အကြံပေး ကော်မတီတရပ်ကို ဖွဲ့ပေး
သင့်သည်ဟု သူတို့က ပြောကြ ပါသည်။ ဤ အကြံပေး
ချက်ကို ကျမသည် လေးလေးနက်နက်စဉ်းစား၍အားလုံး
သောအရေးတကြီးကိစ္စများအတွက်အကြံဉာဏ်တောင်း
ယူရန် ပညာရှိ မိတ်ဆွေကောင်းများကို ထာဝစဉ် ကျမ
ရရှိနိုင်သဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဂုဏ်ယူမိပါသည်ဟု
ကျမက မစ္စတာ ရှိရာဒက်စ်အား ပြောပြလိုက် ပါသည်။
ဤကော်မတီအတွက်ကျမသည် ပုဂ္ဂိုလ် ဇ ဦးကိုရွေးချယ်
လိုက်ပါသည်။ ကျမ၏မေမေ၊ ဆရာမ၊ (သူမသည် ကျမ
အတွက် မိခင်တဦးကဲ့သို့ဖြစ်နေ၍၊ မိခင်ဆရာမဟုခေါ်ရ
ပါသည်) မစ္စက်ဟတ်တန်၊ မစ္စတာ ရှိရာဒက်စ်၊ ဒေါက်
တာ ဂရီးယားနှင့် မစ္စတာရှိချားစ်တို့ကို ရွေးချယ်လိုက်ပါ
သည်။ သူတို့သည်လဲ ကျမအား ကောလိပ် ကျောင်းသို့
ဝင်ရောက် ပညာသင်ကြားနိုင်ရေးအတွက် ဤနှစ်ကာသ
များအတွင်း အပူတပြင်း ထောက်ခံကြိုးစားသမှုပြုကြသူ
များဖြစ်ပါသည်။ မစ္စက် ဟတ်တန်က ကျမ မေမေထံသို့
စာရေးလိုက်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ၊ ကျမအတွက်အကြံ
ပေးအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် မေမေနှင့်ဆရာမတို့အပြင်၊ အခြား
ထည့်သွင်းလိုသောပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိသေး ပါက၊ ကြေးနန်း
ရှိက၍ ပြန်ကြားပါရန် သိစေလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤ
နေ့နံနက်တွင်ပင် မေမေ ထံမှ ဤ အစီအစဉ် အတိုင်း သ
ဘောတူကြောင်းပြန်စာကိုကျမတို့လက်ခံရရှိကြပါသည်။

ယခုကျမတွင်ဒေါက်တာဂရိယာနှင့်မိမိတို့ရဲဘော်များစိတ်ထဲ
သို့ စာရေးရန် ကျန်ရှိနေပါသေးသည်။

ကျမတို့သည် ဒေါက်တာဘဲလ်နှင့်အချိန်အတော်ကြာ
အောင် စကားပြောခဲ့ကြပါသည်။ နောက်ဆုံးသော် အ
ခြားစကားများ ပြောဆိုပြီးကြသည့် နောက်တွင် ကျမတို့
ဝမ်းမြောက်စရာ အကြံတခုကို တင်ပြလိုက် ပါသည်။
မျက်မမြင် နားမကြားသော ခလေးသူငယ်များ အတွက်
ကျောင်းတကျောင်း တည်ထောင် ဖွင့်လှစ်ရန် အကြံမှာ
ကြီးကျယ်မွန်မြတ်သော အစီအစဉ်တခု ဖြစ်သည်ဟု သူ
က ပြောပြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ထိုဒုက္ခ
တကလေးများမှာ မျက်မမြင် နားမကြားရသော ကလေး
များ၏ ဘဝကဲ့သို့ လွတ်လပ်ခြင်း၊ ဆန္ဒပြည့်ဝခြင်း၊ ချမ်း
သာကြွယ်ဝခြင်း စည်းဝိုင်း ထဲဝယ် အတိုး အတန်ဆုံး
အခွင့်ကောင်းများဖြင့်ရောက်ရှိလာကြရတော့မည်မို့ဖြစ်
ပါသည်။ ကျမသည်၍အချက်ကို ယုံကြည်ချက် မထား
ခဲ့ဘူးပါ။ ကျမတို့အဘယ်လောက် ကူညီ စောင့်ရှောက်
နိုင်မည်ကိုလည်း ကျမမမြင်နိုင်ပါ။ မစ္စတာဘဲလ် က အ
ဘယ်ကဲ့သို့ ထိုအကြံကိုပေးစေကာမူ ဒေ...နှင့် မျက်
မမြင် နားမကြားသော ကလေးသူငယ် များအား ပညာ
အရည်အချင်းတိုးမြှင့် ပေးရေးအတွက် အဖွဲ့တဖွဲ့ စည်း
ရုံးမည့်သူမ၏ အစီအစဉ်ကို စိတ်ပါဝင်စားလျက် ရှိကြ
သူ သူမမိတ်ဆွေ အားလုံးတို့က ဆရာမနှင့် ကျမကိုယ်
တိုင်ပါ မပါ အဖွဲ့ဖြစ်အောင် သိမ်းသွင်း နိုင်လိမ့်မည်ဟု

ယူဆထားကြသည်။ သူ့အကြံဉာဏ်အတိုင်း သူ့ဘို့၏
 နေအိမ်အသီးသီး၌ မျက်မမြင် နားမကြားသော ကလေး
 များအား စာပေပို့ချသင်ကြားရန် သူ့ဘို့က ဆရာမကို
 ကျမအား သင်ပေးသလို သင်ကြားနိုင်အောင် ခန့်အပ်
 လိုက်ကြပါသည်။ ဆရာများအတွက် နေထိုင်ရန် အိမ်
 များ၊ လခများပေးနိုင်ရေးကို ငွေများလိုအပ်လာပါသည်။
 ထိုအချိန်၌ ဒေါက်တာဘဲလ် က ဖြည့်စွက် ပြောပြန်ပါ
 သည်။ ကျမ၏အသဲနှစ်လုံးမှာ အကြီးအကျယ် ဆန္ဒပြည့်
 ဝစွာ လိုလားနေစဉ်၊ မျက်စိမြင် နားကြား မိန်းကလေး
 များနှင့် ယှဉ်ပြိုင်လျက် ‘ရက် ၆ ကလိ ၆’ ကျောင်းမှပင်
 ကျမသည် ကျမ၏ အစီအစဉ်အတိုင်း မနားမနေကြိုးစား
 ထိုက်ယူခဲ့ပါသည်။ ဒေါ်....သည် ပျော်ပျော် နှစ်နှစ်
 နှင့် ကြည်ကြည်လင်လင် ထွက်ခွာသွားသဖြင့် ကျမတို့
 က လက်ရပ်တီး၍ အော်ဟစ် ကြပါသည်။ တကြိမ်က
 ကျမတို့စိတ်အိုက်နေကြရသည်ထက် ယခုအခါ၌ ဆရာ
 မနှင့် ကျမတို့မှာ စိတ်ပေါ့ပါးလာကြပါသည်။ ယခုချက်
 ခြင်းတော့ ကျမတို့တာမျှ မလုပ်နိုင်ကြပါ။ သို့ရာတွင်
 ကျမ၏ကောလိပ် ပညာရေးအတွက် စိုးရိမ်ခြင်းနှင့် မျက်
 မမြင် နားမကြားသော ကလေးများ၏ အနာဂတ်စည်ပင်
 သာယာရေးမှာ ကျမတို့၏အသဲနှစ်လုံးများမှ ထကြွလှုပ်
 ရှားလျက် ရှိကြပါသည်။ ဒေါက်တာဘဲလ်၏ အကြံပေး
 ချက်ကို ရှင် မည်သို့ တွေးထင်ကြောင်း ကျမထံ ပြောပြ
 စမ်းပါ။ ထိုအချက်သည် ကျမအဘို့ လိမ္မာ ကျွမ်းကျင်

ရေးနှင့် လက်တွေ့ လုပ်ကိုင်နိုင်ရေးကို ဖော်ပြ သည်ဟု ထင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကိစ္စနှင့် ပါတ်သက်၍ ကိုယ် ထိလက်ရောက် မပြုလုပ်မှီ စကားမပြောမှီ အရာခပ်သိမ်း ကျမသိနှင့် ထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာကြီး မစွဲတာဂျွန်နီဝရိုက် ထံသို့
ကင်ဗရစ် ချီ မြို့

ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့၊ ၁၉၀၀ ခုနှစ်။

ကျမသည် စော်ကား မော်ကြွားတတ်သော မိန်းကလေး တယောက်ဟု ထင်ပါသလား။ ကျမအဘို့ ရှင်၏ အကြံဉာဏ်တို့ကို လုံလုံလောက်လောက် ဖော်ထုတ်ပြရခြင်းမှာ ဆိုးဝါးသည်ဟု ကျမ မထင်နိုင်ပါ။ သတင်းစာထဲသို့ ဘယ်တုန်းကမျှမထည့်သေးသော စာအမြောက် အများပင်ရှင့်ထံပေးပို့ရန်ကျမစဉ်းစားထားခဲ့ပါသည်။ ရှင့်ထံမှ စာတစောင်ရလျှင် ကျမဝမ်းမြောက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဟုတ်ပါသည်။ ကျမ အမှန် ဝမ်းမြောက်ပါလိမ့်မည်။ ထိုအကြောင်းကို လျှင်မြန်စွာဖြေဆိုရန် ကျမ ကြံရွယ်ထားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် တကြိမ်က အလုပ်များလွန်းသဖြင့် အမှတ်မထားမိလောက်အောင် နေ့ရက်များ ကုန်ဆုံးသွားပါသည်။ ဤလတွင် ကျမအလွန်တရာ အလုပ်များခဲ့ပါသည်။ ထိုအကြောင်းကို ရှင်လဲ ယုံကြည်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ‘ရက် ၆ ကလီ ၆’ ကျောင်းမှ မိန်းကလေးများသည် ထာဝစဉ်သူတို့ နားရွက်များဖြင့် အလုပ်

လုပ်ကြပါသည်။ အကယ်၍ ရှင်သံသယဖြစ်နေလျှင် ရှင်
ကိုယ်တိုင်လာရောက်၍ ကြည့်ရှုသင့်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဒီဂရီတစ်ခုရှိရန် ကောလိပ် ပညာများကို
မှန်မှန်ကြိုးကြိုးစားစား လေ့လာနေပါသည်။ ကျမ
ဘီ-အေ-မာယောက် ဖြစ်လာလျှင်၊ ရှင်ကျမကို စော်
ကားမော်ကားလုပ်တတ်သော ကောင်မကလေးတယောက်
ဟုခေါ်ဆိုလိမ့်မည်မထင်ပါ။ ကျမသည် အင်္ဂလိပ်ဘာ
သာ၊ ခက်ခဲနက်နဲသော အင်္ဂလိပ်စာပေကျမ်းဂန် (ရိုးရိုး
အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ ကွဲပြားခြားနားခြင်းကိုကျမ-မမြင်နိုင်
ပါ။) ဂျာမနီ၊ ပြင်သစ်နှင့် ရာဇဝင် ဘာသာများကို သင်
ကြား လေ့လာနေပါသည်။ ကျမ မျှော်လင့်သည်ထက်
ပိုမို၍ ကျမလုပ်ငန်းအတွက်ဝမ်းမြောက်နေပါသည်စကား
တမျိုး ပြောရဦးမည်ဆိုလျှင် ကျမ စာရေး အကြောင်း
ကြားရခြင်းပင် ပျော်ရွှင် ဝမ်းသာ နေပါသည်။ သို့သော်
ယခု အချိန်မှာ အလွန် တရာ ကြပ် တည်း ပင် ပမ်း
သော အချိန်များ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင်၊ ကျမအဘို့
ထိုကြပ်တည်းသော အချိန်များထဲသို့ နစ်မြုပ် မသွား
ခဲ့သေးပါ။ ကျမသည် ဂဏန်း သင်္ချာ၊ သို့မဟုတ်-
ဂရိတ်နှင့် လက်တင်ဘာသာကိုလဲ လေ့လာ သင်ကြား
ခြင်း မပြု မဟုတ်ပါ။ ‘ရက် ၃ က လိ ၆’ ကျောင်း နှစ်
နှစ် သင်တန်းများမှာ ရွေးချယ်သားသော ဘာသာများကို
သင်ကြားခြင်းပြုပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ မမှားနိုင်

သော သင်ခဏ်းစာများကိုသာ ရှင်းလင်းသင်ပြခြင်းပြုပါသည်။ ကျမကောလိပ်ကျောင်းသို့ မရောက်မှီအချိန်ကပင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် တို.တက်သော ပြင်သစ်ဘာသာကို အောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။ ကျမအနှစ်သက်ဆုံး ဘာသာရပ်များကိုသာ ကျမရွေးချယ်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ကျမသည် လက်တင်ဘာသာနှင့် ဂရိတ်ဘာသာများကို လုံးလုံးစွန့်ပစ်ရန် မကြံရွယ်ခဲ့ပါ။ နောက်သော်ကား ဤလေ့ကျင့်ခဏ်းများကို သင်ကြားကောင်း သင်ကြားပါလိမ့်ဦးမည်။ သို့ရာတွင် ဂဏန်းသင်္ချာကိုတော့ တသက်လုံး နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါသည်။ ကျမရှင်အား ရဲရဲကြီးပြောဝန့်သည်မှာ ကြောက်မက်စွယ်ရာ ကောင်းသော ထိုးတံမိစ္ဆာများကို နောက်ဆုံးကြည့်ရှုခြင်းဖြင့် ကြည့်ရှုကာ ဖျော်ရွှင် ကြည်နူးခဲ့ပါသည် ဆိုခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ လေးနှစ်အတွင်း ကျမ ဒီဂရီ ရရှိလိမ့်မည်ဟု မြှော်လင့်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အသေးငယ်ရည်မှန်းချက်များတော့ ပြောစရာမရှိပါ။ မြန်မြန်ဆန်ဆန် ပြောသင့်သော အချိန်လည်း မဟုတ်သေးပါ။ စာများကိုသာ တတ်နိုင်သမျှ ဆည်းပူးလိုပါသည်။ တနှစ်တတန်း သို့မဟုတ်-နှစ်တန်းတက်ရောက်နိုင်သည့် ကျမ-ငိတ်ဆွေများမှာ ဝမ်းသာကြမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျမဘဝကို ကောလိပ်ကျောင်း၌သာ မြှုပ်နှံ၍ အချိန်ဖြုန်းတည်းမှုကိုတော့ ထိုက်ဖျက်ရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်ရှင်။

x

x

x

x

ဆရာကြီး မဇ္ဇတာ ဝိလျံဝိဒိ ယံသို့-

ကင်းဗရစ်ချ်မြို့။

ဖေဖေ ၁၀၁ ရီလ ၂-ရက်၊ ၁၉၀၁-ခုနှစ်။

စကားမစပ်ရှင့်ထံတွင် အမိဝမ်းမှကျွတ်လွတ်ပြီးသည့်
 နောက် နှစ်ပေါင်း များစွာကြာမှ မျက်မမြင် ဘဝသို့
 ရောက်ရသူများအတွက် အထူးပုံနှိပ်ထားသော မျက်မ
 မြင်စာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ နမူနာများ ရှိပါသလားရှင်။
 သို့မဟုတ် အချိန်ကြာမြင့်စွာ ပင်ပင်ပမ်းပမ်းလုပ်ကိုင်ခဲ့ရ
 သော လက်ချောင်းများဖြင့် စမ်းသပ်နည်းဥပဒေ အခြား
 မျက်မမြင်များထက် အာရုံလျော့ပါးစွာ ထိတွေ့ဆက်ဆံ
 ခြင်းဖြင့် မကျွမ်းကျင်ခဲ့ပုံ၊ သဘောတရား အချက်အလက်
 များ ဖော်ပြချက် စသည်တို့ ရှိပါသလားရှင်။ ကျမသည်
 အင်္ဂလိပ် မဂ္ဂဇင်းတစောင်၌ ဤကဲ့သို့သော နည်းစံနစ်
 အကြောင်းကို ဘတ်ရှုခဲ့ရဘူးပါသည်။ ထိုသို့ ဘတ်ရှုရ
 ခြင်းထက် ပိုမို၍ ကျမသိလိုပါသည်။ အကယ်၍ သူတို့
 ပြောသလို လုံလုံလောက်လောက် ဖြစ်လျှင် ဘာကြောင့်
 အင်္ဂလိပ် မျက်မမြင်စာမှာ တခြားတိုင်းပြည်များအားလုံး
 ရှိ မျက်မမြင်များ၏ မှီခိုအားထားခြင်း မပြုနိုင်သည်ကို
 ကျမ အကြောင်းရှာ၍ မတွေ့ပါ။ ဘာကြောင့် များစွာ
 သော ဘာသာအရပ်ရပ်ဖြင့် တိဘိကျကျ ပုံနှိပ်မထားနိုင်
 ခဲ့ပါသလဲ။ ရှင်သိသည်အတိုင်း ဂရိတ် ဘာသာကပင်
 ဖောင်းကြွ မျက်မမြင်စာကို ရိုက်နှိပ် နိုင်ပါ သေးသည်။
 ထိုနောက် ‘အတွင်းသဘောကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် လေ့

လာနည်းစံနစ်' ဖြင့် ပိုမိုထုံလောက်စွာ ဘာသာပြန်ဆို
ထားသည်ဟု ဆိုပြန်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ကျယ်ပြန့်
သောစက္ကူနှင့် ကွက်လပ်တစ်ခုကို စီမံပေးနိုင်လိမ့်မည်။
ကျမအထင်ဖြင့် မျက်မမြင်များအတွက် ငါးမျိုး ခြောက်
မျိုးပုံနှိပ်ထားသည်ထက် ဘာတစ်ခုမျှပိုမို၍ တည်ထွင်ချက်
မရှိသေးပါ။

ဤစာသည် မျက်မမြင်များအတွက် ဖေါင်းကြွစာလုံး
ဖြင့် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိသော 'ကြီးကျယ်လှသည့် ကမ္ဘာလုံး'
မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာထံမှ အစမ်းသဘော ခေးသားချက်
တစ်ခုမှ အကျိုးကျေးဇူး တုံ့ပြန်ခြင်းကို ဖော်ပြလိုက်ပါ
သည်။ မဂ္ဂဇင်းမှာ ယူကြည့်ထိုက် မကြည့်ထိုက် ဝေဖန်
ရန် ဖြစ်ပါသည်။ မျက်မမြင်များအတွက် အထူးမဂ္ဂဇင်း
တစ်ခု မဟုတ်သော်လည်း မဂ္ဂဇင်းကောင်း တစ်ခုကို
တော့ ကြည့်ရှုသင့်ပါသည်။ ဖေါင်းကြွမျက်မမြင်စာလုံး
ရိုက် လစဉ်ထိတ် အကောင်းဆုံး ကျမတို့၏ မဂ္ဂဇင်းတစ်
ခုကို ဘတ်ရှုကြည့်ရန် ထိုအင်္ဂလိပ် မဂ္ဂဇင်း အားဖြင့်
ထောက်ခံရာ ရောက်နေပါသည်။ မျက်မမြင် များချည်း
ထိုစာအုပ်ကို ကူညီထောက်ပံ့ခြင်း မပြုနိုင်သော်လည်း
အပိုသုံးအဖြစ်နှင့် ငွေတန်ကြေးကျ အများ ကြီးတော့
မဟုတ်ပါရှင်။

x

x

x

x

ကန္တာလုံးမဂ္ဂဇင်းကြီး ထံသို့-

ကင်းဗရစ်ချ်မြို့

ဖေဖေ ၁၀ ခုရက်၊ ၁၉၀၁ ခုနှစ်။

• ကန္တာလုံးမဂ္ဂဇင်းကြီး

နယူးရောက်မြို့တော်

လူကြီးလူကောင်းများရှင်-

ရှင်တို့ထံမှ စိတ်ဝင်စားစရာ စာအတွက် စာပြန်ရန် အချိန်ကို ယနေ့မှပင် ကျမခန့်ခွဲပါသည်။ ကျမ၏ နားထဲတွင် ငှက်ကလေး တကောင်က သတင်းကောင်းများ သိဆီနေသံကိုသာ ကြားယောင်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအသံမှာ ရှင်တို့ထံမှ ဖြောင့်ဖြောင့်တနိုးတနိုး ပေးပို့လိုက်ခြင်းဖြင့် ပျော်ရွှင်ရသည်ကို သံသယတော့ ဝင်မိပါသည်။

ကန္တာလုံးမဂ္ဂဇင်းမှ ဘာသာရပ်ကို သင်ကြားနိုင်ရန် ပုံနှိပ်ခဲ့ခြင်းမှာ ကြီးကျယ် ခမ်းနားခြင်း ဖြစ်မိပါသည်။ မျက်စိနှစ်ကွင်းအသင်းမရသူများအတွက် ဆင်ခြင် ထိုင်းထွာ၍ ဤကဲ့သို့ ဖြန့်ချိထုတ်ဝေခြင်းတရပ်ဖြင့် ဆုဇာတ်ပမာ လက်ခံနိုင်အောင် မျက်စိမြင်သူများပမာ အံ့ဩဘွယ်ရာ ပျော်ရွှင်မှုသုခခံစားရေးအတွက် ဟုဆိုခြင်းကိုတော့ ကျမ သံသယ ဖြစ်မိပါသည်။ ကန္တာပေ ၁ တွင် ဆန္ဒအ

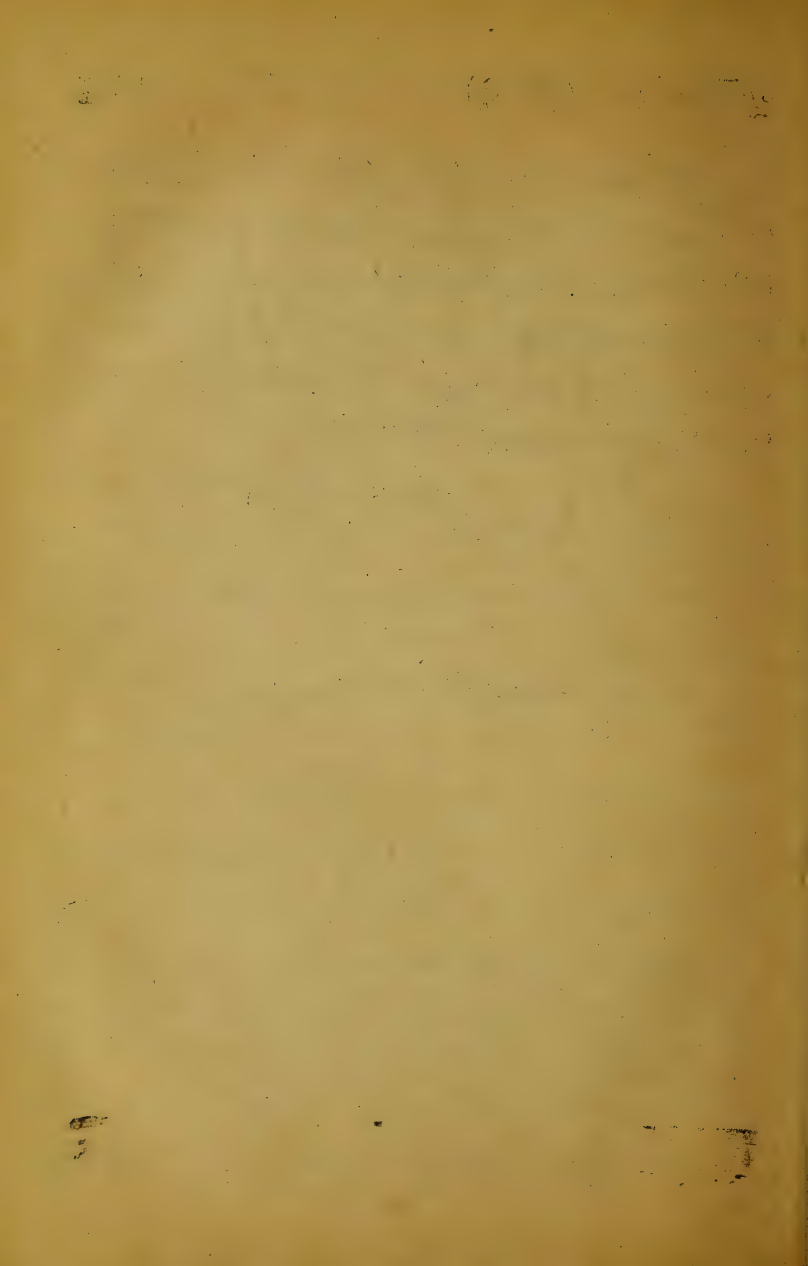
လျောက် အတွေးအခေါ်များကို ပြီးပြည့်စုံအောင် တဦး
 ဘယောက်အတွက် ဘတ်ကြားရန် ဆိုခြင်းမှာ ဖြစ်နိုင်ပါ
 သည်။ ကမ္ဘာတွင် ပျော် ရှင်မှုများ၊ ဝမ်းနည်း ကြေကွဲခြင်း
 များ၊ ပျက်ကွက်ဆုံးရှုံးခြင်းများ၊ အောင်မြင်ခြင်းများမှာ
 တဦးတယောက်အဖို့ စိတ်အား ထက်သန်ဆုံး စိတ်ဝင်
 စားမှုဖြစ်ပါသည်။ စကားလုံးများ အတွက် နက်နက်နဲနဲ
 ပျော် ရှင်ခြင်းတရပ်ဖြစ်လာနိုင်စေရာရှိသည်ဆိုခြင်းမှာမှန်
 ကန်ပါလိမ့်မည်။ ကမ္ဘာလုံး မဂ္ဂဇင်းကြီး၏ကြိုးပမ်းချက်
 ဖြင့် အမှောင်ထဲတွင်ထိုင်၍ နေရသူများအား အားပေးသမှု
 ပြုခြင်း။ အဆင့်အတန်း မြင့်စာပေ ကြွယ်ဝအောင် အ
 ထောက်အကူပြုခြင်းအတွက် အကျိုးပြုမည်ကို ကျမ ယုံ
 ကြည်ပါသည်။

ကျမ သံသယဖြစ်နေခြင်းမှာ မျက်မမြင်များက ကမ္ဘာ
 လုံး မဂ္ဂဇင်းကြီး၏ ဖောင်းကြွ ပုံနှိပ် ထုတ် ဝေသော စာ
 စောင်တစ်ခုကိုဝယ်ယူဘတ်ရှုခြင်းဖြင့် ထာဝစဉ်ကျယ်ပြန့်
 ကြီးထွားလာ မည် ဆို ထား ချက်ပင် ဖြစ် ပါသည်။
 အကြောင်း ကို ဆို ရလျှင် မျက် မမြင် လူတန်းစား
 များမှာ ဆင်းရဲ ခွမ်းပါး ကြ ခြင်းကို ကျမ ပြော လို
 ပါသည်။ သို့ရာတွင် မျက်မမြင်များ၏ မိတ်ဆွေသူငယ်
 ချင်းများက လိုအပ်ခဲ့ပါလျှင် ကမ္ဘာလုံးမဂ္ဂဇင်းကြီးအား

ဘာကြောင့်မကူညီဘဲ လစ်လျူရှုကြပါသလဲ။ မြင့်မြတ်
သောဆန္ဒ အသီးသီး၏ ရက်ရက်ရောရော အာရုံ ဝင်စား
ခြင်းကိုအခြေပြုလုပ်လျှင် ဖြစ်နိုင်စရာရှိပါသည်။ ကျမ၏
အသေနှလုံးမှ ထိုက်ထိုက်လွဲလွဲနှင့် စတင်လုပ်ကိုင် နိုင်ရန်
ဘုရားသခင်သည် ရှင်တို့ဆန္ဒအတိုင်း အမြန်ကူညီပါစေ
ဟု ဆုတောင်းပတ္တနာပြုလိုက်ပါသည်ရှင်။

ဟဲလင်ကယ်လာ။

တတိယပိုင်း။

ဤစာအုပ်ကိုရေးသားခြင်းမှာ

ဤအချိန်၌ မစ္စကယ်လာ၏ ‘ကျမဘဝဖြစ်စဉ်’ စာအုပ် ပေ၇ပေါက်လာခြင်းမှာ သင့်မြတ် လျော်ကန်ပါပေသည်။ သူမဘဝသက်တာ တလျောက် ဆောင်ရွက်ချက်များ၏ မှတ်သားတွယ်ရာ အောင်မြင်ပြီးစီးခဲ့ခြင်း များပင် ဖြစ်ပေသည်။ အနာဂတ်အတွက် သူမ ဘာဘဲ လုပ်လိုလုပ်သို ယခုလောလောဆယ်အားဖြင့် ရှင်းလင်း ဖေ၇မြဲခြင်းပြုသော အောင်မြင်မှုတို့ကား အနည်းငယ်မျှ ထပ်လောင်းဖြည့်စွက်ခြင်းသာလျှင် အထောက်အကူ ပြုလိမ့်မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ သူမသည် လူစဉ် မမှီစေကာမူ သင့်တင့် လျှောက်ပတ်သော အခြေအနေများအရ တတ်နိုင်သမျှ သူမ ကြိုးစား၍သင်ကြားသလောက် သူမ၏ပညာရေးကို ရှေ့ရှုထမ်းဆောင် သွားနိုင်ကြောင်းမှာ လွန်ကဲသည့် ၂ နှစ် အချိန်အတွင်း ‘ရက်ဒ်ကလစ်စ်’ ကျောင်း၌ ပညာဆည်းပူးနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြင့် အောင်မြင်ပြီဟု သေချာစွာ ပြောနိုင်ပါပေသည်။ မစ္စကယ်လာက သူမကိုယ်တိုင် အတယ်မျှလောက် သံသယရှိစေကာမူ။ ယခုအချိန်၌ အနားယူရန်ဖြစ်နိုင်သော အခြေအနေသို့တိုင်ရောက်ခဲ့ပါပြီ။

သူမ၏ မြောက် များစွာ သော ကိုယ်ရေး ကိုယ်တာအတ္ထုပ္ပတ္တိ မှတ်တမ်းများကို အမှတ်စဉ်ဖြင့် တဖွဲပြီးတဖွဲပင် တော့စ်တွန်မြို့မှ သတင်းစာ တစောင်တွင် အရေးကြီးသည့် အယ်ဒီတာ မှတ်ချက်တခုဖြင့် ရေးသားဖေ၇မြဲ

ထားပြီးဖြစ်ပေသည်။ စာရေးသူသည်။ မစ္စကယ်လာ၏
 ကောလိပ်ကျောင်းသူဘဝတန်ဖိုးနှင့်ပတ်သက်၍ အမှား
 အယွင်းအတိမ်းအစောင်း မရှိရအောင် သက်သေခံချက်
 ဖြင့် မဖေ၍ပြမိသည်ကို ယူကျုံးမရ ဖြစ်နေ ပေသည်။
 သူသည် သူမက ကောလိပ် ပညာသည် ကျယ်ပြန့်သော
 ဘာသာရပ်များမဟုတ်ပါဟု ရှင်းလင်း ထုတ်ဖော် ပြော
 ကြားချက်ကို ကိုးကား၍ရေးသားခြင်းပြုသည်။ သူမသည်
 ကောလိပ်ကျောင်းတွင်နေထိုင်သော အခြားကျောင်းသူ
 ကျောင်းသားများ၏မြှော်လင့်ချက်ကင်းမဲ့ခြင်းကို အမှတ်
 သညာပြုလျက် အကြောင်း အမျိုးမျိုးဖြင့် စုံစမ်းသိမှတ်
 ခါ ရှာဖွေရန်မြှော်လင့်ချက် ထားခဲ့ပေသည်။ သို့ရာတွင်
 မစ္စကယ်လာသည် သူမ၏ ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိထဲတွင်
 ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်း ရေးသားခြင်းဖြင့်အကြောင်း
 အရာမျိုးစုံကို အမှတ်တရ ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ အယ်ဒီတာ
 မှတ်ချက်ရေးသူသည်။ ကွဲလွဲချက် မရှိရအောင် သူမ၏
 အကြီးအကျယ် ရယ်မောဘွယ် ၁၃ အရေးအသား မျိုးကို
 သတိဝိရိယကြီးစွာထား၍ ထုတ်ဖော်သမှု ပြုရပေသည်။
 မစ္စကယ်လာသည်ပင် သူမ၏အမြင်များမှာ အရေးအကြီး
 ဆုံးအချက်အလက်များ ဖြစ်ကြောင်းကို မစဉ်းစားခဲ့ပါ။
 သူမသည် သူမ၏ စာတတ် ပရိသတ်အား ကောလိပ်
 ကျောင်းဝယ် အောက်တန်း ကျောင်းသား ကျောင်းသူ
 တဦး၏ အကြံဉာဏ် များကို ပညာရေး၌ ပြီးပြည့်စုံစွာ
 တရံတယောက်မျှမရေးသားဘူးသည့် အကြောင်းအရာ

အမျိုးမျိုးပင် သိရှိစေနိုင်ရန် သူမ၏အရေးတကြီးကိစ္စရပ်များမှ အကြံဉာဏ် များကို ထုတ်ဖော် မြှောက်ကြားခဲ့ပေသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် သမ္မာ ကျမ်းစာ အကြောင်းကို သူမပြောပြရာ၌ ကြားရသူတိုင်းအချို့မှာ အံ့ဩသွားစေပါသည်။ သူမအဘို့တော့ ထိုသူများ မမြင်ကွယ်ရာတွင် ပျော်တပြုံးပြုံးမော်မဆုံးနိုင်အောင် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ အင်္ဂလိပ်စာကြီး ပေကြီးတွင် သမ္မာကျမ်းစာတရားတော်ကြားရန် ရွှင်မြူးနေခဲ့ပေသည်။ ထိုသမ္မာ ကျမ်းစာကို ဘာသာရေး လေ့လာချက် ဝတ္ထုရေးတရား မဟုတ်ဘဲ သူမ၏ ဆရာမအားဖြင့် သို့မဟုတ် သူမ၏ မိဘများအားဖြင့် အကူအညီယူကာ တတ်ကြားခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် မစ္စကယ်လာနှင့် စာတတ်သူ ဘုံတောင်းပန်သင့်ပါသည်။ ထိုအကြောင်းမှာ လိုအပ်သည့် ရှင်းလင်းချက်ကို တကြိမ်ထပ်၍၊ ဖော်ပြရမည်မှတစ်ပါး မစ္စကယ်လာ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကိစ္စမှာ အဘယ်မျှ တန်ဖိုးရှိကြောင်း စိတ်ထဲဝယ် စွဲမြဲမှတ်ထင်နေမိခြင်း ဖြစ်သည်။ မစ္စကယ်လာ၏ စောစောပိုင်း ပညာ သင်ကြားရေးမှာ သူမဘဝတွင် မှတ်တမ်းတင်ရန် ကျကျနန အတတ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကား မရှိခဲ့သေးချေ။ ယုတ်စွာအဆုံးအရေးကြီးသော အချက်အလက်များပင် မပါဝင်သေးပေ။ သူမအဘယ်မျှ သင်ကြားခဲ့ရသည်ကို အသေးစိတ် အားဖြင့် သူမလည်း မသိနိုင်ချေ။ သူမ၏ကလေးဘဝ အသိဉာဏ်မှာ အချို့ ကိစ္စများ၌ မှတ်မိနိုင်စွမ်းမရှိ၊ သူမ၏ဆရာမနှင့်

အခြား ပုဂ္ဂိုလ်များထံမှ နှောင်းအချိန် သင်ကြားခဲ့ရခြင်း သည်သာ တစ္ဆန်းတစ်သက်တစ်ရပ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကလေးဘဝ အဖြစ်အပျက်များကို ၁၅-နှစ် အရွယ်လောက်ကစ၍သာ အတိအကျမှတ်သားနိုင်သလို သူမသည်လဲ သူမ၏ အဖြစ်အပျက်များကို ထို အရွယ် လောက်မှပင် ပြန်လည်မှတ်သား နိုင်ပေမည်။ ထိုသို့ရေး သားလိုက်ခြင်း မှာလည်း မစ္စကယ်လာ၏ မှတ်သားချက် များနှင့်သူမဆရာမ၏မှတ်တမ်းများမှာ အခြင်းခြင်းမကိုက် ညီဘဲ ကွဲလွဲချက် တွေ့ရခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

မစ္စကယ်လာက သူမ၏အကြောင်းအရာများကို ရေး သားဖေပြုရာ၌ ဘဝအခက်အခဲများအား အတယ်ကဲ့သို့ သူမကျော်လွှားခဲ့ရသည် များကိုသာ ရေးသားခြင်း ဖြစ် ခဲ့သည်။

ကျွန်ုပ်တို့ ရေးသားရသောအခါ၊ ဗီသုကာတစ်ဦးသည် သူ့အကြံဉာဏ်များကို မျက်စေ့ ၅၀၀ အကောင်အ ထည်မဖေလာမှီ လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံး ချင့်ချိန်မှန်းဆရာသကဲ့ သို့ သူမရေးသားထားသည့် စာမျက်နှာများ ၅၀ နောက် အစီအစဉ် အထားအသို ပြေပြစ်ချောမောအောင် စီစဉ် ရာထားကာ၊ အပြန်ပြန်အလှန်အလှန် စီစဉ်၍ ဖေပြုနိုင်ရန် ရေးသားရခြင်း ဖြစ်သည်။ မစ္စကယ်လာသည် သူမ အ ကြောင်း အရာများကို ရေးသားရာ၌ လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်ရသောကြောင့်၊ ပြန်လည်၍ မတတ်နိုင်။ တဦး တ ယောက်က မျှလည်း သူမ၏ မျက်မမြင် အကွရာ များနှင့်

ရေးသား ချက်ကို တဖန် ပြန်လည် မဘတ်တတ် ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

ဤအခက်အခဲမှာ သူမ ကိုယ်တိုင် ဘတ် နိုင်သော လက်ရေး စာမူတခု ပြုစုသည့် သူမ၏ မျက်မမြင်သုံး ကျောက်သင် ပုန်းစက် ကို အသုံးပြုခြင်း အားဖြင့် တစိတ်တဒေသ ပြောင်းလဲသွားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် သူမ၏ လုပ်ငန်းမှာ နောက်ဆုံး၌ လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်ထားရမည်ဖြစ်သည်။ မျက်မမြင်သုံးစက်မှာ တနည်းအားဖြင့် ခဲယဉ်းသောအရာဝတ္ထုတခုဖြစ်ပေသည်။ သူမကလဲ သူမ၏လက်နှိပ်စက်ပေါ်မှာဘဲ တခါထဲ ရိုက်နှိပ်တတ်သော အလေ့အကျင့် ရှိခဲ့ပေသည်။ သူမသည် အသေးအဖွဲ့ ကိစ္စကလေးသည်ပင် သူမ၏ မျက်မမြင်သုံး လက်ရေးမူကိုမှီခိုလာခဲ့ရသည်။ သူမသည်လွန်ခဲ့သောတနှစ်ကျော်ကာလက သူမ၏ အထုပ္ပတ္တိကို စတင်ရေးသားလာရာမှတ်သားချက်များဟူသမျှ စာမျက်နှာပေါင်းတရာ တိတိ မျက်မမြင်သုံး ကရိယာမှ ထုတ်နှုတ် ရေးသားရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သူမ၏ လက်ရေးစာမူဖြင့် မှတ်သားခြင်း မပြီးဆုံးမှီ ဤမှတ်သားချက် များကို မှားယွင်း၍ ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ရပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူမ၏ အထုပ္ပတ္တိရေးသားရာတွင် လက်နှိပ်စက်ကို အမှီသဟဲပြုကာ သူမ ဦးကြောက်ဝယ် မှတ်သားမိသလောက် စက်တင် ရိုက်နှိပ်ရင်းသီးခြားအကြောင်းအရာများကို မစွဲဆူထိမင်က တဖန် ပြန်လည်ဘတ်ပြုခဲ့ရပေသည်။

လွန်ခဲ့သောစူလိုင်လက သူမသည်နောက်ဆုံးအခင်းကို ခွန်စိုက်အားစိုက် ရေးသား ပြီးဆုံးသည်နောက် အထုပ္ပတ္တိတစ်ခုလုံး ပြန်လည်ရေးသားလေသည်။ သူမ၏ မိတ်ဆွေကောင်း မစ္စတာ ဝီလျံ ဝိတ် န် သည်။ မဂ္ဂဇင်းတွင် ထည့်သွင်းမည့်စာမူ ပြင်ချက်များမှ သူမအတွက် မျက်မမြင်သုံး ကော်ပီတစ်ခုကို အပြည့်အစုံ ရှာဖွေပေးသည်။ ထိုနောက် ပဋ္ဌမအချိန်တုန်းကဆိုလျှင် သူမသည် ရုတ်တရက် ချက်ခြင်းသူမ၏ လက်ချောင်းဖြင့် လက်ရေးစာ မူတစ်ခုလုံးကို ဘတ်ရှုခဲ့ပေသည်။ သူမသည် စာပိုဒ်များ ထပ်တလဲလဲဖြစ်နေခြင်း၊ စာမျက်နှာအခင်းများ အစီအစဉ် ကွဲလွဲခြင်းစသည်တို့ကိုတွေ့ရသည်။ သူမ၏ကိုယ်ရေးရာဇဝင်စီကုန်းခြင်းမှာ လုံးဝအခင်းတိုများ ဖြစ်နေ၍၊ ထိုအခင်းများကို တဖန်ပြန်ခါ ခွဲခြားသမူ ပြုရပြန်သည်။

အချို့ စာပိုဒ်များမှာ နဂိုအနေအထားအတိုင်း အချို့မှာ သူမ၏လုပ်ငန်းအခြေအနေများမှ ထုတ်နှုတ် ဖော်ပြခြင်းပြုပေသည်။ သူမသည် အကြောင်းအရာ အထုပ္ပတ္တိတစ်ခုထက် မျက်မမြင်သုံး စာပေများကိုသာ တတ်မြဲတတ် ရေးသားခဲ့လေသည်။ အသေအချာကောက်နှုတ်၍ တော်ပြုရပါမူ၊ သူမ၏ဝတ္ထုမြောက်များစွာသော စာပိုဒ်များမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာရပ်တို့ဖြင့် ရေးသားသည့် ထိုတိုတောင်းတောင်း စကားပြော ရေးသားနည်းများသာ ဖြစ်သည်။ တခါတရံ၌ အခြေခံကလေးက ၎င်း၏ မူရင်းသတ်မှတ်ချက်များကို တော်ပြုပေသည်။

ဝတ္ထုကြောင်းကိုတဖန်ပြန်လည်ရေးသားရာ၌မစ္စကယ်လာသည် သူမ၏မျက်မမြင်သုံး လက်နှိပ်စက်ဖြင့်သီးချားစာမျက်နှာများကို အမှားအမှန် ပြုပြင် ခဲ့ပေသည်။ သူမသည် လက်နှိပ်စက်ဖြင့်ရှည်လျားသော ပြင်ဆင်ချက်များကို ရေးသားကာ စာလုံးတိုင်း စာလုံးတိုင်း ကာရံဝါကျ ညီညွတ်အောင် စီစဉ်သမှု ပြုတော့သည်။ ထိုနောက် ဝတ္ထုတခုလုံးကို သူမ၏ မျက်မမြင် စာကော်ဖီမှ ဘတ်ရှုကြည့်သည်။ ဘတ်ရင်း အမှားအမှန် ပြင်၍ လက်ရေးမူဖြင့် တိုက်လျက်ပြီးမှ စာပုံနှိပ်သူထံသို့ ပို့လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ပြန်လွန် စစ်ကြောသမှု ပြုနေစဉ်အတွင်း သူမသည် စာပိုဒ်များနှင့် အကြောင်းအရာ အဓိပ္ပာယ် ပြဿနာရပ်များကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း ပြုသည်။ သူမသည် သူမ၏လက်ချောင်းကို မျက်မမြင် လက်ရေး စာမူပေါ်တွင် အပြေးအလွှား စမ်းသပ်ရာမှ ယခုအချိန်၌ ရပ်တန့်ကာ အမှားအမှန် ပြင်ဆင်ချက်များကို ညွှန်ပြသည့် မျက်မမြင်စာ မှတ်စုများဖြင့် ပြန်လည် တိုက်ကြည့်နေတော့သည်။ သူမသည် အချိန်ရသလောက် လက်ရေးမူနှင့်ကိုက်မကိုက်ကိုကျယ်လောင်စွာဘတ်ကြားနေသည်။

သူမသည် စာရေးဆရာကြီးတယောက်က သူ့အယ်ဒီတာ သို့မဟုတ် မိတ်ဆွေများ ပြောကြားချက်ကို နားထောင်သကဲ့သို့ ယခုအချိန်၌ ဝေဖန်ချက်များကို သူမက နားထောင်ခဲ့သည်။ အကောင်းဆုံးဝေဖန်သူ မစ္စဆူလီဗင်က စာစီစာကုံး ရေးသားခြင်း၊ ပြန်လွန် စစ်ဆေးခြင်းမှ

စ၍၊ အရေးကြီးသော အချက်အလက်ဟူသမျှ ယူနီဖြင့် ပြောပေသည်။ သတင်းစာတစောင်ကမူ မစွဲကပ်လာသည့် စာအုပ်ဖြစ်မြောက်အောင် ရေးသားခြင်းအတွက် စိတ်အားထက်သန်သော မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများ အကျအညီဖြင့် တစုံတရာ အကြောင်းများကို ဩဇာညောင်းစေလျက်၊ စာအုပ်တွင် ရေးသားဖော်ပြခဲ့ ဘူးသည်ဟု ဆိုသည်။ မှန်ကန်သော အကြောင်းတချက်မှာ- သူမသည် မြောက် များစွာသော အကြံဉာဏ်များကို လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် ထင်လောင်း ဖြည့်စွက်ခါ၊ ထိုးတက်မှု ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်သည် မစွဲကပ်လာ၏ လွတ်လပ်သော တန်ခိုး အာနိသင် အစွမ်းတက်မှုအတွက် နောက်ဆုံး သက်သေခံချက်ပင် ဖြစ်ပါပေသည်။

တဦးတယောက်နှင့် စစ်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာ။

၁၉-ရာစုနှစ် အတွင်း၌၊ စိတ်ပါဝင် စားသွယ်ရာ အကောင်းဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးမှာ နုပိုလီယံနှင့် ဟယ်လင် ကယ်လာတို့ဖြစ်သည်ဟု စာရေးဆရာကြီး 'မတ်ခ်တွမ်း' ကပြောခဲ့လေသည်။ ဤကဲ့သို့သော ချီးကျူးချက်နှင့်အတူ ကန္တာကြီးသည် သူမအား သူမ ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ထက် ပိုမို၍ ကြည်ညို လေးစားကာ ဖြောင့်မှန်ကြောင်း ထင်ရှားစေပါသည်။ မရေးသားခဲ့ဘူးသော သူမ၏ အကြောင်းအရာ တိကျမှန်ကန် ကြီးကျယ်ပုံကို တော့ တဦးတယောက်မျှ မပြောပြနိုင်ပါ။ ကွန့်ပ်သည်

သာ အားလုံးသော အကြောင်းအရာများကို မစ္စကယ်လာ
၏ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ အနည်းငယ် ပိုမိုသည့်
အချက်အလက် မျိုးစုံမှ ထပ်လောင်း ဖြည့်စွက်ခါ သူမ
တဦးတည်းသာ စပ်ဆိုသော အကြောင်းအရာကို သိသ
မျှ ရေးသားခြင်း ပြုနိုင်ပါပေသည်။

မစ္စကယ်လာသည် အရပ်မြင့်၍ သန်မာထွားကြွင်းကာ
အစဉ်သဖြင့် ကျန်းမာရေးနှင့်ပြည့်စုံသော အမျိုးသမီး ဖြစ်
ပေသည်။ သူမသည်နဂိုရ်အနေထက်ပိုမို၍ လှုပ်ရှားတက်
ကြွသောသဘောထားရှိသည်။ အကြောင်းမှာ-သူမသည်
လူများအား အင်္ဂလိပ်စကား အများဆုံး ပြောခြင်းထက်
သူမ၏လက်များကို ပိုမို၍ အသုံးပြုကြောင်း ဖော်ပြလေ
သည်။ ဤအလေ့ အကျင့် အတွက် တခု တည်းသော
အကြောင်းအရာမှာ သူမ၏လက်များသည် ထူးထူးခြား
ခြား ရှည်လျား၍ ကျွန်ုပ်တို့ အမြင်ဖြင့် ပြောရသော်-
မျက်လုံးအစား လျင်မြန်စွာ ထိတွေ့ စမ်းသပ်နိုင်ဘွယ်ရာ
အရည်အချင်း သတ္တိအတွက် ကရိယာတန်ဆာပလာများ
ဟုပင် ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ အားလုံးသော နားမကြားသူ
များမှာ သဘာဝအားဖြင့် စကားပြောဆိုကြသည့် အခါ
လှုပ်ရှားခြင်းပြုကြသည်။ မှန်ပါသည် တခါတရံ သူတို့အ
အတွက် အကောင်းဆုံးသော နည်းလမ်းမှာ ‘အက်တေး
ဒလ်အက်ဝဲ’ တည်ထွင် ခဲ့သည့် လက်ပြ ချေပြ ဘာသာ
သင်္ကေတဖြင့် ကိုယ်ခန္ဓာလှုပ်ရှားခြင်းမှစုံစပ်တကျ ဆက်
ဆန်ရေးကို ပြုလုပ်အပ်သည်ဟု ယုံကြည်ရပေသည်။

မစ္စကယ်လာ စကားပြောသောအခါ၊ သူမ မျက်နှာသည် သူမ တွေးထင်သည့်အတိုင်း စိတ်ထားနှင့် အညီ ဖေပြိုင်စွမ်းရှိသည်သာမက ကြည်လင် ရှင်ပြလျက်ရှိပေသည်။ အမူအရာဖေပြိုင်ခြင်းမှာ စကားပြော သကဲ့သို့ အဓိပ္ပါယ်တဝက် နားလည်စေ ပါသည်။ သူမကား အခြားသူ၏ ဖေပြိုင် ပြောကြားချက် ကိုတော့ မသိပါချေ။ သူမသည် ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေတစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံလျှင် သူမ၏လက်များသည် အဘယ်သို့ပင်မိတ်ဆွေ၏ မျက်နှာဆီသို့သိရှိရန် လျင်မြန်စွာရောက်သွားစေကာမူ၊ 'ပါးစပ်ကလဲ တွန့်လိမ့်နေတာဘဲ'ဟု ပြောလေ့ ပြောထ ရှိပေသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် သူမသည် ပုတ်ခတ်နေသောမျက်လုံး သို့မဟုတ်-ညှိစီသည့်အသံမှသတိမေ့လျော့ချက်ကို ဝါကျများ၏ထက် ငှက်မျှ အဓိပ္ပါယ်သိသာရန် တတ်နိုင်လာပေသည်။

သူမ၏လူများအတွက် မှတ်ဉာဏ်မှာ ထူးထူးခြားခြား အာရုံမူးလျက်ရှိပါပေသည်။ သူမသည် တဦးတယောက်၏ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ပုံခြင် မဟူဘဲ၊ ကွဲပြား ခြားနားချက်ကို သိသည်။ ကျက်သားများတင်းကြပ်စွာ ဆုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် ထူးခြားသောလက္ခဏာရှင် အားလုံးပင် နှိုးနှောခြင်းမပြုမီ လက်ချောင်းများ နှင့်ဆုပ်ကိုင်၍ အမှတ်တရဖြစ်စေပါသည်။

မစ္စကယ်လာနှင့် မစ္စဆူလီဗင်တို့၏အထူးခြားဆုံးအမူအရာမှာ နှစ်မြူးနေကြခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကောင်း

ဆိုရပေမည်။ ကျွမ်းကျင်ခြင်းမှာ စကားလုံးများကို အသုံး
ချွတ်တတ်ခြင်းနှင့် သူတို့တတွေနှင့်ကစားတတ်သော သူမ
၏ အလေ့အကျင့်၊ မှတ်သွယ်ရာစကားများနှင့် လင်္ကာတို့
များကို အဆင်သင့် ရေးစွမ်းနိုင်ခြင်းတို့ဖြစ်ပေသည်။

တစုံတယောက်က သူမအား စာပေ သင်ကြားခြင်း၌
နှစ်သက်မှု ရှိမရှိ မေးမြန်းရာ၌...

‘ဟုတ်ကဲ့၊ ကျမနှစ်သက်ပါတယ်ရှင်။ ဒါပေမဲ့ ကျမ
ကစားရန်စားတာကိုလဲ သဘောကျတာတဲ့။ တခါတလေ
တော့လဲ ဘူရိယာတွေ ကျမကိုယ်ထဲ သွတ်သွင်းထားနိုင်
ရင် ကောင်းမှာတဲ့လို့ တောင် တွေးမိပါတယ်ရှင်’ဟု သူမ
က ပြန်ပြောပါသည်။

သူမသည် ဒေါက်တာ ဖါနက်စ်နှင့်တွေ့ဆုံသောအခါ
ကောလိပ်ကျောင်းမှ ပရော်ဖက်ဆာများ သူမကို မပြော
ပြသေးသည့် ရှိတ်စပီးယား၏ ကျောင်းသားဘဝ၊ ကျွန်ုပ်
တို့ အားလုံး သိထားကြံ ပြီးသော ရှိတ်စပီးယားသည်
ရေဖြန်းမင်္ဂလာခံယူခါ လက်ထပ်၍သေဆုံးသွားကြောင်း
ကို သူမ သိရှိအောင် သတိပေးစကားပြောကြားခြင်းဖြင့်
သိခွင့်ရခဲ့သည်။

ကောင်းပါတီရှင်၊ ဒီလိုဆိုရင် သူဟာ အသွန်အရေ
ကြီးတဲ့ အမှုကိစ္စတွေအားလုံး ပြုလုပ်ပြီးစီးသွားတယ်လို့
ယူဆနိုင်တာပေါ့’ဟု သူမက ပြန်ပြောလိုက်ပေသည်။

တကြိမ်က အက္ခရာနည်းဥပဒေကို သင်ကြားနေသော
ခိတ်ဆွေတဦးသည် (ဂျီ) အက္ခရာကို သင် ကြား စဉ်

သင်္ကေတ စာပျင်တခုပေ၏တွင် (၅၅)နှင့်တူသည့်(အိပ်ချ်)
ကိုချည့် လက်ချောင်းကလေးနှစ်ချောင်းက ရောက်ရှိသွား
တော့သဖြင့်၊ မစ္စကယ်လာသည် နောက်ဆုံး၌ ထိုသူအား
'သေနပ်မောင်း နှစ်ခုစလုံးနဲ့ ပစ်နေတာသား'ဟု ပြောခဲ့
ဘူးလေသည်။

တခါတုန်းကမစ္စတာဂျိုးဇက်(ဖိ)ဂျက်ဖါဆင်သည်မစ္စ
ကယ်လာအား သူမ၏ ခေါင်းထဲတွင် ဘယ်ကဲ့သို့သော
ဥာဏ်တုံးဥာဏ်ခဲများ ရှိနေကြောင်းကို ရှင်းလင်းပြောပြ
ခဲ့ပေသည်။

'အဲဒါဟာ မင်းရဲ့ ဆုတံဆိပ်ကို တိုက်ခိုက်ယူနေတဲ့
ဥာဏ်တုကလေးပေါ့ကွဲ့'ဟု သူကပြောခဲ့သည်။

'အခက်အခဲမျိုးစုံကို ဆန့်ကျင်ဘက် ရင်ဆိုင်တိုက်ရ
တာကလွဲလို့တော့ ကျမ ဘယ်တော့မှ မတိုက်ခိုက် ခဲ့ပါ
ဘူး'ဟု သူမကပြန်ပြောလိုက်သည်။

မစ္စကယ်လာ၏ စိတ်တံခိုးမှာ သူရသက္က^၀နှင့်ပြည့်စုံ၍
လေးနက်သော စိတ်ဓါတ်မျိုး ဖြစ်ပေသည်။

သူမသည် (၁၃)နှစ်သို့ အရွယ်လောက်တုံးက ဆို
လျှင် စကားပြော သင်ကြားရန် သူမ၏စိတ်ကို သန့်ဋ္ဌာန်
ချမှတ်ခဲ့ပေသည်။ သင်ခန်းစာများကိုလေ့လာသင်ကြား
ခွင့် မရချိန်ကထဲက သူမ ဆရာအား အနားမပေးဘဲ
စုံစမ်းမေးမြန်းခဲ့သည်။ ပညာဗဟုသုတ ပြည့်စုံသူများနှင့်
ယုတ်စွာအဆုံး မစ္စဆူလီဗင်ကပင် သူမ၏ ပျော်ရွှင်ရေး
အတွက် ဆန္ဒပြည့်ဝအောင် အတတ်နိုင်ဆုံး ကူညီအား

ပေးသမှုပြုကာ အောင်မြင်မှုကိုပါ စမ်းသပ်ချက် တခုပြီ
တခုနှင့် သူမအပေါ် လိုက်လျောခဲ့ကြပေသည်။ ယင်းသို့
မနေမနားကြိုးပမ်းအားထုတ်ချက်က သူမအား ကောလိပ်
ကျောင်းသို့ တက်ရောက်သင်ကြားခွင့် ရခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေ
သည်။ သူမသည် စာမေးပွဲများ အောင်မြင်၍ ကျောင်း
ဆက်လက်နေထိုင်ခွင့် လက်မှတ် ရ ရှိ ပြီး သည် နောက်
'ရက်ဒီ ကလီးဒ်' ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် အခြား ပုဂ္ဂိုလ်
များက ပညာ ဆက်လက်မသင်ကြားရန် အကြံဉာဏ်ပေး
ကြသည်။ သူမကား၊ ဤသို့လျှင် တနှစ်နှောင်းခဲ့ရသည်။
သို့စေကာမူ၊ သူမသည် သူ့အကြံအစည်အတိုင်း ကော
လိပ်ကျောင်းသို့ ဆက်လက်၍ ပညာမသင်ရမခြင်း စိတ်
ကြေနှပ်မှု မရှိခဲ့ချေ။

သူမဘဝသည် တခြားလူများ စီမံပြုလုပ်ကြသကဲ့သို့
ပင်၊ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ချက်များမှာ တဆင့်ပြီးတဆင့်
ချောမောစွာတက်သွင်းခဲ့ပေသည်။ သူမ၏အောင်မြင်ခြင်း
မှာလည်း တခြား ပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ သူ မ ကိုယ် တိုင်
ဒင်ပြည့်ကျပ်ပြည့် ကြိုးစားသည်နှင့်အမျှ ပြီးပြည့်စုံစွာ
အောင်မြင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ သူမ၏အသိုက်မှီမှု မှန်သမျှ
ဆန္ဒ မပြည့်ဝမှု မှန်သမျှ သူမ၏ စိတ် ဓါတ် အား ပေး
ချက်ဖြင့် ထူထောင်သမျှ ပြုနိုင်ခဲ့ပေသည်။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်
တဦးဦး သွားနိုင်သော နေရာတိုင်း သူမသည်လဲ သွား
ရောက်နိုင်ခဲ့ပေသည်။ သူမ၏ ကိုယ်လက် ကျန်းမာရေး
လေးစားမှုမှာ 'စတီဗင်ဆင်' ကဲ့သို့ ရဲရင့်ခြင်း ရှိလှပေ

သည်။ ထိထို့ရုံနှင့် တင်ပို့ တရိရိ ဖြစ်နေသော ကောင်
ကလေးအတွက် လူငယ်ကလေး ‘စတီဗင်ဆင်’ က ကြိုး
စားအားထုတ်၍ ချော့မော့ခဲ့ပေသည်။ မစ္စကယ်လာမှာ
ထိုလူငယ် ကလေးနှင့် တူလှပေသည်။ သူမသည် သစ်
တောများထဲသို့ လှည့်လည်ကာ ရွှံ့ပုတ်အောက်သို့ တိုး
ဝှေ့လျက် ဆူးခြစ်ခံပြီး သွေးထွက်သံယို ဖြစ်ခဲ့သည်တိုင်
အောင် သူမကား သူ့ကိုယ်သူ နာကြင်မှု ဖြစ်စေပါသည်
ဟု ဝန်ခံခိုင်း၍ မရနိုင်ချေ။ နောက်တကြိမ်တွင် ဤကဲ့သို့
တောထဲထွက်၍ မသွားဘဲ အိမ်၌ကစားရန် သွေးဆောင်
ဖြားယောင်းမှု မပြုနိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ထိုကြောင့်လူများက သူမအား တစုံတရာစမ်းသပ်၍
ကြိုးစား ကြည့်သောအခါ သူမသည် မျက်မြင် နား
ကြား လူများကဲ့သို့ ပျော်ပွဲအိုင်ပွဲ ပြေးခုန်ကစားပွဲ၌ အံ
ဘယ်ချလောက် အကြောင်းယုတ္တိမရှိသည့် အချက် အ
လက်များနှင့် စမ်းသပ်စေကာမူ ဆုံးဖြတ်ထားသည်အ
တိုင်း လုလွှာပိရိယမပေါ့ဘဲ ဆောင်ရွက် နိုင်စွမ်းရှိခဲ့
ပေသည်။

အမေးပုစ္ဆာတရပ်ကို ဖြေဆိုရန် သူမ မသိသောအခါ
တိုင်း အဖြစ်နိုင်ဆုံးကို သေသေချာချာ စဉ်းစား တွေး
တောခြင်းပြုသည်။ မျက်စိမြင်သူက အရောင်ကို ပြောပြ
နိုင်သလို သူမအားသင်၏ကုတ်အင်္ကျီအရောင်ကိုမေးလျှင်
သူမသည်အင်္ကျီကိုစမ်းသပ်၍ ‘အနက်ရောင်’ဟု ပြောပြ
ပါလိမ့်မည်။ အကယ်၍ အင်္ကျီအရောင်က အပြာဖြစ်နေ

သဖြင့် သူမအား နာလိုခံခက် ဖြစ်စေအောင် အပြာဖြစ်
နေကြောင်း ပြောပြလျှင် သူမသည် သင်အား နှစ် နှစ်
ချိုက်ချိုက် ပြန်လည်ဖြေဆိုတတ်ပါသည်။

‘ရှင် ဒီ သိုသိနေတဲ့အတွက် ကျမဝမ်းလဲသာပါတယ်။
ကျေးဇူးလဲတင်ပါတယ်။ ရှင် သိချက်နဲ့ များ ဘာကြောင့်
ကျွန်မကို မေးရသလဲရှင်’

သူမ၏နက်နက်နဲနဲ ပေ လာ စူးစမ်းမှု စွန့်စွန့်စားစား
ဆောင်ရွက်မှုညာဉ်က သူမအား စိတ်ဝါတ်ထက်သန်စေ
လျက်။ စိတ်ပညာချပ်ကို စမ်းသပ် တည်ထွင်သူအတွက်
အရှိလိုသော အကြောင်းအရာတခု ဖြည့်စုံအောင် စီစဉ်
ပေးသလို ဖြစ်စေပါသည်။ ဒါတွင်မကသေးပါ။ မစ္စကယ်
လာသည် ပိန္နားညာချပ်ကို ဘာကြောင့် လေ့လာ စူး
စမ်းမှုပြုခဲ့ခြင်းကိုလဲ မစ္စဆူလီဗင်က သိရှိခဲ့ပါ။ သူမကိုယ်
တိုင်ကတော့ စမ်းသပ် တည်ထွင်ချက် များကို ပြုလုပ်ခဲ့
သည်မဟုတ်ပါ။ စိတ်ပညာရှင်တယောက်က သူမအား
မစ္စကယ်လာသည် အိပ်နေရင်း သူမ၏ လက်ချောင်း များ
ဖြင့် စာလုံးပေါင်းမပေါင်း မေးမြန်းသောအခါ။ မစ္စဆူလီ
ဗင်က ဤကဲ့သို့ အသေးအမွှေးကိစ္စကလေး များကို ထိုင်၍
စောင့်ဆိုင်းပြီး ပြုလုပ်ရမည့်တန်ဖိုးကို သူမမတွေးတော
ခဲ့ပါဟု ပြန်ပြောပါသည်။

မစ္စကယ်လာမှာ အပေါင်းအသင်း များနှင့် သီးခြား
နေထိုင်လိုစိတ် ရှိပေသည်။ အကယ်၍တဦးတယောက်က
သူမအား ရယ်စရာ မော့စရာ ပြုလုပ် ပေးလျှင် ရယ်မော

တတ်ပါသည်။ ယခုလဲဘဲ သူမကြားရသမျှ ပြုံးပြုံး
ရယ်ရယ်နှင့် နားထောင်ပေသည်။ တခြားပုဂ္ဂိုလ် များက
စိတ်ပါလက်ပါ တူရိယာဝိတသံစုံများကို တီးမှုတ်သီဆို
နေလျှင် သာယာနာပျော်ဘွယ် ထွက်ပေါ်လာသော ဂီတ
အာရုံတရုတ် အလေး ဂရုပြု၍ နားစိုက်ခြင်းဖြင့် သူမ၏
မျက်နှာအမူအရာမှာ ကြည်လင် တောက်ပလာပါသည်။
မွန်ပါသည်။ သူမသည် မစ္စဆူလီမန်၏ လှုပ်ရှားချက် များ
ကို တသွေမတိမ်း အာရုံခံစားရင်း သူမ၏စိတ်ဓါတ်အား
ပြန်လည်အသိဝင်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် တခါတရံ
သူမအား လက်ချောင်းများဖြင့် စာလုံးပေါင်း၍ စကားမ
ပြောဘဲ ပါးစပ်မှ အသံထွက်လျက်ပြောသည်ကိုပင် ဘာ
ပြောနေကြောင်း သူမသိရှိနေခြင်း ဖြစ်ဟန် တူပါသည်။
ဤနည်းအားဖြင့် သူမသည် သာယာ ညိုနွဲ့ညောင်းသော
ဂီတအသံကို အရသာခံ၍ ပျော်နှစ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဂီတသည် သူမအား သွေးကြောများ လှုပ်ရှား ထကြွ
စေလျက် အနည်းငယ်မျှ အဓိပ္ပါယ်ဖော်နိုင်ကောင်းဖော်
နိုင်ပါလိမ့်မည်။ သူမသည် သီချင်းမဆိုနိုင်၊ စန္ဒယားမတီး
နိုင်သော်လည်း စောစောအချိန်ပိုင်းက လေ့လာစမ်းသပ်
ချက်များအရ အသံနေအသံထားမှန်ကန်အောင် တီးကွက်
များကိုစမ်းကာ သွက်သွက် လက်လက် သင်ကြားနိုင်ပါ
သည်။ သူမ၏ ဂီတဖြင့် ပျော်နှစ်ခြင်းမှာ အသံထိုင်းများ
လေထဲတွင် လူ့လူ့မိပါလာချက်က အသွန်တရာ ကြည်
နူးမှုကိုပေးပေသည်။ သူမ၏ ထိတို့ စမ်းသပ်ချက်ဖြင့် ခိုင်

မာသော အကြောင်းအရာများ၏ ဂယက်ထိုင်းသံမှ ဂီတ
သံစုံကြူးချစ်ခြင်းကို နားထောင်ရန်ကား သူမ၏ တစိတ်
တဒေသ အထွေအကြုံဖြစ်ကြောင်း သံသယ မရှိသင့်ပါ။
ကြိမ်းပြင်ပေ၏တွင်ရှိသောစန္ဒယားလက်တန်များ ပေ၏သို့
သူမလက်ကို တင်သားနိုင်ခဲ့ခြင်းက သူမအဘို့ သောတ
အာရုံ ခံစားနိုင်ကြောင်း ပိုမို၍ သက်သေခံ အထောက်
အထား ဖြစ်ပေပါသည်။ သို့ရာတွင် သူမသည် လေလ
ဟာပြင်ထဲမှ လှုပ်ရှားခြင်းကို အာရုံခံစားနိုင်ဟန် တူပါ
သည်။ သူမသည် 'စိန်ဘာသိုလိုမြူး' ဘုရားရှိခိုးကျောင်း
ဝယ်လေသွင်း၍ တီးရသည့် စန္ဒယားကို တီးစဉ်က အ
ဆောက်အဦးတခုလုံး ခြေနင်းခလုတ် အမှတ်အသားများ
ဖြင့် အသံထွက်စေကာ လှုပ်ရှားသွားစေပါသည်။ သို့ရာ
တွင် ယင်းသို့ ဆူညံလှုပ်ရှား အသံ ထွက် လာ ခြင်း က
သူမအတွက် ပျော်ရွှင်မှု ခံစားရေးတွင် အတူတကွ
တက်ညီသည့် အကြောင်းချင်းရာတော့ မဟုတ်ပါ။
လေထဲမှ ရိုက်ခတ် လာသော လှိုင်းသံသည် တူရိယာ
မှတ်သားချက်များကဲ့သို့ သူမ၏ ဗတ်ဆန္ဒကို သွေးဆောင်
ဖျားယောင်းကာ တက်ကြွမှုအဖြေပေးသည်။ တခါတ
ရံ သူမသည် သူမ၏ လက်ကို အသံ ထွက်ပေ၏ လာရာ
လည်ချောင်းပေ၏သို့တင်လျက် အသံဆက်စပ်မှုအောင်
ကြိုးပမ်းလိုက်သောအခါ ဤသို့ ပြုလုပ်ချခြင်း အားဖြင့်
သူမအဘို့ ပျော်ရွှင်မှု ဖြစ်လာစေပါသည်။ သူမ၏အာရုံ
ခံစားခြင်း အာယံမျှလောက် ငြည့်ငြည့်ဝဝ ရှိသည်ကိုတ

ဦးတယောက်မျှ သိနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပါ။ မစ္စကယ်လာ
သည် ၁၈၉၅ ခုနှစ်က ထုတ်ဝေသော မဂ္ဂဇင်း တစောင်
ကို တတ်ရှုရင်း အမျိုးမျိုးအစားစား ရေးသားကြသည့်
စာရေးဆရာများ၏ စာပေအနုပညာ တတ်မြောက်ပုံ ဟူ
သမျှ အရသာခံခဲ့သည်။ စာရေးဆရာ စကမ်းမင်းမှာ
သူမ၏အသေစွဲပင် ဖြစ်ပါသည်။ သူမသည် စကမ်းမင်းနှင့်
ဘီးသိုဗင်တို့၏ စာပေများကိုတတ်ရှုရင်း စာပေ အရေး
အသား ကဲ့ပြားချက်ကိုလဲ သိရှိပေသည်။ ဤသို့ တတ်ရှု
ခဲ့ခြင်းဖြင့် တဦးတယောက်က သူမအား မေးမြန်း စုံစမ်း
လျှင် သူမမှတ်မိသမျှ ဒိုးဒိုးဒေါက်ဒေါက် ပြန်လည်ပြော
ကြား နိုင်သည်။

မစ္စကယ်လာ၏ဦးပမ်းချက်ဖြင့် လူများတကာနေ့စဉ်
ကြုံတွေ့ ဆုံဆီး နေရသောအမှုကိစ္စများကို သူမသည်လဲ
နားလည် လာခဲ့ ပေတော့သည်။ သူမ၏ပညာရေး ပိုမို၍
စံနစ်တကျ တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ သူမသည်စာအုပ်
များဖြင့် အလုပ်ရှုပ်ထွေးလာလေသည်။ ဤကဲ့သို့ အလွန်
တရာ စိတ်ပါဝင်စားကာ၊ ပညာရေးဘက်၌ အာရုံစိုက်
လာသူမို့လဲ မစ္စဆူလီဗင်မှာ သူမအတွက် နည်းကောင်း
လမ်းပြ ညွှန်ကြားရန် လွန်စွာလွယ်ကူ လာပေတော့သည်။
သူမနှင့်တွေ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းပင် မိမိတို့၏အကောင်းဆုံး
ကြံစည်စိတ်ကူးချက်များကို သူမအား-အသိပေးခြင်းဖြင့်
သူမတွင် ပညာဗဟုသုတ တိုးပွားလာစေပါသည်။ စကား
စမြီပြောဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သူမ၏မိတ်ဆွေများမှာ

နောက်အဘို့သော်-သူမ၏လက်ထဲသို့ စာလုံးပေါင်းဖြင့် စကားပြောခြင်းကို ရပ်စဲ ပစ်လိုက်ကြသည့် ပြဿနာချပ် မှာလည်း မလွှဲမရှောင် နိုင်အောင် ပေTပေါက် လာပေ တော့သည်။

‘ရှင်တို့ဘာအကြောင်းကို ပြောနေကြတာလဲရှင်’။

သူမသည် နေ့စဉ် ထွေမြင်နေရသူများအား ဤသို့တ စေ ပြောဆိုလာတတ်လေသည်။ ထိုကြောင့် သူမ၏ အ သေးစိတ် ကျိုးကြောင်းဆင်ချင် မေးမြန်းပြောဆို မှုသည် သူမတဦး တယောက်တည်းနှင့် စေ့စပ်သေချာစွာ ပြည့် ပြည့်ဝဝ ဖြစ်လာပေတော့သည်။ သူမသည်ဘဝ သက် တာတလျောက် ရံဖန်ရံခါ ထွေကြုံရသော အသေးအဖွဲ့ ကိစ္စကလေးများတွင် ဆွံ့ အ နေသော ဘဝမှ စကား ပြောကောင်းသူတဦး ဖြစ်လာပေသည်။

သူမ၏ဗဟုသုတများမှာ သူမအား ထိုက်ရိုက်အကျိုး ပြုလေသည်။ အပြင်သို့ထွက်၍ သူမ လမ်းလျောက် နေ သောအခါ သူမသည် အပင်ပုကလေးတပင်၏ သင်းပျံ့ ပျံ့ယနံ့ ဆွဲဆောင်မှုကြောင့် ရုတ်တရက် ရပ်တန့် ခိုက် လေသည်။ သူမသည် အပြင်သို့ထွက်၍ သစ်ရွက်များ ကို ထိကိုင်စမ်းသပ် ကြည့်သည့်။ ကမ္ဘာမြေပြင် ပေT ဝယ် ပေါက်ရောက်လျက်ရှိသော အရာဝတ္ထု များ အား လုံးကို သူမသည်ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ သေသေချာချာ စမ်း သပ်ရင်း သူမ၏လက်ချောင်းများထဲရှိ သစ်ရွက်များကို ဆုတ်ကိုင်ကာ ပန်းပွင့်များကို အနံ့ခံ စူးစမ်းခဲ့ခြင်းဖြင့်

ပျော်ပျော် ရှင်အိုင်နှင့် လမ်းလျှောက်ခြင်း ပြီးဆုံးသည်
နောက် အမှတ်တရပ်ဖြစ်နေပါသည်။

သူမသည်နေရာသစ်တခုသို့ရောက်သောအခါ အထူး
သဖြင့် နိုင်ယာဂရာ ရေတခွန်ကဲ့သို့ စိတ်ဝင်စားစရာ
ကောင်းသည့် နေရာတခုဝယ် သူမနှင့်အတူ လိုက်ပါသူ
တိုင်း (သူမနှင့်အတူ လိုက်ပါသူတိုင်းဟု ဆိုရာ၌ ထုံးစံ
အတိုင်း ဆရာမ မစ္စဆူလီဗင်ဘဲဖြစ်သည်) မှာ သူမသည်
အသေးစိတ်ရှုမြင်ကွင်းများ အနေအထားအသွင်သဏ္ဌာန်
ပြောပြချက်ဟူသမျှ နားထောင် မှတ်သားရခြင်းဖြင့် အ
လုပ်ရှုပ်လျက်နေပေတော့သည်။ မိမိတပည့်မ၏စိတ်ဓာတ်
ကို သိနှင့်ထားသောမစ္စဆူလီဗင်မှာလမ်းတလျှောက်တွင်
ထွေ့မြင်သမျှ အရာဝတ္ထုများမှာ ကောင်းနိုးရာရာကို ရွေး
ချယ်ကာ မစ္စကယ်လာအား ကျွန်ုပ်တို့မျက်လုံးများနှင့်ရှုပ်
ရှက်ခတ် ထွေ့မြင်ရသလို မဟုတ်စေဘဲ အကြောင်းအရာ
တို့တွင် သူမအတို့အပြင်ကန္တာ တချင်း၏ ရှုမျှော်ခင်းကို
ပြတ်ပြတ် သားသား တွေးထင်နိုင်ရန် စီမံပြောပြရလေ
သည်။ အကယ်၍သူမ၏ အပေါင်းအဖော် တဦးဦးက
လူမအား လုံလုံလောက်လောက်အသေးစိတ်ပြောမပြနိုင်
ပါမူ မစ္စကိုယ်လာသည် သူမ စိတ်ကြွေနှိပ်မှု မရမခြင်း
တွေးခေါ်စဉ်းစား၍ သဘောမပေါက်မခြင်း ပုစ္ဆာအမျိုး
မျိုးကို မေးမြန်းပါတော့သည်။

သူမသည် သူမ၏မျက်စိနှင့်မမြင်ရသော်လည်း ကျွန်ုပ်
တို့မျက်လုံးများက ကျွန်ုပ်တို့ဆန္ဒအတိုင်းမြင်စေနိုင် သကဲ့

သို့သူမ၏အတွင်းပိတ်ခတ် စွမ်းပကား ထန်ပြင်းစူးရှသ
 ယောက် အဓိပ္ပါယ်သဘော ပေါက်နိုင်ပါသည်။ လမ်း
 ရှောက်ရာမှ သူမပြန်လာသော အခါ မြင်ကွင်း များကို
 ပြောပြခဲ့သည်အတိုင်း ထင်ထင်ရှားရှား တိတိကျကျပင်
 ထိုအကြောင်းအရာကို တဖန် ပြန်လည်ပြောပြ တတ်ပေ
 သည်။ ရေးသားဖော်ပြချက်များနှင့် သူမဆရာမ ပြောပြ
 ချက်များမှ စက္ခုအာရုံနှင့် အသံအသုံးအနှုန်း နည်းလမ်း
 များ၏ အမှားအယွင်းတို့ကို သူမသည် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း အ
 တွေ့အကြံ တခုဖြင့် ပြုပြင်ယူဆနိုင်ခဲ့ပေသည်။ မှန်ပါ
 သည်။ သူမ၏ဘဝအမြင်မှာ စိတ်ကူယဉ် ကဗျာလင်္ကာကို
 အပြည့်အစုံခွဲထွင်၍ အထက်တန်း ကျကျ ရောင်စုံချယ်
 ကာ ကြည်နူးအောင် ရှုကြည့်ပေသည်။ သူမ ရှုကြည့်
 ထွေ မြင် သော စကြာဝဠာ ကြီးကား တကယ် အစစ်
 တည်ရှိနေခြင်းထက် အနည်းငယ်မျှ ပိုမိုသည့် ကပ်ကန္တာ
 တခုဖြစ်သည်မှာ သံသယရှိစရာမလိုတော့ပါ။ သို့ရာတွင်
 ထိုအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်သော ဗဟုသုတမှာ တဦးတ
 ယောက်ထွေးထင်နိုင်သကဲ့သို့ ပြည့်စုံခြင်းမရှိပါ။ တခါ
 တရံ၌ သူမသည် တဦးတယောက်မျှ သူမအား မပြောပြ
 ဘူးသော အကြောင်းအရာအချို့ ကိုပြောပြခြင်းဖြင့် သင့်
 ကိုအံ့ဩနေတတ်ပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပင်လယ်ရေ
 ထဲသို့ ဦးစွာပဌမ သူမဆင်းသက်ချိန်၌ ရေ အရသာ ငံ
 ကြောင်းကို သူမ မသိခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးမျိုး
 အစားစား ကွဲပြားလျက်ရှိသော မတော်တဆ ဖြစ်ပျက်

ခြင်းများနှင့်ကျွန်ုပ်တို့နေ့စဉ်ကြုံတွေ့နေရသည့် ပါတ်ဝန်းကျင် အဖြစ်အပျက်များက သူမအား ပြည့်စုံစွာလေ့လာ ကြည့်ရှုခွင့် မပြုနိုင်သေးချေ။ သို့ရာတွင် နှိုက်နှိုက် ချွတ်ချွတ် လေ့လာ စုံစမ်းခြင်းမှ သူမ၏ အမြင်ဖြင့် ပြီးသော ကမ္ဘာကြီးနှင့်အတူ သူမသည် အသေးစိတ် အကျွမ်းတဝင် စူးစမ်းမှုကြောင့် လုံ့လုံ့လောက်လောက် နားလည်ခွင့်ရရှိ ခဲ့ပေသည်။

သူမသည် သူမ၏ထိတွေ့ခြင်းအာရုံမှ သိရမှုအတွက် ပဋ္ဌမရှေးဦးစွာ လက်ဖြင့်စမ်းသပ်ခါ၊ အများဆုံး ကြိုးပမ်း ခဲ့ပေသည်။ ဤသိမှုအာရုံသည် အခြားမျက်မမြင် လူအချို့ တို့ထက် အလွန်တရာကောင်းကောင်းမွန်မွန်ပိုမိုထူထောင် နိုင်ခဲ့ခြင်းတော့မဟုတ်၊ မျက်မမြင် ‘လောရာဘရစ်မင်’ သည် အပ်ချည်မြင်၏ အကြီးအသေး ပုံသဏ္ဌာန် ကွဲပြား ခြားနား ခြင်းကို တိတိ ကျကျ ပြောပြ နိုင်၍၊ ထွ ပ သော ဇာများကိုပင် ထိုးနိုင်လေသည်။ မစ္စ ကယ်လာ သည်လဲ လက်ထိုးစာနှင့် အဝတ်အထည်များကို ချုပ်လုပ်နိုင်ပါ သည်။ သို့ရာတွင် သူမချုပ်လုပ်ပုံမှာ ပိုမိုကောင်းမွန်သော လက်ရာများဖြင့် သာလွန် ထူခြားချက်များ တွေ့ရှိရပေ သည်။ သူမ၏ အမျိုးမျိုး အစားစားသော အရည်အချင်း များနှင့် အောင်မြင် ပြီးစီးခြင်းတို့က သူမ၏ ထိတွေ့ခြင်း အာရုံအသိကိုချည့် အားကိုး၍ တည်ထွင်ရန် လုံ့လောက် စွာ အသုံးပြုခဲ့ခြင်းမဟုတ်ပါ။ ယင်းသို့အောင်မြင်ခြင်းမှာ နဂိုရ် အနေအထားအတိုင်း စိတ်အား ထက်သန်မှု၏ တ

မက်တွင် အလွန်တရာ ဝေးကွာစွာ တည်းရှိခဲ့ပေသည်။
တနေ့သော်-မိတ်ဆွေကဦးသည် မဂ္ဂကယ်လာအား ငွေ
ဒင်္ဂါးအမျိုးမျိုးဖြင့် စမ်းသပ်ခဲ့သည်။ သူမကား သူမမြှော်
လင့်ခဲ့သည်ထက် ငွေဒင်္ဂါးများကို စမ်းသပ်ရာ၌ ပိုမို၍၊
နှေးကွေးခဲ့ပေသည်။ သူတို့၏ အရှင်ပမာဏ အလေးချိန်
များကို စမ်းတဝါးဝါးနှင့် ချိန်ဆနေသည်ကို တွေ့ရပေ
သည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့နှေးကွေးခြင်းမှာ သူမသည် ငွေ
ဒင်္ဂါးများကို တယ်တော့မျှကိုင်တွယ်၍ မသုံးစွဲသလောက်
နီးနီး ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု ပြောသင့်ပါပေသည်။ မြောက်များ
စွာသော ဘဝအတွေ့အကြုံ အလုံးစုံဝယ် အသေးအမွှေက
လေးတို့ပါ မကျန်အောင် လေ့လာ စမ်းသပ်ခဲ့သူ မစ္စ
ကယ်လာမှာ ဤ အချက် တချက် ကို တော့ ချို့ ယွင်းခဲ့
ပါသည်။

သူမသည် အမြင့်မြောက်လက်မရှိသော ရုပ်ထုတခု၏
အကြောင်းအရာနှင့် အထူးထူးအပြားပြားတွေးတောကြံ
ဆခြင်းကို မမေ့ ပျောက်အောင် မှတ်သား ခဲ့ပါသည်။
မြေကြီးပေ၇တွင် ရပ်တည်၍ မချထားနိုင်သော လက်
တဝက်ရှိ ရုပ်ထုတခုထက် သာလွန်သေးငယ်သည့် တစုံမ
တရာ ရုပ်ထုကလေးအသို့မူ၊ သူမအတွက် လက်တွေ့စ
သပ်ချက်မပြုနိုင်ဘဲ လှလှပပ တွေးတောကြံဆမှု တ
အဖြစ်သာလျှင် သူမက ဖေ၇ပြသမှု ပြုပေသည်။ သူမ၏
လက်နှစ်ဘက်စလုံးနှင့် အရေးအကြောင်းကလေးများပါ
မကျန် ကိုင်တွယ်စမ်းသပ်နိုင်သော ရုပ်ထုကြီးများကိုမူ၊

၎င်းတို့၏ အထက်တန်းကျကျ ဘဝင်ကြံ အောင် ဆွဲဆောင် နိုင်စွမ်းရှိသည့် တန်ဖိုးကို သူမက သိရှိပါသည်။ သူမ သည် မိမိကိုယ်တိုင် စဉ်းစားတွေးတောခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ် တို့ သိနှင့် ထားသည်ထက် ပိုမို၍ သိနိုင်ပေသည်။ အ ကြောင်းမှာ သူမသည် ကျောက်ဆစ်ရုပ်ထု တခု၏ အ ကြမ်းပြင်းပုံလောင်းထားခြင်းကို လျင်မြန်စွာ ကိုင်တွယ် သုံးသပ်နိုင်ခဲ့၍၊ အတိုအရှည် အကြီးအသေးမှ မကြံ အောင် အမှန်အကန် တိတိကျကျ သိခဲ့သောကြောင့် ဖြစ် ပါသည်။ သူမသည် ဘော့စ်တွန်မြို့ရှိ အနုပညာပြတိုက် တွင်ရောက်ရှိစဉ် လှေခါးယစ် တခုပေါ်၌ မတ်တတ်ရပ် လျက် လက်နှစ်ဘက်စလုံး ဖြန့်ကာ ရုပ်ထုများပေါ်သို့ ကိုင်တွယ် စမ်းသပ်ခဲ့လေသည်။ သူမသည် အလွန်တရာ သေးငယ်သော မိန်းကလေးများ က၊ ပြနေသည့် ရုပ်ထု ကလေးတရပ်ကို စမ်းမိသောအခါ။

‘သီချင်းဆိုတဲ့လူတွေက ဘယ်မှာရှိသလဲ’ ဟု မေး မြန်းခြင်း ပြုတော့သည်။ သူမသည် သီချင်းဆိုသူများကို စမ်းသပ်တွေ့ရှိပြန်ရာတွင်....

‘တယောက်က သီချင်းမဆိုဘူး’ ဟု ပြောပြပါသည်။

သီချင်းဆိုသူ၏ နှုတ်ခမ်းအစုံမှာ ပိတ်နေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းသို့လျှင် သူမ၏နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ကြိုတွေ့နေရသော ဘဝသက်တာတွင် သူမ၏ အာရုံ၌ ကွဲကွဲပြားပြား သိရှိ နားလည်နေခြင်း၊ မျက်မမြင် စပေ သင်ကြား နည်းကို

ကျွမ်းကျင်ခြင်း အစရှိသည်များကား၊ တဦးတယောက်
သည်ပင် သူမ၏ အရည်အချင်းကို အကောင်းဆုံးခန့်မှန်း
နိုင်ပေသည်။ သူမ၌ ညွှန်ပြမှု အတွက် အသွန် တရာ မလုံ
လောက်သောအာရုံကလေးသာရှိဟန် တူပါသည်။ သူမ
သည် လက်ပွန်းတတီး နေထိုင်ရာ အခမ်းများထဲဝယ် အမှီ
သတဲပြုစရာမပါဘဲ စမ်းတဝါးဝါး သွားလာခြင်းပြုပေ
သည်။ မျက်မမြင်အများအပြားပင်အသံကိုမှတ်၍အကူအ
ညီယူလေ့ရှိသည်။ ထိုကြောင့်ပင် သင့်တင့်လျောက်ပတ်
သော နှိုင်းယှဉ်ချက်တခုထုတ်ဖော်ပြသရန် အခြား နား
မကြားသူများ မပါဘဲ ခက်ခဲခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူမ၏
အသွားအလာကျင်လည်ခြင်း၊ ဥာဏ်ထက်မျက် ခြင်းမှာ
နားကြားသူ လူကောင်းတို့လှုပ်ရှားချက်များက လမ်းညွှန်
ပြသလို မှတ်သား သွယ်ရာမျိုးတော့ မဟုတ်ပါ။ ကျွန်ုပ်
ကိုယ်တိုင် အခြား နားမကြားသူ များနှင့် စကားနှိုးနှော
ပြောဆိုခဲ့ဘူးပါသည်။ သူမသည် သူမ၏ လက်များဖြင့်
အသုံးချရန် ပြုလုပ်နိုင်သော လက်မှုပညာ တစုံ တရာမျှ
လေ့ကျင့်ခဲ့ခြင်း မရှိပါ။ သူမ ၁၂ နှစ်သို့ အရွယ်ရောက်
လာချိန်က သူမ၏ မိတ်ဆွေ ပန်းချီဆရာ-မစ္စတာအောင်
ဘတ် အိပ်၍ မန်ဆဲလီသည် သူမအားဖရောင်းစက္ကူတချပ်
နှင့် ကညစ်တချောင်းကို စမ်းသပ်ရေးဆွဲရန် ခွင့်ပြုခဲ့ဘူး
ပါသည်။ သူမသည် နှိုင်းဆီပန်းပွင့်ပုံနှင့် သစ်ရွက် များ၏
အနေအထား- သဘာဝတရား အလေ့ အထက်ကို ပုံစံ
သွင်းပြီးကာမှ ရေးဆွဲရန်စီစဉ်လျက် လှပကောင်းမွန်စွာ

ပြုလုပ်ခဲ့ဘူးကြောင်းကိုလဲသူက ပြောပြပါသည်။ သူမ၏ လက်များဖြင့် ကျွမ်းကျင်စွာ စိတ်တိုင်းကျ ပြုလုပ်ခဲ့ဘူးသည့် တခုတည်းသောအကြောင်းအရာတခုမှာ လက်နှိပ်စက်ရိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ၁၁-နှစ်သို့ အရွယ်မှစ၍ သူမသည် လက်နှိပ်စက်ကို စတင်အသုံးပြုခဲ့သော်လည်း သွက်သွက် လက်လက် မြန်မြန်ဆန်ဆန် ရိုက်နိုင်အောင်တော့ ဝိရိယ စိုက်ထုတ် ခဲ့ရ ပေသည်။

သူမသည် အမှန်အကန်စာလုံးမမှားဘဲ အထင့်အတင့် မြန်ဆန်အောင် ရိုက်တတ်ပါသည်။ သူမ၏လက်နှင့်ရေးသောစာမှာ တခါတရံ လက်နှိပ်စက် ရိုက်မဖြစ်မျှ အမှားအယွင်းများပါသဖြင့် သူမသည် ထိုအမှားစာလုံးတို့ကို လက်နှင့်စမ်းလျက် မစွသူထီဗင်အား ပြင်ဆင်ဘတ်ပြရန် တောင်းဆိုရလေသည်။ သူမ၏လက်နှိပ်စက်သည်၊ အထူးတလည် ကိရိယာ တန်ဆာပလာတပ်ဆင်ထားခြင်း မရှိပါ။ တခါတရံ၌ သူမ၏ လက်ချောင်းကလေးသည် စာလုံးများအပြင်အစွန်းဘက်သို့ မကြာခဏချော်ကျသွားတတ်သဖြင့် အညွန်းခလုတ် အနေအထား များကို ထိန်းသိမ်းထားရပေသည်။

မစွကယ်လာ၏အာရုံကြောအသိဖြင့်မျက်မမြင်စာလုံးအက္ခရာများကို ဘတ်ခြင်းမှာ တချို့တလေ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ဖြစ် ပေ ၏ စေ သည် ဟု ထင် ပါ သည်။ သူမ အားကောင်း ကောင်းသိ ကျွမ်းသော လူ များ က တောင် မစွသူထီဗင်၏ ‘ကြေးနု’ ပမာ လျင်မြန်စွာ သင်ကြားစေ

နိုင်ခြင်း'ကို သူတပည့်မ အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍
မဂ္ဂဇင်းများတွင် ရေးသားခဲ့ကြ လေသည်။ အကွရာစဉ်
လေ့ကျင့်နည်းမှာ အားလုံးသော ပညာတတ် နားမကြား
သူများအတွင်းဝယ် လေ့လာအလုံးပြုကြသည်ချည့် ဖြစ်
သည်။ အဘိဓါန်စာအုပ် အများ အပြားတွင် နည်းနာ
နိဿည်းစာလုံးထွင်မှု စွဲမြဲစွာ ဖွတ်မိနိုင်မှုကို ထည့်သွင်း
ဖော်ပြထားသည်။ မျက်မမြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏အမြင်မှာ သူ၏အ
ဖေအဖြစ် အသုံ ပြုသော လက်ချောင်းများဘဲဖြစ်သည်
သို့ရာတွင် ထိုလက်ချောင်းများကပင်သောတအာရုံခံစား
မှုကို အထောက် အကူ ပြုပေသည်။ မစ္စ ကယ်လာသည်
သူမ၏လက်ချောင်းများကို မိမိအားစကားပြောသူတဦးဦး
၏လက်ပေအသို့ ညှင်သာစွာတင်ထားလိုက်ခြင်း အားဖြင့်
စကားလုံးများကို မြန်နိုင်သမျှ မြန်စွာ စာလုံး ပေါင်းနိုင်ခဲ့
ပေသည်။ သူမသည် စာကြောင်း တကြောင်းကို ဖြစ်စေ
ဆီးခြားစကားလုံးများကိုဖြစ်စေ သဘိမဇ္ဈပါယ ရှင်း
လင်းပြောပြလေသည်။ မစ္စသူလီဗင်နှင့်နားမ ကြားသူများ
နှင့်အဘူတကွ နေထိုင်ဘူးသော တခြား ပုဂ္ဂိုလ် များ မှာ
ကား အသွန်လျင်မြန်စွာ စကားပြောနိုင်ကြပေသည်။ ဖြေး
ဖြေး ဆေးဆေး သင် ကြား ခြင်း အစား လုံ့လုံ လောက်
လောက် မြန်မြန်ဆန်ဆန် နာယူမှတ်သားခြင်း ပြုနိုင် ပေ
သည်။ လျင်မြန်စွာစကားပြောသူတဦး၏ စကားလုံးတိုင်း
ကိုတော့ လုံ့လုံလောက်လောက် မြန်မြန်ဆန်ဆန်မှတ်သား
ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ပေ။

မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်း မျက်မမြင်စာ ရေးသားနည်းများကို သင်ကြားနိုင်သူတိုင်း ၎င်းတို့အား တရက်တည်းနှင့်ဖြေးဖြေး ဆေးဆေးတော့ စကား ပြောနိုင် ပါသည်။ ရက်ပေါင်းသုံးဆယ်လောက် စေ့လာသင်ကြားခဲ့လျှင် မူမစွကယ်လာကိုဖြစ်စေ။ တခြားမျက်မမြင်ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းကို ဖြစ်စေ။ သူတို့၏ လက်ချောင်းများ မည်သို့ ပြုလုပ်နေကြသည်ဟု မလေ့လာဘဲ ချောချော မောမော စကားပြောနိုင်ပါသည်။ ဤသင်ခန်းစာကို လူအများအပြား ပိုမို၍သိရှိလာလေလေ၊ နားမကြားသော ကလေးသူငယ်များ၏ ဆွေမျိုးသားချင်းများ၊ ခိတ်ဆွေသင်္ဂဟများက ရုတ်တရက်ချက်ခြင်း မျက်မမြင်စကားပြောနည်း အကွေ့ရာစဉ်ကိုသင်ကြား တတ်မြောက် လာလေလေ၊ ကန္တာပေတီရှိ မျက်မမြင် အားလုံးမှာ ပိုမို ပျော်ရွှင် လာသည်နှင့်အမျှ ပညာရေးပါ ထူးထူးကဲကဲ တတ်ကျွမ်း လာ လိမ့် မည် ဖြစ်ပါသည်။

မစွကယ်လာသည် မျက်မမြင်များအတွက် စီမံထားသော ဖေါင်းကြွ ပုံနှိပ်စာလုံးများကို ဖြစ်စေ၊ အမျိုးမျိုး အစားစား မျက်မမြင်သုံး ကျောက်သင်ပုန်း စာပေများကို ဖြစ်စေ ဘတ်ရှု လေ့လာခဲ့ပေသည်။ ရိုးရိုးဖေါင်းကြွစာလုံးပါသော စာအုပ်မှာ-စာလုံးကြီးများရော စာကြောင်းငယ်များပါ နှစ်မျိုးစလုံး (ရောမ)ဘာသာဖြင့် စီစဉ်ထား ခြင်းဖြစ်လေသည်။ ဤစာကြောင်းများမှာ ရိုးရိုးအနေအထား၊ လေးထောင့်ပုံသဏ္ဌာန်၊ ဒေါင့်မှန်ပုံသဏ္ဌာန်များ

ပါဝင်ကြပေသည်။ စာကြောင်းငယ်များမှာ တလက်မ၏ ၁၆-ပိုင်း ၃-ပိုင်း မြင့်၍၊ လက်မလက်သဲခွန်လောက် ထူသောစာမျက်နှာမှ ဖေါင်းကြွလျက် မြင့်နေပေသည်။ စာအုပ်များမှာ ဗဟုသုတ စာအုပ်ကြီး တအုပ်ကဲ့သို့ ထူထဲသော အုပ်တွဲ တတွဲ ပမာဏ လောက် ကြီးမားလှသည်။ ဂရင်း၏ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများ၏ ရာဇဝင်အတိုချုပ်စာအုပ်မှာ အုပ်တွဲကြီး ခြောက်တွဲ ရှိပေသည်။ စာအုပ်များမှာ မလေးသန်လှပါ။ အကြောင်းမှာ၊ လက်နှိပ်စက်ရိုက် စာရွက်များမှာ တခုနှင့်တခုမနီးကပ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ မစ္စကယ်လာ၏ မိတ်ဆွေတယောက်သည် အမှောင်ထဲရှိသူမထံသို့ ရုတ်တရက်ချက်ခြင်း ရောက်လာသောအခါ သူမ၏လက်ချောင်းများဖြင့် စာမျက်နှာသွန်နေသည့် လှုပ်ရှားသံကိုကြားခြင်းကြောင့်သူမသည်ချက်မမြင်မကလေးဖြစ်ကြောင်း ခိုင်ခိုင်မာမာ ယုံကြည်သိုက်လေသည်။

မျက်မမြင်များအတွက် အကြောင်းအသင့်ဆုံး ပုံနှိပ်ခြင်းမှာ မျက်မမြင်သုံး လက်နှိပ်စက်တမျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းလက်နှိပ်စက်မျိုးတွင် အမျိုးမျိုး အစားစား ရှိရာ၊ အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်၊ နယူးရောက်ပွင့်ဟူ၍ လွန်စွာပေါများပေသည်။ မစ္စကယ်လာမှာ ၎င်းတို့အားလုံးကိုပင်တတ်တတ်သည်။ ပညာဗဟုသုတ အပြည့်ဝဆုံး မျက်မမြင်များမှာ အမျိုးမျိုးအစားစား မျက်မမြင်တာသာရပ်များကို အသိဆုံးဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ငြားသော်လည်း တဦးတယောက်သည် မစ္စကယ်လာ ကဲ့သို့ အများသုံး

အင်္ဂလိပ် မျက်မမြင်သုံး လက်နှိပ်စက်ကိုသာ ကျွမ်းကျင်
 နေပါမူ၊ ခဲခဲယဉ်းယဉ်း အကြပ်အတည်းတွေမှုမှ ကင်း
 လွတ်ပေလိုမည်။ ဤစာအုပ် တနေရာတွင် ပေ၇ ပြထား
 သော ပုံတူကူး စာအမှတ်အသားမှာ အစက်အပြောက်
 များဖြင့် အဘယ်ကဲ့သို့ ပေ၇ လွင် အောင် စီမံထား
 သည့် ရည်ရွယ်ချက်တခု ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစေ ပါ
 သည်။ စာလုံးတိုင်း-စာလုံးတိုင်း (စာ တ စောင် ဖြစ်
 စေ၊ သို့မဟုတ် အထူး တလည် အကျဉ်းချုပ်ထားသော
 မျက်မမြင်သုံး လက်နှိပ်စက်တခုဖြစ်စေ ဖြစ်နိုင်သော အ
 နေအထား ခြောက်လုံးတွင် နံပါတ်စဉ် ညွှန်ပြချက်များ
 နှင့်နေရာပြောင်းလွှဲခြင်းအားဖြင့်ဆက်စပ်ပူးပေါင်းမှုတခု
 ကို ပြုလုပ်ထားပေသည်။ မစ္စကယ်လာမှာ မိမိရဆောင်း
 ထားသော မှတ်တမ်းများကို သူမ၏မိတ်ဆွေများထံ စာ
 ရေးသားရန်မျက်မမြင်သုံးလက်နှိပ်စက်တလုံးရှိပေသည်
 ထိုလက်နှိပ်စက်တွင် ညွှန်ပြချက် ၆ မျိုးပါရှိသည်။ တ
 ချက် ရိုက်လိုက်ခြင်းဖြင့် အမျိုးမျိုး အစားစား ကွဲပြား
 သော စာလုံးများ ပေ၇ ထွက် လာလေသည်။ စန္ဒယား
 ပေ၇တွင် ညှိကြိုးတချောင်းကို တဦးတယောက်က တီး
 ခတ်သောအခါ။ ဂီတသံများ ပေ၇ထွက် လာသလို ဖြစ်
 သည်။ လက်နှိပ်စက်ရိုက်သူသည် စက္ကူထူ တချပ်တွင်
 အကွရာတလုံး ပြုလုပ်လျှင် ရိုးရိုး လက်နှိပ်စက်ရိုက်သူ
 မြန်သည်ထက် တဝက်လောက်နီးနီး မြန်အောင် ရေး
 သားနိုင်ပါသည်။ မျက်မမြင်သုံးလက်နှိပ်စက်မှာ အထူး

သဖြင့် စာအုပ်များထဲမှ စာမူများ ရေးကူးခြင်းအတွက် တခုတည်းသော အသုံးပြုဘွယ်ရာ ဝတ္ထုပစ္စည်းဖြစ်သည်။

မျက်မမြင်သုံးစာအုပ်များမှာ အရေအတွက်အားဖြင့် အလွန်တရာ နည်းပါးလှသည်။ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိရန်လည်း စရိတ်စက အကုန်အကျ များပေသည်။ ထုတ်ဝေသူများ မှာ အမြတ်အစွန်းအတွက် ရည်စူးလျက် လုံလုံလောက် လောက် ရောင်းချခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ သို့ရာတွင် မျက်မမြင် စာသင်ကျောင်းများအတွက် ဖောင်းကြွ စာလုံးရိုက် စာ အုပ်များ ထုတ်ဝေရန် အထူးတလည် ရပုံငွေများ ရ အောင်တော့ ရှာဖွေကြရသည်။ မျက်မမြင်အားလုံးအနက် မစ္စကယ်လာသည် သာလွန်ကံကောင်းသူ အမျိုးသမီးဖြစ် သည်။ စာအုပ်အများအပြားရှိသော သူမ၏မိတ်ဆွေများ က သူမအလိုရှိလျှင် မဆိုင်းမတွတ် ဆန္ဒပြည့်ဝအောင် အထူးသဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးကြသည်။ ‘ပင်ဆဲလ် ဗင်နီ ယာ မျက်မမြင်ကျောင်း’ မှ မျက် မမြင် စာနည်းပြ ဆရာ ‘မစ္စတာအီးအီးအောလင်း’ ကဲ့သို့ လိုက်လျော ကူညီမှု ပြုတတ်သောလူကြီးလူကောင်းများက သူတို့တွင် အခွင့် အခါရတိုင်း သူမအလိုရှိသမျှ စာအုပ်များကို တည်း ဖြတ် ရိုက်နှိပ်ပေးကြလေသည်။

မစ္စကယ်လာသည် စာဘတ်ခြင်းကိုနည်းဥပဒေကျကျ အလွန်လျင်မြန်စွာဘတ်ရှုခြင်းမပြုပါ။ သို့ရာတွင်သူမသည် ကျွန်ုပ်တို့မြင်ရသောစာလုံးများလောက် များများစားစား မထွေရသဖြင့် ဖြေးလေးစွာ မှန်မှန်ဘတ်ကြားခြင်း ဖြစ်

သည်။ ထိုပြင်လည်း သူမ၏ပင်ကိုယ်စိတ်ဓာတ် အလေ့အကျင့်ကိုက အရာခပ်သိမ်းပင် စေ့စေ့စပ်စပ် ဘတ်တတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ အကြောင်းအရာ တခုသည် သူမအဘို့စိတ်ပါဝင်စားမှု ဖြစ်လာလျှင် သို့မဟုတ် အနာဂါတ်အသုံးပြုရေးအတွက် ထိုအရာကိုမှတ်သားလိုသောအခါ သူမသည် မိမိ၏ ညာဘက် လက်မှ လက်ချောင်းကလေးများကို လျင်မြန် သွက်လက်စွာ ပြာယာခတ်မျှ စမ်းသပ်သမှုပြုတော့သည်။ တခါတရံ ဤလက်ချောင်းဖြင့် စမ်းသပ်ခြင်းမှာ အာရုံနှင့်မထွေထိဘဲ ဖြစ်တတ်သေးသည်။ မစ္စကယ်လာက အကွရာစဉ်လက်စွဲစာအုပ်ထဲတွင် သူမကိုယ်တိုင်စမ်းသပ်၍ အခြားတပါးသို့ စိတ်ရောက် သွားတတ်ပေသည်။ သူမသည် ခမ်းမကြီးထဲတွင် ခေါက်တုံ့ ခေါက်ပြန် လမ်းရှောက်သည့် အခါသော်၎င်း။ ဝရံတာတလျောက် အထက်အောက်ရှောက် ချိန်၌သော်၎င်း။ သူမ၏လက်နှစ်ဘက်မှာ သူမဘေးမှ ကပ်လျက် ငှက်တကောင်က လူးလာဆန်ခတ် အတောင်ခြင်း ယှက်ခါ ပျံသန်း သွားနေ သကဲ့သို့ အသွင်သဏ္ဌာန် ရှိပေသည်။

ထိတွေ့မှုအသိဖြင့် မှတ်ဉာဏ်သည် ကြိည့်မြင်ခြင်းနှင့် နားကြားခြင်းတို့၏ မှတ်ဉာဏ်ကဲ့သို့ တထေရာတည်းစွဲမြဲနေကြောင်းကို ကျွန်ုပ်အား ပြောပြဘူးပါသည်။ မိမိနှင့် မစ္စကယ်လာတို့နှစ်ဦးစလုံးပင် သူတို့ပြောပြသမျှကိုလက်ချောင်းများဖြင့် မှတ်မိကြံပှါသည်ဟု မစ္စသူလီဗင်ကပြော

ပြပါသည်။ အရာဝတ္ထု တခုကို အကြိမ်ပေါင်း များစွာ နားဖြင့် ကြားရသဖြင့် ထိုသို့သောအသံကြောင့် ကြားရခြင်းကိုကျွန်ုပ်တို့ပြန်လည်ပြောပြနိုင်သည့် မှတ်ဉာဏ်ကဲ့သို့သူမ၏ စိတ်မှတ်အရ မစ္စကယ်လာသည် အဏ္ဏရာစဉ် လက်စွဲစာအုပ်နှင့် ဝါကျတခုကို စာလုံးပေါင်း၍ ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိပါပေသည်။

နားမကြား မျက်မမြင် သူတိုင်းကဲ့သို့ မစ္စ ကယ်လာသည်လဲ ထူးခြားသော အခြေအနေတရပ်ကို အနံ့ဖြင့် အာရုံခံ၍ သိရှိရန်နားခေါင်းအားကိုး ပြုရပေသည်။ သူမငယ်ရွယ်စဉ်အချိန်ကလေးမတဝက အရာခပ်သိမ်းကိုပင် အနံ့ခံ၍ ဘယ်နေရာသို့ သူမ ရောက်ရှိနေကြောင်း မည်သည့် အိမ်နီးချင်း အိမ်အနားသို့ ဖြတ် သန်း သွား လာ ခဲ့ကြောင်း စသည်တို့ကို အနံ့ဖြင့်ကွဲပြားခြားနားစွာ သိရှိခဲ့ပေသည်။ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်၍ ဉာဏ်အမြော်အမြင် ကျယ်ပြန့်လာသောအခါ၊ သူမသည် ယင်းသို့သိမှုအတွက် အနံ့အာရုံခံစားခြင်းမှ လျော့ပါးလာလေသည်။ ယခုအချိန်အခါ၌၊ ၎င်းတို့၏ အနံ့ဖြင့် ကျယ်ပြန့်သည့် အကြောင်းအရာ ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ဖြစ်လာပေသည်။ အနံ့ဖြင့်သိမှု အာရုံခံစားခြင်းမှာ ယုတ်လျော့သွားလေသည်။ နားမကြားသော ဗုဂ္ဂိုလ်တယောက်သည်စကားပြောရာ၌ ဆွံ့ အနေတတ်သည် မစ္စကယ်လာ၏ စူးရှထက်မြက်သောအနံ့ဖြင့် အာရုံခံစားခြင်းမှာ အကြောင်းအချက် ထင်ရှားအောင် ရှာဖွေ

ဖေပြုနိုင်ပါသည်။ အတယ်မျှောက် အနံ့ဖြင့် အာရုံ
ခံစားနိုင်စေကာမူ၊ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ဟူးထူး ထွေထွေ
အာရုံသိတရကို ဂုဏ်ပြုချီးကျူးရန်ဖြစ်သော အရာဝတ္ထု
များနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များအား မှတ်သားရန် အချို့အဝက်
ကျန်ရှိနေပေသေးသည်။ တဦးတယောက်အနီးသို့ ရောက်
လာသောအခါ၊ အကျိုးအကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ ပြောပြ
လိုစိတ် ဆန္ဒ ပေါ်လာသကဲ့သို့ ထူးခြားသည့် ဗိတ်တံခိုး
တရပ် ပေါ်ပေါက်လာမှုကိုလည်း အနံ့က သွေးဆောင်
သမှုပြုပေသည်။

အာရုံခြောက်ပါးနှင့် ပါတ်သက်သော ပြဿနာတရပ်
ကို လူများ မှတ်ယူသည့် နည်းတူ မစ္စကယ်လာသည်လဲ
သေသေချာချာ နားလည်သူတဦးဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့နား
လည်စေကာမူ၊ သူမသည် အခြားလူများ အာရုံမခံစား
မထိတွေ့နိုင်သော အကြောင်းအရာများအဘို့ တစုံတရာ
သိနိုင်သည်တော့ မဟုတ်ပါ။ ထူးထူးခြားခြား အာရုံတခု
တည်း ရှိနေခြင်းသည် သူမအတွက်သော်၎င်း၊ သူမကိုသိရှိ
သော ပုဂ္ဂိုလ်တဦးတယောက် အဘို့သော်၎င်း၊ ထင်ထင်
ရှားရှားမရှိချေ။ မစ္စကယ်လာသည် ဖုံးကွယ်တိမ်မြုပ်ခါ
နားလည်ရန် ခက်ခဲသော နည်းလမ်းများ၏ တခုတည်း
သက်သေပြချက်ကိုတော့ ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ မသိရှိ
ပါချေ။ သူမ၏ နဂိုရ်အနေသို့ အံ့ကိုက်ဖြစ်အောင် တစုံတ
ယောက်က ရှင်းလင်းပြောပြရန် ကြိုးမမ်းအားထုတ်စေ
ကာမူ၊ ထိုနည်းအားဖြင့် သိရှိနိုင်ခြင်း မရှိချေ။ သူမသည်

အခြားလူတို့တယောက်သက်ပိုမို၍ ရှုတ်ထွေးခြင်းနား
မလည်ခက်ခဲနေခြင်းမျိုးတော့ မရှိပါ။ သူမသည်သူမ
ပြုလုပ်ခဲ့သမျှ၊ ထွေထိစမ်းသပ်ခဲ့သမျှ၊ အကြောင်းအရာ
အားလုံးကိုပင် လူတိုင်းလူတိုင်းအသို့ ဘယ်အချိန်ကာလ
မှ ရှင်းလင်းပြောပြခြင်းငှာ မစွမ်းဆောင်နိုင်တော့သော
အကြောင်းအရာမျိုးတို့မှ တပါး၊ တည့်မတ်ဖြောင့်တန်း
စွာ ရှင်းလင်းပြောပြနိုင်ခဲ့ ပါသည်။ သူမသည် မသင့်မ
လျော်သောအမှု မွေးသန္ဓေပါ အယူအဆ များနှင့် အ
ကြောင်းကိစ္စမပါဘဲ ဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ပေ၍ တည်ရှိမှုကို
တခြား ပုဂ္ဂိုလ်များ ခိုင်ခိုင်လုံလုံ သက်သေ အထောက်
အထားပြု၍မဖေ၍ပြနိုင်သကဲ့သို့သူမသည်လဲ အထောက်
အထားမပြနိုင်ဟု တွေးထင် နိုင်စရာ ရှိပါသည်။ ရှေ့
နောက် ကျိုးကြောင်း ဆင်ခြင် တတ်သူ များက သူမ၏
ဘာသာချစ်စာပေ မသင်ကြားမှီ လက်ခံယုံကြည်ခဲ့သော
အယူအဆ အကျဉ်းချုပ်ကို ရှာဖွေလေ့လာ၍ ကြိုးပမ်း
ခဲ့ကြသည်။ အကယ်၍သူမတွင် တစုံတရာသက်ခံခဲ့သော
စိတ် ကူးချက် တခုရှိ လျှင် ယခု အခါ၌ ထိုစိတ်ကူး
ချက်ကို ရှာဖွေစူးစမ်းရန် နည်းလမ်းမရှိပါပေ။ သူမသည်
ထိုအချိန်ကာလက ဖြစ်ပေ၍ခဲ့သောစိတ်ကူးကို ရှင်းရှင်း
လင်းလင်းကြီး မှတ်သား မထားနိုင်သည်နှင့်အမျှ သတိ
မရနိုင် ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ထာဝရ ဘုရားသခင် ဟူသော
စကားလုံးကို သူမ မကြားရမှီ အချိန်က သူမသည် ထာ
ဝရ ဘုရားသခင်နှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားတွေးတောချက်

မရှိကြောင်း သူမ၏ အနက်ကောက်ချက် များက အလွတ်ရာ ရှင်းလင်းအောင် ဖော်ပြခြင်း ပြုထားပေသည်။

သူမ၏အာရုံခံစား၍ အသိဉာဏ်ပွင့်ချိန်မှာ အကောင်းဆုံးအချိန် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအချိန်မှာ ထူးထူးခြားခြား အစွမ်းသတ္တိ တရပ်ကို မသိရှိနိုင်သေးသော လူ့ဘဝ ထူထောင်ရန်အချိန် ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သူမတွင် အသက် ၇ နှစ်သို့ အရွယ်ကထဲက နာရီတလုံး ရှိခဲ့ပေသည်။

မိမိကယ်လာမှာ နာရီနှစ်လုံးရှိပေသည်။ ထိုနာရီ နှစ်လုံးတွင် ကျွန်ုပ်အထင်ကို ပြောရသော် တလုံးမှာ အမေရိကန်ပြည်လုပ် အမျိုးအစား ဖြစ်သည်။ နာရီ၏ နောက်ဘက် အဖုံးတွင် လက်ျာတက်မှ လက်ဝဲဘက်သို့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် လှည့်ပတ်တွန်း၍ နိုင်သော ၏ပြားအိမ်မြှောင် တချောင်းရှိပေသည်။ နာရီအိမ်၏အထဲတွင် အပ်တချောင်း ရှိသဖြင့် သေ့ပေးသော အခါ၌ နာရီလက်တန်နှင့် ကိုက်ညီသည့် နေရာတစ်ခုကို ရောက်ရှိသွားပေသည်။ ဤ၏ှအိမ်မြှောင်၏ထိပ်မှာ နာရီအိမ်အစွန်းပေါ်သို့ ကွေးညွတ် ကျလျက် ဖောင်းကြွသော အမှတ် (၁၁) လက္ခဏာ များကို လှည့်ပတ်၍ သွားသည်။ နာရီပင်မ ပုံသဏ္ဌာန်များမှာ အမှတ် (၁၂) ခုရှိသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဤနာရီမှာ ရိုးရိုး နာရီတလုံးကဲ့သို့ လူများ၏ အမြင်တွင် မျက်နှာပြင်သည် ဖြူလျက်ရှိသည်။ မျက်မမြင်တယောက် အဘို့မှာမူ တခုတည်းသော ဖောင်းကြွမြင့်တက်သည့် နာရီလက်တန်နှင့်

ဖေၤင်းတြဲမြင့်တက်လျက်ရှိသည့် နံပါတ်များကို အထူး
 တလည် ဤကဲ့သို့ တတ်ဆင်ထားခြင်းဖြင့်အချိန်နာရီသိရှိ
 နိုင်ပေသည်။ အစက်ကွက်များ အကြားတွင် တလက်မ
 ထက်ဝက်ထက်ပင် သေးငယ်၍ နေရာကွက် တခုသည်
 (၆၀)မိနစ်အတွက် ကိုယ်စားပြု၍ ဖေၤပြထားသည်။မ္ဗ
 ကယ်လာကား အချိန်ကို တိတိကျကျ ပြောပြတတ်ပေ
 သည်။ကျောက်စလင်းနှင့် အိမ်နှစ်ထပ် လုပ်ထားသော
 နာရီသည် မျက်မှမြင်တယောက်အတွက်ထိထွေစမ်းသပ်
 ခြင်းအားဖြင့် လက်တန်များ ရွေ့လျားသော နေရာကို
 ကောင်းစွာသိရှိရပေသည်။ နာရီအနေအထားက မျက်မှ
 မြင်တယောက်အား အနှောင့်အယှက်မပြုချေ။

မစ္စကယ်လာ၏ချစ်မြတ်နိုးဘွယ်ရာထူးခြားသောအပြု
 အမူများမှာ အလွန်ထင်ရှား ကျော်ကြားခဲ့ပေသည်။ ထို
 အကြောင်းအရာ များကို တဦး တယောက်က သိရှိလို
 သော်လည်း များများစားစားပြော၍ မပြနိုင်ချေ။ ကောင်း
 သောအသိ၊ ကောင်းသော စိတ်ဓာတ် ပျော်ရွှင်မှုနှင့်
 တွေးတော ကြံစည်မှုများမှာ သူမ၏သဘောဖြူစင်၍ ထွပ
 ချောမောသည့် အကြောင်းအရာများကို ထိမ်းသိမ်းထား
 ပေသည်။ သူမ၏အနိဋ္ဌာရုံလွဲမှားယူဆချက်များကို ဆိတ်
 သည်းစေရန် သို့မဟုတ် ကာကွယ် စောင့်ရှောက် ထားရန်
 သူမ၏ပတ်လည်မှ ကြံစည်အားထုတ်မှုတို့ မရှိမချေ။ သူမ
 ငယ်ရွယ်စဉ် လိမ်မာရေးခြား မရှိချိန် နေရာတကျမစဉ်း
 စားတတ်ချိန်ကဆိုလျှင်လည်း သူမအကျိုးအတွက် ထပ်

တလဲလဲ ထပ်မံမပြောခဲ့ရ၊ အမြော် အမြင် ကြီးစွာနှင့် သူမအား စောင့်ရှောက်ကူညီခဲ့သူ မစ္စသူလီဗင်ကို ကျေးဇူးတင်စရာကောင်းတော့သည်။ ယခုလိုကြီးပြင်းလာချိန်၌ သူမသည် အခြားဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်သော အမျိုးသမီးငယ် တဦးတယောက်ထက် အသိအလိမ္မား နည်းပါးသည်ဟု တဦးတယောက်ကမျှ မတွေးထင်တော့ပေ။ သူမ၏မိတ်ဆွေကောင်းဖြစ်သော ချာလီးစ် ဒပ်လေဝါနာသည် ၁၈၉၆-ခုနှစ်တွင် သူမ၏အမွန် ဖြစ်စဉ်အကြောင်း အရာကိုဟာပာ မဂ္ဂဇင်း၌ ရေးသားဖော်ပြရာ ထိုအမွန်အကြောင်းအရာကား ယခုတိုင်ကျန်ရစ်လျက်ရှိပေသည်။

‘သူမသည် လူ့ကျင့်ဝတ် မပျက်ဘဲ ဖြူစင်သောစိတ်နှလုံး သဘောထားတည်ရှိသူ အမျိုးသမီး ဖြစ်ကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ယုံကြည်ပါသည်။ သူမအတွက် ကမ္ဘာကြီးသည် သူမ၏ပင်ကိုယ်စိတ်သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်။ သူမသည် ဖြောင့်မန်သော ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်လျှင် သီးမခံတတ်ခြင်းဖြင့် ဂုဏ်ယူဘွယ်ရာအမြောက်အများကိုဖော်ပြခြင်းမှာ စာပေထင်ကြားလေ့လာမှု မရှိချိန်ကဖြစ်သည်။’

‘လွန်ခဲ့သော အချိန်တချိန်က ရဲသားတယောက်သည် သူမ၏နေ့စဉ်အဖော်ဖြစ်သည့် ချစ်မြတ်နိုးဘွယ်ရာ ခွေးတကောင်ကို သေနတ်နှင့် ပစ်သတ်လိုက်လေသည်။ အသေနှလုံးကြေကွဲဘွယ်ရာ အဖြစ်မျိုးနှင့် ထွေကြုံသော်လည်း သူမသည် ထိုရဲသားအပေါ်တွင် ရန်သတ္တရမပြုဘဲ ‘တကယ်လို့ သည်ခွေးမကလေးဟာ ကောင်းတဲ့ ခွေးတ

လိုအပ်သော ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းတစ်ခု၏ အသိအမြင်မှောက်မှားခြင်းအောက်ဝယ် အပြည့်အစုံ လျော့ကျ လိမ့်ဆင်းသွား၍၊ ၎င်း၏ကပ်ကန္တာထဲတွင်ဘဲ ချာချာလည်နေပေသည်။ မစ္စဆူလီဗင်သည် ၁၈၇၁-ခုနှစ်၏ စာတစောင်ထဲ၌ ထိုအကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။

‘ကျမသည်မနေ့က ‘ချာလီးစ်နှင့် မေရီလင်း(ဘ်)တို့ ပြောပြချက်အတိုင်း၊ ရေးသားထားသောသူမ၏ ‘မက်ခ်ဘက်သ်’ ဝတ္ထုကိုဘတ်လိုက်ရသည်။ သူမသည်ထိုဝတ္ထုကြောင့်အကြီးအကျယ်ထကြွနိုးကြားမှုဖြစ်လာပါသည်။ သူမက ‘အဲဒီဝတ္ထုဟာ ကြောက်စရာ ကောင်းတယ်၊ ဒီဝတ္ထုဟာ ကျမကို တုံ့လှုပ်ချောက်ခြားစေပါတယ်’ ဟု ပြောပြပါသည်။ အနည်းငယ် တွေးတောပြီးသည်နောက် သူမကထပ်လောင်း ပြောပြပြန်ပါသည်။ ‘ရှိတ်စပီးယားဟာ အဲဒီဝတ္ထုကို အလွန် ကြောက်စရာ ကောင်းအောင် ရေးသားထားတယ်လို့ ကျမထင်တယ်ရှင်။ ဒါကြောင့်လဲ လူတွေက မမှန်တာကိုလုပ်ပြီး ဘယ်လောက် ကြောက်စရာ ကောင်းသလဲဆိုတာ ဘတ်ကြည့်ချင် ကြတာပေါ့’။

တကယ် ကန္တာလောကြီးကိုမူ သူမသည် လူတွေအများဆုံးသိချင်ကြသည်ထက် ပို၍သိချင်ပါသည်။ သူမ၏ သိချင်စိတ်မှာ အဆိုးထက်အကောင်းက ပိုမိုများပါသည်။ သူမ၏ဆရာမသည် စိတ်ညစ်ညူးဘွယ်ရာ အသေးအမွှေးကလေးများကအစ သူမအားပင်ပမ်းနွမ်းနယ်အောင် မပြုလုပ်ခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် အရေးကြီးသော အခက်အခဲ

ဆုံဆီးမှုများကိုမူ နှစ်ယောက်အတူ ဖြတ်သန်းကျော်လွှား ခဲ့ကြသည်။ မစ္စကယ်လာသည် အကြောင်းမျိုးစုံ သိရှိ၍ အနိဗ္ဗာရုံများနှင့် ကြုံကြိုက်လျှင် သူမ၏ ခံစားချက်ကို မစ္စဆူလီဗင်သို့ဝေငှပေးကာသူမစိတ်ဓါတ်ကိုလဲပြုသာနာ ရပ် များထဲသို့ သွတ်သွင်း လိုက်လေသည်။ သူမသည် သဘာဝယုတ္တိကျကျ သီးခံခြင်းတရားနှင့်ပြည့်ဝပေသည်။ ယုံကြည် စိတ်ချရဆုံး ကမ္ဘာ လောကကြီး တခုလုံး က သူမအပေါ်တွင် ကြင်နာယုယစွာ ပြုစုယုယလေသည်။

တခါတုန်းက တဦးတယောက်သည် သူမအား ချစ်မေတ္တာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုစုံစမ်းမေးမြန်းသဖြင့် သူမကဒီလို ပြန်ပြောလိုက်ဘူးသည်။

‘ဘာကြောင့်များ ဒါကို မေးရတာတုန်းရှင်၊ ရှင်ဝမ်းသာအောင်ပြောပြဖို့ လွယ်ပါတယ်။ မေတ္တာတရား ဆိုတာ လူတိုင်းလူတိုင်း ခံစားနိုင်ပါတယ်’။

တကြိမ်၌သူမသည် သူမ၏မိတ်ဆွေမစ္စကယ်လာရင့်စ် ဟတ်တန်ထံသို့ အလည်အပတ်သွားရင်း....

‘သီးခံခြင်းတရားဆိုတာ စိတ်ဓါတ်ရဲ့ အကြီးကျယ်ဆုံး လက်ဆောင်ကောင်း ပါတဲ့ရှင်၊ စက်ဘီး တစင်းကို စီးတဲ့အခါမှာ ဟိုဘက်သည်ဘက် ချိန်ဆရသလို သီးခံခြင်းတရားဟာလဲ ဦးဈေးကံကို အလားတူကြိုးစားပြီး အလုပ်ပေးရတာပါ’ဟုပြောပြခဲ့ပါသည်။

သူမတွင် ကြီးကျယ် ရက်ရောသော စေတနာ သဒ္ဓါ တရားနှင့် စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်း အပြည့်ရှိပေသည်။

အခြားလူများထံမှ ထွေရာလေးပါး အမျိုးမျိုးအစားစား
 မှတ်သားစရာ ဗဟုသုတ ပေါင်းစုံ လက်ခံရရှိခဲ့သည်နှင့်
 အမျှ တွေးတောကြံဆတည်ထွင်ခြင်းကိုမူစေ့ စေ့ စပ်စပ်
 နယ်နိမိတ်ကန့်သတ်၍ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု ပြုသည်။ သူမ
 တွင် ထိုက်ရိုက် ဥပမာအောင်ချက်များဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ရန်
 သတ္တိရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့က မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်ချက်ဖြင့်
 စိုးရွံ့စွာ ဥပမာအောင်ချက်များ တွေးတော စဉ်းစား
 သောအခါ၊ ရိုးရိုးစကားဆွေးနွေးမှုသည်ပင် အလွန်တရာ
 စာသဘောဆန်စေကာမူ သူမဆီသို့ တမျှော်တခေါ်ကြီး
 ကောင်းကင်သို့ရောက်အောင်အတွေးရှည်လျားပေသည်။
 သူမသည် အမှန်ဟုထင်မြင်ယူဆချက်ကိုစဉ်းစားပြီးသည်
 နှင့်တပြိုင်နက် စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့မှု မရှိဘဲ အစဉ်သဖြင့်
 တိတိကျကျ ပြောလိုက်တော့သည်။ တဦးတယောက်မျှ
 သူမထက်ပို၍ ပျော်ရွှင်ဘွယ်ရာ မကောင်းသော အမှန်
 ဖြစ်စဉ် တရပ်ကို နိဗ္ဗာန်က နေရာတကျ ကျင်ကျင်
 လည်လည် ပြောင်မြောက်အောင် ပြောတတ်သူမရှိချေ။
 သူမသည် အလွန်တရာအရေးကြီးစွာသော ပြုဘွယ်ကိစ္စ
 များကို ကလေးတယောက်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်တတ်၍ အာရုံ
 စားမှုအားလုံးမှန်သမျှကိုလည်း ကလေးပုစောပြည့်ပြည့်
 ဝဝ မခံစားတတ်ပေ။ တခါတရံ၌ သူမသည် အလွန်တ
 ရာ ဣန္ဒြေသိဒ္ဓါနှင့်တရားဟောဆာတယောက်ကဲ့သို့ဖြစ်
 လာလေသည်။ ထိုနောက် သူမ၏ ဆရာမက သူမအား
 ပြင် ဆုံးမခံသောတရားဟော စာရေးသားသူကလေး

တယောက်ဟု ခေါ်သဖြင့်၊ မစ္စကယ်လာမှာ သူမကိုယ်
သူမ ရယ်မောနေတော့သည်။ မကြာခဏပင် သူမ၏စိတ်
ပါဝင်စားခြင်းကိုယ်စားပြုသော ဆောင်ရွက်ချက်များကို
နားထောင်သူများသည် သူမ၏ နည်းလမ်း ကျကျ အတွေး
အခေါ် အယူအဆများကြားရချိန်၌ ရယ်မောခြင်း မပြု
တော့ပေ။ သူမဘာတဲပြောပြော အနည်းဆုံး အမှား အ
ယွင်းဆို၍ ဘယ်တော့မျှထိခိုက်စရာ အကြောင်းများမပါ
ချေ။ သူမသည်ကိုးကားချက်များကို အလွန်စိတ်စောလျက်
အရာခပ်သိမ်း ဧရာဧရာရှုရှု ဖြစ်မြောက်အောင် ဆောင်
ရွက်ခဲ့သည်ချည့်ဖြစ်သည်။ သူမ-ဘတ်ရှုလေ့လာခဲ့သမျှ
ထဲမှ ပဲ တင်သံတို့မှာ မူမှန်အကြောင်းရင်းထဲသို့ရိုက်ခတ်
လျက်ရှိပေသည်။

သူမ၏ သဘာဝယုတ္တိကျကျ အမှန် အကြောင်းအရာ
ကိုသေ့လာခြင်းနှင့် ဂရုဏာစေတသိက်တို့မှာ အကောင်း
ဆုံး ချင့်ချိန် နှိုင်းဆချက်ထဲတွင် ကိန်းအောင်းလျက် ရှိ
သည်။ သူမ၏ဂရုဏာတရားမှာ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များထံမှ
ကံအားလျော်စွာ မကြာခဏ ဆည်းပူးရရှိ၍ လျင်လျင်
မြန်မြန် စီစဉ် ရာထားမှု အမျိုးမျိုးကို ပေါက်ပွား ပေပေ
သည်။ ၎င်းပြင် သူမ၏ဂရုဏာဘုရားများသည် သူမ၏
အကြံဉာဏ်များအတိုင်း အမျိုးသား လှုပ်ရှားမှုများနှင့်
နိုင်ငံရေးကိစ္စများတွင် ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးဖြင့် ဆက်
လက်၍အသုံးပြုနိုင်လေသည်။ သူမသည် 'ဘိုးဝါး' ဝါဒကို
စိတ်ပါထောက်ခံသူဖြစ်သဖြင့် 'ဘိုးဝါး' လွတ်သပ်ရေး

အတွက် ရှေ့ရှုသော အချက်အလက် ငြင်းချက်တခုကို
 ရေးသား ခဲ့ပေသည်။ ရဲရင့်သော လူငယ် လူရွယ်များ
 လက်နက်ချကြောင်းကို သူမအား ပြောပြသည့် အခါ
 သူမ၏မျက်နှာသည် တိမ်ဖုံးသောလပမာ အရောင်အဝါ
 ကင်းမဲ့ကာမိနစ်အနည်းငယ်မျှ တွေဝေငြိမ်သက်နေတော့
 သည်။ ထိုနောက်သူမသည် လက်နက်ချသော နည်းလမ်း
 စည်းကမ်းများ အကြောင်း မေးခွန်း အမျိုးမျိုး ထုတ်၍
 ရှင်းကင်းပြတ်သားစွာ စုံစမ်းရင်း စတင် ဆွေးနွေးခြင်း
 ပြုတော့သည်။

သူမအတွက် ကောလိပ်ကျောင်းသို့ ရောက်ရှိအောင်
 စီစဉ်ပေးကြသူ မစ္စတာဂင်းလ် ငွေနှင့် မစ္စတာကိ သ်
 ဆရာနှစ်ဦးစလုံးပင် သူမ၏အကြောင်း ယုတ္တိရှိရှိ အခြေ
 ခံသောတန်ခိုးသတ္တိအင်အားပြည့်စုံစမ်းမေးမြန်းမှုကြောင့်
 စိတ်ဓာတ်ထိခိုက်သွားကြရသည်။ သူမသည် သင်္ချာ ဘာ
 သာကို ဘယ်တော့မျှများများစားစားစိတ်ပါပျော် နှင်စွာ
 သင်ကြားခြင်းရှိဟန် မတူသော်လည်း တကယ်အတော်
 ဆုံး ဖြစ်နေပေသည်။ သူမ၏အကောင်းဆုံးစာပေ အရေး
 အသားအချို့မှာ သူမ၏တွေးတောကြံဆချက်နှင့် ခေတ်
 မှီသော လုပ်ငန်းတရပ်မှ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ပေ
 သည်။ ယင်းသို့ရေးသားခြင်းသည် စာမေးပွဲများနှင့် သီး
 ခြားအဓိပ္ပါယ်ရှိသော ပြောဆို ရေးသားရာ အကြောင်း
 တွင် သူမ၏ဖော်ပြချက်အပြင် အယူအဆ မလွဲမှားချန်
 ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အသုံးဝင်

စရာတွေရှိရသောစာအချို့ - ထိုစာအချို့မှာ သာယာနာပျော်ဘွယ် အရှိန်ပြင်းစွာ ဆက်တိုက် စီကူးမှု အတွက် ချဉ်းကပ် တွေးတောဘွယ်ရာ အကူအညီပေးသည့် ပုံစံ စံနစ်များသာ ဖြစ်ပါပေသည်။

သူမသည် လောက မွေတာတရားအရ အကောင်းသက်သက်ချည့်ဖြစ်သည့် အယူဝါဒရှိသူတဦးနှင့် စိတ်ကူးကောင်းသူတဦး ဖြစ်ပေသည်။

‘အယ်လ်....ဟာလက်တွေ့သဘောတရားကိုများများစားစား မသုံးသပ်ဘဲ သူမဟာ ပျော်ရွှင်စရာတွေအများအပြားနဲ့ လွဲသွားမှာကို ကျမစိုးရိမ်မိပါတယ်။ မလွဲမချော်စေဘို့လဲ ကျမ မြှော်လင့်မိပါတယ်’ ဟု သူမသည် စာတစောင်ထဲတွင် ရေးသားထားပါသည်။

နယူးရောက် မြို့တော်ရှိ ‘ဝရိုက်ဟူမေဆင်’ ကျောင်းတွင်နေစဉ်၊ သူမ၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းထဲ၌ သူမသည် ၁၈၉၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၈-ခုရက်နေ့က ရေးသားခဲ့ပြန်သည်မှာ.....။

‘ကျမသည် ဤနေရာ ဤဌာန ကျမ၏ ကျောင်းသူဘဝ၌ အကြောင်းအရာ လေးချက်ကို သင်ကြားရန် တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ဘဝသက်တာဝယ် အမှန်စင်စစ်ကား။ ရှုပ်ရှင် တွေးတွေးမပါဘဲ မြန်မြန်ဆန်ဆန် မပြုလုပ်ဘဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တွေးတောစဉ်းစားရန် ရိုးသားသော မေတ္တာတရားဖြင့် လူတိုင်းလူတိုင်းကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးရန်၊ အရာခပ်သိမ်းဟူသမျှ အမြင့်မားဆုံးသော အကြောင်းအကုသ

ပြုမူဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ယုံမှားသံသယမရှိဘဲ ချစ်စွာသော
တာဝရဘုရားသခင်အား ကိုးကွယ် ဆည်းကပ် ယုံကြည်
ရန်တို့ဖြစ်သည်'ဟု ဖော်ပြထားပေသည်။

ပညာသင်ကြားရေး။

ဒေါက်တာစမ္မုရယ်လ် ဂရစ်ခ် လေဟောင်းသည်
သူမအတွက် ဥာဏ်ပညာ ထက်မြက်ရေးကို 'လောဘ
ဘရစ်(စ်)မင်၏ လက်ချောင်းများဖြင့် သင်ကြားနည်းအရ
စီစဉ်ရန် သိရှိသည့် အချိန်မှစ၍ ယခုအချိန်ထိ ဆိုလျှင်
နှစ်ပေါင်း(၆၅)နှစ် ရှိခဲ့ပါပြီ။ ထောရာ ဘရစ်ခ်မင်နှင့်
ဟယ်လင်ကယ်လာ တို့သည် အစဉ်သဖြင့် အတူတကွ
ဆက်စပ်လျက်ရှိခဲ့ပေသည်။ ဒေါက်တာ ဟောင်းသည်
မစ္စဆူလီဗင်၏ ပညာသင်ကြားရေး တာဝန်နှင့် မရောက်
လာမှီကပင် သူ့တပည့်မအတွက် မည်သို့ ပညာသင်
ကြားပေးရမည်ကို နားလည်ခဲ့သည်။ လိုအပ်မှုကို ကြံဆ
ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာ ဟောင်းသည် အဘို့မှာမူ နားမကြား
မျက်မမြင်များ၏ အလျင်အမြန် မှီခို အားထားရန် ဖြစ်
သော အခြားဆရာများနှင့် မစ္စဆူလီဗင် အပါအဝင်တို့၏
ပညာသင်ကြားရေးစံနစ်တွင် ရှေးဦးစွာ လမ်းညွှန်သူကြီး
ဖြစ်ပေသည်။

ဒေါက်တာစမ္မုရယ်လ် ဂရစ်ခ်လေ ဟောင်းသည်
၁၈၀၁-ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင်ဘော့စ်တွန်
မြို့၌ မွေးဖွား၍ ၁၈၇၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၆ ရက်နေ့
ဘော့စ်တွန်မြို့၌ မွေးဖွား၍ ၁၈၇၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ

ဇရက်နေ့တွင်တော့တွန်မြို့၌ပင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့ပေသည်။ လူသားအချင်းချင်း ဆက်ဆံရာ၌ချစ်ခင်ကြင်နာတတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတဦးဖြစ်၍ စိတ်သဘောထားပျော့ပြောင်းကာနားမကြားမျက်မမြင်များအတွက် ပညာသင်ကြားရေး၌ နက်နက်နဲနဲတွေးတောကြံဆလျက် အလူးတလည် စိတ်ပါဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတဦးလည်းဖြစ်ပါပေသည်။ သူ၏အဘိတ်ဖြစ်စဉ်ကို ဖေပြုရသော်။ သူသည် ဆင်းရဲ၍ အနာရောဂါထူပြောသူ များအား သက်သာရာ သက်သာမှုရစေရန် အများ အကျိုးကို သယ်ပိုးရွက်ဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသို့ကျည်သည့်အချိန်တိုင်း ရယ်ရယ်မောမောနှင့်နေတတ်ရာ။ ဤသည်ကအစ အထူးပါရမီ အကျင့် ရရှိလာတော့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ တော့စ်တွန်မြို့ နားပင်း သူများ ပညာသင် ကြားရာကျောင်း၌ ကျောင်းအုပ်တာဝန် ထမ်းဆောင်နေစဉ်၊ သူသည် လောရာဘရစ်မ်မင်၏ အကြောင်းကိုကြားရသဖြင့် ၁၈၃၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် သူမအား ကျောင်းသို့ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့ပေသည်။

လောရာဘရစ်မ်မင်သည် ၁၈၂၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် နယူးဟတ်ရှိုင်ယာနယ်-ဟာနိုဗွါမြို့၌ မွေးဖွားခဲ့သည့် ဒေါက်တာ ဟောင်းဗဲလ်က သူမအား ခေါ်ဆောင်စမ်းသတ်၍ စတင်ပညာသင်ကြား ပေးချိန်၌ သူမသည် ၈ နှစ်သို့ ရွယ်မျှ ရှိပါသေးသည်။ ၂၆လသို့ အရွယ်ကကပ်ရောက်သောပြင်းထန်သည့်အဖျားရောဂါ

သည် သူမအား နားမကြား မျက်မမြင်ဘဝသို့ပို့ဆောင်
လိုက်လေသည်။ သူမသည်လဲ အနံ့နှင့် အရသာခံစားမှု
အာရုံများ ကင်းကွာပျောက်ဆုံးခဲ့သူဖြစ်ပေသည်။ ဒေါက်
တာ ဟောင်းဇဲသည် စမ်းသတ် တည်ထွင်သော လော
ကဓါတ်ပညာရှင်တဦးဖြစ်၍ သူ့တွင် ကြီးကျယ်သော
ယုံကြည်ချက်သစ္စာတရားနှင့် အလှူဒါနပေးကမ်းစွန့်ကြဲ
တတ်ခြင်း အထူးပါရမီများအပြင် နယူးအင်္ဂလန် ဇာတိ
စိတ်ဓါတ်ရှိသူတယောက် ဖြစ်ပေသည်။ လောကဓါတ်
ဝိဇ္ဇာပညာနှင့် ယုံကြည်ချက်တို့က အတူတကွ သူ့အား
လမ်းညွှန်ပြသကာ အခြားအခြားသော လူတိုင်းလူတိုင်း
၏ လူ့ဘဝကဲ့သို့ လူ့လောကထဲတွင် ‘လောရာတရစ်ခ်
မင်’ တယောက် မွေးဖွားလာခဲ့ပေသည် ဟူသော
ယုံကြည်ချက်ဖြင့် လောရာတရစ်ခ်မင်၏ ဝိညာဉ်ထဲသို့
ဝင်စားလျက် သူမဘဝအား ကယ်တင်ဘို့ကြိုးစားခဲ့ခြင်း
ဖြစ်ပေသည်။ သူ၏အကြံသည် လောရာအား ဖေါင်းကြွ
စာလုံးများ တပ်ဆင်ထားသော လက်နှိပ်စက်ဖြင့် သင်
ကြားရန်ဖြစ်သည်။ သူသည် အကြောင်းအရာ စာလုံး
များပေါ်တွင် ဖေါင်းကြွသောအမှတ်အသားများ ကော်
ကပ်ပေး၍ သူမအားထိုအမှတ်အသားများဖြင့် အကြောင်း
အရာစာလုံးများကို သိရှိစေပါသည်။ တဖန်အကြောင်း
အရာများနှင့် အမှတ်အသားများကို ကိုက်ညီအောင်စမ်း
သပ်စေပါသည်။ သူမသည် ဤနည်းအတိုင်း ဖေါင်းကြွ
သောစာလုံးများဖြင့် ရေးသားထားသည့် အကြောင်းအ

ရာထို့ကို သိရှိနားသည်အောင် သင်ကြားသော အခါ
 ဤနည်းအတိုင်းသာ ထပ်တလဲလဲ သင်ကြားရင်း ခွေးတ
 ကောင်ကို ပရိယာယ် အမျိုးမျိုးနှင့် သင်သလို သင်ရ
 ကြောင်း သူကပြောပြပါသည်။ သူမသည် မျက်မမြင်
 များသင်ကြားသော စာလုံးများကို အစပြုခါ ‘သော့’
 ‘ဦးထုတ်’ စကားနှစ်လုံးဖြင့် သူမအား ပူးတွဲ သင်ကြား
 ပြပါသည်။ ပညာသင်ကြားခြင်း မပြုရသေးသော မျက်
 မမြင် နားမကြား ကလေး တယောက်၏ စိတ်ဓာတ်ကို
 လက်နှိပ်စက်မှတဆင့် ဘာသာစကား သင်ကြားပေးရန်
 ဖြစ်နိုင်ပြီဟု သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် သူ၏အောင်
 မြင်မှုမှာလည်း ထင်ထင်ရှားရှားဖြစ်လာပါသည်။ သူ၏
 အောင်မြင်ခြင်းမှာ မပြီကလာပြီကလာနှင့် ကလေးစကား
 ပြော မသင်ကြားသေးသော ကလေးအရွယ် အဆင့်ဘဲ
 ဖြစ်ပါသည်။ ဦးဧကောက်ဥာဏ်မှာမူ သဘာဝအရ ကူ
 ညီအားပေးမှုမပြုဘဲ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်သည်နှင့်အ
 မျှ ကြီးထွားလာပါသည်။

ဖေါင်းကြသော စကားလုံးများဖြင့်အသုံးပြုကာ သင်
 ကြားခဲ့ရာ (၂)လအကြာတွင် ‘သောရာ’၏ ပညာရေး
 ထိုးတက်လာပြီးသည်နောက် ဒေါက်တာဟောင်းစဲသည်
 သူ၏ဆရာမတဦးအားနားမကြား ဆွံ့အ, သူ့ဘယောက်
 ထံမှ အကွရာနည်းစံနစ်အရ သင်ကြားပေးရန် ‘သောရာ’
 ထံသို့ ပို့လိုက်လေသည်။ ဆရာမက ထိုနည်းအတိုင်း
 ‘လောရာ’သို့သင်ပေး၍ ထိုအချိန်မှ စတင်လျက်လည်း

အတွေရာစဉ် နည်းစံနစ်မှာ ‘လောရာအတွက် သင်ကြား
ဘွယ်အချက်အလက်များဖြစ်လာပေတော့သည်။

ပဋ္ဌမ တနှစ် နှစ်နှစ် ကုန်လွန်ခဲ့သည်နောက် ဒေါက်
တာ ဟောင်းဝဲသည် ‘လောရာ ဘရစ်ခ်မင်’ အား သူ
ကိုယ်တိုင်မှသင်ကြားတော့ပါ။ သို့ရာတွင်သူမ၏ဘာသာ
သင်ခန်းစာများအတွက် သူနည်လမ်း ညွှန်ကြားသလို
လိုက်နာသင်ကြားရသော တခြားဆရာမများက သူမထံ
ပို့ပေးပါသည်။

ဒေါက်တာ ဟောင်းဝဲ၏ လုပ်ငန်းစဉ်ကိုကား အထူး
တလည် များများစားစားချီးကျူးထောပနာစကားမပြော
ပြနိုင်ကြပါ။ သူသည် စုံစမ်း လေ့လာသူ တဦးအဖြစ်
တာဝန်စဉ် လောကဓါတ် ဝိဇ္ဇာရှင်၏ ဟန်ပန်အမူအရာ
မျိုးကိုသာ ပြုလုပ်လျက်ရှိပေသည်။ သူသည် ဓါတုဗေဒ
ဆေးခန်းတခန်းထဲသို့ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေသော လူတ
ယောက်အဖြစ်နှင့်ပင် ‘လောရာ ဘရစ်ခ်မင်’ ၏ ပညာ
ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဖွတ်တမ်းရေးရန် ဘယ် တော့မျှ
သတိမေ့လျော့ခြင်းမရှိပါ။ သူမအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်
၍ အဖြေကား အသိုအလျှောက် တိုးတက်လာခြင်းနှင့်
သတိဝိရိယ ရှေ့ရှုခြင်းများထွေရသည်ဘဲ ဖြစ်ပါသည်။
ဝိဇ္ဇာပညာနည်းကျကျ အချက်အလက်ကို ရပ်တန့်ကြည့်
ရှုသူတယောက်အဖြစ်နှင့် ကံကြမ္မာမကောင်းဟု ဆိုရပေ
မည်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ဟယ်လင်ကယ်လာ၏ဘဝ
စဉ် တိုးတက်ထူထောင်လာမှု ဖွတ်တမ်းများကို အပြည့်

အစုံ စေ့စေ့စပ်စပ် မှတ်သားရန် မဖြစ်နိုင်ခဲ့တော့သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ လောရာဘာရစ်မ်မင်'နှင့် ဟယ်လင်ကယ်လာတို့ အကြားတွင် အနက်အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူချက်အကြီးအကျယ် ကွဲလွဲမှုများတွေ့ရပေသည်။ လောရာသည် အစဉ်သဖြင့် ထူးထူး ဆန်းဆန်း လေ့လာမှု၏ အကြောင်းအရာတစ်ခုတွင် နောက်ချန်လျက် နေရစ်ခဲ့သည်။ ဟယ်လင်ကယ်လာမှာ ထူးခြားသော တဦး တယောက်နှင့်စပ်ဆိုင်ချက်ကို မြန်မြန်ထက်ထက် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်လေ့ရှိသည်။ သူမအဘို့ သူမ၏ဆရာမက အသင့်ရှိနေ၍၊ သူ့တပည့်မအတွက် လိုအပ်ဆန္ဒ မှန်သမျှကို သူ့ဆရာမသည် အချိန်ကုန်မခံဘဲ အလောသုံးဆယ် ဖြည့်စွက်ပေးခဲ့သဖြင့် သူမတွင်ဝိဇ္ဇာပညာနည်းကျကျ လေ့လာမှုပြုရန် အချိန်မရ ခွန်အားမလို ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

အချို့နည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သတ်၍ ကံမကောင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ဟယ်လင်ကယ်လာသည် လောရာဘာရစ်မ်မင်ထက်အစစအရာရာပိုမို၍အောင်မြင်လိမ့်မည်။ စိတ်ပါဝင်စားလိမ့်မည်ကို အစကထဲက မစွသူလီဗင်မှာ သိရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ မစွသူလီဗင်သည် လိုအပ်လျှင်ရရန် သိမ်းဆည်းထားသော မိမိ၏မှတ်တမ်းများမှ စာတစ်ပောင်ကို ထုတ်နှုတ်ရေးသား ဖော်ပြထားပေသည်။ 'သို့ရာတွင် မစွသူလီဗင်သည် သူ့တပည့်မအား ကလေး၏ကြီးထွားရင့်သန်မှုအသိဉာဏ်ကို အတူအညီမပေးသော လေ့လာခြင်းကို၎င်း၊ တစုံတရာစမ်းသပ်ခြင်း အကြောင်းအရာကို

၎င်း၊ သင်ကြားစေခွပမပြုသည်နှင့်အမျှ စမ်းသပ် ချီချက်
စိတ်ဓါတ် ပေါ်ပေါက်လာအောင်လဲ မကြိုးစား ခဲ့ပေ။
အရာ ဝတ္ထု အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ပြုလုပ် ပြီးစီးလျှင်
ပြီးစီးခြင်း သေချာသော ပန်းတိုင် တစ်ခုသို့ ဝင်ရောက်
ဖြစ်ကျော် သွားခဲ့သည်သာ ဖြစ်သည်။ ဆရာမကတော့
အမြဲတစေ နောက်သို့ပြန်လည်ကြည့်ရှုခြင်းမရှိ၊ သူမရှေ့
ရှုချိတက်ရမည့် လမ်းကိုသာ ဖော်ပြခြင်း ပြုပေသည်။
အကြောင်းအရာအတွက် ရှင်းလင်းချက်မှာ မေးကြိုး
သုတ်ပြာ အင်္ဂါရှိခြင်းနှင့် ထိုလိုအပ်သည့် အကြောင်း
အရာ အချက်အလက်ကို နှိုင်းယှဉ်ရန်မှာ အရေးမကြီး
ကြောင်းကို ဖော်ပြ ပေသည်။ မစ္စဆူလီဗင်၏ မှတ်တမ်း
များ အဘယ်ကြောင့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မရှိသည်မှာ အ
ကြောင်းနှစ်ချက် ရှိပါသည်။ ထိုအကြောင်းအရာ နှစ်
ချက်မှာ သူမ၏ မျက်လုံး များသည် စာရေးသားရန်
ထာဝစဉ် ကြိုးလေးသော တာဝန်တစ်ခုကို ထမ်းဆောင်
နေရသဖြင့် မှတ်သားချိန်မရခြင်း၊ ရှေးဦးစွာမှတ်သားချက်
များ ရေးသားရန် တိတိကျကျ မရှိဘဲ အကြောင်းအရာ
တို့ကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခြင်းငှါ စောစောပိုင်းကာလက စိုး
ရွံ့မိခဲ့ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

သူမသည် ပဌမ ရှေးဦးစွာ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ နေ၍၊
သူမတို့ပညာမရှိလုပ်ငန်းစဉ်အခြေအနေအလုပ်ဝတ္တရားကို
ပါကင်(စ်) မျက်မမြင်ကျောင်း အတွက် ဒါရိုက်တာလူ
ကြီးအဖြစ် စွမ်းစွမ်းတမန် ကြိုးစား ခဲ့သူ ဒေါက်တာ

ဟောင်းရဲ၏သမက် မနွှတာ မိုက်ကယ်လီ အနက်စံနော့စ်
ထံသို့ စာတစောင် ရေးသားလိုက်ရာ၊ ရုတ်တရက် ချက်
ခြင်း ဟယ်လင်ကယ်လာ၏ အကြောင်းအရာ အထုပ္ပတ္တိ
များကိုတော့စ်တွန်မြို့ထုတ် သတင်းစာအသီးသီး၌ ချဲ့ထွင်
ရေးသားဖော်ပြခြင်း ပြုကြလေသည်။ မစ္စ ဆူလီဗင်က
အပိုအမိချဲ့ထွင်ထားချက်များကို ဖြေရှင်းကာကွယ် ပေးရ
လေသည်။ ခရာဇ်သက္ကရာဇ် ၁၈၈၇-ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁၀)
ရက်နေ့စွဲနှင့် စာတစောင်ကို သူမသည် ရက်သတ္တပတ်
(၅)ပတ်မျှ ကြာပြီးနောက် ဟယ်လင်ကယ်လာ ထံသို့
ထွက်ခဲ့ခါ မိတ်ဆွေတဦးထံ ရေးသားပေးပို့ လိုက်လေ
သည်။

ဟယ်လင်ကယ်လာ အကြောင်း နှင့် ပတ်သက်၍
မဟုတ်မမှန် ရေးသားချက် အကြောင်းအရာတခု မပါဝင်
သော ‘တော့စ်တွန်ရှေ့ဆောင်’ သတင်းစာတစောင်ကို
ကျမထံသို့ ပေးပို့ပါ။ ‘ဟယ်လင်’သည် စကားစမြို့
ချောချောမောမောပြောရန်အသင့်ဖြစ်နေပြီဟု ရေးသား
ခြင်းမှာ အဘယ်မျှလောက် အရှုပ်ဆိုးအောင်မှားယွင်းနေ
ပါသလဲ။ အဘယ်ကြောင့်တဦးတယောက် ပြောနိုင်သကဲ့
သို့ (၂)နှစ်ရှယ် ကလေးငယ်တဦးပြောသလို ‘သစ်တော
သီပေးပါ’ ‘ကလေး လမ်းရှောက် ထွက်သွား သည်’
စသော အပြောအဆို အရေးအသားမျိုးကိုချောချောမော
မောစကားမြှောက်တတ် ရေးတတ်သည်ဟု ဖော်ပြထားရ
ပါသလဲ။ အကယ်၍-ရှင်သည် သူ၏ ရေးသားချက်ထဲ၌

ရံဖန်ရံခါ ကန်ကြောက်လိုက်သလို ငယ်သံပါအောင်
စူးစူးရှရှအော်မြည်ခြင်း၊ ထွန်ကြူးခြင်း၊ ဆသံတိမ်ကလေး
နှင့် ငိုယိုခြင်း၊ ညီးတွားခြင်း၊ သီးထန်စွာ ငိုကြွေးခြင်း၊
စသည်များကို သရုပ်ဆောင်၍ ရေးသား တားလေရာ၊
ထိုရေးသားချက်မှာ စကားကောင်းစွာ ပြောတတ်ပုံကို
သက်ရောက်စေသည်—မသက်ရောက်စေသည် ဆိုခြင်းအ
တွက် နိဂုံးချုပ် လေ့လာလျှင် ရှင်းလင်းသွားမည်ဟု
ကျမထင်ပါသည်။ ထို့အပြင် ကျမအား ယုံကြည်အား
ထားကြံသော မိတ်ဆွေများ၏ အလုပ်ဝတ္တရားတာဝန်ကြီး
အတွက် ကျမ ဤသို့မျှသာ တပည့်တယောက်အား တတ်
မြောက်အောင်သင်ကြားနိုင်သည်ထင်ကြလျှင် ဟယ်လင်
ကယ်လာ စကားပြောပါပြီ ဆိုခြင်းမှာ ရယ်စရာဖြစ်နေ
မည်မင်ဖြစ်ပါသည်။ ဖြစ်ဆင်ရေးသားချက်တွင် စာလုံး
ပေါင်းသင်ကြားနည်း မဖေပြုခြင်းအတွက် ကျမ-ဝမ်း
နည်းဇူကျုံးမရ ဖြစ်မိပါသည်။ ဤအချက်ကို ဖေပြု
လိုက်ပါမူ၊ ကြီးစွာသောဒုက္ခများမှ ကျမအား ကယ်တင်
ရာ ရောက်ပါလိမ့်ဦးမည်။

ခရာဇ်သက္ကရာဇ် ၁၈၈၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၄ ရက်နေ့တွင်
သူမသည် စာတစောင် ရေးသားပါသေးသည်။

ဟယ်လင်ကယ်လာနှင့် ကျမအကြောင်းကိုရေးသား
သား ပြောကြားချက်များ အားလုံးကျမ မသိရှိမီ။ ဤစာ
ကိုရေးရာ၌ အမှန်ပင်အူထိုက်သဲလှိုက် ကျမဝမ်းမြောက်
ကျေနပ်မိပါသည်။ ကျမအကြောင်းစုံ ကောင်းစွာ သိရှိ

ပြီဖြစ်ကြောင်းကို ရှင့်ထံသိစေပါသည်။ စာပို့ ထိုက်တိုင်း
လိုလိုပင် မှားယွင်းသော အကြောင်းအရာများ အချို့ကို
ပုံနှိပ်စာလုံးနှင့်ဖြစ်စေ။ လက်ရေးနှင့် ဖြစ်စေ သယ်ယူပို့
ဆောင်ပေးခဲ့ကြပါသည်။ အမှန် အကြောင်းအရာကို သ
သတင်းစာများထံသို့ လုံလုံလောက်လောက် ရောက်ရှိ
သွားခြင်းမှာ အံ့ဩစရာမဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့်သူတို့သည်
ရောက်ရှိလာသော သတင်းကို ချဲ့ထွင်၍ အမှား အယွင်း
တန်ဆာဆင်ကာ တည်ထွင်ရေးသားခြင်းပြုကြပေသည်။
သတင်းစာတစောင်ကမူ ဟယ်လင်ကယ်လာသည် က
စားစရာပုံကားများဖြင့် ဂဲဩမေထရီကိုသက်သေသက္ကာ
သ ထုတ်၍ ပုံပြ နိုင်သည်ဟု ရေးသား ထားသေးသည်။
နောက်တကြိမ် သူမသည် သူမသည် နက္ခတ်တာရာများ
၏ အနာဂါတ် ဖြစ်ပေအရေး နိမိတ်နှင့် အစပြုရာ အ
ကြောင်းအချက်တို့ပင် ရေးသားတတ်ပြီဟု ဖော်ပြမည်
ကို ကြားရရန် ကျမမျှော်လင့်မိပါသည်။

ခရာဇ်သက္ကရာဇ် ၁၈၈၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလထဲတွင်
ဟယ်လင်ကယ်လာပညာသင်ကြားရာပါကင်စ်ကျောင်း
၏ ဒါရိုက်တာထံမှ ပဋ္ဌမဆုံး ထုတ်ပြန်ချက် ပေအီထွက်
လာလေသည်။ ဤထုတ်ပြန်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မစ္စဆူဇီ
ဗင်သည် သူမ၏အလုပ်ဝတ္တရားအတွက် မစ္စတာအနက်စ်
နော့စ်၏တောင်းပန်ချက်ကို လိုက်လျောကာ စိတ်မပါထွ
ဘဲ ပြင်ဆင်ရတော့သည်။ ဤအချက်မှာ ထုတ်ပြန်ချက်ကို
အစအဆုံးလေ့လာရင်း သူမ၏စာများထဲမှ ထုတ်နှုတ်၍

ဟယ်လင်ကယ်လာ အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ခိုင်လုံသော ပဋ္ဌမဦးဆုံး အကြောင်းရင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ ဤထုတ်ပြန်ချက်ကြောင့် မစ္စဆူလီဗင်သည် ၁၈၈၇ ခုနှစ်အောက်တိုဘာလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲနှင့် စာတစောင် ရေးလိုက်လေသည်။

‘ထုတ်ပြန်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းစာတွင် ကျမရေးလိုက် သည်ကို ရှင်ထွေမြင် ပါရဲ့လား။ မစ္စတာ အနက်စ်နော့စ်မှာ ထိုသို့ရေးသားလိုက်ခြင်းအတွက်ဝမ်းမြောက်ကြည်နူးနေပါသည်။ သူထုတ်ပြန်ချက် အဆိုအရ ဟယ်လင်၏ တိုးတက်မှုသည် အစကထဲက အောင်မြင်ခြင်း လမ်းကြောင်းပေါ်တွင် ရှောက်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ သူ့တွင် ဟယ်လင်၏ဆရာမအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပြောပြရန် ချီးမွန်းစရာတွေအများကြီးရှိသည်ဟု မေ့ပြုထားပါသည်။ သူသည်လဲ ချဲ့ထွင်ရေးတက်သို့ တိမ်းစောင်းနေသည်ဟု ကျမထင်ပါသည်။ အားလုံးသော အဖြစ်အပျက်များ၌ သူ့အရေးအသားသည်လွန်စွာတောက်ပြောင်လျက်ရှိပေသည်။ ရိုးသားသော အကြောင်းအရာများမှာ ဤကဲ့သို့ရေးသားလိုက်ခြင်း အားဖြင့် သူတို့တတွေ အဘို့တစ်ခုခုတွင် ထင်ယောင်ထင်မှားနှင့် စိတ်ရှုပ်ထွေးသွားစေပါသည်။ လွန်ခဲ့သောလအနည်းငယ်ခန့်က သံသယကင်းရှင်းခဲ့သည့်အလုပ်မှာ သူ့အတွက်အောင်မြင်ခြင်း လမ်းမပေါ်သို့ ရောက်စေဟန်သဏ္ဌာန်တူပါသည်။ သို့ရာတွင် လူများက တခါတရံသော် အဓိပ္ပါယ်မရှိဆုံး အောင်မြင်

ခြင်းဖြင့် ပြီးစီးအောင် ပြုလုပ်သည့် ဝေဒနာလွှေခါးထစ်များပေါ်သို့ ရပ်တန့်နေသည်ဟုမြင်ကြသည်။

မစ္စတာအနက်စ်နော့စ်မှာ မျက်မမြင်ကျောင်းကြီး တကျောင်း၏ ကျောင်းအုပ်ကြီးလည်း ဖြစ်လာ၍ သူပြောသမျှစကားများထဲတွင် အခြေခံ ဖော်ပြချက်များမှာ မစ္စဆူလီဗင်၏ရေးသားချက် အကြောင်းအရာများထက် ပိုမို၍ ရူးရှထက်မျက်အောင် ပြောလေ့ ပြောထရှိတော့သည်။ သတင်းစာများသည် မစ္စတာအနက်စ်နော့စ်၏အာဘော်ကိုမှီကာ အကြောင်းတရာလောက် ချဲ့တွင် ရေးသားခြင်း ပြုကြလေသည်။ မစ္စဆူလီဗင်သည် သူ့တပည့်မ ဟယ်လင်ကယ်လာထံသို့ထွက်လာခဲ့ပြီး နောက်တနှစ် မှာပင် သူ့တပည့်မမှာ အံ့ဘွယ်သရဲဖြစ်သော ပုံသဏ္ဌာန်တစ်ခု၏ အလည်ဗဟိုရိသို့ရောက်ရှိနေတော့ကြောင်းကို တွေ့ရပေသည်။ ထိုနောက် ကန္တာပေါ်ရှိ ပညာရှင်အားလုံးသည် အရောက်စွများအတွက်အစိန်အပိုင်းတိုင်းလောက်နီးနီး အကူအညီ မပေးခဲ့ ကြကြောင်းကို ပြောဆိုကြတော့သည်။ လူအရအဖွဲ့နှင့် အချေအတင် ငြင်းခုန် စကားပြောခြင်း ကိစ္စမှာ ကျယ်ပြန့်များပြားလာသည်နှင့်အမျှ ယခုအချိန်၌ ဘတ်ရှရန် ပျော်ရွှင်ကြည်နူးဘွယ်ရာဖြစ်နေပါသည်။ နားငင်းသူ၏ ဆရာ ဆရာမများသည်။ မလုပ်နိုင်သောကိစ္စကို ဘာကြောင့်မစ္စဆူလီဗင်က လုပ်နိုင်နေသည်ကို ဦးစားပေးသည့်စံပြအနေနှင့် သက်သေပြကြသည်။ မယုံကြည်သူ အချို့က သူမ၏ဖော်ပြချက်များကို ပြန်လည်စဉ်းစား

ကြသည်။ အကြောင်းမှာ မစ္စတာ အနက် စ် နေ့ စ် ၏
မတင်မကျ စကားပြောခြင်းက ပတ်ဝန်းကျင်တွင် သိုင်း
ဝိုင်းနေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ သို့အတွက် ဟယ်လင်
ကယ်လာ၏အကြောင်းအရာ အထုပ္ပတ္တိမှာ အသင့်အတင့်
ငြောပြရုံမျှနှင့် မယုံကြည်စရာ ဖြစ်နေပေသည်။ ချဲ့တွင်
ကြေငြာချက်များက ကံမကောင်းအကြောင်းမလှအောင်
ပွဲဦးထွက်စေသည်။ ၎င်းပြင် သဘာဝအားဖြင့် နှိုင်းချိန်
မျှမရှိသော မယုံကြည်ချက်ရော မယုံကြည် နိုင်စရာဆန့်
ကျင်ဘက်အဖြစ်အပျက်များပါရောယှက်နေပေသည်။

၁၈၈၈-ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် မစ္စဆူလီဗင်၏ ဒုတိ
ယ အကြိမ်ထုတ်ပြန်ချက် တစောင်နှင့်အတူ ပါကင် စ်
ကျောင်းမှ ကြေငြာချက်တစောင် ထွက်ပေါ် လာသော်
လည်း ၁၈၉၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာသို့ ရောက် လာ သည်
တိုင်အောင် မစ္စတာအနက် စ် နေ့ စ် က ဟယ်လင်ကယ်
လာအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပါကင် စ် ကျောင်း၏
နောက်ဆုံး အကြောင်းကြားချက်တရပ် ထုတ်ပြန်လိုက်
သည့်အချိန်အထိ၊ မည်သည့်အရာရှိ အရာခံ သက်ဆိုင်
ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များကမှ ထုတ်ဖော် ရေးသားခြင်း မပြုကြ
တော့ချေ။ ဤထုတ်ပြန်ချက်၌ မစ္စဆူလီဗင်က ဟယ်လင်
ကယ်လာမှာ စာပင် ရေးသား စီကုန်းတတ်ကြောင်းကို
အပြည့်စုံ အကျယ်ပြန့်ဆုံး ရေးသားလိုက်ပါသည်။ ဤ
ထုတ်ပြန်ချက်ထဲတွင် နောက် အခင်းတခင်း၌ ပြည့်
ပြည့်စုံစုံ ဆွေးနွေးထားသော 'ဆီနှင်းဘုရင်' အကြောင်း

ကိုပါ ဖေပြထားသေးသည်။ ထိုနောက် အချေအတင်
ဆွေးနွေးချက်မှာ အခါတိုင်းထက် ပိုမိုတိုးတက်လာပေ
တော့သည်။

သတ္တုချ၍ စီစစ်လျှင် အခြားလူများမှာ ဟယ်လင်
ကယ်လာ၏ အကြောင်းကို သူမရေးသည်ထက် ပိုမို၍
များများစားစား သိလိုကြဟန်တူပါသည်။ မစ္စဆူလီဗစ်
မှာ ဟယ်လင်ကယ်လာ၏ ပဋ္ဌမဆုံးတိုးတက်မှုကို သတင်း
စာတွင် ရေးသားခြင်းမှတစ်ပါး ၁၀ နှစ်လုံးလုံးငြိမ်သက်
နေခဲ့ပေသည်။ ထိုသတင်းစာ၌ရေးသားချက်မှာ ဒေါက်
တာဘဲလ် ၏တောင်းပန်မှုကြောင့် ၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် နား
မကြားသူများအား စကားပြောသင်ကြားပေးရေး တိုး
တက်မှု အမေရိကန်အသင်း ‘ချောင်တောကွီယာ’ အ
စည်းအဝေးအတွက် ပြင်ဆင်မှုရှိရန် ရေးသားသိုက်ခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။ ဒေါက်တာဘဲလ် နှင့် အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ
က လူတယောက်အား ကိုယ်ချင်းစာမတတ်သူ၏ အမြင်
တရပ်တွင် တိတိကျကျဟူ၍ မည်သို့သော အမှန်ဖြစ်စဉ်
ကို ရှင်းပြမည်လဲဟု မေးကြသောအခါ။ သူမ သိရှိသမျှ
ပညာသင်ကြားရေးအကြောင်းကို ရေးသားရန် တာဝန်
ရှိပါသည်ဟု ဆိုသည်။ သူမသည် သူမ၏ တပည့်မ
အတွက် စိတ်အားထက်သန်ချက် အားလုံးနှင့် အချိန်ကာ
လ အားလုံးကိုလဲ ဖေပြရန် တာဝန် ကျန် သေး
ကြောင်း အနူးအညွတ်ဖြေဆိုခြင်းပြုပါသည်။

မစ္စဆူလီဗစ်သည် မိမိနှင့်မစ္စကယ်လာတို့အကြောင်း

ကိုရေးသားထားသောသွေးများချက်များအား သူမ၏ မိတ်ဆွေ တဦးတယောက်က မေးမြန်းချိန်၌ ပူဆွေးဒုက္ခဖြစ်နေခြင်းထက် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ဂရိသလို မစ္စကယ်လာ၏ စာအုပ်တွင် ယခုအချိန်၌ ဆရာမသည်သာ ပြီးစီးအောင် ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်းဖော်ပြရေးသားထားမှု ပါဝင်ခြင်းကို ထွေမြင်ရသည့်အချိန်၌လဲ ကြည်နူး နှစ်သိမ့်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် သူမသည်တပည့်မအားသင်ကြားပေးခဲ့သော ဗဒ္ဓမ နှစ်ကာလအတွင်းက သူမရေးသားခဲ့သည့် စာများမှ ကောက်နှုတ်ဖော်ပြထုတ်ဝေရန်သဘောတူညီခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဤစာများမှာ မစ္စကယ် လာ-စီ-ဟော့ဂ် ကင်စ် ထံသို့ မစ္စဆူလီဗင်က ထာဝစဉ် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေးလေ့ရှိသည့်အတိုင်း ရေးသား ပေးပို့သောစာများဖြစ်ပါသည်။ မစ္စကယ်ဟော့ဂ်ကင်စ်သည် အနှစ် ၂၀ လုံးလုံး ပါကင်စ် မျက်မမြင် စာသင်ကျောင်းတွင် အမျိုးသမီး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတဦးခဲ့၍ ထိုအချိန်ကာလ အတွင်းက မစ္စဆူလီဗင်မှာ ကျောင်းသူမတဦး ဖြစ်ရာ မစ္စကယ်ဟော့ဂ်ကင်စ်အား မိခင်တယောက်ကဲ့သို့ဆက်ဆံရင်းနှီး ဖွဲ့စည်းပေးသည်။

ဤစာများထဲတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် မစ္စဆူလီဗင်၏ အလုပ်တာဝန်မှတ်တမ်းကို ရက်တပါတ်လောက်နှီးနှီး ရေးသားချက်များ ထွေရှိရပေသည်။ အချို့အဝက် အသေးစိတ်များကိုမူ သူမ သည်လဲ မေ့လျော့ နေတော့သည်။ သူမသည် တနေ့ထက်တနေ့ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာ

ပေပြီ၊ မြောက်များစွာသော လူတို့က သူမ၏စာပေပို့ချသင်ကြားနည်းမှာ နောက်အချိန်တွင် သူမ၏ လှင်ငန်းစဉ်အတိုင်း စာစီ စာကုံးနည်း တရပ် ဖြစ်ခြင်းမှ တၢ်းတခြားအဓိက အချက်အလက်များသိရှိရေးအတွက် ရှာဖွေ ကြိုးစားအားထုတ်ရန်မလိုဟု တွေးထင်ကြပေသည်။ သို့ရာတွင် သက်သေခံ တချက်မှာ ဤစာများထဲ၌ သူမသည် မိမိဘာလုပ်ခဲ့ကြောင်းကို တိကျ ပြတ်သားစွာ အမှတ်တရအဖြစ် လေးလေး နက်နက် ရေးသားထားပေသည်။ သူမတွင် ကိုယ်တိုင် ဝေဖန်ချက်ရှိသည်။ နောက်ကျစွာ ထုတ်ဖော် ကြေငြာခြင်း ပြုမှုအစား သူမ၏ မရဲဝန်ဝန် မသေချာ ချက် ကြောင့် တိတိကျကျ နည်း နာနိသျည်း နောက် သို့ မှ လိုက် ဘဲ၊ သူ မ သည် အ တိုးအနန္တ ထိုက်တန် သော ပညာ သင် ကြား ရေးအဓိက အချက် အလက် များကို အချိန်မကုန် စေဘဲ ဝါကျ ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် သူမ၏စာပေသင်ကြားပို့ချမှုမှ အလွန်တရာ ရှင်လင်းပြတ်သားစွာ သင်ကြားရေးတွင် မျက်မမြင်များကိုသာမက ကလေးသူငယ်များ အားလုံးသို့ သင်ကြားသကဲ့သို့ သင်ကြားပေး ပေသည်။ သူမ၏စာများနှင့် အရေးကြီးသော စာပေသင်ကြားနည်း ပါဝင်သည့် ဝေဌချက်တစောင် ထုတ်ဖော်ချက် ပုံစံများမှ ကောက်နုတ်လျက် ဟော့ ဝ် ကင် စ် ယူနီဗာစီတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သော ဒေါက်တာ ဒင်နီးယဲလ် ပျန်း စ် စီဂင်းလ် မင်၏ အကြံဉာဏ်များနှင့်နှိုင်းယှဉ်ကာ ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။

ဒေါက်တာဒင်နီယံ လ် စီးဂင်းလ်မင်မှ ၁၈၉၃ ခုနှစ်တွင် စာတစောင် ရေးသားခဲ့ပေသည်။

‘ကျွန်ုပ်သည် ယခုတွင်ပင် သင်၏ အံ့တွယ် ကောင်းသော တပည့်မ၏ပညာရေးအတွက် အထူးထူး အပြားပြား စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းဆုံး သင်ကြားချက်များကို တတ်ရှုခဲ့ပေသည်။ သင်၏တပည့်များအား အာရုံဝင်စားစေသော စိတ်ဓာတ်ဆွဲဆောင်ချက်နှင့် ညွှန်ပြသည့် သင်၏ သင်ကြားနည်း ထူးချွန်မှုအတွက် ကျွန်ုပ်ချီးကျူးချက်ကို ဖော်ပြရန် သင်ခွင့်ပြုလိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ် မြှော်လင့်ပါသည်။’

မစ္စအင်နီမင်စ် ဖီး လ် ဆူလီဗင်သည် မာဆာချူးဆက် နယ်စပ်ရင်း ဖိုလ် မြို့၌ မွေးဖွားသည်။ သူမဘဝ၏အလွန် စောစောသော အချိန်ကာလက သူမသည် စုံလုံးကမ်းလှနီးနီးဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ သူမအသက် (၁၄) နှစ်သွီးအရွယ်တွင် ခရာဇ်သက္ကရာဇ် ၁၈၈၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၇-ရက်နေ့၌ သူမသည် ပါကင်စ် ကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ပညာသင်ကြား ခဲ့လေသည်။ နောက်မကြာမှီ သူမသည် တဝက်တပျက်နှင့် အလင်းရောင်ခြည် ပြန်လည်ရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

မစ္စတာအနက်စ် နော့စ်က သူ၏ ၁၈၈၇ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာတွင် ဤသို့ဖော်ပြထားလေသည်။

‘သူမသည် အောက်ဆုံးတန်းနှင့်အခြေခံသင်တန်းများတွင် သူမ၏ပညာရေးကိုစတင်ဆင်ကြားရန် ဝမ်းမြောက်

ပျော်ပွင့်ခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် သူမသည် အောင်မြင်မှု အတွက် သေချာသော အတိုင်းအထွာနှင့် အင်းအားစု ကို သူမကိုယ်တိုင် ရရှိအောင် စတင် ကြိုးစားကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။ သူမသည် အလွန်တရာ ရဲရဲရင့်ရင့် နှင့် ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းကြောင့် နောက်ဆုံးသော်ပန်း တိုင်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပေသည်။ ဒေါက်တာ ဟောင်းဝဲ သည် အသုံးဝင်သော လမ်းမပေ၀ယ် သူမကို ကူညီ ရင်း သူမ၏အသဲနှစ်လုံးနှင့် အတွေးအခေါ် များထဲသို့ ဖြတ်သန်းထွက်ခွါခဲ့ကာ ဥပမာ ဥပမေယျ ထုတ်လျက် ကြွယ်ဝသော စကားလုံးများဖြင့် မြွက်ကြားခဲ့လေသည်။ ယခုအချိန်၌သူမသည် သူ၏ တန်ဖိုးရှိသော အောင်မြင် သူကဲ့သို့ ဘေးမှ ရပ်တည်ချက် သူ့လုပ်ငန်း၏ မြတ်နိုး သွယ်ရာ အကောင်းဆုံး အကိုင်းအခက်တခု ဖြစ်လာပေ သည်။ မစ္စဆူလီဗင်၏ ဥာဏ်ထက်မြက်မှု များကား အ မြင့်ဆုံးအဆင့်တွင် ရောက်ရှိခဲ့ပေသည်။

၁၈၈၆-ခုနှစ်တွင် သူမသည် ပါကင် စ် ကျောင်းမှ ပညာရှင်တဦး ဖြစ်လာလေသည်။ ကပ္ပဘိန် ကယ်လာ သည် ဆရာ တယောက် အဖြစ် တာဝန် ထမ်းရွက်ရန် ဒါရိုက်တာအဖွဲ့သို့ လျှောက်ထားတင်သောအခါ၊ မစ္စတာ အနက်စ်နော့စ်မှာ သူမအား ထောက်ခံလိုက်လေသည်။ ကပ္ပဘိန်ကယ်လာက ၁၈၈၇-ခုနှစ်ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စာရေးသားလိုက်သောအခါ၊ သူမသည် ၁၈၈၆-ခုနှစ် ဩဂုတ်လမှစ၍ သူမ၏ တပည့်အတွက် အလုပ်ဝတ္တရား

ဆောင်ရွက်ရန် သူမကိုယ်တိုင် ပြင်ဆင်ရသည့် အချိန်မှာ ထိုနေ့ထိုရက်သာ ဖြစ်လေသည်။ ဤအချိန်အတွင်း သူမသည် ဒေါက်တာဟောင်းဝဲ၏ အစီရင်ခံစာကို ဘတ်ရှုခဲ့လေသည်။ သူမသည် လောရာဘရစ်ခ်မင်နှင့် အိမ်ထဲတွင် အတူနေထိုင်ခဲ့ရသည့် (၆)နှစ်ကာလ၏ ကျောင်းသူမဘဝအတွင်း အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာများက သူမအား ဆက်လက်၍ အကူအညီပေးခဲ့လေသည်။ သူ့အလုပ်ဝတ္တရားကို လောရာဘရစ်ခ်မင်နှင့်အတူ လုပ်ကိုင်ခဲ့သော ဒေါက်တာဟောင်းဝဲသည်ပင် မစ္စဆူလီဗင်၏ လုပ်ငန်းကို ဖြစ်နိုင်သမျှ လုပ်ကိုင်ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် မျက်မမြင်များအား သင်ကြားရန် နည်းလမ်းရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သော မစ္စဆူလီဗင်မှာ သူမတို့ဦးတည်းသာ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

မစ္စဆူလီဗင်သည် သူမ၏ပြဿနာအခတ်အခဲများကို ရှင်းလင်းရန် လွန်ခဲ့သော အတွေ့အကြုံများ အားဖြင့်၎င်း၊ အခြားတစ်စုံတယောက်သောဆရာဆရာမအားဖြင့်၎င်း၊ အကူအညီမယူဘဲ ဖြေရှင်းသည်ကို သတိရရှိမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဟယ်လင်ကယ်လာနှင့် အတူ နေထိုင်ခဲ့ရသော ပညာသင်ကြားရေး၏ ဂဠုမနှစ် ကာလအတွင်းဝယ် သူ့တပည့်မအား ပညာသင်ကြားပေးချိန်၌သူတို့သည် တနင်္ဂနွေကမ်ဘီယာတွင် နေထိုင်ကြလေသည်။ သူတို့သည်မြောက်ပိုင်းသို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ၊ ပါကင်စ်ကျောင်းသို့ အလည်အပတ် သွားခဲ့ကြပါသည်။ ဟယ်လင်ကယ်လာ

သည် ကျောင်းစည်းကမ်း ဥပဒေအရ ရေးဆွဲထားသော အကြောင်းအရာကို၎င်း။ ကျောင်းသူတယောက်၏ မှန်ကန်သည့် စာပေသင်ကြားနည်းကို၎င်း။ ဘယ်တော့မျှ လိုက်လျောခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ ဟယ်လင်ကယ်လာအား မစ္စတာ အနက်စ်နော့စ်၏ ညွှန်ကြားချက်အောက်ဝယ် ပညာတတ်မြောက်အောင် သင်ကြားခဲ့သော မစ္စဆူလီဗင်၏ ဖေပြချက်မှာ မှားယွင်းခဲ့ပေသည်။ အထူးထူး အပြားပြားသော အချိန်ကာလများ၏ (၃) နှစ်အတွင်း မစ္စကယ်လာနှင့် မစ္စဆူလီဗင် တို့သည် ပါကင်စ် ကျောင်း၏ ညွှန်ကြားသည်တော်များ ဖြစ်ကြလေသည်။ ဆရာ-ဆရာမများသည် မစ္စဆူလီဗင်အား အကူအညီ မပေးခဲ့ကြချေ။ မစ္စတာ အနက်စ်နော့စ်သည်လဲ စာပေဆက်သွယ်သင်ကြားနည်းတွင် လွယ်လင့်တကူဖြစ်အောင် အကွရာရေးပုံရေးနည်းကို အသုံးမပြုခဲ့ပေ။ ၁၈၈၈-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇-ရက်နေ့စွဲနှင့် ရေးသားသော မစ္စတာ အနက်စ်နော့စ်၏ ပါကင်စ် ကျောင်း အစီရင်ခံစာတွင် ဤသို့ဖော်ပြထားလေသည်။

ကျွန်ုပ်၏ အဆော တလျင် တောင်း ဆို ချက် ကြောင့် ဟယ်လင်သည် သူမ-မိခင်၊ သူမ-ဆရာမတို့နှင့် အတူ မြောက်ပိုင်းသို့လိုက်ပါခဲ့၍ မေလ နောက်ဆုံး ရက်ပါတ်ထိုင်အောင် ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အတူ ကျွန်ုပ်တို့၏ ညွှန်သည်များအဖြစ် လပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဟယ်လင်အား ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖေါင်းတြစ်စာသင်

ရိုက် စာအုပ်များထားသော စာကြည့်တိုက်၊ ကျွန်ုပ်တို့
 စုဆောင်းထားသောတိရစ္ဆာန်များ၊ ပင်လယ်ခရု-ယောက်
 သွားခွန်များ ပန်းများနှင့် သစ်ပင်ငယ် ကသေးများ၏
 ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးနှင့် မျက် မ မြင် များအား ထိတို့
 စမ်းသပ်မှုအာရုံဖြင့် အဆန်းတကျယ် သင်ကြား ပေးရန်
 အရာဝတ္ထု များကို ဝမ်းမြောက်စွာနှင့် လွတ်လွတ်လပ်
 လပ် အသုံးပြုခွင့်ပေးခဲ့ပါသည်။ သူမသည် အနည်းငယ်
 ချွေသော ကျေးဇူးတရားကလေး ကိုမျှ မဝေ့ညှာဘဲ ပျော်
 နှင် ကြည်နူးခြင်းအပြည့်နှင့် ထိုထိုသော ဗဟုသုတများ
 မှ အသိဉာဏ်တိုးတက် ရရှိခဲ့သည်ကို ကျွန်ုပ်သံသယမရှိ
 ပါ။ သို့ရာတွင် ဟပ်လင်သည် အိမ်မှာနေထိုင်သည် ဖြစ်
 စေ၊ အခြားတိုင်းပြည် ကျေးလက်တောရွာ အသီးသီးသို့
 အလည်အပတ် သွားသည် ဖြစ်စေ။ သူမ၏ ပညာအရည်
 အချင်းမှာ သူမဆရာမ၏ သွက်လက်သော စိမ့်အုပ်ချုပ်
 မှု စာပေသင်ပြညွှန်ကြားမှုအောက်ဝယ်။ ထာဝစဉ်ချော
 စော ဖြောင့်ဖြူခဲ့လေသည်။ မစ္စဆူလီမင်၏အကြံအစည်
 များကိုသော်၎င်း-လေ့ကျက်ရန်စာများ၏ဝေစုမျှ တမှုကို
 သော်၎င်း တဦးတယောက်ကမျှ အနှောင့် အရှက် မပေး
 ကြပါ။ သူမသည် သူမ၏ကြီးကျယ်သော လုပ်ငန်းကြီးကို
 ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နည်းနာနိသျည်း များ
 ကို စိတ်တိုင်းကျ လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ခွင့်ရရှိခဲ့ပေသည်။
 ပေါ်ထွက်လာသော ကျေးဇူးတရားအဖြေများကို ကျွန်ုပ်
 တို့ ချင့်ချိန်ကြည့်ရှုရာ၌ သူမသည် ဤအခွင့် အရေးတွင်

အသံနေအသံထားမှန်မမှန် စမ်းသပ်သုံးစွဲရန် အချင့်ချိန်နိုင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။ ဤကဲ့သို့သော တပည့်မကလေးက လူ သိများအောင် ဘာကြောင့်များ ကွာဝေးသော အချိန်ကာ လအတွင်းအောင်မြင်ပြီးစီးအောင် စွမ်းဆောင် နိုင်တိသ နည်း။ သူမ၏ အံ့ဩဘွယ်ရာ ကောင်းသော အလိုပြည့်မှု များအတွက် အထွေထွေ ချီကြူးထောပနာ ပြုကြ ပေသည်။ သို့ရာတွင် ခန့်ခန့်ငြားငြားပြီးဆုံးအောင်မြင်မှု ကို တိတိကျကျသိသော လူများကမူ ဥာဏ်ပညာ ထက် သန်မှု၊ ပညာကျယ်ဝမှု၊ ထိုးထွင်းဥာဏ်ရှိမှု တာဝန်မရွှ့ သောကြိုးပန်းမှု၊ သင်ကြားသူ ဆရာမ၏ ဆန္ဒအတိုင်း ကွေ့ကောက် ယိမ်းယိုင်ခြင်းမရှိမှု စသည်တို့ကို ထာဝရ တည်မြဲလျက်ရှိသတို့ကလေး ဘဝမှ ကယ်၍ ကာ သူမ ၏ ဗိတ်ဓါတ်ပြင်းထန်၍ ဗိတ်ပါဝင်စားစွာသစ္စာအဓိဋ္ဌာန် ပြုပြီး လူချင်းတူတူ သူချင်းမျှမျှ တိုးတက် လာပုံ အလုံးစုံ ပင် အခြေအနေအမျိုးမျိုးအစားစားဟူသမျှ စောင့်ဆိုင်း ကြည့်ရှုနေခဲ့ကြလေသည်။

ဤနေရာတွင် မစ္စဆူလီဗင်၏ စာများအတိုင်းလိုက်၍၊ အစီရင်ခံစာများမှ အရေးအကြီးဆုံး အချက်အလက်များ ကိုသာ ဖော်ပြခြင်းပြုပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည်ထပ်မံဖော် ပြရန်မလိုသော ရှင်းလင်းဖော်ပြပြီးဖြစ်သည့် အောင်မြင် မှုအစီရင်ခံစာအသီးသီးမှ အချို့အဝက်ကိုချွင်းချန်ထားခဲ့ ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည်စာဘတ်သူများလွယ်ကူရန်အတွက် မစ္စဆူလီဗင်၏ သဘောတူညီချက်အရ ဝါကျစွဲနည်း၌

လိုအပ်ချက်များကိုသာ ပြောင်းလွှဲ၍ တဆက်တည်းဆက်စပ်လျက်ရှိသော အကြောင်းအရာတို့မှ ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြခြင်းပြုပါသည်။ မစ္စဆူလီဗင်သည် သူမ၏အစီရင်ခံစာမှ ဝါကျများကို အနည်းငယ် ပြုပြင်ကာ အမှ့မဲ့အမှတ်မဲ့ ရေးသားလိုက်သော စာများကိုလဲပြင်ဆင်၍ ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည်လဲ အနည်းငယ်အရေးကြီးသည့် အချက်အလက်များကိုသာ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ မစ္စဆူလီဗင်သည် သူမ၏အကြံဉာဏ်များကို ပြန်လှန်ဆန်းစစ်၍၊ ချဲ့ထွင် ရေးသားလိုပါသည်။ ယင်းသို့ ပြုလုပ်ရန်အတွက် နောက်တချိန်ကို သတ်မှတ်ထားရသည်။ ယခု လောလောဆယ်မှာကျွန်ုပ်တို့သည်အပြည့်စုံဆုံးမှတ်သားချက်များ ရရှိနေပြီဖြစ်၍ ရေးသားဖြန့်ချိထုတ်ဝေသမှုပြုလိုက်ပါသည်။ ပဋ္ဌမဦးဆုံးစာမှာ သူမ-တာဝန်ကပ်ဘီယာသို့ ရောက်ရှိပြီး(၃)ရက်အကြာ ၁၈၈၇-ခုနှစ်၊ မတ်လ (၆)ရက် နေ့စွဲဖြင့် ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

‘ကျမ’ တာဝန် ကပ်ဘီယာသို့ ‘ရောက်သော အခါ၊ ၆-နာရီ ၃၀-မိနစ် ရှိလေပြီ။ ကျမအား စောင့်ကြိုနေကြသော မစ္စကယ်လာနှင့် မစ္စတာဂျိမ်းစ် ကယ်လာတို့ကို ကျမ ထွေ့ရှိရပါသည်။ သူတို့သည် (၂) ရက်လောက်က မီရထားတိုင်းတွင် ထွေ့ကြရသော လူတဦးတယောက် အကြောင်းကို ပြောဆိုနေကြပါသည်။ ဘူတာရုံမှ အိမ်သို့ သွားရာ ခရီးလမ်းမှာ တမိုင်လောက် ဝေး၍ လမ်းတလျှောက်လုံး အလွန်ထွပသော နားနေရန် စခမ်းများကို

ထွေရပါသည်။ ကျမထက်ပိုမို၍ အသက်မကြီးသေးဟု
ထင်ရသော အလွန်ငယ်ရွယ်နုပျိုနေသည့် အမျိုးသမီးတဦး
ဖြစ်သူ မစ္စကယ်လာကို ထွေရှိရသဖြင့် ကျမအံ့ကြမိပါ
သည်။ ကပ္ပတိန် ကယ်လာက ကျမတို့အား ကွင်းပြင်ထဲ
တွင် လာရောက်ထွေဆုံ၍ ကျမအားဆီးကြိုက်ဆက်ခါ
အမျှိုက်သဲလိုက် လက်ဆွဲ ဘိတ်ခေါ်ပါသည်။ ကျမ၏
ပဋ္ဌမဆုံး မေးခွန်းမှာ ‘ဟယ်လင် တယ်မှာလဲ’ ဟု မေး
လိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျမသည်စိတ်အားထက်သန်ခြင်း
ကို ထိန်းသိမ်းကာ ခွန်အားရှိသမျှ စိုက်ထုတ်၍ ကြိုးစား
သော်လည်း လမ်းရှောက်ရန် ပင်ပမ်းလာခြင်းက လွန်စွာ
တုံ့လှုပ်ချောက်ချားလာစေပါသည်။ အိမ်အနီးသို့ကျမတို့
ချဉ်းကပ် လာကြသော အခါ၊ တံခါးဝတွင် ကလေးတ
ယောက် မတ်တတ်ရပ်နေသည်ကို ကျမ မြင်ရပါသည်။
‘သူမူ ဟိုမှာလေ’ ဟု ကပ္ပတိန် ကယ်လာက ပြောလိုက်
ပါသည်။ သူမသည်လဲ တနေ့လုံးလိုလို တဦးတယောက်
ကထွေလိုနေကြောင်း သိခဲ့ပါသည်။ သူ့အမေ ခင်ဗျား
ကို ကြို သို့ သူ တာ ရုံ | ထွက် လာ က ထဲ က သူ မ
ဟာ ညွှော်သည် အလားကို ကြို နေ ပါ တယ်’ ဟု
ကပ္ပတိန်ကယ်လာက ဆက်၍ပြောပြပါသည်။ အကယ်
၍ ကပ္ပတိန် ကယ်လာသာ ကျမနောက်တွင် မရှိပါမူ၊
အရှိန်နှင့်ပြေးလာသော သူမသည် ကပ္ပတိန်ကယ်လာ နေ
ရာသို့ ရောက်လာမည် ဖြစ်ရာ၊ ကျမက ခြေသံမကြားရ
အောင် ခြေထောက်ကိုဖွ၍နင်းပါသည်။ သူမသည် ကျမ

၏မျက်နှာ အဝတ်အထည်နှင့် အိမ်များကို စမ်းသပ်ခါ
 ကျမလက်ထဲမှအိပ်ကို ဆွဲယူ၍ ဖွင့်ရန် ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။
 အိပ်မှာ လွယ်လွယ်ကူကူ ဖွင့်၍မရပါ။ သူမသည်သော့
 ပေါက်တပေါက် ရှိမရှိကို သတိနှင့်စမ်းသပ်နေပါသည်။
 သူမသည် သော့ပေါက်ကို တွေ့ရှိသဖြင့် ကျမဘက်သို့
 လှည့်လာကာ သော့ပေါက်ကိုညွှန်ပြ၍ သော့တချောင်း
 ပေးရန်အမူအရာဖြင့် ပြနေပါသည်။ သူမ၏မိခင်က ဧည့်
 သည်၏အိပ်ကို ထိုသို့ ပိုင်စိုးပိုင်နင်း ကိုင်တွယ် စမ်းသပ်
 ခြင်းမပြုရန် အမူအရာဖြင့် သိစေလျက် ဟယ်လင်၏
 အပြုအမူကို နှောက်ဟက် တားဆီး လိုက် ပါ သည်။
 သူမ၏ မိခင်က အိပ်ကို သူမ လက် ထဲ မှ ဆွဲ ယူ လိုက်
 သောအခါ။ သူမ၏မျက်နှာမှာ နီမြန်းလျက် အလွန်ဘရာ
 ဒေါသထွက်လာပါသည်။ ကျမက ကျမ၏လက်ပတ်နာရီ
 ကို ငြိပြီးဒေါသပြေအောင်လုပ်ခါ သူမအားကျမနာရီကို
 ကိုင်တွယ် စမ်းသပ်ခွင့် ပြုလိုက်ပါသည်။ ဒေါသရောင်
 မှာ ရုတ်တရက်ပြေပျောက်သွားပါသည်။ ကျမတို့အတူ
 တကွ အိမ်အပေါ်ထပ်သို့ တက်ခဲ့ကြပါသည်။ ဤနေရာ
 တွင် ကျမကအိပ်ကို ဖွင့်ပြလိုက်သဖြင့် သူမသည်။ စိတ်
 အားထက်သန်စွာ အိပ်ထဲသို့မွေ့နှောက်ရှာဖွေပါသည်။
 စားစရာ တခုခုကို မြှော်လင့်၍ ရှာဖွေဟန် တူပါသည်။
 မိတ်ဆွေများသည် သူမအတွက် သူတို့အိပ်များထဲတွင်
 သကြားထုံးများထည့်၍ ယူလေတတ်ကြဟန်တူပါသည်။
 ထို့ကြောင့်ပင် ကျမ၏အိပ်ထဲ၌ တခုခုတွေ့ရမည်ဟု သူမ

က မြှော်လင့်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျမသည် ခမ်းမထဲရှိ အဝတ်ထည့်သေတ္တာကြီးတလုံးကို ညွှန်ပြလျက် ကျမ၏ ဦးခေါင်းကိုလဲ ညှိခိုကာသူမအား နားလည်စေပါသည်။ ကျမတွင် ထိုကဲ့သို့ အဝတ်ထည့် သေတ္တာကြီးတလုံး ရှိကြောင်း အမူအရာဖြင့်ပြကာ ထိုသေတ္တာထဲတွင် စားစရာများ ပါကြောင်း သူမယူစားနိုင်ကြောင်း အဓိပ္ပာယ်ပေါက်အောင် ပြောပြသဖြင့် သူမကတဖန် ခေါင်းညှိခိုပြပါသည်။ သူမသည် ချက်ခြင်း နားလည်သွားသည်နှင့် အမျှ သူ့အမေကိုပြောရန် အောက်ထပ်ဘို့ဆင်းသွားပါသည်။ သူမ ဆင်းသွားခြင်းမှာ သူမအတွက် ကျမ ယူဆောင်လာသော အဝတ်ထည့် သေတ္တာကြီးထဲတွင် သကြားထုံးအချို့ ပါလာကြောင်း သိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်း ကျမထံသို့ ပြန်လာပြီး နောက် ကျမ၏ ဝန်စည်စလယ်များကို နေရာတကျထားရန် သူမသည် ဝင်ရောက်၍ အကူအညီ ပေးပါသည်။ ကျမ၏ မိန်းမဆောင်းဦးထုပ်ကလေးကို သူမ၏ဦးခေါင်းပေါ်သို့ဆောင်းလျက် ဟိုဘက်သည်ဘက် ယိမ်းငဲ့ကာ မှန်ထဲသို့ ကြည့်နေပုံမှာ တော်တော်ကလေး ရယ်စရာကောင်းပါသည်။ သူမ၏ဟန်ပန်မှာ မျက်စိမြင်သူကဲ့သို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကျမကတော့ဘယ်နည်း နှင့်မဆို ညှိုးညှိုးငယ်ငယ်နှင့် ခွန်အား နည်းပါးသော ခလေးတယောက်ကို ထွေရမည်ဟုမျှော်လင့်ခဲ့ပါသည်။ ကျမသည် လောရာဘရစ် ခ် မင် ကျောင်းသို့ပညာသင်ကြားစဉ်က ဒေါက်

တာဟောင်ဝဲ၏ ထုတ်ဖော် သင်ကြားချက်မှ အယူ အဆကို တွေးလိုက်မိသည်ဟု ထင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဟယ်လင်နှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ပျက်ငြီးငွေ့ဘွယ်ရာ အလျဉ်းမရှိပါ။ သူမသည် ထွားထွားကြိုင်းကြိုင်း သန့်သန့်မာမာနှင့် ငယ်ရွယ်သော ကလေးတယောက်ပမာ သူမ၏ ပြုမူချက်များမှာ ကန့်ကွက်ဆီးဝားစရာမရှိဘဲ စင်းလုံးချော ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ သူမတွင် ဦးဈေးက ကြောနှင့် ပတ်သက်၍ အကျင့်ဆိုးများလဲမရှိ၊ မျက်မမြင်ကလေးများတွင် ကြိုကြိုက်တတ်သော ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေသည့်စိတ်၊ သတိမေ့လျော့တတ်သည့် မှတ်ဉာဏ်မဲ့စိတ်မျိုးများလဲ မရှိပါ။ သူမ၏ ခန္ဓာကိုယ်မှာ အချိုးအဆစ် ပြေပြစ်၍ ခွန်အားဗလနှင့် ပြည့်စုံပေသည်။ သူမသည် နားပင်း၍ မျက်စိနှစ်ကွင်း အလင်း မရ အောင် ဖျားနာပြီးခဲ့သည့်အချိန်မှစ၍ နောက်ထပ်သော ခေါင်းခဲ လေ နာခြင်းပင်မရှိလာတော့ဟု မဗ္ဗက်ကယ်လာကပြောပြပါသည်။ သူမ၏ဦးခေါင်း အနေအထားမှာ ပခုံးနှစ်ဘက်နှင့်လွန်စွာအချိုးကျ အဆင်ပြေလျက် ကြည့်ရှု၍ ကောင်းသည်။ သူမ၏ မျက်နှာ အမူအရာမှာ ဣန္ဒြေရ၍ ခန့်ငြိမ်းသည်။ တစ်တရာ စိတ်ဝိညာဉ် ပြောင်းလဲလွယ်တတ်ခြင်း မှတပါး၊ အသိဉာဏ်ထက်မျက်ပေသည်။ သူမ၏ပါးစပ်မှာ ကြီးလော်လည်း အနေအထား လှပသည်။ သူမ မျက်မမြင် ဖြစ်နေသည် ကိုပင် ရှင်ဖို့မြင်က သိမြင်နိုင် ကြမည် မဟုတ်ချေ။ မျက်လုံး တလုံးမှာ အခြားမျက်

လုံး တလုံးထက်ပို၍ ကြီးသည်။ သိသိ သာ သာ ပင်
ပေ၍လွန်း လှသည့် သူမသည် အကယ်ပင် ပြုံးရယ်
ခဲ၍ ကျမရောက်သွားကထဲက တကြိမ် နှစ်ကြိမ်လောက်
သာ သူမပြုံးရယ်ခြင်းကို ကျမမြင်ဘူး ပါသည်။ သူမ
သည် သူမ၏မိခင်ကြီးမှတစ်ပါး အစစအရာရာသီးခံခြင်း။
တာဝန် မလွှဲဘဲ ခေါင်း မကိန်းဘဲ ပြုမူသည်။ ကျမတ
ယောက်သာဖြစ်သည်။ သူမသည် အလွန်တရာစိတ်တို၍
ပရိယာယ်များတတ်သည်။ သူမအ ကို ဂျိမ်းမှတစ်ပါး သူမ
ထား မည်သူတဦးတယောက်ကမျှ ကြိုးကိုင်ချယ်သွယ်၍
မရပေ။ ကျမဖြေရှင်းပေးရသော အကြီးဆုံး ပြဿနာမှာ
စည်းကမ်းစံနစ်ရှိမှုနှင့် စိတ်မတိုဘို့ဘဲဖြစ်ပါသည်။ ကျမ
သည်ပဋ္ဌမသော် ဖျောင်းဖျောင်းဖျူဖျူနှင့် တစတစသူမ၏
ချစ်မေတ္တာကိုရအောင်ကြိုးစားယူရပါသည်။ ဇွတ်အတင်း
သူမအား နိုင်ထက်ကလူ ပြုရန် အားသုတ်၍ ရလိမ့်မည်
မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် ကျမသည် ကနဦး အချိန်ကထဲက
အကျိုးအကြောင်းပြ၍ ရှိသေ ကိုင်းရှိုင်းမှု ရှိလာအောင်
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ လူတိုင်းလူတိုင်း
အား နိုင်ထက်စီးနင်း ပြုမူသည့် ဟယ်လင်၏ တခုတည်း
သောအချက်မှာ မမောနိုင် မပမ်းနိုင် ဇက်တိုက် ဆောင်
ရွက်ချက်ဘဲဖြစ်ပါသည်။ သူမသည် ဘယ်တော့မျှ အ
နားမနေ ဤမှဟိုမှနေရာတွင်းတွင် ပဲခူးဆား ခတ်တိုင်းငံ
ဖြစ်နေပါသည်။ သူမ၏ လက်များသည် အရာခပ်သိမ်း
ကို ယိတ္တေ ကိုင်တွယ် စမ်းသပ် သော်လည်း၊ ယင်းသို့

စမ်းသပ်တိုင်း သိမှုအာရုံတော့ ဘယ်အချိန်အခါမျှ ရေခဲ
ပါ။ ချစ်စရာကောင်းသော သူငယ်မမှာ အမှောင်ထဲဝယ်
စမ်းတဝါးဝါးနှင့် မနားမနေ ပြုလုပ်သည့်အကျင့် ရှိနေ
ပါသည်။ သူမ၏ မသင်ကြားရသေးသော စိတ်ကြေနပ်
ဆွယ် မရှိသည့် လက်များက မည်သည့် အရာ ဝတ္ထုကို
ကိုင်တွယ် စမ်းသပ်ရ စေကာမူ ထင်ရှား သိမြင် နိုင်ခြင်း
ငှာ မစွမ်းနိုင်ဘဲ ပျက်စီးခြင်းသို့သာ ရောက်ရှိ သွားလေ
တော့သည်။

သူမသည် ကျမ၏ မပြုပြင်မထားသိုရသေးသော အ
ဝတ်ထည့် သေတ္တာကို ဝင်ရောက်၍ ကူညီ သမှု ပြုပေး
သည့်သူမအတွက်မိန်းကလေးများကပေးလိုက်ကြသော
ယမင်းရုပ်ကို တွေ့ရှိသွားသောအခါ၊ ပျော်ရွှင် မြူးထူး
သွားပါသည်။ ကျမက သူမအား ပဋ္ဌမဆုံး စကားလုံးကို
သင်ကြားရန် အခွင့်အခါကောင်းရလေပြီဟု တွေးလိုက်
မိပါသည်။ ကျမက 'အရုပ်' ဟူသောစကားလုံးကို သူမ
၏ လက်ထဲတွင် ဖြေးညှင်းစွာ စာလုံးပေါင်း၍ အရုပ်ရှိရာ
သို့ ညွှန်ပြကာ ကျမ၏ ဦးခေါင်းကိုလဲ ညှိမ့်လိုက် ပါ
သည်။ ကျမ၏ ဦးခေါင်း ညှိမ့်ပြလိုက်ခြင်းမှာ ပိုင်ဆိုင်
ခြင်းအတွက် သူမ၏ အမှတ် လက္ခဏာ ဖြစ်ဟန် တူ
ပါသည်။ တဦးတယောက်က သူမအား တစုံတရာ ပေး
သောအခါ ထိုပစ္စည်းအတွက် သူမကိုယ်တိုင် ညွှန်ပြမှု
အတွက် ဦးခေါင်းညှိမ့်ခြင်း ပြုလုပ်ပါသည်။ သူမသည်
ကျမ၏လက်ကို ကိုင်တွယ်စမ်းသပ်ရင်း ဗတ်ရှပ်ထွေး နေ

တန်တူပါသည်။ ကျမက စာကြောင်းများကိုထပ်တလဲလဲ
လက်ချောင်းများဖြင့်ပေါင်းပြပါသည်။ သူမသည် အရှင်
ကိုလက်ညှိုးညွှန်၍ ကျမလုပ်သလို အတုလိုက်လုပ် ပါ
သည်။ ထိုနောက် ကျမက အရှင်ကိုယူ၍ တဖန်ပြန်ပေး
ကာ အဓိပ္ပါယ်ပေါ်လွင်အောင် စာကြောင်းများပေါင်း
ပြသည်။ သို့ရာတွင် သူမသည် အရှင်ကို ကျမက သူမထံ
မှယူသည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ကောက်ရန် တွေးထင်နေခဲ့သည်။
သူမသည် ရုတ်တရက်စိတ်တိုလာကာ အရှင်ကိုဆုပ်ကိုင်
ထားဘို့ ကြိုးစားသမှု ပြုတော့သည်။ ကျမက ကျမ၏
ခေါင်းကိုထွပ်ရမ်းလျက် သူမ၏ လက်ချောင်းများကို စာ
ကြောင်းများဖြစ်အောင် စမ်းသပ် သင်ကြားသော်လည်း
သူမသည် ပိုမို၍ဒေါသဖြစ်လာပါသည်။ ကျမသည် သူမ
အားကုလားထိုင်တလုံးပေါ်သို့စွတ်ထိုင်စေ၍ ကျမ မျှေး
ပြန်ကာမောပမ်းလာသည်အထိသင်ကြားခြင်းပြုပါသည်။
နောက် ကျမအသိတရားပေါ်လာသည်မှာ ယင်းသို့ဆက်
လက် သင်ကြားခြင်းဖြင့် အရာ မရောက်နိုင်ကြောင်းပင်
ဖြစ်ပါသည်။ သူမ၏အတွေးအခေါ်များ ပြောင်းလဲသွား
အောင် ကျမတခုခု ပြုလုပ်ရဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ
သူမကိုသွားခွင့် ပြုလိုက်သော်လည်း အရှင်နှင့်သင်ကြား
ခြင်းကိုတော့ လက်လျော့လိုက် ပါသည်။ ကျမသည်
ကျမသည်အောက်ထပ်သို့ ဆင်းခဲ့၍ မုန့်အချိုကို ယူပါ
သည်။ သူမသည် ချိုချဉ်များကို အလွန်တရားနှစ်သက်ပါ
သည်။ ကျမက မုန့်ကိုပြု၍ သူမအား ကိုင်တွယ် စေကာ

‘မုန့်’ ဟူသော စကားလုံးကို ဟယ်လင် နားလည်လှ
အင် စာလုံးပေါင်းပြပါသည်။ သူမသည်မုန့်ကိုလိုချင်
သဖြင့် မရရအောင်ကြိုးစား၍ယူငင်ပါသည်။ သို့ရာတွင်
ကျမက သူမ၏ လက်တဘက်ကို ပုတ်၍ စကားလုံးကိုတ
ကြိမ် စာလုံးပေါင်းပြလိုက်ပြန် ပါသည်။ သူမသည် စာ
ကြောင်းများကို လျင်မြန်စွာ အတုလိုက်၍ မုန့်ကိုယူကာ
လျင်မြန်စွာကိုက်စားနေပါသည်။ သူမထံမှမုန့်ကို ကျမက
ပြန်လည်ယူဦးမည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် ဤသို့ မြန်မြန်ထက်
ထက် စားနေခြင်းဟုကျမထင်ပါသည်။ ထိုနောက် ကျမ
သည် သူမသည် သူမအား မုန့်ပေးသကဲ့သို့ အရက်ကို ပြန်
၍ပြကာ စာလုံးပေါင်းရန် သင်ကြားပြန်ပါသည်။ သူမ
သည် ‘အရ’ ဟု ပေါင်းနေသဖြင့်၊ ကျမက အဓိပ္ပာယ်
ပြည့်စုံအောင် ‘ဝ’ ကိုထည့်သွင်း၍ အရပ် ပေးလိုက် ပါ
သည်။ သူမသည် အရပ်နှင့်ပင်အောက်ထပ်သို့ ဆင်းပြေး
ကာ အရပ်ပြန်ပေးရမည်စိုးသဖြင့် တနေ့လုံး ကျမအခမ်း
ထဲသို့ပြန်မလာတော့ပါ။

မနွေကသူမအား ကျမအပ်ချုပ်ရန် ကန်ဘရုပေးခဲ့ပါ
သည်။ ကျမသည် ပဋ္ဌမရှေးဦးစွာ အလည်တည့်တည့်
မျဉ်းကြောင်းများ ပြုလုပ်ပေး၍ ထိုမျဉ်းကြောင်းများကို
စမ်းသပ် စေပါသည်။ အပေါက်ငယ် ကလေး များနှင့်
အတန်းပေါင်းများစွာ ရှိသည်ကို သဘိပြုစေပါသည်။
သူမသည် ပျော်ရွှင်စွာနှင့် အလုပ်ကိုစတင်လုပ်ခါ မိနစ်

အနည်းငယ်အတွင်း ကန်ပြားကိုပြီးစီးစေ၍ သူမ၏လုပ်ငန်း
 ကိုင်ပိုင်မှုလည်း အလွန်တရာ သပ်သပ်ရပ်ရပ် ရှိပါပေ-
 သည်။ ကျမကနောက်ထပ်စာလုံးတလုံးကို စာလုံးပေါင်း
 သင်အောင် စဉ်းစားမိသဖြင့် ‘ကန်ပြား’ ဟု စာလုံးပေါင်းပြု
 လိုက်ပါသည်။ သူမက ‘ကာ’ ဟု ဆိုကာ ရပ်တန့်၍
 စဉ်းစားနေပါသည်။ ပြီးနောက်သူမသည် စားသောက်လို
 သောဆန္ဒကို အမူအရာပြုကာ ကျမအားအောက်ထပ်သို့
 ဆင်းစေ၍ တခုခုစားစရာ ယူပေးရန် တံခါးမကြီးဆီသို့
 တွန်းထိုးပို့နေပါသည်။ ကကြီးရေးချကာဟူသောစကား
 နှစ်လုံးမှာ ရှင်တို့သိသည်အတိုင်း သူမ၏ သောကြာနေ့
 သင်ခန်းစာကို သဘိပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မ
 သည် တခုခု၏အမည် ဖြစ်ကြောင်းကိုတော့ သူမကတစ်
 တရာ တွေးတောမှတ်သားမိခြင်းမရှိပါ။ သို့ရာတွင် ထို
 အကြောင်းအရာတခုသည် ဆက်စပ်နေသော အမှုကိစ္စ
 တရပ်၏ရိုးသားစွာ ဆင်မြင်မှုဟု ကျမ ထင်ပါသည်။
 ကျမကသူ့ဩဇာအတိုင်းလိုက်နာ၍ ‘မ’ ကိုယူကာ ‘မ’
 ဟု အဓိပ္ပာယ်ပေါက်အောင် စာလုံး ပေါင်းပြုလိုက်ရာ
 သူမမှာ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ဖြစ်လာပါသည်။ ထိုနောက်
 ကျမက ‘ယခင်းရှင်’ ကို စာလုံးပေါင်းပြုပြီး ထိုစာလုံး
 ပေါင်းအတွက် သူမအားစတင်၍ လိုက်နာ ပေါင်းခိုင်း
 ပါသည်။ ရှင်တို့ဘာဘဲလုပ်လုပ် ရှင်တို့လုပ်သမျှ ပြောသ
 မျှကို သူမ၏လက်များက လိုက်ပါ လုပ်ကိုင်လေ့ ရှိပါ
 သည်။ သို့ကြောင့်ပင် ကျမ အချစ်ကို ရှာဖွေနေကြောင်း

သူမက သိရှိပြီးဖြစ်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူမကအောက်
ထပ်သို့ ညွှန်ပြပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ယမင်းရှင်
အောက်ထပ်တွင် ရှိကြောင်း သိစေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူ
မ မှ စားချင်သောအခါ ကျမအား အမူအရာဖြင့်သိသာ
အောင် အသုံးပြုနိုင်အောင် စီစဉ် သင်ကြားပေးထား
ပါသည်။ သူ့ကိုလည်း တံခါးမကြီးဆီသို့ တွန်း၍ ပို့
လိုက်ပါသည်။ သူမသည် ကျမသင်ကြားသည့်အတိုင်း၊
ထိုးတက်၍ စတင်ပြုလုပ်ခါ ခေတ္တခဏ နားနေပြီးနောက်
သူမဖါသာ စကားပြော၍ ဖြစ်မဖြစ်ကို စမ်းသပ်ကြည့်
နေပါသည်။ သူမက ကျမထံသို့ပေးရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါ
သည်။ ကျမသည် ခေါင်းကိုထုပ်ခါ၍ ရှင်းလင်း ပြတ်
သားစွာ ပိုမိုနားလည်အောင် 'အရှင်' ဟု စားလုံးပေါင်း
ပြကာ သူမအတွက် တံခါးမကြီးကိုလည်း ဖွင့်လိုက်ပါ
သည်။ သို့ရာတွင် သူမက ကျမစီမံထားသည့် အတိုင်း
နာခံရန် ဆင်ကန်းတောတိုးငြင်းဆန်နေပါသည်။ ကျမက
သူစာရေးနေသော မှုကိုယူ၍၊ ကျမခိုင်းသလို 'အရှင်'
ကို ယူပေးမှ မှုပြန်ပေးမည် ဖြစ်ကြောင်း သူမနားလည်
အောင် အမူအရာ လက်ဟန် ခြေဟန်ဖြင့် ပြပါသည်။
သူမသည် အချိန်တော်တော်ကြာအောင် ရပ်ဆိုင်းနေပြီး
မျက်နှာတွင် နှင်းဆီရောင် သန်းယွက်လာပါသည်။ ထို
နောက်သူမသည် မုံ့ကို ပြန်လည် ရလိုသဖြင့် အောက်
ထပ်သို့ အပြေးဆင်း၍ အရှင်ကိုသွားယူပါသည်။ ကျမ
ကလဲ သူမ၏မုံ့ကို ပြန်ပေးလိုက်ပါသည်။ သို့ရာတွင်

ကျမအခမ်းထဲသို့ နောက်တကြိမ် ပြန်၍ ဝင်လာအောင် သူမအား ကျမ-မသွေးဆောင် နိုင်တော့ပါ။

ဤနေ့နံနက်၌ ကျမစတင်၍ စာရေးသား နေချိန်တွင် သူမသည် အလွန်တရာ အနှောက်အရှက် ပေးလာပါ သည်။ သူမသည် ကျမ၏နောက်တွင်ကပ်၍ သူမလက်ကို စက္ကူပေါ်သို့တင်ကာ မှင်အိုးထဲသို့လည်း နှိုက်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ တစုံတရာရေးသားခြင်းမှာ သူမ၏လုပ်ငြိမ္မတာ ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံး၌ ကျမသည် ပုတီးစေ့ များဖြင့် ကလေးသူငယ်များအား သင်ကြားနည်းကို သတ်ရလာ ပါသည်။ ကျမက သူမအား ပုတီးစေ့များကို ကြိုးသီသို့ အလုပ်ပေးထားပါသည်။ ပဋ္ဌမသော်-ကျမသည် သန့် သားပုတီးစေ့ ၂-လုံးနှင့် ဖလ်ပုတီးစေ့ တလုံးကို စီစဉ် ပေးထားပါသည်။ ထိုနောက် ကြိုးငယ်ကလေးဖြင့် ပုတီး စေ့ နှစ်သေတ္တာကို စမ်းသပ်ရန်ခိုင်းလိုက်ပါသည်။ သူမ က ဦးခေါင်းညှိမိ၍ ချက်ခြင်းပင် ကြိုးကလေးတွင် သစ် သား ပုတီးစေ့များဖြည့်ရန် စတင် လုပ်ကိုင်ပါသည်။ သူမသည် ပုတီးစေ့များကို စေ့စေ့စပ်စပ် ထပ်တလဲလဲ စစ်ဆေးနေပါသည်။ ဤအချိန်၌ သူမသည် ဖလ်ပုတီးစေ့ ကို ပဋ္ဌမစီ၍ နောက်တကြိမ် သစ်သားပုတီးစေ့ နှစ်လုံး ကိုစီပါသည်။ ကျမက သူမ၊ စီနေသော ပုတီးစေ့များကို ယူ၍ သစ်သားပုတီးစေ့ နှစ်လုံးကို အရင်စီကာ နောက်မှ ဖလ်ပုတီးစေ့ တလုံးစီသို့ ပြောပြပါသည်။ သူမမှာ ကျမ ပြောလိုက်သဖြင့် တစုံတရာမကြေနှပ်မှုမပြုဘဲ ကြိုးထဲသို့

ပုတီးစေ့များကို မြန်သည်ထက် မြန်အောင် ပြုလုပ်နေပါသည်။ ကြိုးတွင် ပုတီးစေ့များပြည့်သွားသောအချိန်၌ သူမသည် စိတ်မော့ လက်ညောင်း ဖြစ်သွားကာ ပုတီးကုန်းကို သူမ၏ လည်ပင်း ပေါ်သို့ စွတ်လိုက် ပါသည်။ နောက်တကြိုး၌ ကျမသည် အထုံးကြီးကြီးလုပ်မပေးပါ။ ပုတီးစေ့များကို သူမ မြန်နိုင်သမျှမြန်အောင် အစီခိုင်းပါသည်။ သို့ရာတွင် သူမသည် ပုတီးစေ့ တလုံးကို ကြိုးစ၌ ချိ၍ အခက်အခဲတွေ့သမျှရှင်းလင်းအောင်ထိုးထွင်းဥာဏ်ဖြင့် ပြုလုပ်ပါသည်။ သူမကား ပုတီးစေ့စီခြင်းတွင် အလွန်တရာကျွမ်းကျင်ပြီဟု ကျမတွေ့ထင်မိပါသည်။ သူမသည် ညနေစာ တမင်းစားချိန် ရောက်သည် တိုင်အောင် ပုတီးစေ့များကို သီကုန်းကာ ပျော်ရွှင် မြူးထူးစွာနှင့် ကျမထံသို့ သီကုန်းပြီး ပုတီးစေ့များယူလာ၍ မှန်မမှန် မကြာခဏလာရောက်ပြသခြင်းပြုပါသည်။

ကျမ၏မျက်လုံးများမှာ အလွန်တရာနာကျင်မှုဝေဒနာခံစား၍ အရိုးများ ယှက်သန်းလာပါသည်။ ဤစာကိုရေးသားခြင်းတွင် အထူးတလည် ဂရုတစိုက် ရေးသားသည်။ မဟုတ်ကြောင်း ကျမသိပါသည်။ ကျမပြောစရာတွေအများကြီးရှိပါသေးသည်။ ကျမပြောလိုသော အကြောင်းအရာများကို ဘယ်ကဲ့သို့ ချောချောမောမောဖော်ပြရမည်ဟု စဉ်းစားရန် ရပ်တန့်မထားနိုင်ပါ။ ကျမစာကိုမည်သူတို့ တယောက်ကိုမျှကျေးဇူးပြု၍မပြပါနှင့်ရှင်။ အကယ်

၍ ကျမမိတ်ဆွေများအား ရှင်သီစေလိုလျှင် ပါးစပ်က
တော့ ဘတ်ပြောနိုင်ပါသည်။

ကနင်းလာနေ့ ညနေချိန်။

ကျမသည် ဤနေ့နံနက်ခင်း အချိန်ဝယ်။ ဟယ်လင်နှင့်
အိမ်တွင်း စစ်ထုံးပွဲတပွဲ ကျင်းပခဲ့ရပါသည်။ ကျမသည်
ဤအကြောင်းအရာများကို ထုတ်ဖော်ရေးသားရန် ကျမ
အလွန်တရာမျှ သိပ်ထားခဲ့သော်လည်း ထိုအကြောင်းအ
ရာတို့ကိုရှောင်ကွင်းရန် လွန်စွာ ခဲယဉ်း ကြောင်း ထွေရ
ပါသည်။

ဟယ်လင်၏ထမင်းစားပုံအမူအရာများမှာတော်တော်
ကလေး ကသီသင်တနိုင်လှပါသည်။ သူမက သူမ၏လက်
များကိုကျမ၏ပန်းကန်ပြားများထဲသို့နှိုက်၍စားပါသည်။
ဟင်းပွဲများအသစ်ချလျှင် ဟင်းပွဲများကို ဆုတ်ကိုင်လျက်
သူမသဘောကျ နှိုက်ယူစားသောက်ခြင်းပြုပါသည်။ ဤ
နေ့နံနက်တွင် ကျမသည် သူမအား သူမ၏ လက်များဖြင့်
ကျပေန်းကန်ပြားထဲသို့ အနှိုက်မခံတော့ပါ။ သူမသည်
ဆန္ဒ အတိုင်း ယခင်ကကဲ့သို့ ပြုလုပ်ရန် အားထုတ်
ပါသေးသည်။ သဘာဝအားဖြင့်တော့ အိမ်သားများ
ကိုပင် ဤသို့ ဟယ်လင် အနှောက်အရှက်ပေးခဲ့၍
အခမ်းထဲမှ ထွက်သွားခဲ့ကြသည်။ ကျမသည် ထမင်း
စားခင်းတံခါးမကြီးကို သေ့ခတ်၍ နံနက်စာကို ဆက်
လက်၍ စားသောက်နေပါသည်။ စားသောက်နေရသော
အစာအဟာရမှာ ကျမလည်ချောင်းတွင် နင်လှမတတ်ဝင်

ဖြစ်သိကည်။ ဟယ်လင်မှာကြမ်းပြင်ပေ၇တွင်လဲလျောင်းရင်း ကျမအောက်မှ ကုလားထိုင်ကို ဆွဲရန်ကြိုးစားရင်း ငယ်သံပါအောင် အော်ဟစ်၍ ကန်ကျောက်နေပါသည်။ သူမသည် ဤသို့လျှင် နာဂီဝက်မျှကြားအောင် အပေ၇သွန်းနေပါသည်။ ပြီးမှ ကျမဘာလုပ်နေသည်ကို ကြည့်ရန် ထထိုင်ပါသည်။ ကျမထမင်းစားနေသည်ကို သူမအား မြင်စေပါသည်။ သို့ရာတွင် သူမလက်ကံတော့ ပန်းကန် ပြားထဲသို့ နှိုက်ခွင့်မပြုပါ။ သူမက ကျမအား ဆွဲ၍ဆိတ်ပါသည်။ သူမ-ကျမကိုဆိတ်တိုင်း ကျမက သူမလက်ကို ပုတ်၍ချပါသည်။ ထိုနောက် သူမသည် စာပွဲပါတ်ပါတ် လည်တွင် မည်သူ ရှိသေးကြောင်း ရှာဖွေ၍ ကြည့်ရှုပါသည်။ ကျမအပြင် တဦးတယောက်မျှ မရှိတော့သဖြင့် သူမသည် ဗတ်ရှုပ်ထွေးနေဟန်တူပါသည်။ မိနစ်အနည်းငယ်ကြာပြီးနောက် သူမသည် သူမ၏နေရာသို့ ပြန်လာကာ သူမလက်ချောင်းများဖြင့် နံနက်စာကို စားသောက်နေပါသည်။ ကျမ ပေးလိုက်သော ဇွန်းကို သူမသည် ကြမ်းပြင်ပေ၇သို့ ဖွင့်ပစ်လိုက်ပါသည်။ ကျမက သူမအား ကုလားထိုင်ပေ၇မှ ဇွတ်ဆင်းစေကာ ဖွင့်ပစ်သော ဇွန်းကို ကောက်ခိုင်းပါသည်။ နောက်ဆုံးသော်-ကျမခိုင်းသည့်အတိုင်း ဇွန်းကိုကောက်ယူသဖြင့် သူမအားကုလားပေ၇သို့ ပြန်၍ တင်ပေးလိုက်ပါသည်။ ကျမသည် သူမလက်ထဲသို့ ဇွန်းကို ထည့်ပေး၍ ဇွန်းဖြင့် ထမင်းစားစေကာ သူမပါးစပ်ထဲသို့ ထမင်းရောက်သည်အထိ စောင့်

ကြိတ်ကြည့်ရှုနေပါသည်။ မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်း သူမသည် နံနက်စာကို ချောချောမေ့မေ့နှင့်အေးအေးသက်သာပင် စားသောက်ပြီးသွားပါသည်။ ထိုနောက်ကျမတို့သည်လက်သုတ်ပုဝါကိုလုံးထွေး၍ သုတ်ကြပြီးသူမအား လုံးထွေးသုတ်ထားသော လက်သုတ်ပုဝါကို နေရာတကျ ခေါက်ခိုင်းပါသည်။ ကျမခိုင်းသည့်အတိုင်း သူမလုပ်ကိုင်ပြီးနောက် လက်သုတ်ပုဝါကို ကြိမ်းပြင်ပေ၍ ပစ်ချကာ တံခါးမကြီးဆီသို့ ပြေးထွက်သွားပါတော့သည်။ တံခါးမကြီး သေ့ခတ်ထားသည်ကို ထွေရသဖြင့် သူမသည် တံခါးကို ခြေထောက်နှင့် ကန်ကြောက်ခါတကြိမ်ထပ်၍ ငယ်သံပါအောင် အော်ဟစ်ပြန်ပါသည်။ သူမအား လက်သုတ်ပုဝါကို ကြိမ်းပြင်ပေ၍ မှကောက်ယူခိုင်း၍မရမှီ နောက်ထပ်တနာရီလောက်အကြာ ဤအရေးကိစ္စ ပေ၍လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုနောက် ကျမသည် သူမအား နေပူရှိန်အောက်သို့ ထွက်သွားခွင့်ပြုလိုက်ပြီး ကျမလဲ ကျမအခမ်းသို့ ဝင်ခဲ့ကာ စိတ်မော့ကိုယ်မော့နှင့် အိပ်ရာပေ၍ ပစ်လွှဲချလိုက်ပါသည်။ ကျမသည် စိတ်ညစ်ညူးသွားရာမှ သက်သာမှုရအောင် စိတ်ဖြေလိုက်ရပါသည်။ ကျမက တွေးလိုက်မိသည်။ သူမအားအရေးကြီးသော အကြောင်းအရာနှစ်မျိုးကို မသင်မှီ ဤမိန်းမငယ်ကလေးနှင့် ပတ်သက်၍ ထိုက်ပွဲအမျိုးမျိုး ထွေရဦးမည်ဖြစ်ပါသည်။ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ တရားနှင့် ရှိသေလေး

စားခြင်းကို ကျမသည်သူမအား သင်ကြားပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။

တော်ဦးမည်ရှင်၊ ဘာမျှမစိုးရိမ်ပါနှင့် ကျမတို့မလုပ်နိုင်သည်ဟုမရှိရအောင် အစွမ်းကိုကျမကြိုးစားပါမည်။ မစွက်ကယ်လာကိုတော့ ကျမအသုံးပင် ကြေနပ်နှစ်သက်ပါသည်ရှင်။

တဝှစ်ကပ်ဘိယာ၊ အလာတာမာ၊

မတ်လ (၁၁)ရက်၊ ၁၈၈၇-ခုနှစ်။

ကျမရှင်ထံသို့ စာရေးပြီးသည်နောက် ဟယ်လင်နှင့် ကျမတို့သည် ကယ်လီဖိုးနီးယား အိုင်စတီဂရင်းမှ အနည်းငယ်မျှသာဝေးသော သူမ၊ နေအိမ်နှင့် ၄-ပိုင်း ၁-ပိုင်း မိုင်ဝေးကွာသည့် ဥယျာဉ်နှင့်အိမ်ကလေးသို့ နေထိုင်ရန် ထွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ကျမသည် သူမ၏ အိမ်သားများက သူမပျော်ရွှင်ရန်အတွက် စိတ်တိုင်းကျနေထိုင်ခွင့်ပြုထားသဖြင့် အိမ်သားများအလည်၌ ဟယ်လင်နှင့်ပတ်သက်၍ ဘာတခုမျှ သွန်သင်ပြသခြင်း မလုပ်တော့ဘဲ လျစ်လျူရှုထားရန်မကြာမှီ ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်ပါသည်။ သူမသည် လူတိုင်းအပေါ်၌ နိုင်ထက်ကလူပြုမှုနေတော့သည်။ သူမနှင့်အတူ ကစားနေသော အသားမဲကလေးများ၊ အစေခံများ၊ သူမ-ဖေဖေ-မေမေတို့မှာ သူမ၏ဆန္ဒကို ဆန့်ကျင်၍ တဦးတယောက်မျှ ဆီးတားနှောက်ရှက်ခွင့် မပြုကြပါ။ ကျမပေးကံသွားချိန်အထိတော့ သူမအစ်ကို ဂျိမ်းကသာ တခါတရံ ပင်ရောက်ဆုံးမခြင်း ပြုပါသည်။ သူမသည်

သူမစိတ်ကူးရသလို ပျော်နှင်မှုအတွက် အလျော့မပေး
ဘဲ လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့်တပါး သူများအား နှိပ်စက်ကလူပြု
ရာရောက်နေပေသည်။ အကယ်၍ သူမဆန္ဒအတိုင်း လို
လားမှုကို ပျက်ကွက်သွားလျှင် စိတ်ချုပ်တည်းခြင်းမပြု
ဘဲ အစေခံများအား စော်ကားမော်ကား ပြုပြီဆိုလေ သူမ
ဘာဖြစ်နေသည်ကို အိမ်သားများအားလုံး နားလည်ကြ
ပါသည်။ ဘာမဆိုစိတ်တိုင်းမကျသော် ဖခင်လုပ်ချင်
သောစိတ်မှာ သီးခံခြင်းတရား ပေါက်ကွဲမှုတစ်ခု၏ အမှု
အရာဖြစ်တော့ရာ၊ သူမ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်လာသည်
အထိ အကျင့်ပါလျက် ဇွတ်အမွေ ပြုလုပ်မည်သာ ဖြစ်
ပေသည်။

ကျမအားစတင်၍ပညာသင်ချိန်၌ အခက်အခဲပေါင်း
မြောက်များစွာကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။ သူမသည် ကျမ
သင်ကြားပေးသမျှကို အစအဆုံးနာယူမှတ်သားခြင်းမပြု
နိုင်ခဲ့ပါ။ ကျမကလဲ သူမအား ချော့ကာ မော့ကာနှင့် မ
သင်ကြားနိုင်ခဲ့ပါ။ သူမအတွက် နေ့စဉ် ပြုလုပ်ရမည့်အမှု
ကိစ္စဖြစ်သော ဆံပင် ခေါင်းဖုံးခြင်း၊ လက်များကို ဆေး
ကြောခြင်း၊ ခြေနှင်းများကြိုးတပ်ခြင်းစသည့် ထိုအပ်ချက်
တို့ကိုသာ ဇွတ်အတင်းသင်ကြားပေးခဲ့ပါသည်။ စိတ်အ
နှောင့်အယှက်ပေးသောအခါက ထက်ချပ် မကွာ လိုက်
ပါနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်သားများမှာ ပင်ကိုယ်
စိတ်ဓါတ်ကတော့ ဟယ်လင်နှင့်ပတ်သက်၍ မသင့်တော်
မှုများကိုဆုံးတေားမြစ်လိုကြပါသည်။ သို့ရာတွင် အထူး

သဖြင့် သူမ ဖခင်ကြီးမှာ သူမငိုယိုမည်ကိုပင်မကြည့်ရက်
မကြည့်နိုင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ အား လုံး မှာ
အေးချမ်းသာယာမှုကို လိုလားသည်အတိုင်းလိုက်လျော
နေကြရပေသည်။ သည့်ပြင်လဲ သူမ၏အဘိတ်ကာလအ
အထွေအကြံများနှင့် အပေါင်းအသင်း များမှာ ကျမ
အားဖြောင့်ဖြောင့်ကြီးဆန့်ကျင်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့်
ပင် သူမအားလိမ္မာရေးခြားရှိမှုအတွက် စာပေပညာသင်
ကြားပေးရန် ကြိုးစားချက်မှာ အသုံးမကျတော့။ ကျမ
တော့၊ ကျမစကားကိုနားထောင်အောင် တစ်စုံတရာ သင်
ကြားနေရသည်တိုင်အောင်အချည်းနှီးသာဖြစ်ခဲ့သည်
ဟုကျမမြင်လာပါသည်။ ထိုအကြောင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်
၍အများအပြားကျမတွေ့တော့မိခဲ့ပါသည်။ ပိုမို၍ကျမ
စဉ်းစားမိသည်မှာ ကလေးတယောက်၏ ဗိတ်မိတ်တွင်
ချစ်မေတ္တာတရားနှင့် ရိုသေလေးစားမှုအသိသွင်းပေးခြင်း
ကား ပညာသင်ကြားရေး၏တံခါးမကြီးဖြစ်ခြင်းပင်။ ကျမ
ရှင်ထံသို့ ရေးသားခဲ့ဘူးသည့်အတိုင်း။ ကျမ ဆိုလိုသည်
မှာ ပဋ္ဌမသော် ဖြေးဖြေးနှင့်မှန်မှန် လမ်းညွှန်ပြဆိုခဲ့ဖြစ်
သည်။ အကယ်၍ကျမ၏တပည့်မကလေးဟယ်လင်သည်
မျက်မြင်နားကြားဖြစ်လာလျှင်တော့တဖြေးဖြေးဖြောင်းဖျံ
ခြင်းဖြင့် သူမ၏ မေတ္တာ တရားနှင့် ယုံကြည် ကိုးစားမှုကို
အောင်မြင်နိုင်ပါမူ။ ကျမဆန္ဒအတိုင်းဖြစ်ရမည်ဟု အယူ
အဆတခုပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ သို့ရာ တွင်မကြာမှီ
ကျမတွေ့ရှိရသည်မှာ ခါတိုင်းကဲ့သို့ ကလေးမ၏ နှလုံး

သည်းပွတ်ကို ထိတွေ့ ချဉ်းကပ် ကြည့်ရာ၌ အမူအရာ
ဟောင်းများ လွင့်စင်ပျောက်ကွယ်သွားခြင်းဖြစ်ပါသည်။
သူမအတွက် ကျမ စီမံ ပြုလုပ်ပေးသည့် အမှုကိစ္စတိုင်း
သူမသည် လက်ခံလာပါသည်။ မကောင်းသော အမူအရာ
အကုန်လက္ခဏာ များလည်း တွန်းလှန် ငြင်းပယ် ပစ်ပယ်
သည်။ သူမအား စိတ်ထိခိုက်အောင် သနား ကြိုင်နာစိတ်
ကိုးဝပ်လာအောင် ကလေးတို့တွင် ရှိတတ်သော မေတ္တာ
တရားကို အရသွေးဆောင်ရအောင် အထူး တလည် မ
ကြိုးစားရတော့ပါ။ သူမသဘောကျသည် ဖြစ်စေ။ သ
ဘောမကျသည်ဖြစ်စေ ကိစ္စတစ်ခုကို ဆုံးခမ်း တိုင်ရောက်
လုပ်ကိုင်ပါတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ကျမတို့သည် လေ
ကျင့်ရန် သင်ခန်းစာတစ်ခုအတွက် အစီအစဉ်လုပ်၍ ပြင်
ဆင်ကာ လေ့လာ သင်ကြားမှု ပြုကြပါသည်။ စာသင်
ကြားချိန်ရောက်လာသောအခါ ကျမတို့သည် ရာသီဥတု
မရွေး စည်းကမ်းအတိုင်း သင်ကြားကြပါသည်။ ကျမတို့
အချင်းချင်း စာစုံအရာ ပညာရေးအတွက် အားကိုးအား
ထားပြုချက်မှတစ်ပါး ဘာတစ်ခုမျှ အနှောင့်အယှက်မတွေ့
ကြရတော့ပါ။ ကျမတို့ မသိလိုက်ကြဘဲ အာရုံ နူးစိုက်၍
သင်ကြားပေးနေသဖြင့် အလင်းရောင်ပျောက်ခါအမှောင်
ရိပ်သန်းလာသောကြောင့် မီးရောင် ပေါ်လာသည်အထိ
ကြိုးစားသင်ကြားနေခဲ့ကြပါသည်။

ကျမသည် မွက်ကယ်သန့်နှင့် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ချီချီ

သာသာ စကားဆွေးနွေးခြင်းပြုပါသည်။ လက်ရှိအချေအနေအရ ဟယ်လင်အား ပညာ သင်ကြားပေးရန် အဘယ်မျှလောက် အခက်အခဲ ထွေရကြောင်းကို ကျမက ဈေးကွက်ကယ်လာသို့ ရှင်းလင်းပြောပြပါသည်။ ကလေးအဖွဲ့အား အိမ်သားများနှင့် ရက်သတ္တပတ် အနည်းငယ်မျှ သီးခြားခွဲ၍ထားသင့်ကြောင်း အကြံဉာဏ်ပေးပါသည်။ ဤသို့သီးချားခွဲထားမှ တစ်စုံတရာကျမဦးဆောင်၍ မသင်ကြားမှီ သူမသည် ကျမဩဒါ နာခံကာ မှီခိုအားထားပညာသင်ကြားလိုစိတ် ရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ မရွက်ကယ်လာနှင့် အချိန်ကြာမြင့်စွာဆွေးနွေးပြီးနောက် မရွက်ကယ်လာက ဤကိစ္စကိုပြန်လှန်စဉ်းစားပါဦးမည်။ ဟယ်လင်အား ကျမနှင့်ခွဲ၍ထားရလျှင် ကပ္ပဝိနိ ကယ်လာက မည်သို့တွေးမည်မသိပါဟု ပြောပြပါသည်။ ကပ္ပဝိနိ ကယ်လာကလဲ ကျမအစီအစဉ်ကို သဘောကျပါသည်။ နေရာဟောင်းတွင်ရှိသော ဥယျာဉ်နှင့် အိမ်ကလေးမှာ ကျမတို့အတွက် အဆင်သင့် ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြပါသည်။ ဟယ်လင်မှာ ထိုနေရာသို့ မကြာမကြာရောက်သွားသဖြင့် မှတ်သိနိုင်ကြောင်းကိုသည်း ကပ္ပဝိနိ ကယ်လာက ပြောပြပါသည်။ သို့ရာတွင် အိမ်ကလေး၏ ပတ်ပတ်လည်မှရှုခင်းများကိုတော့ သူမ မသိကြောင်း။ သူတို့လဲ နေ့တိုင်း လာရောက်ထွေမည် ဖြစ်ကြောင်း။ သို့ရာတွင် သူတို့လာရောက်လည်ပတ်သည်ကို သူမအား အလျဉ်းအသိမပေးရန် အကြောင်းစသည်တို့ကို ရှင်းလင်းပြော

ပြပါသည်။ ကျမက ကျမတို့ ထွက်ခွာ ပျောင်းရွှေ့ရေး အတွက် အမြဲဆုံးပြင်ဆင်ရပါသည်။

အိမ်ကလေးမှာ နတ်ဗိမ္ဗာန်တမျှ သာယာလှပါသည်။ အိမ်ထဲတွင် မီးလင်းဖိုနှင့်အဘူ လေးထောင့်စပ်စပ်အခမ်း ကျယ်ကြီးတခမ်းအနီရောင်ပြူးတင်းကျယ်ကြီးတပေါက် ကျမတို့အတွက် အစေခံ နီဂရိုးကလေးတဦး အိပ်ရန် အခမ်းငယ်တခမ်း ရှိပါသည်။ အိမ်ရှေ့တွင် ဥယျာဉ်တဘက်မှ မြင်ရသောစပျစ်နွယ်များ ယှက်သန်းထွယ်ဘက် နေသည့် အမိုးနှင့် စကြိုနီလင်းတလင်းရှိပါသည်။ ကျမတို့သည် ရိက္ခာကိုအိမ်မှယူခဲ့၍ စကြိုနီအောက်တွင် စားသောက်ကြပါသည်။ ကျမတို့အလိုရှိသည့်အခါ ရရှိနိုင်ရန် နီဂရိုးကလေးအား မီးကြည့်ခိုင်းထားသည် အတွက် ကျမမှာ ဟယ်လင်ကို တချိန်လုံးဂရုစိုက်၍ ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

ပဋ္ဌမသော် သူမသည် အကြီးအကျယ် အံ့ဩနေပါသည်။ သူ့ကိုယ်သူ ထုထိုင်းရမသားဟု ဒေါပွကာ ငယ်သံပါအောင် အော်ဟစ်၍ ကန်ကြောက်နေပါသည်။ ညစာ ထမင်း ရောက်လာသောအခါ သူမသည် မြှန်ရေရှက်ရေစားသောက်ပါသည်။ စိတ်ကြည်လင်လာဟန်တူပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျမအား သူမကို ထိကိုင်ချော့မော့နှင့် မပြုပါ။ ပဋ္ဌမညနေခင်းတွင် သူမသည် တယောက်တည်းအရပ်များနှင့် သီးချားနေထိုင်ပါသည်။ အိပ်ရာဝင်ချိန် ရောက်လာသောအခါ သူမသည်ညဝတ်အင်္ကျီ မလဲ

ဘဲ အလွန်တရာ ညှိမ်ညှိမ်သက်သက် နေပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျမခန္ဓာကိုယ်ကို သူမ စမ်းမိသောအခါ အိပ်ရာပေါ်မှ ခုန်ထ၍ တခြားဘက်သို့ သွားပါသည်။ သူမအား ကျမနှင့်အတူ အိပ်ရန် ထပ်မံ မသွေးဆောင်ဘဲ နေသော်လည်း သူမအအေးမိသွားမည်ကို စိုးရိမ်လာသဖြင့် အိပ်ရာပေါ်သို့ ကောင်းကောင်းအိပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြလိုက်ပါသည်။ ကျမတို့မှာ ကြောက်မက်သွယ်ကောင်းအောင် ထွေးလုံးရစ်ပတ် ဖြစ်နေခဲ့ရပုံကို ရှင်သီအောင်ကျမ ပြောပြနိုင်ပါသည်။ အချေအနေမှာ ၂ နာရီနီးပါး ကြာပါသည်။ ကလေးမ တယောက်မှာ ဤမျှလောက် အားသန်သည်ကို ကျမဘယ်တော့မျှ မကြုံခဲ့ဘူးပါ။ သို့ရာတွင် ကံအားလျော်စွာ ကျမတို့ နှစ်ဦးစလုံး အနက် ကျမက ခွန်အားဗလသာသဖြင့် သူမအား ညှိမ်ညှိမ်သက်သက် ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ နောက်ဆုံး၌ ကျမသည် သူမအား အိပ်ယာပေါ်သို့ နေသားတကျ အိပ်စေကာ စောင်ခြုံပေးပြီး အိပ်ယာစွန်း တဖက်အနီးတွင် ကောင်းကောင်းမွန်မွန် သိပ်ထားလိုက်ပါတော့သည်။

နောက်တနေ့နံနက်တွင် သူမသည် အလွန်တရာပညာ အခြေခံရှိသူပမာ သင်ကြားမှုလွယ်ကူလာပါသည်။ အမွန်အားဖြင့် သူမတွင် အိမ်သားများကို လွမ်းစိတ် ဝင်ရောက်နေပါသည်။ သူမသည် တဦးတယောက်ကို စောင့်မျှော်နေသလို တံခါးမကြီးဆီသို့ သွား၍ ရပ်နေပါသည်။ မကြာခဏ သူမသည် ပါးကိုထိတို့ကိုင်တွယ်ကြည့်သည်။

အမူအရာမှာ သူမမေမေကိုမျှော်သော်လည်း မပေ၍လာ
သဖြင့် ဦးခေါင်းရမ်းခါ၍ ဝမ်းနည်း ပူဆွေး နေဟန် ဖြစ်
သည်။ သူမသည် အခါတိုင်းထက်ပိုမို၍ သူမ၏ အရှင်
များနှင့် ကစားနေပါသည်။ ကျမကိုလည်းဘာတခုမျှ အ
နှောင့်အယှက်မပေးလာပါ။ ဟယ်လင်အား အရှင်များနှင့်
ကစားနေပုံကိုမြင်ရခြင်းမှာပျော်စရာကောင်းသလောက်
သနားစရာလဲကောင်းပါသည်။ အရှင်များနှင့် ကစားနေ
သော်လည်း တစုံတရာ ယူးထူးခြားခြားအာရုံခံစားသည့်
ဟု ကျမ မထင်ပါ။ အရှင်များကို ချောမော့ ယုယနေခြင်း
ကိုလဲ ကျမတယ်တော့မျှ မမြင်ဘူးပါ။ သို့ရာတွင် သူမအ
မေနှင့် သူမ၏အထိမ်းများက သူမအား အဝတ်အထည်
များ လဲပေးသလို၊ အရှင်များ ကိုတော့ နေ့တိုင်း အကြိမ်
ပေါင်းများစွာ အဝတ်အစားလဲလှယ်ပေးပါသည်။

ဤနေ့နံနက်တွင် သူမ၏အချစ်တော် ‘နင်စီ’အားနွားနို့
ထိုက်ရာ၊ နွားနို့ များဖိတ်ကျသဖြင့် ဟယ်လင်သည် ရုတ်
တရက် နို့ခွက်ကိုချ၍ ‘နင်စီ’၏ကြောပြင်သို့ရိုက်နှံ နှိပ်ခါ
တဖန် သူမ နူးပေ၍ သို့ ‘နင်စီ’အား တင်လိုက်ပြန်သည်။ သို့
နောက် ‘နင်စီ’အား လေးဘက်သွားစေ၍ တချိန်လုံးယုယ
စွာ ကြောကို ပုတ်ပေးနေပါသည်။ ဤသို့ကစားခြင်းမှာ
မိနစ်အနည်းငယ်သာ ကြာပါသည်။ နောက်ညီးငွေ့လာ
သောအခါ ‘နင်စီ’အား ကြမ်းပေ၍ သွင့်ပစ်လိုက်၍ တ
ဖက်သို့ တွန်းရွှေ့ထားလိုက်လေသည်။ အိမ်သား တစုလုံး

တွင် မိခင်ကြီး၏ အလိုလိုက်ခြင်းခံရသူကလေးမို့ နွဲ့သိုး
ဆိုးကာ အကျင့်ပါနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါ၌ ဟယ်လင်သည် စကားလုံး အမြောက်အ
များပင်သိရှိနားလည်လာပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသိရှိပြီး
စကားလုံးများကိုမည်ကဲ့သို့သုံးစွဲရေးသားရမည်ကိုတော့
မသိချေ။ အရာဝတ္ထု-သက်ရှိသက်မဲ့တိုင်း အမည်တခုခု
ရှိကြောင်းကိုလည်း နားမလည်ချေ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာ
မူ သူမသည် မကြာမှီလျင်မြန်စွာ ငြိည့်ငြိည့်ဝဝသင်ကြား
တတ်မြောက်လိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျမအခင်ကပြော
ခဲ့သည်အတိုင်း သူမသည် ကြံ့ချည် ဖန်ချည်ရှိ၍ အံ့ဩ
လောက်သွယ်ကောင်းလောက်အောင်သွက်လက်ချက်ချာ
သူကလေးဖြစ်ပါသည်ရှင်-

မတ်လ ၁၃-ရက်၊ ၁၈၈၇-ခု။

ကျမ၏ စမ်းသပ်ချက် ချောချောမောမောဖြစ်ကြောင်း
ကို ရှင်ကြားသိရသဖြင့် ဝမ်းမြောက် ပါလိမ့်မည်။ ဟယ်
လင်နှင့်ပတ်သက်၍ ကျမအဘို့ ဆက်သက်ပြီး အနှောင့်
အယှက်မတွေ့ရတော့ပါ။ မနွေကထက် ယနေ့သာ၍ အ
နှောင့်အရှက်မတွေ့ပါ။ သူမသည် စာလုံးသစ်သုံး ျိုးကို
သင်ကြားပြီး ဖြစ်နေပါသည်။ ကျမက သူမ သင်ကြားပြီး
သောအကြောင်း အရာ များကို ပြောပြလျှင် သူမသည်
ထိုအကြောင်းအရာဟူသမျှ ထစ်ထစ်ငေးငေးမရှိဘဲ စာ
လုံးပေါင်း၍ ပြပါသည်။ သင်ခန်းစာ ပြီးဆုံးသွားသော
အခါ သူမ ဝမ်းမြောက်ဟန် ရှိပါသည်။

ဤနေ့နံနက်၌ ကျမတို့သည် ဥယျာဉ်ထဲဝယ် ပျော်၍
မြူ ထူးလျက်ရှိကြပါသည်။ သူမသည်အသားဝင်းထဲ
ငြိမ်းစိုက်စွာ ထွေလျှင်ထွေခြင်း ကျမနားမသည်သော အနု
အရာများဖြင့် ပြုလုပ်ပြပါသည်။ အိုင်ဗွီဂရင်း နေအိမ်
တွင် အိမ်သားများအား အမျိုးမျိုးလုပ်ပြသည့် နည်းအ
တိုင်း ပြသည်ကိုတော့ သံသယမရှိပါ။

ကျမသည် တစ်စုံတစ်ရာကို ကြားလိုက်ရသဖြင့် လွန်စွာ
အံ့ဩသွားမိသည်။ အကြောင်းမှာ မစ္စတာအနက်စ်နော့စ်
သည် လွန်ခဲ့သော နွေရာသီက ကပ္ပက်နီ ကယ်လာထံမှ
စာမရရှိမှီ ဟယ်လင့်အကြောင်းကို ကြားပြီးဖြစ်ဟန် တူ
ပါသည်။ ကယ်လာ၏ မိတ်ဆွေတဦးဖြစ်သူ ဖလောရင့်စ်
မှ ကျောင်းဆရာ တယောက်ဖြစ်သော မစ္စတာဗီလ်ဆင်
သည် နွေရာသီမတိုင်မှီက ဟာဇွတ်၌ လေ့လာရင်းသူ
မိတ်ဆွေတဦး၏ ကလေးအတွက် တစ်စုံတစ်ရာ စီစဉ်ပေးနိုင်
မပေးနိုင် စုံစမ်းရန် ပညာသင်ကြားရေးအဖွဲ့ ပါကင်စ်
ကျောင်းသို့ သွားခဲ့ပါသည်။ သူသည် ဒါရိုက်တာလူကြီး
ဟု အတတ်သိသော လူကြီးလူကောင်း တဦးကိုတွေ့၍
ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ဟယ်လင့်အကြောင်း မေးမြန်း ခြင်းပြု
လိုက်သည်။ လူကြီးလူကောင်းမှာ စိတ်ပါ ဝင်စားစရာ
အကြောင်းမမြင်ဟု သူကဆိုသည်။ သို့ရာတွင် တစ်စုံတစ်
အကျိုးထူး-မထူးကို စောင့်ကြည့်ခြင်းမည်ဟု ထိုသူကပြော
ပါသည်။ မစ္စတာ အနက်စ်နော့စ်မှာ ဤသို့တွေ့ဆုံမှုကို

စမြို့မပြန်ဘဲ ထူးထူးဆန်းဆန်း သူဟန်တူသည်ဟု စွတ်
စွဲစရာ မရှိပါလားရှင်။

မတ်လ(၂၀)ရက်၊ ၁၈၈၇-ခုနှစ်။

ဤနေ့နံနက်၌ ကျမ၏ အသဲနှစ်လုံးသည် ပျော်ရွှင်မှု
စိတ်ဝယ် အာရုံတွယ်လျက် သီးသိုခြင်း ပြုနေပါသည်။
အထူးတလည် အံ့ဩလောက်သွယ် ကောင်းလောက်
အောင်ဘဲ အကြောင်းဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ နားလည်မှု
ရောင်ခြည်သည် ကျမ တပည့်မလေးအပေါ်သို့ လွှမ်းခြုံ
ထွန်းတောက်ခါ အရာခပ်သိမ်း ပြောင်းလဲခဲ့ပါပြီရှင်။

လွန်ခဲ့သော ရက်သတ္တနှစ်ပတ်က အင်း သတ္တဝါ
ကလေးမှာယခုတော့ အင်မတန် နုနယ် ယဉ်ကျေးသော
အသွင်သို့ ပြုပြင် ပျောင်းလဲ လာခဲ့ပါသည်။ သူမသည်
ကျမ စာရေးသည့် အနီးတွင် ထိုင်နေပါသည်။ သူမ၏
မျက်နှာကလေးသည် ရှင်လန်းလျက်ချိုသာနေပါသည်။
သူမသည် ရှည်လျားသော သိုးမွေးကြိုးတကုန်းကို ထိုး
နေပါသည်။ ဤရက်ပတ်အတွင်း ဇာထိုပန်းထိုး ပညာ
တတ်မြောက်လာသဖြင့် သူမသည် မိမိအောင်မြင်မှု အ
တူ ဂုဏ်ယူလျက်နေပါသည်။ သူမသည် ကြိုးတချောင်း
ကို ပြုလုပ်ပြီး စီးသောအခါ အခမ်းထဲသို့ လှည့်ပတ်၍
သွယ်တန်းထားပါသည်။ သူမသည် လက်ပိုက်၍ လက်
ဖောင်း နှစ်ဘက်ပေါ်သို့ လက်ချောင်း ကလေးများဖြင့်
ပုတ်လျက်ပီတိဖြစ်နေပါသည်။ ယခုတော့ ကျမအား သူမ
သို့ နမ်းခွင့်ပေးပါသည်။ စိတ်ဓာတ်တည်ညိမ်၍ သာယာ

လာသည်အတိုင်း သူမသည် ကျမ၏ ပေါင်ခွင်ထက်သို့ တက်၍ တမိနစ် ၂ မိနစ်ကြာမျှ ထိုင်နေပါသည်။ ကျမ၏ ချော့မော့ယုယခြင်းကိုလည်း ကပ်ကော်ကလန် မလုပ်တော့ပါ။ ဤထက်ထိုးတက်၍သာ အကြီးအကျယ် လေးစားလာပါတော့သည်။ အနည်းငယ်မျှသောကိုယ်ချင်းစာတရားသိအောင် သင်ကြားမှုက သူမအားရှေးဦးစွာ ရှိသေလေးစားရမှန်း သိလာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူမသည် ပညာသင်ကြားရေးတွင် လွယ်ကူမှု တွေ့လာလေသည်။ ယခုအချိန်၌ ကျမ၏ ကြည်နူးဖွယ်ရာ ကောင်းလာသောလေ့ကျက်ရန်သင်ခန်းစာက ကလေးမ၏အသိဉာဏ်ကို ထိတွေ့ လှုပ်ရှားတော့ကာ ကျမညွှန်ပြသမျှ စွဲထင်ကျန်ရစ်၍ အစွမ်းထက်အောင် ပုံသွင်းပေးပေ တော့သည်။ လူများကလည်း ဟယ်လင်၏ ပြောင်လွှဲချက်ကို အသိအမှတ် ပြုကြပါသည်။ သူမ၏ဖခင်ကြီးကမူ နံနက်တိုင်း ညနေတိုင်း သူရုံးသို့သွားချိန်တိုင်း ကျမတို့ကို အကဲခတ်ပါသည်။ သူမ၏ပုတီးစေ့များကို စိတ်ပါလက်ပါ သိကုန်းနေပုံ၊ လက်ချုပ်ကပ်ပြားမှာ တပြေးညီသော မျဉ်းကြောင်းများ စီတန်းအောင် ချုပ်လုပ်ထားပုံ များကို ကြည့်ရှုပြီး ‘ခလေးမတယ်ညှိခံချက်ကောင်းပါကလား’ ဟု ထုတ်ဖော် မြှောက်ဆိုလေသည်။ သူမ၏ လုပ်ပုံကိုင်ပုံများမှာ သဘာဝထက် လွန်ကဲလျက် စုံ့ နတ် တစ္ဆေများ ကူညီလေသလောဟု တွေးထင်ရလောက်အောင် စွဲတင်ကျန်ရစ်နေသည်ကို ကျမတွေ့ရပါသည်။ သူမအစား အ

သောက် နည်းလာ သည်ကိုလည်း ကျမသတိပြုမိပါသည်။ သူမဖခင်ကတော့ သူမသည် အိမ်ကိုလွှမ်းသွတ်၍ အိမ်သို့ပြန်ခေါ်ရဦးမည်လားဟု စိုးရိမ်ကြောင်းပြောပြပါသည်။ ဤအချက်ကို ကျမက သဘောမတူပါ။ သို့ရာတွင် ကျမတို့သည် ကျမတို့၏ ပန်းဥယျာဉ် ကလေးမှ မကြာမှီခွန်ခွာသွားရလိမ့်မည်ဟု ကျမထင်မြင်ပါသည်။

ဤရက် သတ္တပါတ်တွင် ဟယ်လင်သည် ‘နာမ်’အများအပြားကို သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့ပါသည်။ ‘ခွက်ကြီး’နှင့် ‘ခွားနို့’ နာမ်နှစ်လုံးမှာ သူမအား အခြားစကားလုံးများထက် ပိုမို၍ စိတ်အနှောက်အရှက် ဖြစ်စေပါသည်။ သူမသည် ‘ခွားနို့’ကို စာလုံးပေါင်းသောအခါ၊ ‘ခွက်ကြီး’သို့ညွှန်ပြလျက် ‘ခွက်ကြီး’ကို စာလုံးပေါင်းသောအခါ၊ ရေသောက်ရန်နှင့် ရေသွန်းလောင်းရန် အမှတ်လက္ခဏာများ ပြုလုပ်ပြခြင်းအားဖြင့် ဇာမသည် စကားလုံးများ ရှုပ်ထွေးစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အရာဝတ္ထုတိုင်း၌ အမည်တခု ရှိတတ်ကြောင်းကို သူမသည် မယူဆတတ်သေးပါ။

နေ့ကကျမသည် ဟယ်လင်အား သင်ခန်းစာများကိုသင်ကြားနေစဉ် နီဂရိုကလေးပါ ဝင်ရောက်ခါစာ သင်ပေးပါသည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်ပေးခြင်းမှာ သူမအား လွန်စွာပျော်ရွှင်စေ၍ ‘ပါစီ’ထက် သာအောင် ပညာသင်ကြားမှု၌ အားသစ်တိုးလာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ နီဂရိုကလေးက အကြိမ်ပေါင်းများစွာ အမှားအယွင်း

များကို ပြုလုပ်ပြောဆိုလျှင် သူမမှာ အလွန်ဝမ်းမြောက်
ပျော်ရွှင် နေတတ်ပါသည်။ နိဂရိုကလေးသည် သူမ
နောက်သို့ နှိုက်၍ အတုယူလုပ်သဖြင့် အောင်အားသော
အခါ၊ သူမမှာ သိုးမွေးကဲ့သို့ တွန့်လိမ်လောက်ကွေးနေ
သည့် ဆံပင်များ ပေါက် နေသော ခေါင်းကို တအား
ခေါက်လိုက်ပါသည်။ သူမ၏နှုတ်ခမ်းများမှာလည်း အာ
ရုံခံစား၍ ပြုတတ်သည်ဟု ကျမတွေးမိပါသည်။

ဤရက်သတ္တပတ် တနေ့တွင် ကပ္ပဘိန်းကယ်လာသည်
ခွေးကလေး ‘ဘယ်ထီ’ ကို ခေါ်လာပါသည်။ ခွေးက
လေးသည် ကျမတို့ကိုတွေ့ရသဖြင့် လွန်စွာအားကျ ကြေ
နပ်နေပါသည်။ ဟယ်ကင်မှာ သူမ၏ကစားဘက်ဟောင်း၊
ကိုတ်မိနေသဖြင့် ကပ္ပဘိန်းကယ်လာက အံ့ဩတကြီး ဖြစ်
နေလေသည်။ ဟယ်လင်သည် ‘နင်စီ’ ကို ရေချိုးပေးပါ
သည်။ ပဋ္ဌမသော် သူမသည်ခွေးကလေးကို ဂရုမစိုက်ပါ။
သူမသည် ထုံးစံအတိုင်း နူးညံ့သိမ်မွေ့ဆုံး ချေထွမ်း
ဖြင့် သူမ၏ အနီးအနားတွင် မည်သူရှိမရှိ သိရသောငှာ
လက်မောင်း များကို လှုပ်ရမ်း၍ စမ်းကြည့် ပါသည်။
‘ဘယ်ထီ’ မှာ သူမ ဂရုမစိုက်မှုကို သွေးဆောင်ရန် လုလွဲ
မပြု စိုးရိမ်ခြင် ရှိဟန်မတူပါ။ သူမသည် အခါတရံ သူမ
၏ အချစ်တော် နင်စီကလေးကိုပင် ဆောင့်ဆောင့်အောင့်
အောင့် လုပ်ခဲ့ဘူးသည်ကို ကျမတွေးမိပါသည်။ ခွေးက
လေးမှာ အခမ်းအထွတ်တွင် တမိနစ်လောက်နေ၍ ထွက်သွား
ပါသည်။ ဟယ်လင်ကအနုခံ၍ကြည့်ရာ ခွေးကလေးမရှိ

မှန်းသိသဖြင့် အရပ်ကို ရေစည်ပိုင်းထဲသို့ နှစ်၍ အခပ်
 ဖတ်လည်လှည့်ကာ ခွေးကလေးကို ရှာဖွေနေပါသည်။
 သူမသည် ကပ္ပတိန်ကယ်လာ မတ်တတ်ရပ်နေသော ပြူ
 တင်းပေါက်အနီးတွင် ဝပ်နေသည့် ‘ဘယ်လီ’ကိုခလုတ်
 ထိုက်မိသည်။ သူမသည် ခွေးမကလေး၏ လည်ပင်းကို
 လက်မောင်းများဖြင့် ရစ်ပတ်၍ ညှစ်ထားလိုက်ခြင်းဖြင့်
 ခွေးကလေးမှန်းသိပြီဖြစ်ကြောင်း နားလည်စေပါသည်။
 ထိုနောက် ဟယ်လင်သည် ခွေးကလေးအနီးတွင် ထိုင်၍
 ခွေးကလေး၏ လက်သဲခြေသဲများကို သူမလက်ဖြင့် ကိုင်
 တွယ် ပွတ်သပ် နေပါသည်။ သူမ ဘာလုပ် နေသည်ကို
 တစက္ကန့်မျှ အတွင်း ကျမတို့ မတွေးထင်နိုင် ခဲ့ ကြ ပါ။
 သို့ရာတွင် သူမသည်ခွေးကလေး၏ လက်ချောင်းကလေး
 များကို ‘ယမင်းရပ်’ဟု စာလုံးပေါင်းနေပုံ တွေ့ကြရ
 သောအခါတွင်မှ ဘယ်လီအား စာလုံးပေါင်းသင်ကြား
 ပေးနေကြောင်း ကျမတို့သိကြရပါသည်။

ဧပြီလ ၂၄-ရက်၊ ၁၈၈၇-ခု။

ကျမ၏စနစ်သစ်မှာ အတော်ပင် ခရီးရောက်ပါသည်။
 ယခုအချိန်တွင် ဟယ်လင်သည် စာလုံးတရာကျော်၏ အ
 ဗိဇ္ဇာကို ကောင်းစွာသိလျက်ရှိပြီ။ အလွန် ခက်ခဲသော
 ကြိုးပမ်းမှုကြီးကို သူမလုပ်ကိုင်လျက် ရှိသည်ကို သူမအ
 နည်းငယ်မျှပင် မရိပ်မိသေးပါ။ ငှက်ကလေး တကောင်
 မှာ အချိန်ကျလျှင်အပျို သင်သကဲ့သို့သဘာဝအလျောက်
 ဟယ်လင်မှာ အလိုလိုပင်တတ်သိလိုသောဆန္ဒဖြင့်နေ့စဉ်

သင်ကြားမှတ်သားနေခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် သူမ သွက်
သွက်လက်လက်ပြောကြားနေသည်ဟု ထင်မြင်ခြင်း မပြု
စေလိုပါ။ သူမ၏ ဝမ်းကွဲညှိမကလေး နည်းတူ 'နို့'ဟု
ပြောကာ လက်ဟန် ပြခြင်းဖြင့် နို့ ယူခဲ့ ဟူ၍ ၎င်း၊
'အမေ'ဟူသောစကားဖြင့် မျက်နှာမှစုံစမ်းဟန်ပြသခြင်း
ဖြင့် 'အမေ ဘယ်မှာလဲ' စသည်ဖြင့် လက်ဟန် ကိုယ်ဟန်
ဖြင့် ဖြည့်စွက်ပြောခြင်းမျိုးဖြစ်ပေသည်။

မေလ ၂၂-ရက်၊ ၁၈၈၇-ခု၊

ကျမ၏လှိုင်ငန်းမှာ နွေစဉ်နှင့် အမျှစိတ်ပါ ဝင်စား
အွယ်ရာ ပို၍ ဖြစ်လာသည်။ ဟယ်လင်မှာ အံ့ဩစရာ
ကောင်းသောခလေးဖြစ်သည်။ ပညာသင်ကြားရန် အသုံး
လိုလားနှစ်သက်ပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် ဟယ်လင်မှာ
စာလုံးသုံးရာကျော် ကျက်မှတ်ပြီးစီး၍ ဥပစာ စကားများ
ကိုလည်း တော်တော်ကလေးအလွတ်ရနေပြီ။ သုံးလအ
တွင်း တတ်မြောက်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျမတို့မှာ နွေစဉ် တတ်စာသင်ခန်းစာများကို သင်
ကြားကြရ သည်အများအားဖြင့် တတ်စာအုပ်ကလေးကို
သစ်ပင်ကြီးတပင်အောက်ယူသွား၍ တနာရီကျော်ကျော်
သင်ကြားလေ့လာခြင်းဖြစ်၏။ ဟယ်လင်က သူမ၏လက်
များဖြင့် စာလုံးများကိုရှာဖွေ၍ ကျမက မျက်စေ့ဖြင့်ရှာ
သည်။ မည်သူက စာလုံးကို ပထမ ရှာတွေ့သည် အမြန်
ဆုံးရှာတွေ့သည်ကို ယှဉ်မြိုင်ကစားကြသည်။ ဟယ်လင်
သိသော စာလုံးများအပေါ် လက်များ ရှောင်သွားချိန်

ဝယ်၊ သူမမှာ ဝမ်းသာ သဖြင့် အော်ဟစ် မြူးသူးကာ ကျမကိုတက်၍ နမ်းတတ်သည်။ အထူး သဖြင့် ကျမထက် လျင်မြန်စွာ သူမက ရှာဖွေ အနိုင်ရသည်ဟုထင်လျှင် ပို၍ မြူးတတ်သည်။ ယခုကဲ့သို့ စံနစ်ဖြင့် တနာရီမျှ အတွင်း သူမစာလုံးသစ်မည်မျှတိုးစာက်မှတ်သားမိသည်ကို အံ့ဩ ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ နောက်ကျမက စာလုံးသစ် များကို စာ ပိုဒ်ကလေးများအဖြစ် တောင်သွင်း ပြသည်။ တခါ တရံ ပျားကလေး ကြောင်ကလေး- ခ သေး ငယ် က လေး အ ကြောင်း ပုံတိုကလေး လုပ်၍ စာပိုဒ်များ သင်ကြားပေး နိုင်သည်။ လှုပ်ရှားသော စကားလုံးများ ဖြစ်သော သွား ခြင်း၊ လာခြင်း၊ ယူထားခြင်း၊ တံခါးပိတ်ခြင်း၊ တံခါးဖွင့် ခြင်း-စသည် ကြိယာ စာလုံး များကို သင်ကြား မှတ်သား ရခြင်းကို ဟယ်လင်ပို၍နှစ်ချိုက်သည်။ သူမသည် စာပိုဒ် တပိုဒ်ကို ဆက်စပ်ဖန်တည်းနိုင်လျှင် စစ်အောင်နိုင်သော စစ်ဗိုလ်ကြီးကဲ့သို့ပင် ဂုဏ်တက်လေ့ရှိသည်။

ဟယ်လင်၏အကျင့်ဟောင်းအနက် အပြင်းထန်ဆုံး ခွဲ လန်း၍ပြုပြင်ရန်အခက်ဆုံး အကျင့်မှာ သူမအားအတား အဆီးဖြစ်သော ပစ္စည်းကြိယာများကို ခွဲခြေ ပစ်လေ့ရှိ ခြင်းဖြစ်၏။ အကယ်၍ သူမ၏ရှေ့တွင် တစုံတခု အတား အဆီးတွေ့ရလျှင် ဖလ်ခွက်ဖြစ်စေ၊ ရေတကောင်းဖြစ်စေ၊ မီးအိမ်ပင်ဖြစ်စေ ကြမ်းပေ၍ ပစ်ချ၍ ခွဲခြေ တတ်သည်။ ဟယ်လင်တွင် အရုပ်ကလေး များစွာရှိရာ၊ သူမစိတ်တို သည့်အခါ၊ မကျေနပ်သည့် အခါ များ တွင် ခွဲ ခြေ ရိုက်

ချိုးတတ်၍ အကောင်းဟူ၍ မရှိ သ လောက် ပင် ဖြစ် ၏။
ယမန်နေ့က မင်းဖိစိမြို့က မိတ်ဆွေတဦးက ဟယ်လင်သို့
အရပ်တခု လက်ဆောင်ယူလာသည်။ ကျမက ဟယ်လင်
အား အရပ်ကို ရိုက်မချိုးရန် နားလည်အောင် ပြောဆို
တားမြစ် နိုင်ပါမည်လောဟု ကြိုးစားသည်။ အရပ်က
လေးနာသွား၍ ဆရာမကဝမ်းနည်းသည်ဟု စာလုံးပေါင်း
ပြလျက် ကျမ၏ ဝမ်းနည်းသော မျက်နှာကို စမ်းသပ်စေ
လျက် အရပ်ကလေးကို နမ်းရှုံ့ စေသည်။ နောက်-အရပ်
ကလေးကို ချစ်မြတ်နိုးစွာ ဘက်ထားစေ၍ ‘ဟယ်လင်က
ကောင်းတယ် ဆရာမကပြောတယ်’ဟု စာလုံးပေါင်းပြီး
သင်ပြကာ ကျမရယ်ပြီးနေသည်ကို သူမ၏လက်ဖြင့် စမ်း
သပ်စေပါသည်။ ပဋ္ဌမတွင် ကျမက ပြီသသည်များကို
သူမကလိုက်၍ လုပ်ပင်း တခါတွင် နက်နဲလော့ မျက်နှာ
ကလေးဖြင့် စဉ်းစားပြီး ပြီးရယ်လာခါ၊ ဟယ်လင်က
ကောင်းတယ် ‘ဟု စာလုံးပေါင်းပြသည်။ နောက် အရပ်
ကလေးကို ညင်သာစွာဖြင့် ယူသွားလျက် ဘီရိုယပ်တွင်
ကျကျနန ထင်ထားလိုက်သည်။ ဤသည့်နောက်တွင်ကား
အရပ်ကို ရိုက်ချိုးခြင်း မပြုတော့ချေ။

ဟယ်လင်ကို စာသင်ရခြင်းအားဖြင့် အသက်ရှင် နေ
သောစိတ်၏ပထမအကြိမ်အားနည်းစွာဖြင့် ရုံးကန် တွန်း
ထိုးထွက်နေသည်ကို မျက်မြင် ကိုယ်တိုင် ပြုစုနေရခြင်း
ဖြစ်သည်။ ရဲရဲသောအခွင့်အရေးကို ကျမရရှိနေပါသည်။

ဤတောက်ပသောအသိဉာဏ်ကလေးကို နှိုးဆွ လမ်းပြ ပေးရပါမည်။

ဤကြီးကျယ်သောလုပ်ငန်းကြီးအတွက် ကျမမှာယခု ထက် ပို၍ပြည့်စုံစေချင်သည်။ နေ့စဉ် နေ့တိုင်းလိုပင် ကျ ရောက်သောတာဝန်အတွက် ကျမမှာမပြည့်မစုံ ရှိနေပါ ကလားဟုပင်တခါတခါ ထင်မိသည်။ ကျမ၏ အတွေး တွင် အကြံလစ်ဉာဏ်သစ်များ ပြည့်နေသည်။ သို့သော် လက်တွေ့တော့ တစတစ စမ်းသပ် သင်ကြား ပေးနေရ သည်။ ကျမ၏စိတ်ဓါတ်မှာ စည်းကမ်းတကျမရှိလှဘဲ ဟို ခုံ-ဒီလွှား ဖြစ်နေသည်။ ကျမ ကိုယ်တိုင် မသိနိုင်သော မလေ့လာနိုင်သောအချက်ပေါင်းများစွာရှိနေသေးသည် ဤသည်တို့ကို ကျမအစဉ်အလိုက် စံနစ်တကျ မည်မျှဖြစ် စေလိုသောဆန္ဒရှိသည်ကိုမဖော်ပြနိုင်ပါ။ ကျမကိုကူညီ မည့်သူတဦးကို တမ်းတမိသည်။ ဟယ်လင် ကလေး အ တွက် ဆရာမကောင်းလိုသလို ကျမကိုတဆင့် လမ်းညွှန် ရန် ဆရာလိုပါသည်။ ဤခလေးမကလေးကိုစာသင်ကြား ပြသပေးရခြင်းသည် ကျမတသက်တာတွင်ထူးချွန်သော အောင်မြင်မှုကြီးဖြစ်သည်ကို ကျမနားလည်ပါ၏။ ကျမ တွင် ဦးဏှောက်နှင့်စိတ်ရှည်စွာ ထားနိုင်မှသာ အောင်ပွဲ ပွဲ ကြီး ဆင် နိုင် စ ရာ ရှိ သည်။ ကျမ တော့ ကိစ္စ တခုကို သန့်ရှင်းချထားသည်။ ဟယ်လင် ကလေးသည် စာအုပ် များ အသုံး ချ တတ် အောင် သင်ပြ ပေးမည်။ ဆရာကြီး မှတော့ အနာဂနေ့စွဲထံက ပီရက်စံနှင့် ဆာလီယိုရေး-

သားသော စိတ်ပညာ ကျမ်းများကို ဌာပေး စေလိုပါသည်။ ဤစာအုပ်များက ကျမကိုအကူအညီချရှိလိမ့်မည် ဟုထင်ပါသည်။

မစ္စတာအနာဂနေ့စက်ကို လေးစားစွာသတိရကြောင်း ပြောပြပါ။ ကျမ၏စာကိုလဲ ဘတ်ရှုခွင့်ပြုပါ။ ဘော်လတီမို ကျောင်းတွင် မျက်စေ့ မမြင် နားမကြားသော ခလေးတ ဦးအားသင်ကြားနေသည်ဟုကြားရပါသည်။

(အောက်ပါစာ၏ ကောက်နုတ်ချက်မှာ ၁၈၈၇ ခုနှစ် ပါကင်စ်ကျောင်းအစီရင်ခံစာတွင်ဖော်ပြထားသည်။)

ဂျွန်လ ၁၉-ရက်၊ ၁၈၈၇ -ခု။

ကျမ၏ဘဝသည် ကလေးမှာ အစပဋ္ဌမက အတိုင်းပင် စာ ပေသင်ကြားခြင်းကို လိုလားနှစ်သက်သည်။ နိုးကြား နေသည့် အချိန်ကာလတလျောက်လုံး သူမ၏ ပညာဗဟု သုတ ရှာဖွေ ချသော ဆန္ဒကို ပြည့်ဝချန် ကြိုးစားသည်။ ကလေးမူ၏ဗိတ်မှာ အမြဲတန်း မရပ်မနား ပညာအသိကို ရှာနေခြင်းကြောင့် ကျမတို့ပင် သူမ၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်မည်လားဟု စိုးရိမ်မိကြပါသည်။ သို့သော်-သူမ မှာယခုအခါတွင် စားနိုင်သောက်နိုင် ပြန်၍ဖြစ်လျက် အိပ် စက်ရာတွင်လည်း နှစ်ချိုက်စွာ အိပ်နိုင်လာသည်။ ဂျွန်လ ၂၇-ရက်နေ့တွင် ခလေးမကလေး၏ အသက်မှာ ၇-နှစ် တင်တင်းပြည့်ပါမည်။ အရပ်လေးပေ တလက်မမြင့်၍ သူမ၏ဦးခေါင်းမှာ လုံးပတ် ၂၁ လက်မပင် ရှိပါသည်။

ကျမတို့ လမ်းရှောက်ကြစဉ် ခလေးမမှာစာလုံးသစ်

များကိုလှုပ်ရှားယင်းဖြင့် သင်ကြားရသည်ကို ဝမ်းသာအံ့မြူးခြင်းရှိသည်။ တခါတခါ အလှည့် သင့်သည့်အလျောက် စာလုံးသစ် တော်တော်များများ သင်ကြားမှတ်သားစေရာ နောက်တနေ့တွင် ပြန်၍မေးက ကောင်းစွာ သတိရမှတ်သားမိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုစာလုံးပေါင်းများကို ရေးတတ်အောင် သင်ကြားပေးသည့်အလျောက် ရေးလည်း ရေးတတ်သည်။ တနေ့တွင် စာတစ်ချက်ကိုချ၍ ဒါးချွန်ဖြင့် ဖောက်ခါ စာရေးနေသည်။ သူမ သိသမျှ စကားလုံးများကို ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် သူမ၏ ညီမဝမ်းကွဲအိမ်ထဲ စာရေးသည်။ နောက် စာတိုက်တွင်သွား၍ စာထည့်သည်။

သူမ၏ထူးခြားချက်မှာ တကြိမ်တွေ့ဘူးသော သူဖြစ်လျှင် မှတ်မိသည်။ ဧည့်သည်၏အမည်ကို စာလုံးပေါင်းပြသည်။ လောရာတရစ်ကျီမင်နှင့် မတူဘဲ သူမက လူကြီးလူကောင်းများကို ပို၍ခင်မင်သည်။ မိန်းမကြီးများထက် ယောက်ျားကြီးများနှင့် ပို၍ခင်မင်လွယ်သည်။ မိတ်ဆွေ့ဖွဲ့တတ်သည်။

သူမတွင် ချစ်စရာကောင်းသော အကျင့်ရှိနေပါထေးသည်။ သူမတွင်ရှိသော အရာဝတ္ထု ပစ္စည်း မှန်သမျှကို သူမအတွက် အနည်းငယ်သာ ချွန်ထားလျက် အခြားသူများကို ခွဲဝေပေးကမ်းတတ်သည်။ အဝတ်အစားကောင်းကောင်း မွန်မွန် ဝတ်တတ်သည်။ လှလှပပ ကြိုက်သည်။ သူမ ဝတ်ဆင်ထားသော အင်္ကျီအဝတ်အစားတွင် အ

ပေါက်စွေက အထူး စိတ်ပျက် ဝမ်းနည်း တတ်သည်။ ညအိပ်ရာဝင်ဆိုလျှင် ဆံပင်များတွန့်လိပ်ရန် ဆံဥှပ်များ ကို တပ်ပေးစေသည်။ ယမန်နေ့ မနက်က သူမဝတ်ဆင် သောဘိနပ်မှာပေါက်ပြဲနေသည်ကိုစွေရသည်တွင်ချက် ခြင်း သူမ၏သခင်ထံသို့သွား၍ စာလုံးပေါင်း ပြသည်။ ‘ဟယ်လင် ဘိနပ်သစ် ဆင်မဆင် (သူမအစ်ကို) ဆိုင် သွားပါ’ ဟု ရေးပြသည်။ သူမဆိုလိုယင်း အဓိပ္ပာယ်မှာ ရှင်းလျက်ရှိသည်။

ကျူလိုင်လ ၃၁-ရက်၊ ၁၈၈၇-ခု။

ဟယ်လင်၏ခဲတန်ဖြင့် ရေးသားချက်များကား အလွန် ကောင်းသည် ပူးတွဲထည့်လိုက်သောစာအရ ကောင်းစွာ အကဲခတ်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထိုစာကို ဟယ်လင်က အပြင်း ပြေ ရေးသားခြင်းသာဖြစ်သည်။ ယခု ကျမ သူ့ ကို မျက်မ မြင် ဘရေးလ် စကားလုံးများကို သင်ကြားပေးလျက်ရှိ သည်။ သူမကိုယ်တိုင် စမ်းသပ်ကြည့်နိုင်သော စာလုံးများ ကို ဖန်တည်းခွင့် ရရှိသဖြင့် ဝမ်းမြောက် ပျော်ရွှင်လျက် ရှိသည်။

သူ၏ပညာရေး အခြေအနေမှာ ယခု (ဘာလဲ ဘာ ကြောင့် ဘယ်တုန်းကလဲ) စသည်မေးခွန်းကဏ္ဍသို့ ရောက် လျက်ရှိလေပြီ။ သူမ၏ အသိဥာဏ် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာ လေ အရာရာကို ‘ဘာကြောင့်’ လဲဟူသော မေးခွန်းဖြင့် လေ့လာမှုတိုးတက်လာသည်။ ယခင်ကကျမ၏မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းများ၏ ခလေးများက စပ်စပ် စုစု မေးမြန်း

တတ်သည်ကို နာငြီးခဲ့ဘူးသည်။ ယခုမှ ခလေးများ၏ သဘာဝ သိမြင် ဖွတ်သား လိုမှု ဆိုသည်ကို နားလည်မိ ပါသည်။

လွန်ခဲ့သောတနေ့က လော်ရာဘရစ်ရှ်မင် ထံမှစာတ စောင်ရရှိပါသည်။ ကျမသတိရကြောင်းပြောပါ။ ဟယ် လင်ကလေးကလည်း မေတ္တာပို့ကြောင်းပြောပါ။ ထော် ရာ၏စာကို ထမင်းစားပွဲတွင် ဘတ်ပြုရာ ဟယ်လင်၏မိခင် က်ဟင်-ဟယ်လင်ကလေးတောင် ဒါလောက်ကောင်း ကောင်း ရေးတတ်နေမှတ် ဆရာမရယ် 'ဟု ပြောသည်။ မှန်ပါသည် ဟယ်လင်မှာ အတော်ပြေပြစ်အောင် စာ ရေးတတ်လျက်ရှိပါသည်။

(အောက်ပါစာမှာ ဟယ်လင်ကယ်လာ၏ဆရာမ မစ္စ သူလီဗင်ဇာ မန့်တာ အနာဂ နေ့စစ်ထံ ရေးသားလိုက် သော စာဖြစ်သည်။ ၁၈၈၇-ခု ပါကင်စ် မျက်မမြင် ကျောင်း အစီရင်ခံစာတွင် ဤစာမှ ကောက်နုတ်ချက် အချို့ကို ပုံနှိပ်ထည့်သွင်းထားလေသည်။)

အောက်တိုဘာလ ၁၈၈၇ ခု။

ဤစာကို မရရှိကပင် ဟယ်လင်၏ မျက်မြင်မိန်းခ လေးများထံသို့ ပေးပို့သော ဒုတိယ စာကို ဘတ်ရှုပြီး ကောင်းပြီးပေးမည် ဤစာ ၂ စောင်အကြားတွင် သူမ၏ ပညာတတ်မြောက်မှု တိုးတက်လာပုံမှာ မယုံကြည်နိုင် လောက်အောင် ဖြစ်သည်။ သူမနှင့် အတူတကွ နေ့စဉ် နေထိုင်သူများသာလျှင် သူမ၏ပညာ တိုးတက်မှု လျှ

မြန်မုံကို သိမြင်နိုင်ပါသည်။ သူမ၏စာတွင် နာခံစားရသူများ
ကို မှန်ကန်စွာ ရေးသားထားသည်ကိုတွေ့ရပါလိမ့်မည်။
စကားပြောရာတွင်လည်း သူမတခါမှ မှား၍ မသုံးဘူး
ပါ။ စာများရေးသားရန် ဆန္ဒမှာ သူမတွင် တနေ့တခြား
ပြင်းထန်လာသည် ယခုအချိန်စိတ်ကူးဖြင့် ပြည့်စုံကံထား
သော ပုံဝတ္ထုကလေးများကို သူမပြောတတ်သည်။ သူမ
၏ မျက်စေ့နှင့် သာမန်လူများ၏ မျက်စေ့တို့ ခြားနား
သည်ကို ကောင်းစွာသိနေပါပြီ။ တနေ့တွင် ကျမ၏ချက်
စေ့ကို ကိုင်တွယ်လျက် ဆရာမမျက်စေ့တွေက ဘာ
လုပ်သလဲဟု မေးရာ ကျမကအရာဝတ္ထုများကို မျက်စေ့
ဖြင့်ကြည့် ခသည်ဟု မြေသည့်နောက် ဟယ်လင် အဘို့
တော့ လက်များဖြင့်မြင်နိုင်သည်ဟု ကျမက ထပ်မံရှင်း
ပြလိုက်သည်။ ခေတ္တမျှ တွေဝေပြီးနောက် ဟယ်လင်က
ကျမမျက်စေ့တွေ မကောင်းပါဟုပြောပြီး ကျမ မျက်
စေ့တွေ ဖျားနေပါသည်ဟု ပြောပြသည်။

မစ္စဆူလေဗင်၏ ပဌမ အစီရင်ခံစာမှာ ၁၈၈၇ ခုနှစ်
ပါကင်စ်ကျောင်း နှစ်ချုပ် အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြ
ထားသည်။ ဖော်ပြချက်များမှာ ဆရာမ မစ္စဆူလေဗင်က
သူမ၏ တပည့်မကလေး ပညာရေးထိုးတက်မှုနှင့် ပတ်
သက်၍ မကြာခဏ ရေးသား အစီရင်ခံသော စာများမှ
ကော်မရှုတ်ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစာများတွင် ဟယ်လင်
သည် ဩဂုတ်လ ကုန်လောက်တွင် စာလုံး ၆၂၅ လုံး

တတ်မြောက်ပြီးဖြစ်လျက် စာစီကုန်းများကို စတင်ရေးသားခြင်းပြုနိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

ဟယ်လင်ကလေးမှာ သူမ၏ ထင်မြင်ချက်များကို စာရွက်ပေါ်တွင် ရေးသားနိုင်ပြီးဖြစ်၍ ကျမက မျက်မမြင်များ အသုံးပြု ရေးသားသော ဘရေးလ် စံနစ်ကို သင်ကြားပေးသည် သူမကဝမ်းမြောက်စွာ သင်ကြား နာယူပါသည်။ သူမရေးသော စာလုံးကိုပြန်၍ ဘတ်နိုင်သဖြင့် အမြဲတန်းဝမ်းသာ ရှင်မြူးလျက်ရှိ၏ တခါတခါ ညဦးယံ တလျှောက်လုံးတွင် ထိုင်လျက် သူမ၏ အလုပ်များသော ဦးနှောက်တွင်းဝယ် ပေါ်လာသည့်စာများကို ရေးသားခြင်းပြုသည်။ သူမရေးသားချက်များကို ကျမ လွယ်ကူစွာဘဲ ဘတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

သူမ၏ သင်္ချာ သင်ခန်းစာများမှာလည်း ထူးခြားစွာ ထိုးတက်လျက်ရှိပါသည်။ ရာအထိလျှင်မြန်စွာအပေါင်းအနှုတ် တတ်မြောက်နေသည်သာမက အမြောက်ကိန်းများကို ငါးအထိအထိ ရရှိနေပါသည်။

ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက် ၁၈၈၈ ခု

ဟယ်လင် ရေးသားပေးပို့လိုက်သောစာကို ရရှိပြီးဖြစ်သည်ဟု ထင်ပါသည်။ သူမကလေးက ခဲတန်နှင့် စာမရေးဟု ခေါင်းထဲတွင် စွဲလန်းနေသည်။ ယနေ့နံနက် သူမ၏ဦးလေး ဖရင့် ခ် ထံ ခဲတန်နှင့်စာရေးရန် ကျွဲကထိုက်တွန်းရာ သူမကညှင်းဆန်ပါသည်။ ခဲတန်နှင့် ရေးရတာ ခေါင်းထဲမှာ ပင်ပန်းသွပါတယ် ဦးလေးဖရင့် ခ် ထံ

ဘရေးလ် စာနှင့် ရေးမည်ဟု ပြောပါသည်။ ဦးလေး
 ဖခင်ခံက ဘရေးလ် စာပေကို တတ်တတ်မှာ မဟုတ်
 ဘူးဟု ကျမကပြောရာ သူကလေးက ကျမသင်ပေးမယ်
 ဟု ပြောပါသည်။ ဦးလေးဖခင်ခံမှာ အသက်ကြီးပြီဖြစ်
 ၏ လွယ်ကူစွာဘရေးလ် စာပေကို တတ်မြောက်နိုင်မည်
 မဟုတ်ဟုရှင်းပြရသည် နောက်ဆုံးမှ သူ့ကို အတော်
 ပြော၍ ရေးခိုင်းရာ ခဲတန် ၆ ခါလောက် ကြိုးပါသည်။
 ကျမက တော်တော်ဆိုးတဲ့ ခလေးမကလေးဟု ပြောရာ
 သူမက မဆိုးပါဘူး ခဲတန်ကပြောလို့ပါဟု ပြောပါ
 သည်။ ခဲတန်နှင့်ရေးချခြင်းကို သူမသန့်နေခြင်းမှာ သူမ
 နှင့်ထွေသော လူများက ခဏခဏရေးခိုင်းသဖြင့်ဟု ထင်
 ပါသည်။ မျက်မမြင်ကျောင်းမှ ခလေးများကလည်း ခဲ
 တန်ဖြင့် စာရေးရသည်ကို မည်မျှ ကြောက်ကြ သည်ကို
 သိပြီးဖြစ်ပါ လိမ့်မည် အထူးသဖြင့် ကိုယ်ရေးသောစာ
 ကိုယ်ပြန်မတတ်နိုင်သည့်အတွက် သူတို့ မနှစ်သက်ခြင်း
 ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

မေလ ၁၅ ရက် ၁၈၈၈ ခု

ကျမနှင့် ဟယ်လင် ဘို့နားမကြားသောခလေးများအား
 ပညာသင်ကြားပေးသော ကျောင်းကလေးတကျောင်းသို့
 သွားရောက်သည့်ပတ်ကြည့်ရှုသည်။ ကျမတို့ ကောင်း
 မွန်စွာ ဧည့်ခံကြလျက် ဟယ်လင်ကမူ လူစဉ်မမှီသော
 ခလေးများနှင့် ထွေရ၏ ပျော်ရွှင်နှစ်သိမ့်လျက် ရှိသည်။
 ဆရာမ ၂ ဦးကလက်ဖြင့် အချက်ပြရေးသားသော နည်း

စံနစ်ကို နားလည်သဖြင့် ဟယ်လင်အားစကားပြန်မထားဘဲ တိုက်ရိုက်ပြောဆို ဆွေးနွေးခြင်းပြုနိုင်သည်။ ဟယ်လင်ကလေးက ဖြေဆိုရာတွင် စကားကြွယ်သဖြင့် သူတို့အထူးတလည် အံ့ဩလျက် ရှိကြသည်။ သူတို့ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားနေသော ခလေးများအနက် လယ်လင်ကဲ့သို့ စကားအသုံးအနှုန်းကြွယ်ဝသော ကလေးတဦးတယောက်မျှ မတွေ့ရကြောင်း ပြောပြသည်။ အချို့ကလေးများမှာ ကျောင်းတွင် ၂ နှစ်သုံးနှစ်ပင် သင်ကြားခဲ့သူများ ဖြစ်သည်။ ပဋ္ဌမတွင် ကျမမှာ မသုံကြည်နိုင်အောင် ဖြစ်ရသည်နောက် လက်တွေ့ လေ့လာကြည့်မှ မှန်ကန်ကြောင်းသိရသည်။ ကျမအထင်တွင် စာသင်ပေးပုံစံနစ် ကွာခြားသည့်အတွက်ဟုထင်သည်။ ကျမတပည့်မကလေးကို သင်ပြရာတွင် သူမသိသို့သောအရာဟူသမျှ ကျမဥာဏ်စွမ်းရှိသမျှ နားလည်အောင် ရှင်းပြပေးခဲ့ရာ ဟယ်လင်အဘို့ တိုးတက်သိလိုသမျှ အရာများကိုကောင်းစွာ သိမှတ်နိုင်ခွင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းတွင် ကားကျောက်သင်ပုဒ် ကြီးပေ၂တွင် ကျောင်းစာ သင်ခန်းစာများကို သင်ကြားရသည်။ ထိုကြောင့် တိုးတက်မှုခြင်း ကွာခြားခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ပါသည်။

(မဖွဲ့သူလီဗင်၏ ဒုတိယ အစီရင်ခံစာတွင် ဟယ်လင်၏ ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်၍၊ ၁၈၈၈-ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၁-ရက်နေ့အထိ ဖြေ၍ဖော်ပြထားသည်။)

လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်းက ဟယ်လင်ကလေးမှာ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ကောင်းမွန်သည်။ သူမ၏မျက်စေ့နှင့် နားများကို မျက်စေ့ နား ပါရာဂူများစစ်ဆေးကြည့်ရှုကြပြီးနောက် ဟယ်လင်မှာ အမြင်နှင့် အကြား လုံးဝ မရှိကြောင်း ထင်မြင်ချက်ပေးကြသည်။

ဟယ်လင်မှာ စာအုပ်များကို အတော်များများဘတ်ရှုသည်။ အထူးဗတ်ဝင်စားစွာဖြင့် စာအုပ်ပေါ်တွင် လက်ညှိုးဖြင့် စမ်းသပ်၍ ဘတ်ရှုရာ တဖြည်းဖြည်းနှင့် လူကောင်းများ ကြည့်၍ဘတ်သကဲ့သို့ လျင်မြန်သွက်လက်လာသည်။

ဘာသာစကား တိုးတက်မှတ်သားခဲ့သလောက် သူမ၏ အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတများလည်း တိုးတက်လာပါသည်။ သူမ၏ ပတ်ဝန်းကျင် ကန္တာ အကြောင်းကို ပို၍ သိရှိလာသလောက် သူမ၏ ဆုံးဖြတ် ဝေဘန်ချက်များမှာ ပို၍ မှန်ကန်ကျလာသည်။ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်မှု ဗတ်ဓာတ်ပို၍ အားကောင်း လာသည်။ သွက်သက် နက်နဲမှု ရှိလာသည်။ သို့အတွက် သူမ ဆုတ်ဖေ့ ပြောကြားရာတွင် ပိုမိုသွက်လက်လျက် ကျိုးကြောင်း ဆက်စပ် ပါရှိလာသည်။

ကျမတို့မှာ မကြာခဏ ခရီးထွက်လေ့ရှိသည်။ ခရီးသွားသည့်အခါများတွင် ဟယ်လင်ကလေးမှာ အတွေးအခေါ်သာမက ကြားရသော စကား အသစ်အဆန်းဟူသမျှကို အာရုံစိုက် မှတ်သားသည်။ သူမဘေးမှ ထိုင်

လျက် မော်တော်ကား ပြုတင်းမှ မြင်ရသော ရှခင်းများ
ကို သူမအား ပြောပြရသည်။ တောင်ကုန်းတွေ၊ မြစ်တွေ၊
ဝါခင်းတွေ၊ ဥယျာဉ်တွေ၊ သစ်သီးတွေ၊ ဟင်းသီးဟင်း
ရွက်တွေ၊ စိုက်ပျိုးထားပုံတွေ မြင်ရပုံကို ပြောပြရသည်။
တောင်နံဘေး သိုးဒုတ်တွေ အစာရှာစားနေပုံ ဘုရားရှိခိုး
ကျောင်းတွေ စာသင်ကျောင်းတွေနှင့် မြို့များအကြောင်း
ဟော်တယ်တွေ ကုန်သွယ်ရုံတွေ လူတွေမည်သို့ လုပ်
ကိုင် စားသောက်ပုံတွေကို တိကျစွာ ပြောပြရသည်။
ဟယ်လင်က အထူး စိတ်ဝင်စားစွာ မှတ်သားထားသည်။
သို့ဖြင့် အထူးတလည် အားစိုက်ရခြင်းမရှိဘဲ စကားသစ်
တွေကို လေ့လာမှတ်သားခြင်းဖြင့် နိုင်ခဲ့လေသည်။

စက်တင်ဘာလ ၃၆-ရက်။ ၁၈၈၈-ခု။

‘ယနေ့နံနက် ဆရာမနှင့်ကျမသည် ပြုတင်း
တံခါးအနီး ထိုင်နေ ကြစဉ် လမ်းဘေး လူသွား
လမ်းပေါ်မှ ကလေးတဦးလမ်းရှောက်သွားသည်
ကို မြင်ရပါသည်။ မိန်းမမှာ ပြင်းထန်စွာ ရွာသွန်း
လျက်ရှိရာ မိုးပေါက် မိုးစက်များမှ ကာကွယ်ရန်
သူ့တွင် ကြီးသောထီးကြီးတလက် ရှိသည်။’

ထိုကလေးမှာ အသက်မည်မျှရှိပြီကိုကျမမသိ
ပါ။ သို့သော်-၆ နှစ်သားလောက် ရှိပြီဟု ထင်
ပါသည်။ သူ၏နာမည်မှာ ဂျူ ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်
ပေါ့မည်။ သူ မည်သည့်အရပ်သို့ သွားသည်

ကို ကျမ-မသိပါ။ ထိုကလေးမှာ မျက်နှာစိမ်း
တဦးဖြစ်သည်။ သူ၏မိခင်က ညစာအတွက် ကုန်
စုံဆိုင်မှ တစ်စုံတစ်ခု ဝယ်ခိုင်းလိုက်ဟန် တူသည်။
လက်ထဲတွင် အိပ်တလုံးပါလာသည်။ သူ့မိခင်
က ယူသွားရန်ဖြစ်သည်ဟု ကျမထင်ပါသည်။

အထက်ပါစာပိုဒ်ကို ဟယ်လင်က တနေ့သောနဲ့နက်
ခင်းတွင်ပြူးတင်းတံခါးမှဖြတ်သွားသောခရီးလမ်းတဦး
အကြောင်း ရေးသားလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သူမအားသင်
ပြရာတွင် မှည့်သည့်စံနစ်နှင့် ဟု တိကျစွာထား၍ သင်
ကြားခြင်းမပြုပါ။ ကျမ၏ တပည့်မကလေး၏ စိတ်ဓာတ်
ထဲတွင် နိုးကြားပေါ်ပေါက်လာသည့် အချက်လက္ခဏာ
ကိုအကဲခတ်၍ အလိုက်အထိုက်သင်ကြားပေးခြင်းဖြစ်၏။

သို့စံနစ်တစ်ခု မူတည်၍ သတ်မှတ်သင်ကြားခြင်း မပြု
ဘဲ သူမ၏အထွေထွေ ဗဟုသုတ အသိဉာဏ်တိုးတက်မှု
အတွက် ကြိုးစား ဖြည့်စွက် ပေးသည်။ သူမ၏ ပတ်ဝန်း
ကျင်မှ အရာဝတ္ထုများ အပေါင်းအသင်းများ တိုးတက်
များပြားလာအောင် ဖန်တည်း၍ သင်ကြားမှတ်သားစေ
သည်။ လူများနှင့်လွယ်ကူစွာ သဘာဝအတိုင်း ဆက်ဆံ
ခြင်းပြုရန် အားပေးသည်။ ထိုမျှသာမက ခိုင်ယာရီမှတ်
တမ်းတစ်ခုထားရှိရန် သူမအား ကျမက အားပေးခဲ့သည်။
အောက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်မှာ ဟယ်လင်၏ ခိုင်ယာရီမှ
ဖြစ်သည်။

မှတ်လ ၂၂ ရက်။ ၁၈၈၈-ခု။

ကြာသပတေးနေ့က မစ္စတာ အနာဂ နေ့စဉ် ကျမသံ
လာရောက်လည်ပတ်သည်။ သူ့အား တက်ရမ်းနမ်းရှု
နှုတ်ဆက်သည်။ မစ္စတာအနာဂနေ့စဉ်မှာ မျက်မမြင် မိန်းခ
လေး ခြောက်ဆယ် ယောက်ျား ကလေး ခုနှစ်ဆယ်ကို
ထိန်းသိမ်း သင်ကြား ပေးနေ ရသည်။ ကျမသူ့ကိုချစ်ပါ
သည်။ မျက်မမြင်မိန်းခလေးများက ကျမအား ပန်းထိုးအပ်
ချပ်ချင်းတောင်းတခုလုပ်ပေးသည်။ ကပ်ကြေးအပ်ချည်
အပ်များထိုးထား သောစာအုပ်ငယ် ဇာထိုးပန်းထိုး အပ်
ကောက်လက်စွပ် သေတ္တာ ပေတန် ကျယ်သီးပင်ထိုးရန်
ခေါင်းအုံးငယ်တခုပါသည်။ မျက်မမြင် မိန်းခလေးများ
ထံ ကျေးဇူးတင်ကြောင်းစာရေးမည်။ နနီစီ အက်ဒလင်း
အီလီယိုအတွက်လှပသော အဝတ်အထည်များချုပ်ပေး
မည် မေလတွင် စင်စင်နီစီမြို့သို့သွား၍ ခလေးငယ်တဦး
(အရှင်ကလေး) ဝယ်ဦးမည် သို့ဖြင့်ကျမတွင် ခလေး
လေးယောက်ရှိလာမည် ခလေးသစ်၏အမည်ကို ဟာရီ
ဟုခေါ်မည် တနင်္ဂနွေနေ့က မစ္စတာ ဝီလျံနှင့် မစ္စတာ
မစ်ချဲလ်တို့ ကျမတို့ထံ လာရောက် လည်ပတ်သည်။
မစ္စတာအနာဂနေ့စဉ်ကတော့ တနင်္ဂလာနေ့က မျက်မ
မြင်ကလေးများကို ကြည့်ရန် လူဝတ်ဗီလီမြို့သို့ ထွက်
ခွာသွားသည်။

x]

x

x

နောက် ၂ နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြား အတွင်း၌ ကား
မျက်မမြင်ကျောင်းအုပ်ကြီး မစ္စတာ အနာဂနော့ ဟံ က
သော်၎င်း ဟယ်လင်ကယ်လာ၏ ဆရာမ မစ္စဆူလီဗင်က
သော်၎င်း၊ သတင်းစာ ဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်းများတွင် ဟယ်လင်
နှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားဖော်ပြခြင်း မရှိချေ။ ၁၈၉၂
ခုနှစ်တွင် ပါကင်စ် မျက်မမြင် ကျောင်း၏ ၁၈၉၁ ခုနှစ်
အတွက် အစီရင်ခံစာ ထွက်ပေါ်လာရာတွင် ဟယ်လင်
ကယ်လာနှင့် ပတ်သက်၍ အပြည့်အစုံ ဖော်ပြထားသည်။
သူမရေးသော စာများလေ့ကျင့်ခန်းများ စာစီစာကုန်း
များကို ထည့်သွင်း ပုံနှိပ်ထားလေသည်။ ပညာသင်စ
ပဌမ ၂ နှစ်အတွင်း တိုးတက်မှုများမှာ ဂရုပြု ဖွတ်သား
ထိုက်ပါပေသည်။ နောက်ပိုင်းနှစ်များတွင် ကား အခြေ
ခံ ကောင်းသလောက် ဥာဏ် ကောင်းသလောက် တိုး
တက် တတ်မြောက်လာခြင်းကို တွေ့ရသည်။

၁၈၉၁-ခုနှစ်တွင် တင်သွင်းသော ဆရာမ မစ္စဆူလီ
ဗင်၏ အစီရင်ခံစာတွင် အောက်ပါ အချက်အလက်များ
ပါရှိသည်။

လွန်ခဲ့သောသုံးနှစ်ကာလအတွင်း ဟယ်လင်မှာ လျှင်
မြန်စွာ ဘာသာစကား သင်ခဏ်စာ များကို တိုးတက်
လေ့လာဖွတ်သားနိုင်ခဲ့သည်။ သာမန် ခလေးများထက်
ဟယ်လင်က အခွင့်အရေးသားသော အချက်တချပ်ရှိသည်။

သူမ သင်ကြားလေ့လာခိုက်တွင် အာရုံတရား ပြန့်လွင့်ခြင်းမရှိမှု ဖြစ်သည်။

ဤအခွင့်သာခိုက်မှာ တဘက်တွင် အကျိုး ယုတ်စေနိုင်သော အခြေဖြစ်စေသည်။ ထိုအန္တရာယ်မှာ အဆီးအတားမရှိ ဦးနှောက်ကို အစဉ်အဆက် အသုံးပြုလျက်ရှိခြင်းဖြစ်သည်။ လေ့ကျင့်ခင်း တခုကို သူမ မသိသေးနားမလည်သေးသော အရာရှိသ၍ ရပ်ဆိုင်းခြင်း မပြုဘဲ ထောက်လျှောက် မေးမြန်းစုံစမ်းမှတ်သား လေ့လာခြင်း ပြုတတ်သည်။ တခါတခါခက်ခဲသော သင်္ချာပုစ္ဆာများကို သင်ခန်းစာအတွက် သတ်မှတ်ထားသော အချိန်အတွင်းဖြေဆိုပြီးဆုံးခြင်းမရှိလျှင် ကျမကနောက်တနေ့တွင် ဆက်၍ဖြေရန်ပြောသော်လည်း မရပါ။ ယခုဆက်လက်ဖြေဆိုရှင်းလင်းရခြင်းဖြင့် ကျမ၏ စိတ်ဓာတ်ပိုမိုရင့်သန်အားရှိလာမည်ဟု ထင်ပါတယ်ဟု ဟယ်လင်က ဖြေဆိုတတ်သည်။

လွန်ခဲ့သော ညအနည်းငယ်က ကျမတို့အခွန်အကောံများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးနေကြသည်။ ဟယ်လင်က အခွန်အကောက်အကြောင်းကို ပြောပြရန် လိုလားသည် ကျမက ဟယ်လင်နားလည်နိုင်မှာမဟုတ်ဘူးဟု ပြောရာ ဟယ်လင်သည် ခေတ္တမျှတွေးတောငြိမ်သက်နေပြီးနောက် ကျမ နာ မလည်နိုင်ဘူးဆိုတာ ဆရာမ ဘယ်နဲ့လုပ်ပြီး

သိနိုင်သလဲ။ ကျမမှာမှတ်ဉာဏ်ကောင်းတယ်။ ဒီမှာဆရာမ
ဂရိအမျိုးသားမိခင်တွေက သူတို့သာသီးတွေကို အလွန်
စေ့စပ်စွာ ပြုစုသင်ကြားပေးတယ် လိမ္မာတဲ့ စကားတွေ
ကို သွန်သင်ပေးတယ် ခလေးတွေက ဒီစကားတွေကို
အားလုံးနားမလည်ပေမဲ့ တချို့တော့ နားလည်တယ်လို့
ကျမထင်တယ်ဟု စောဒက တက်ပါသည်။ သူမ နားမ
လည်နိုင်ဟူသော စကားအသုံးအနှုံးကို မပြောဘဲ ထား
ခြင်းမှာ အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါသည်။

မကြာမှီက သစ်သားတုံး ကလေးများဖြင့် မျှော်စင်
ဆောက်လုပ်ပုံကို သူမအားပြသသည်။ သစ်သားတတုံး
ပေါ်တတုံးဆင့်၍ တည်ဆောက်သွားရခြင်းဖြစ်၍အနည်း
ငယ်လွှဲ၍ ထပ်မံလျှင် ပြုကျတတ်သည်။ အတော်ကြာ
အောင်ပင် ဟယ်လင်သည် မျှော်စင်ကို ဆောက်လုပ်စမ်း
သပ်နေရာမြို့ ကျလျက်ရှိ၍ကျမကသူမအစားဆောက်ပေး
မည်ဟုပြောပါသည်။ ဟယ်လင်က မျှော်စင်ကို မဖြစ် မ
နေ ဆောက်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ ဖျက်၍ မရပါ
သုံးနာရီနီးနီးကြိုးစားသီးခံ၍ ဆောက်လုပ်ရာတွင် အောင်
မြင်သွားပါတော့သည်။ ဟယ်လင်၏စိတ်ဓာတ်မှာ မဖြစ်
မနေ ကြိုးစားတတ်သော စိတ်ဓာတ်ဖြစ်သည်။

၁၈၈၉-ခု အောက်တိုဘာလမတိုင်မှီ ဟယ်လင်အား
သင်ခန်းစာ လေ့ကျင့်ခန်းများကို စံနစ်တကျ သတ်

မှတ်၍သင်ကြားစေခြင်းမပြုခဲ့ပါ။ ပဋ္ဌမ ၂ နှစ်တွင် သူမ၏ အသိဉာဏ်တိုးတက်မှုမှာ ဒေသသစ်တစ်ခုသို့ ရောက်ရှိနေသော ခလေးတဦးကဲ့သို့ သူ့အဘို့အားလုံးအသစ်အဆန်း ချည့်ဖြစ်နေတတ်သည်။ စကားပြောဆိုမှု တိုးတက်လာခြင်းမရှိသ၍ သင်ခန်းစာကို တသမတ်ထည်း ထား၍ သင်ကြားခြင်း ပြုရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။

သို့မျှမက ဟယ်လင်၏ သိလို-မှတ်သားလိုသော စိတ်ဓါတ်မှာ ထိုနှစ်ကာလများ အတွင်းငယ် အင်အားအထူး ပြင်းထန်သည်ဖြစ်ရာ၊ ဘာသာစကား ပြောကြားမှုတွင် တိုးတက်လာပါသည်။

၁၈၈၉-ခု၊ အောက်တိုဘာလက စ၍ ဟယ်လင်၏ လေ့ကျင့်ခန်းများမှာ ပို၍ဘိကျစွာ သတ်မှတ်လေ့လာခြင်း ပြုစေနိုင်သည်။ သင်္ချာ-ပထဝီ-ဘီရစ္ဆာန်များ အကြောင်း စိုက်ပျိုးရေးအကြောင်းနှင့် ဘတ်စာများဖြစ်၏။

သင်္ချာဘာသာတွင်ထူးခြားစွာတိုးတက်တတ်မြောက်လာသည်။ အပေါင်း၊ အမြောက်၊ အနှုတ်၊ အစားများကို သေချာကျနစွာ နားလည်တတ်ကျွမ်းလာသည်။ အပိုင်း၊ ဇယားများကိုလည်း တတ်လာသည်။ သူမ၏စိတ်မှာ လျင်မြန်လှပေရာ၊ တခါတခါ ပုစ္ဆာရေး၍မှ မပြီးမှီ ဟယ်လင်က အဖြေကိုပေးနိုင်လျက်ရှိသည်ကို ထူးခြားစွာ တွေ့

ရသည်။ တကြိမ်က ပုစ္ဆာတခုမှာ သူမအား အခက်အခဲ
တွေ့နေရာ ကျမက ဟယ်လင်အား ပုစ္ဆာကိုထားခဲ့၍ လမ်း
ရှောက်ပြီး ဦးဏှောက် ရှင်းရန် ခေါ်ပါသည်။ ဟယ်လင်
ကခေါင်းခါလျက် စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားဟန်ဖြင့် ကျမရန်သူ
တွေက ကျမ ထွက်ပြေးတယ်လို့ ထင်မှားပေ။ ဆရာမ
ဒီပုစ္ဆာကို ကျမထိုင်ပြီး အောင်မြင်အောင် ရှင်းရမယ်
ဟုပြောသည်။ နောက်ဟယ်လင်က ရှင်းလင်းနိုင်ပါသည်။

ပဌ ၂-နှစ်အတွင်းက စကားလုံးအသစ်များကို တိုး
တက် သိကျွမ်း လာသလောက် သူမ၏ အတွေး အခေါ်
စိတ်ဓါတ်မှာလည်း တိုးတက်လာသည်။ စကားပြောရာ
တွင်လည်း စကားအသုံးအနှုန်း ကြွယ်ဝလာသည်။

တနေ့တနေ့လျှင် စကားလုံးသစ်တွေ အတော်များများ
သင်ကြား ဖွတ်သားနိုင်သည်။ အရာဝတ္ထုများနှင့် ပါတ်
သက်သော စကားများသာမက အကြောင်းအရာ လက္ခ
ဏာနှင့်ဆိုင်ရာ စကားအသုံးအနှုန်း များကိုပါ လေ့လာ
ဖွတ်သားခြင်းပြုလာသည်။

ကျမက တပည့်မကလေး ကို လွတ်လပ်၍ တက်ကြွ
လှုပ်ရှားသော သူ တဦး အဖြစ်သာ သဘော ထားလျက်၊
သူ၏ စိတ်နှိုးကြွ ရှေ့ဆောင် မှုသာ အကောင်းဆုံးသော
နည်းပေးလမ်းပြမှုဟု ယူဆထားသည်။ ကျမက ဆက်ဆံ

ရာတွင်လည်း မျက်စေ့မြင် နားကြားသော ခလေး တဦးနှင့် ဆက်ဆံသကဲ့သို့ ဆက်ဆံပြောဆိုခြင်းပြု၍ အခြားသူများကလည်း ကျမနည်းတူ ဟယ်လင်အား ဆက်ဆံရန် ကျမက တင်းကြပ်စွာ မှာကြားထားပါသည်။ အချို့က ဤစကားနား လည်ပါ့မလား၊ ထိုစာလုံးအဓိပ္ပါယ် သိပါ့မလားဟု မေးတတ်ကြရာ၊ ကျမက ပြောချင်ရာပြောပါ။ ဟယ်လင်က သူနားလည်သော စကားထုံးများနှင့် ဆက်စပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူခါ နားလည်နိုင်စရာရှိ သည်ဟု ပြောပြရသည်။

ဟယ်လင် ဘတ်ရှုရန် စာအုပ်များ ရွေးချယ်ရာ တွင် မျက်စေ့ မမြင် နားမကြားသူများနှင့်သာ သင့်တော်သော စာအုပ်များကို ရွေးချယ်ခြင်း လုံးဝ မပြုပါ။ သက်တူရွယ်မျှ မျက်စေ့ မြင်နားကြားသော ခလေးများဘတ်သည့် စာအုပ်များကို ဟယ်လင်နှစ်ချိုက်စွာဘတ်ရှုလေ့ရှိသည်။ စာဘတ်ရာတွင် ပထမပိုင်းတွင် စာဘတ်သောခလေး သိနားလည် ထားသော အကြောင်း အရာများ စိတ်ဝင်စားစေထွယ်ရာများ ပါရှိရမည်။ အရေး အသားမှာသည်းရှင်းလင်း ပြတ်သားရမည်။ ပထမဦးစွာ ပုံဝတ္ထုကလေးတပိုဒ်ကို ဟယ်လင် ဘတ်ရန် ကြိုးစားသည်ကို ကျမကောင်းစွာအမှတ်တရ ဖြစ်နေပါသည်။

ဟယ်လင် အင်္ဂလိပ်စာ အသုံးအနှုန်း ကောင်းခြင်းမှာ

စာအုပ်များနှင့် ပွန်းတည်းသဖြင့်ဟု ကျမထင်ပါသည်။ တခါတခါ ၂-နာရီ ၃ နာရီ ဆက်တိုက် စာတတ်နေ တတ်၍ စာအုပ်ကို လက်မှ မချချင်ချချင်နှင့်ချသည်။ တနေ့ စာကြည့်တိုက်မှ ထွက်လာ ရာတွင် ဟယ်လင်ထွင် ခါ တိုင်းထက် လေးနက်တည်ကြည်သော မျက်နှာထားကို တွေ့မြင်ရသဖြင့် ကျမက အကျိုး အကြောင်းကို စုံစမ်း ကြည့်ပါသည်။ ‘စာကြည့်တိုက်ထဲကို မဝင် လာမှီက အသိဉာဏ်ရှိတာထက် ပြုံးပြီး ထွက်လာတဲ့အခါ၊ ပိုပြီး တတ်သိလိမ္မာ လာတယ်ဆိုတာကို ကျမ တွေးမိလို့ပါ’ ဟု ဖြေပါသည်။

စာအုပ်တွေကို သူမ အဘယ်ကြောင့် အထူးတလည် ဖြတ်နိုးရပါသလဲဟု မေးမြန်းကြည့်ရာတွင် ‘စာအုပ်တွေ မှာ ကျမ မမြင်မတွေ့ရတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ဘတ် ရှုမှတ်သားရပါတယ်။ နောက်ပြီး စာအုပ်တွေက လူတွေ လို ပင်ပန်းညီးညှူခြင်း မရှိဘဲ၊ သိုသလို လေ့ လာ မှတ် သားနိုင်ပါတယ်။ ကျမသိသမျှကို ထပ်တလဲလဲ လေ့ လာသိရှိနိုင်ပါတယ်’ ဟု ဖြေဆိုပါသည်။

စာတတ်စရာတွင်လည်း စာသားအဓိပ္ပါယ်ကို မှန်ကန် တိကျစွာ ကောက်ယူနိုင်ပါသည်။

ဟယ်လင်မှာ ခန္ဓာကိုယ်နှင့်လုပ်ရသော အလုပ်ထက်

စိတ်ဖြင့် လုပ်ရသောအလုပ်ကိုပို၍နှစ်သက်သည်။ အခြား
မျက်မမြင်ကလေးများကဲ့သို့လက်ဖြင့်လုပ်ရသော အလုပ်
များကို လုပ်ရန်မလိုလားပါ။ သို့သော် အခြားမျက်မမြင်
ကလေးများပြုလုပ်ကြို ပမ်းနေသည့်အရာဟူသမျှကို သူ့
ဝင်၍လုပ်ရန် စိတ်ဆန္ဒပြင်းပြသည်။ လွန်ခဲ့သော တလခန့်
ကစ၍ လက်ပုံနှိပ်စက်တလုံးရရှိထားရာ၊ ယခုအခါပုံနှိပ်
စက်ရိုက်တတ်နေပါပြီ။ စာများကို ပုံနှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်နိုင်
ပါသည်။ တလမျှသင့်ရှိသေး၍ ကောင်းစွာ သွက်လက်
ခြင်းတော့ မရှိသေးပါ။

လွန်ခဲ့သော ၂-နှစ်ကျော်က သူ့မ၏ဝမ်းကွဲ ဆွေမျိုး
တော်တဦးက ကြေးနန်းစာပို့သည့် စကားလုံးသို့ စွဲပုံများ
ကို သင်ကြားပေးသည်။ သူ့မ၏လက်ခုံပေါ်တွင် အစက်
နှင့် အကြောင်း များကို ရေးသား ပြသည်။ ဤစံနစ်ကို
ကောင်းစွာ နားလည် တတ်ကျွမ်းသော သူများနှင့် တွေ့
လျှင် ကြေးနန်းရိုက်ကြားသည့် စာလုံးဖြင့် ဆက်ဆံပြော
ဆိုလေသည်။ ကျမအဘို့မှာလည်း ဟယ်သင်နှင့်ခပ်လှမ်း
လှမ်းရှိနေခိုက်များ၌ ဟယ်လင်အင်းတစ်ခုတည်းပြောကြား
လိုလျှင် ကြမ်းပေါ်တွင် ဖနောင့်နှင့် အချက်ပြ ပြောဆို
ညွှန်ကြားခြင်း ပြုနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ အချက်ပြသည့်အခါ
တွင် အသံထိုင်း ဝဲတင်သံများကို သူ့ ခံစားဘမ်းယူ
ပါသည်။

x

x

x

x

ဝရိုက်ဟူမေဆင်ကျောင်းမှ ဟယ်လင်၏ ဆရာတဦး
ဖြစ်သူ မစ္စတာ ဂျွန်ဒီဝရိုက်က ! ကျမထံသို့ အောက်ပါ
အထိုင်း စာတစောင်ရေးသား၍ ထင်မြင်ချက် ပေးပါ
သည်။

မျက်မမြင်များအတွက် စာဘတ်ရန် စီစဉ် ထားသော
ကုလားသိုင်နှင့် စာအုပ် တင်ရန် လက်တန်း ပေ၁ တွင်
မော်လိုင်လားရေးသားသော ‘ လီမဲဒီစင် မော်လဂရီလူ ’
ခေ၁ စာအုပ်ကို တယောက်ထည်း ရယ်မော ရှင်ကြည်
စွာဖြင့် သူမနေ့ထိုင်နေကျ အခန်းဒေါင့်တွင် ထိုင်၍ဘတ်
နေသည်ကို မကြာမကြာ မြင်တွေ့ရပါသည်။ ထိုအချိန်
က ဟယ်လင်မှာ ပြင်သစ်စာပေကို အနည်းငယ်သာ သင်
ကြားတတ်မြောက်သော်လည်း သူမ၏ ဝေဘန် ဆင်မြင်
ပိုင်းဖြတ်ချက်ကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် စာအုပ်ထဲမှ ပြင်သစ်
စာပေများ၏အဓိပ္ပာယ်ကို စမ်းငါးနိုင်၍နားလည်ခြင်းဖြစ်
သည်။ သို့ဘတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် ရက်သတ္တပါတ် အနည်း
ငယ်အကြာ၌ သူနှင့်ကျွန်ုပ်မှာ တညနေတွင်တွေ့ရသော်။
ဟယ်လင်က ဝတ္ထုသွားကိုပြန်ပြောင်းပြောပြ၍ ရယ်မော
နှစ်သိမ့်ခြင်းဖြစ်ရသည်။ အထူးသဖြင့် စာအုပ်ထဲတွင် ပါ
ရှိသော ရယ်စရာနှင့် မှတ်စရာများကို စိတ်ပါ လက်ပါ
ပြောပြသည်။ သူမအဘို့ စာဘတ်ခြင်းမှာ သင်ခန်းစာ
လေ့ကျင့်နေခြင်းမဟုတ်တော့ဘဲ။ သူမအဘို့ အပြင်းပြေ
ဆာယံရှုခြင်းသက်သက်မျိုးကဲ့သို့သာဖြစ်သည်။

သို့ဖြင့် ဟယ်လင်၏ ဘာသာစကားကို နှစ်သက်မြတ်
နိုးခြင်းသည် သူမအဘို့ အထောက်အပံ့များစွာ ဖြစ်စေ
ပါသည်။

ဟယ်လင်ကယ်လာ၏ ကြိုးပမ်းအောင်မြင်မှုများသည်
သူမ၏သဘာဝ စွမ်းအားကြောင့်လော-သို့မှမဟုတ် သင်
ကြား ပြသပေးသော စံနစ်ကြောင့်လော-ဟူသော ပြဿ
နာကို အမျိုးမျိုးဝေဘန်ကြသည်။

မစ္စဆူလီဗင်၏ ဥာဏ်စွမ်းထက် ဆယ်ပြန်မျှ အစွမ်း
ထက်သော ဆရာမတစ်ဦးဖြစ်စေကာမူ၊ သဘာဝအားဖြင့်
ထိုင်းရှိုင်း၍ စိတ်ဝါတ်ချို ယွင်းသောခလေးတဦးကိုသင်
ကြားပေးရလျှင်ဟယ်လင်ကဲ့သို့ထူးခြားစွာတတ်မြောက်
စေနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ဟယ်လင်အား အစ ပထမပိုင်းက
ပင် သေချာကျနစွာ သင်ကြားပေးခြင်း မရှိခဲ့လျှင်။ ယခု
ကဲ့သို့ အခြေရောက်နိုင်သွယ်ရာ မရှိသည်မှာ မှန်သည်။
သို့ဖြင့် မစ္စဆူလီဗင်၏စာများတွင်ပါရှိသည့်အတိုင်း မျက်
မမြင် နားမကြားသူများကို ဘာသာစကားပေးသင်ကြားပေး
သည့် စနစ်တစ်ခုဖြင့် အောင်မြင်ခြင်းမှာ ထင်ရှား ပေ
လွင်လျက်ရှိ၏။ သာမန် ကျန်းမာသော နားမကြားသည့်
ခလေးငယ်များကို ဤစံနစ်မျိုး အသုံးပြု၍ သင်ကြားပြသ
ပေးနိုင်သည်။ ကျယ်ပြန့်စွာအခြေခံထား၍ စဉ်းစားလျှင်
သာမန် ခလေးများကိုလည်း ဤသဘောတရား အခြေခံ

များဖြင့် သင်ကြားပေးခြင်းဖြင့် တိုးတက်မှု ရရှိလာစေနိုင်သည်။

ဤပြဿနာကို ဆွေးနွေးကြံ ရာဝယ်။ ဟယ်လင်ကယ်လာသည် မွေးကထဲက ထူးချွန်သောအစွမ်းသတ္တိပိုင်ဆိုင်သူဖြစ်၍လော။ ဆရာမကပင် အသင်အဖြစ်နစ်မြုပ်သင်ပေးခြင်းကြောင့်လောဟူသောအရေးကို အမျိုးမျိုး ထင်မြင်ချက်ပေးကြသည်။ ဤအရေးတွင် ၂ ခုစလုံး မှန်ကန်ကောင်းမွန်ပေမည်။ အမှန်အားဖြင့် ဆရာမ မစ္စဆူလီဗင်ကိုယ်တိုင်ပင် ထူးချွန်သော တန်ခိုး သတ္တိရှိသူ ဖြစ်သည်။ သူမ အသံ ပြုသော စံနစ်ကို အခြားသော သူတဦးဦးက အသုံးပြုလျှင် အောင်မြင်ချင်မှ အောင်မြင်မည်။ မစ္စဆူလီဗင်၏အင်အားကြီးသောစိတ်ဓါတ်သည် သူမ၏တပည့်မစိတ်တက်ကြွ ထွန်းတောက်မှုကို အားပေး မြေထောင်မြှောက်မှု ပြုလုပ် ပေးနိုင်သည့် မစ္စကယ်လာသည် ဘာသာစာပေ သင်အံ့ရန်နှစ်ချိုက်လျက် သင်္ချာဘာသာသင်ကြား၍ စိတ်မဝင်စားဘုဆိုရာ။ သူမ၏ ဆရာမ ကသည်း ဤအတိုင်းပင် စိတ်ဓါတ်ရှိသည်ကို ထွေရသည်။ ဤသို့ ထွေရခြင်းဖြင့် မစ္စဟယ်လင်ကယ်လာသည်သူမ၏ဆရာမအပေါ် အသူးတလည် မှီခိုနေရသည်ဟူကား မပြောလိုပါ။ အသက် ၈ နှစ်ရွယ် ကလေးဘဝတွင် တစ်တဦးက ဟယ်လင်ကယ်လာ၏ အလုပ်ကိုဝင်၍ စွက်တက်ရာတွင် ခေတ္တမျှငြိမ်နေပြီးတွေးတောနေရာ။ 'ဆရာမက မည်သည့်

အတွက် စိတ်အနှောင့်အယှက် ထွေရသလဲ မေးသည်။
 ဤတွင် ဟယ်လင်ကယ်လာက ကျမရဲ့ သီးခြား အာဏာ
 ပိုင် လွတ်လပ်ခွင့်ကို ပြန်ပြီးရအောင် လုပ်မလို့ 'ဟု ပြော
 သည်။ ယခုကဲ့သို့ စိတ်ခါတ် တက်ကြွ သူကလေး တဦး
 ကား ဆရာမအပေါ်တွင်လုံးဝ နှိမ့်အားထေးချည်ဆိုသည်
 မှာ မဖြစ်နိုင်ပေ။

x

x

x

x

မစ္စကယ်လာ၏ နောက်ပိုင်း ပညာ သင်ကြား ရေးမှာ
 လွယ်လင့်တကူနားသည် နိုင်ပေသည်။ ငယ်စဉ်က အခြေခံ
 ကောင်းများရရှိသွားသည့် ပြင် မစ္စကယ်လာကိုယ်တိုင်က
 ပင် ပညာသင်ကြားရခြင်းကို အထူးလိုလားသဖြင့်။ ထိုး
 တက် အောင်မြင်မှုများကို ဖြစ်သွန်းစေကဲ့သည်။

စကား။

မစ္စဟယ်လင်ကယ်လာမှာ ငယ်စဉ် ကပင် ဆွံ့အ
 သွားကဲ့ရာက ပြန်လည်လေ့ကျင့်သင်ကြား ပြသပေးခြင်း
 ကြောင့် စကားပြောနိုင်သည်အထိ အောင်မြင် ကဲ့သည်။
 မစ္စကယ်လာ စကားပြောနိုင်ခြင်းနှင့် ပါတ်သက်၍ မည်သို့

သင်ကြားလေ့လာခဲ့ရသည် ကြိုးပမ်းရသည် လေ့ကျင့်
ရသည်များကို အခြေခံ ခိုင်မာစွာ ပြောနိုင်သူ ၂ ဦးကား
ဘော့စ်ထွန်မြို့ နားပင် သူများ၏ ဟော်ချေ့စ်မှန်းကျောင်း
ဆရာမကြီး မစ္စဆာရာဖူလာနှင့် ဟယ်လင်ကယ်လာ၏
ဆရာမ မစ္စဆူလီဗင်တို့ ဖြစ်သည်။ မစ္စဆာရာဖူလာက
ဟယ်လင်အား စကားပြောရန် ပဌမ သင်ခန်းစာ များ
ကို သင်ကြား ပြသပေးသည်။ ထိုညွှန်ကြားချက်များအ
တိုင်း ဆရာမ မစ္စဆူလီဗင်က စည်းကမ်းတကျ သင်ကြား
လေ့ကျင့်ပေးသည်။

မစ္စကယ်လာ၏ အသံမှာ တိုးတိုးသက်သာရှိ၍ နား
ထောင်ကောင်းသည်။ လူမ၏လေးသံမှာ သံတို သံရှည်
ခြားနားမှု မရှိဘဲ စာတတ်နေစဉ် ချီလျှင် အသံနိမ့်ဘု
မြင့်တုန်ဖြင့် တတ်သွားတတ်သည်။ စကားခပ်ကျယ်ကျယ်
ဖြောလျှင် အလယ်သံ ၃ မျိုးဖြင့်သာ ပြောတတ်သည်။
တခါတခါ အသံထွက်သင့်သည် ထက်လေကို အသံပြု
သဖြင့် အသံမြင့်နေသည်။ တခါတခါ သူမ ပြောသည့်
အသံမှာ ဘူရိယာသံပမာရှိ၏။ ခလေးပုံပြင်များကို ပြောပြ
စဉ် အသံမှ လှပစွာတခုနှင့်တခု ဆက်စပ် သွားသည်ကို
ကြားရသည်။ ရှည်လျားသောစကားလုံး များကို ခပ်ခြည်း

ဖြည်းသေး ပြောသကဲ့သို့ ခလေးငယ်တဦးက စိတ်ဝင်စားစရာ ပုံပြင် တခုကို ပြောပြ နေသည့် သဘွယ် ဖြစ်သည်။

မစ္စကယ်လာသည် စကားလုံးများကို နိုင်ငံခြားသားတဦးကဲ့သို့ စာအကြောင်းကို တွေး၍ ပြော နေသလို ပြောသည်။

ငြင်သစ်စကား ဂျာမန်စကားတို့ကို ပြောတတ်သည်သူမ၏မိတ်ဆွေ ဂျာမန်ဇာတိရှိသူ ဆရာကြီး မစ္စတာ ဂျွန်ဟစ်စ် ကမူ မစ္စကယ်လာ၏ဂျာမန်စကားပြော လေသံမှာ ကောင်းလှသည်ဟု ပြောပြသည်။

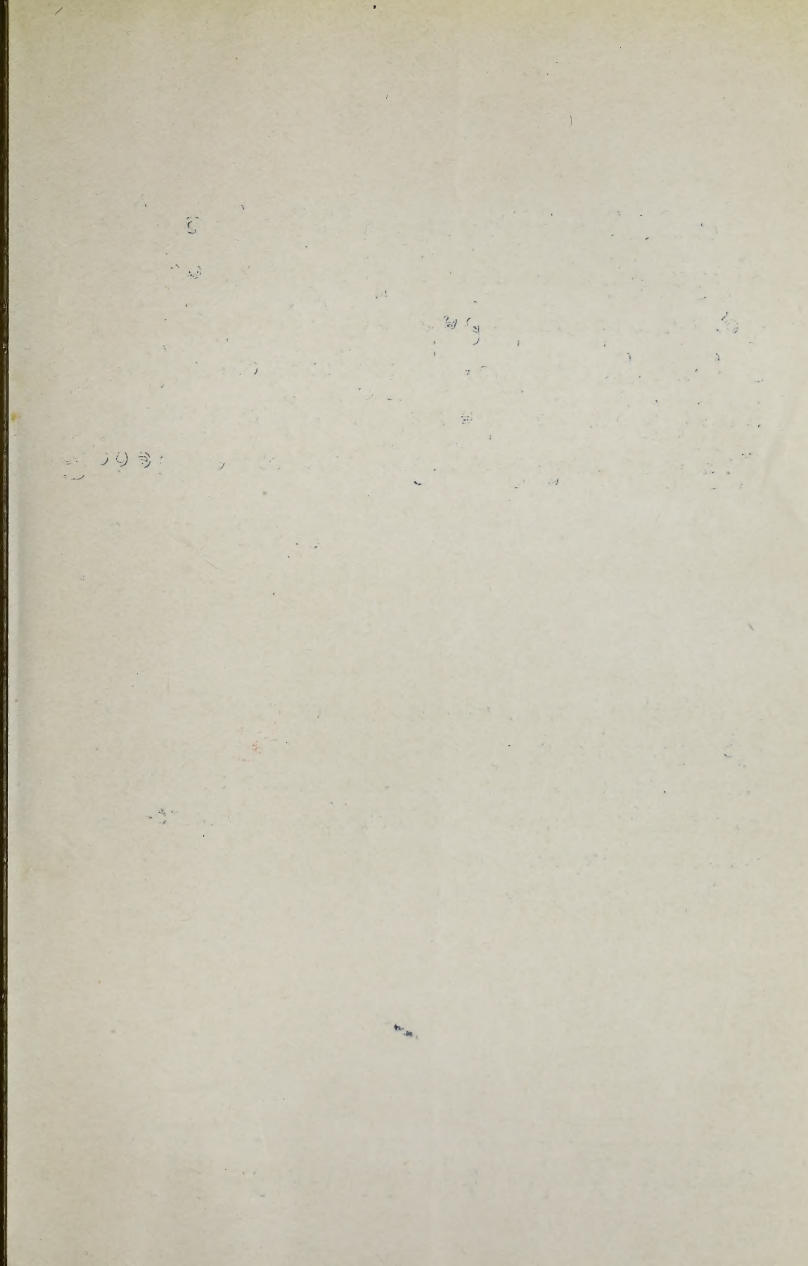
နယူးရော့မြို့ ဝရိုက်ဟူမေဆင် ကျောင်းတွင် တက်ရောက် သင်ကြားနေခိုက်တွင်၊ ဒေါက်တာ ဟူမေဆန်က ဟယ်လင်ကယ်လာ၏ အသံထွက် တိုးတက် ကောင်းမွန်အောင် ကြိုးစားပြုပြင်ပေးသေးသည်။ အသံ ထွက်ပေ၇ လာပုံသာမက အသံကိုပါ သင်ကြားပြသပေးသည်။

မစ္စကယ်လာ ပြောသော စကားကို လွယ်ကူစွာ နားလည်နိုင်-နားမလည်နိုင် ဆိုသော အချက်ကိုမူ၊ တထစ်ချ

ပြောပြရန် ခက်သည်။ အချို့ကမူ လွယ်လင့်တကူ နား
လည်သိရှိ၍ အချို့မှာ နားမလည်ဘဲရှိသည်။ သူမ၏မိတ်
ဆွေများ အပေါင်းအသင်း များကား နားထောင်နေကျ
ဖြစ်၍ အခြားသူနှင့်ပင်ခြားနားသည်ဟု ထင်မြင်ခြင်းမရှိ
တော့ချေ။

သို့သော်လည်း ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်ကို ကြည့်ပါ။
ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်ကို ကြည့်ပါ။
ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်ကို ကြည့်ပါ။
ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်ကို ကြည့်ပါ။

ဟယ်လင်ကယ်လာမှာ၊ လူစဉ်မမှီသည်မှာ မှန်သည်။
ချို. ယွင်းချက်မရှိသူ-အဘယ်သူရှိသနည်း။ သူမ၏ထူးခြား
ချက်ကား-သူမ၏လူစဉ်မမှီမှုမဟုတ်ဘဲ၊ လူစဉ်မမှီ ဖြစ်ရ
သည့်ဘဝကိုကျော်လွှားနိုင်ခဲ့သည်သာမက၊ အမြတ်ထုတ်
နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ သူမအကြောင်းကို လေ့လာသူတိုင်း
ချီးကြူးစရာကျေးဇူးတင်စွာ ရာများသာတွေ့ရပေမည်။

ရော့ဖဲသာတွန်ပဲရီ၏
နိဒါန်းမှကောက်နှုတ်ချက်။

ဟယ်လင်ကယ်လာမှာ။ ကမ္ဘာတွင် တဦးတည်းသာရှိ၏။ လူ့လောက
တွင်၊ ဂျဏ္ဍာနိတ်သားရှိနေသမျှ၊ မော်ကွန်းတွင်ရစ်ပေမည်။ သူမသည်-ကမ္ဘာ
လောကတွင်းရှိ-မမြင်ရသူ-မကြားရသူ-ဆွံ့အ နေသော သူများအတွက်။ အ
သက်ကိုအပ်၍၊ မရပ်မနားကြိုးပန်းကူညီလျက်ရှိသော၊ ကိုယ်တိုင်- မျက်စေ့
မမြင်-နားမကြားဆွံ့အနေရှာသော အမျိုးသမီးကြီးဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ လူစဉ်မမှီ
ချို. တဲ့သူတို့၏ခင်ကြီးပင်ဖြစ်သည်။

တော်ဝင်ပုံနှိပ်တိုက် ၄၆ ဘုရားလမ်းမှာ ရိုက်နှိပ်သည်။